

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 9-10/2016. RUJAN/LISTOPAD

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinariat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar

tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Roland Jelić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Bartolomé Esteban Murillo, Povratak izgubljenog sina

Bartolomé Esteban Murillo

Roden je u Sevilli, 1. siječnja 1618. Gdje je i umro 3. travnja 1682. Poznati je španjolski slikar koji je slikao "u zlatnom stoljeću" španjolskoga slikarstva. Klasificiraju ga kao pučkog slikara naspram onih "dvorskih majstora" poput Velázqueza. Radeći slike za crkve u Sevilli, primjenjivao je iskustva talijanskih i flamanskih slikara. Pored religioznih slika, njegovi drugi poznati radovi prikazuju djecu koja prose, prodavačice voća kao i obične ljude iz Seville. U prigodi rada na slici Svetе Katarine u kapucinskoj crkvi u Cádizu pao je sa skele i od posljedica udara preminuo je par mjeseci nakon pada, 3. travnja 1682.

Proslava 950. obljetnicu spomena samostana sv. Marije u Zadru

Samostan - nepresušno vrelo inspiracije, molitve i kontemplacije

U blizini sv. Stosije prije devet i po stoljeća polusestra kralja Krešimira IV., Čika, sagradila je samostan u kojem stoljećima Benediktove duhovne kćeri mole, pjevaju i zahvaljuju za silna djela koja im učini Gospodin. A „Krešimir, kralj Hrvatske i Dalmacije uz nazočnost svojih vojvoda i knezova daje kraljevsku slobodu samostanu svete Marije“, te „uz pristanak splitskoga nadbiskupa Lovre i odobrenje zadarskog, ninskog, trogirskog, biogradskog, rapskog i osorskog biskupa“ uručuje samostanu dekret o kraljevskoj slobodi na Božić 1066. godine. Tri žiga na pozivnici za tu godišnjicu, od samostana, nadbiskupije i sveučilišta, govore kako obljetnica nadilazi zidine samostana Svetе Marije, koji je stoljećima kao institucija bio živi spomenik vjere i kulture, te oazom molitve, tištine i sabranosti. A pratila ga je naklonost svjetovnih vladara i blagoslov Crkve i njezini poglavara. Zbog toga je bilo dostoјno trodnevnim slavlјem obilježiti taj čin i zahvaliti Bogu za sve ono što su sinovi i kćeri velikoga monaha, otca zapadnoga redovništva, učinili diljem naše obale, a i šire. Nezamisliva je naša kulturna baština bez bogatog obola duhovnosti koju je obilježilo „ora et labora“ svetoga Benedikta.

Godišnjica je prigoda zahvaliti Bogu za prisutnost monaškoga života u našoj nadbiskupiji, za te ograđene oaze molitvene šutnje, odakle se čuju i šire uzdasi molitve i sabranosti koji dušu lječe. Usprkos okružja koje je i u vrijeme kralja Krešimira, kao i danas ugrožavalo duh i smisao takvog načina života. A samostani su i nastajali kao mjesta tihe sabranosti u kojima je čovjek tražio zaklonište i smiraj; tražio je sveta mjesta gdje „vise zavjetni darovi, siromašnog, pobožnog puka..., skloništa ribara i mornara; gdje je mnogo uzdaha čula i mnogo suza vidjela Gospina slika stara“ (Alfirević). Takve oaze duhovnosti, naime, i kad su suzama obliveni, ozdravljaju dušu i donose okrjepu i blagoslov.

Svjedoci smo, nažalost, kako takvu se duhovnost svijet danas ne razumije i ne trpi, već je „progogni“ nametnutim stilom buke i galame, pa čovjek više ne nalazi prostora za šutnju i prisnu tišinu gdje bi u molitvi mogao biti sâm sa sobom. Zbog toga su se i gradile visoke zidine koje su odvajale samostane od svijeta i bile trajna pomoć onima koji su birali kontemplativni stil života. A Krešimirova „kraljevska sloboda“ štitila je ovaj samostan od „drznika koji bi se suprotstavili“ takvom načinu života, pa im se kralj svojom odredbom dobro priprijetio. Njegovim dekretom, dakle, bila je osigurana autonomija i kutak tištine za Bogu posvećene osobe pred izvanjskom ugrozbom onih koji takav stil života ne shvaćaju i ne prihvataju. Takvih je bilo u Krešimirovo vrijeme, a ima ih i danas. Oni se ne obaziru na duh, nakanu i slovo kraljevske slobode koju su blagoslovili ondašnji hrvatski biskupi, već tjeraju svoje vlastite interese. I nerijetko se „drsko ponašaju“, pa u ime sekularizma i sekularnosti ignoriraju, dapače, otpisuju iz svoje sredine duhovne stvarnosti. A svojim stavovima i ponašanjem ugrožavaju sami duh kontemplacije.

Spominjući državnički čin kralja Petra Krešimira, pitamo se kako se mi danas i ovdje odnosimo prema blagu duhovne baštine koju smo naslijedili?! Posebice prema tri naša svetišta koja su duša grada Zadra, a to je crkva svetoga Šime, kontemplativno zdanje svete Marije i katedrala svete Stosije. Koliko svojim poštovanjem i stavom pomažemo gostima i strancima da osjete kako su to naše svetinje pred kojima se drugačije ophodimo nego prema drugim zgradama i prostorima? Primjetno je u zadnje vrijeme kako se i ljeti i zimi, upravo uz ova tri svetišta događa najviše „bučnih skazanja i koncerata“. Ljudi govore kako takve buke oko crkava nije bilo ni u vrijeme komunizma. Dijelim zabrinutost upravitelja spomenutih svetišta kao i žitelja ovoga poluotoka

u pogledu našeg odnosa pred kulturnim i duhovnim blagom koje smo naslijedili. Pred nama i pred novim naraštajem izazovna su i teška pitanja: Kako se kao pojedinci i kao zajednica hrvati s agresivnim nasrtajima profaniranja naših svetinja? Kako očuvati ne samo intimu duše, već i sakralnost duhovnih prostora, svetišta i samostana od rastresenosti, buke i galame koje poput groznice haraju diljem naše obale? Ima li sadašnje hrvatska država obvezu, kao sljednica kralja Krešimira, čuvati primljenu baštinu koja je stoljećima zalijevana uljem molitve, duhovnosti i evanđelja? Može li ovo hrvatsko društvo oče-kivati da Bogu posvećene osobe nastave i danas doprinositi općem dobru svojom molitvom, žrtvom i predanjem? Treba li Grad i društvene strukture u tom vidu nešto činiti kako bi se zaštitile te oaze molitve i mira u duhu spomenute „kraljevske slobode“?

Dok spominjemo početke monaškog života u našem Gradu, u duhu gledamo tisuće i tisuće mlađića i djevojaka koji su se u dugom povijesnom hodu priključili monaškom životu molitve i rada, pa sebe utkali u ovo što mi danas imamo i čime se ponosimo. „Iz kontemplativne šutnje i nutarjenje samoće, iz pobjede nad bukom vanjskoga svijeta rađa se dijalog sa samim sobom i s Bogom“, pisao je davno svojim vrijednim kćerima i sinovima otac zapadnog monaštva, sveti Benedikt. Neka i ovo slavlje bude poticaj današnjim koludricama u samostanu svete Marije da ostvaruju evanđeoske zavjete po kontemplativnom dijalogu koji vodi k vrhuncima askeze i mistike; k Bogu izvoru naše radosti. A svetišta, crkve i samostani koje su gradili i Bogu posvećivali naši stari, neka budu i ostanu nepresušnim vrelom inspiracije, molitve i kontemplacije. Koludricama svete Marije čestitamo ovu visoku obljetnicu i priželjkujemo da svatko, tko dođe u ovu oazu duhovnosti, osjeti blagodati milosnog pohoda. A prigodno jubilarno slavlje neka bude naš zajednički himan zahvale za silna djela koja nam kroz vjekove učini Gospodin. Neka posvećenim životom u našem Gradu cvjeta vjera u Uskrstloga, te se u svemu slavi Bog i njegovo sveto ime. A gdje je Bog, tamo je i budućnost. I to nam je dosta!

† Želimir Puljić, nadbiskup

SVETA STOLICA

Budimo milosrdni prema našem zajedničkom domu

Poruka pape Franje za Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu, 1. rujna 2016.

Zajedno s našom pravoslavnom braćom i sestrama, te uz potporu drugih Crkava i kršćanskih zajednica, Katolička crkva danas obilježava Svjetski dan molitve za skrb o stvorenom svijetu. Današnja proslava želi ponuditi "pojedinim vjernicima i zajednicama dragocjenu prigodu da obnove predanost osobnom pozivu da budu čuvari stvorenog svijeta, zahvale Bogu za čudesno djelo koje je povjerio našoj brizi i mole njegovu pomoć za zaštitu stvorenog svijeta kao i njegovo oproštenje za grijeha počinjene protiv svijeta u kojem živimo" (1).

Veoma nas ohrabruje činjenica da brigu za budućnost našega planeta dijele Crkve i kršćanske zajednice, kao i druge religije. Doista, u posljednjih nekoliko desetljeća vjerske vođe i udruženja poduzeli su brojne inicijative kojima je bio cilj snažnije senzibilizirati javnost glede opasnosti neodgovornog izrabljivanja našeg planeta. Ovdje želim spomenuti patrijarha Bartolomeja kao i njegova prethodnika patrijarha Dimitriosa koji su se godinama otvoreno izjašnjavali protiv grijeha činjenja šteta stvorenom svijetu i skretali pozornost na moralnu i duhovnu krizu koja je u korijenu problema okoliša i srozavanja. Kao odgovor na rastuću zabrinutost za cjelovitost stvaranja, na Trećem europskom ekumenskom skupu u Sibiu 2007. godine predloženo je da se slavi "Vrijeme za stvaranje" u trajanju od pet tjedana, između 1. rujna (kada pravoslavni slave spomen obilježavanja Božjeg djela stvaranja) i 4. listopada (spomen Franje Asiškog u Katoličkoj crkvi i nekim drugim zapadnim tradicijama). Ova inicijativa, uz podršku Svjetskog vijeća Crkava, nadahnula je mnoge ekumenske aktivnosti u različitim dijelovima svijeta. Ohrabruje također činjenica da u cijelom svijetu slične inicijative, koje promiču pravedno postupanje s okolišem, brižnu skrb za siromašne i odgovorno djelovanje u društvu, okupljaju ljudе, posebno mlade, iz različitih vjerskih okruženja. Svi mi, kršćani i nekršćani, vjernici i ljudi dobre volje, trebamo biti ujedinjeni u pokazivanju milosrđa prema Zemlji kao našem zajedničkom domu i u punini vrednovati svijet u kojem živimo kao mjesto dijeljenja i zajedništva.

1. Zemlja vapi...

Ovom porukom obnavljam svoj dijalog sa svim osobama koje nastanjuje ovaj planet o trpljenjima koja muče siromašne i uništavanju okoliša. Bog nam je podario vrt izobilja, a mi smo ga pretvorili u zagađenu pustopoljinu "ruševina, pustoši i prljavštine" (Enc. Laudato si', 161). Ne možemo se predati ili biti ravnodušni na gubitak bioraznolikosti i razaranje ekosustavâ, koji su često uzrokovani našim neodgovornim i egoističnim vladanjima. "Zbog nas na tisuće vrsta više neće slaviti Boga samim svojim postojanjem niti nam prenijeti svoju poruku. Nemamo pravo to činiti" (isto, 33).

Planet se nastavlja zagrijavati, dijelom i zbog čovjekova djelovanja: 2015. je bila najtoplja ikad zabilježena godina, a 2016. će vjerojatno biti još toplija. To uzrokuje suše, poplave, požare i sve ekstremnije meteorološke pojave. Klimatske promjene pridonose također bolnoj krizi prisilnih migracija. Siromasi svijeta, koji su najmanje odgovorni za klimatske promjene, najranjiviji su i već trpe njihove posljedice.

Kao što pokazuje cjelovita ekologija, ljudska su bića duboko povezana jedna s drugima i sa svim stvorovima. Kad loše postupamo s prirodom, zlostavljamo i ljudska bića. Istodobno, svako stvorenje ima svoju intrinskičnu vrijednost koju se mora poštivati. Poslušajmo "i vapaj Zemlje i vapaj siromašnih" (Laudato si', 49) i učinimo sve što je u našoj moći kako bismo osigurali odgovarajuću i blagovremenu reakciju.

2. ...jer smo zgriješili

Bog nam je dao Zemlju da je obrađujemo i čuvamo (usp. Post 2, 15) na uravnotežen način i s poštivanjem. "Previše" je obrađivati – to jest iskorištavati je na kratkovidan i egoističan način – i slabo je čuvati predstavlja grijeh.

Moj brat, ekumenski patrijarh Bartolomej je hrabro i proročki u više navrata iznio na vidjelo naše grijehe protiv stvorenog svijeta: "To što ljudi uništavaju biološku raznolikost u Božjem stvaranju; to što ljudi ugrožavaju cjevitost Zemlje i pridonose klimatskoj promjeni, lišavajući Zemlju njezinih prirodnih šuma ili uništavajući njezinu vlažnu područja; to što ljudi truju vodu, tlo, zrak: sve su to grijesi". Naime, "zločin protiv prirode je zločin protiv nas samih i grijeh protiv Boga" (2).

U svjetlu onoga što se događa našem domu, neka Jubilej milosrđa uzmogne biti poziv kršćanskim vjernicima na "duboko unutarnje obraćenje" (Enc. Laudato si', 217), potpomognuto na poseban način sakramentom pokore. U ovoj jubilejskoj godini, naučimo tražiti Božje milosrđe za grijehe protiv stvorenog svijeta koje dosad nismo znali prepoznati i isповједiti i trudimo se činiti konkretne korake na putu ekološkog obraćenja, koje zahtijeva jasnu svijest o našoj odgovornosti prema sebi samima, bližnjemu, stvorenom svijetu i Stvoritelju (usp. isto, 10; 229).

3. Ispit savjesti i kajanje

Prvi korak na tome putu je uvijek ispit savjesti, koji "podrazumijeva zahvalnost i besplatnost, to jest priznanje da je svijet dar Očeve ljubavi i da smo pozvani u skrovitosti oponašati njegovu velikodušnost u požrtvovnosti i dobrom djelima [...]. To također uključuje brižnu svijest da nismo odvojeni od ostalih stvorenja, nego da s ostalim živim bićima na svijetu tvorimo divno sveopće zajedništvo. Vjernik ne promatra svijet izvana, nego iznutra, svjestan vezâ kojima nas je Otac povezao sa svim bićima" (isto, 220). Tome Ocu punom milosrđa i dobrote, koji čeka povratak svakog od svoje djece, možemo se obratiti i priznati svoje grijehe prema stvorenom svijetu, siromašnima i budućim naraštajima. "Budući da svi mi uzrokujemo ekološke štete", pozvani smo prepoznati "naš, mali ili veliki, doprinos izobličavanju i uništavanju okoliša" (3). To je prvi korak na putu obraćenja. Godine 2000., koja je bila također jubilejska, moj predšasnik sveti Ivan Pavao II. je pozvao katolike da daju zadovoljštinu za vjersku nesnošljivost u prošlosti i sadašnjosti, kao i za nepravde učinjene prema Židovima, ženama, domorodcima, useljenicima, siromašnima i nerođenima. U ovom Izvanrednom jubileju milosrđa pozivam sve da učine isto. Kao pojedinci, već naviknuti na stilove života koji su posljedica bilo pogrešno shvaćene kulture blagostanja bilo "neuredne želje da se troši više nego što je stvarno potrebno" (isto, 123), i kao dionici sustava "koji je nametnuo logiku zarade po svaku cijenu, ne mareći za društvenu uključivost ili uništenje prirode" (4), pokajmo se za zlo koje činimo našem zajedničkom domu.

Nakon ozbiljnog ispita savjesti i vođeni iskrenim kajanjem, možemo isповјediti naše grijehe protiv Stvoritelja, stvorenog svijeta, protiv naše braće i sestara. "Katekizam Katoličke Crkve predstavlja isповјedaonicu kao mjesto u kojem nas istina oslobađa u susretu" (5). Znamo da je "Bog veći od našega grijeha" (6), od svih grijeha, uključujući i one protiv stvorenog svijeta. Priznajemo ih na isповijedi jer smo se pokajali i želimo se promijeniti. Milost milosrdnoga Boga koju primamo u tom sakramentu pomoći će nam to učiniti.

4. Učiniti zaokret

Ispit savjesti, pokajanje i isповijedanje Ocu koji je bogat milosrđem vode čvrstoj odluci da promijenimo život. A to se mora pretočiti u konkretne stavove i vladanja ispunjena većim poštivanjem prema stvorenom svijetu, kao na primjer razumno korištenje plastike i papira, ne rasipati vodu, hranu i električnu energiju, odvajati otpad, brižno postupati s drugim živim bićima, služiti se

javnim prijevozom i koristiti jedan automobil za prijevoz više osoba (car-pooling) i tako dalje (usp. enc. Laudato si', 211). Ne smijemo misliti da su ti naporci premalo da bi se poboljšalo svijet. Ta djela često "u krilu ove zemlje rađaju dobro koje se, iako nevidljivo, neizbjegno sve više širi" (isto, 212) i potiču "proročki i kontemplativni način života, u kojem se može uživati duboku radost bez opsjednutosti potrošnjom" (isto, 222).

Jednako tako, odluka da promijenimo život mora se odraziti na naše doprinose oblikovanju kulture i društva u kojem živimo: naime, "briga za prirodu dio je načina života koji uključuje sposobnost za suživot i zajedništvo" (isto, 228). Ekonomijom i politikom, društvom i kulturom ne mogu dominirati kratkoročni način razmišljanja i težnja izravnoj finansijskoj ili izbornoj dobiti. Oni naprotiv moraju hitno biti preusmjereni prema općem dobru, koje uključuje održivost i skrb za stvoreni svijet. Konkretan primjer je "ekološki dug" između Sjevera i Juga svijeta (usp. isto, 51-52). Njegovo otplaćivanje zahtjevalo bi brigu o okolišu najsiromašnijih zemalja, pružajući im finansijska sredstva i tehničku pomoć koji su im potrebni da se mogu nositi s posljedicama klimatskih promjena i promicati održivi razvoj. Zaštita našeg zajedničkog doma zahtjeva sve veći globalni politički konsenzus. U tome smislu, izražavam zadovoljstvo što su u rujnu 2015. godine države iz cijelog svijeta usvojile ciljeve održivog razvoja i što su, u prosincu 2015., odborele Sporazum iz Pariza o klimatskim promjenama, u kojem je postavljen zahtjevan, ali temeljni cilj zaustavljanja rasta globalne temperature. Sada su vlade dužne poštivati preuzete obveze, dok poduzeća također moraju biti odgovorna za svoj dio, a na građanima je zahtijevati da se to i ostvari, štoviše da se teži sve ambicioznijim ciljevima. Promjena smjera sastoji se dakle u "skrupuloznom poštivanju izvorne zapovijedi da se stvoren svijet čuva od svakoga zla, bilo za naše, bilo za dobro drugih ljudskih bića" (7). Jedno pitanje može nam pomoći da ne izgubimo izvida cilj: "Kakav svijet želimo ostaviti onima koji dolaze poslije nas, djeci koja sada odrastaju?" (Enc. Laudato si', 160).

5. Novo djelo milosrđa

"Ništa nas ne povezuje više s Bogom od djela milosrđa – bilo da je riječ o milosrđu kojim Gospodin opraća naše grijehu, bilo da je riječ o milosti koju nam daje da u njegovo ime činimo djela milosrđa" (8). Da parafraziram svetog Jakova, "Milosrđe bez djela u sebi je mrtvo. [...] Zbog promjena u našem globaliziranom svijetu, neka su se materijalna i duhovna siromaštva umnožila: dajmo dakle prostora maštovitosti ljubavi, kako bismo otkrili nove načine djelovanja. Tako će put milosrđa uvijek postajati sve konkretniji" (9). Kršćanski život uključuje vršenje tradicionalnih djela tjelesnog i duhovnog milosrđa (10). "Obično mislimo na pojedinačna djela milosrđa i ona koja su vezana uz pojedinu inicijativu: bolnice za bolesne, javne kuhinje za gladne, skloništa za beskućnike, škole za one koji trebaju izobrazbu, ispjedaonice i duhovno vodstvo za one koji trebaju savjet i oproštenje... Ali ako djela milosrđa promatramo u cjelini, možemo vidjeti da je predmet milosrđa sam ljudski život u svojoj cjelovitosti" (11). Očito da ljudski život u svojoj cjelovitosti uključuje brigu za zajednički dom. Dopustite mi stoga predložiti dopunu dvaju tradicionalnih popisa od po sedam djela milosrđa, dodajući svakom skrb za zajednički dom. Kao duhovno djelo milosrđa, skrb za zajednički dom zahtjeva "zahvalnu kontemplaciju Božjeg svijeta" (Enc. Laudato si', 214) koja "omogućuje nam otkriti u svim stvarima neko učenje koje nam Bog želi prenijeti" (isto, 85). Kao tjelesno djelo milosrđa, briga za zajednički dom zahtjeva "jednostavne svakidašnje geste, kojima prekidamo logiku nasilja, iskorištavanja i sebičnosti [...] i očituje se u svim djelovanjima kojima se nastoji graditi bolji svijet" (isto, 230-231).

6. U zaključku, molimo!

Usprkos našim grijesima i strahovitim izazovima koji su pred nama, nikada ne gubimo nadu: "Stvoritelj nas ne napušta, on nikada ne posustaje u svojem planu ljubavi, ne kaje se što nas je stvorio [...] jer se jednom zauvijek združio s našom zemljom, i njegova nas ljubav stalno potiče

pronalažiti nove putove" (isto, 13; 245). Napose 1. rujna, a zatim kroz čitavu godinu, molimo:

"O Bože siromaha,
pomozi nam da spasimo napuštene
i zaboravljene ovoga svijeta,
koji su tako dragocjeni u tvojim očima. [...]
Bože ljubavi, pokaži nam naše mjesto
na ovome svijetu
kao oruđa tvoje ljubavi
prema svim bićima na ovoj zemlji" (isto., 246).
Bože milosrđa, daj da primimo od tebe oproštenje
i pronosimo tvoje milosrđe po čitavom našem domu.
Hvaljen budi!
Amen.

Iz Vatikana, 1. rujna 2016.

FRANJO

1 Pismo u prigodi ustanovljenja Svjetskoga dana molitve za skrb o stvorenom svijetu, 6. kolovoza 2015.

2 Govor u Santa Barbari, Kalifornija (8. studenoga 1997.).

3 Bartolomej I., Poruka u prigodi Dana molitve za očuvanje stvorenog svijeta (1. rujna 2012.).

4 Govor na II. Svjetskom susretu pučkih pokreta, Santa Cruz de la Sierra (Bolivija), 9. srpnja 2015.

5 Treća meditacija, Duhovna obnova u prigodi Jubileja svećenikâ, Bazilika Sv. Pavla izvan zidina, 2. lipnja 2016.

6 Audijencija, 30. ožujka 2016.

7 Bartolomej I., Poruka u prigodi Dana molitve za očuvanje stvorenog svijeta (1. rujna 1997.).

8 Prva meditacija, Duhovna obnova u prigodi Jubileja svećenikâ, Bazilika Svetog Ivana Lateranskog, 2. lipnja 2016.

9 Audijencija, 30. lipnja 2016.

10 Tjelesna su: gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, stranca primiti, bolesna dvoriti, utamničena pohoditi i mrtva pokopati. Duhovna su: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi i za žive i mrtve Boga moliti.

11 Treća meditacija, Duhovna obnova u prigodi Jubileja svećenikâ, Bazilika Sv. Pavla izvan zidina, 2. lipnja 2016.

Otkupljeni Božjom milosrdnom rukom
Papina kateheza na jubilejskoj audijenciji, subota 10. rujna 2016.

Odlomak koji smo slušali govori nam o Božjem milosrđu koje se ostvaruje u otkupljenju, to jest u spasenju koje nam je darovano krvlju njegova Sina Isusa (usp. 1 Pt 1, 18-21). Riječ "otkupljenje" se rijetko koristi, a ipak je od temeljne važnosti jer označava najradikalnije oslobođenje koje je Bog mogao ostvariti za nas, za čitavo čovječanstvo i sav stvoren svijet. Čini se da današnji čovjek ne voli misliti da je oslobođen i spašen Božjim zahvatom. Današnji se čovjek, naime, zavarava u pogledu vlastite slobode koju smatra snagom kojom se sve postiže. Hvasta se također time. Ali u stvarnosti tome nije tako. Koliko li se samo obmana ljudima podvaljuje pod izlikom slobode; koliko li je samo novih vrsta ropstva nastalo u ovo naše doba i to u ime lažne slobode! Toliki, toliki robovi... I oni govore: "Ja to radim jer želim to činiti, uzimam drogu jer mi se sviđa, sloboden

sam, činim ovo drugo”. Oni su robovi! Postaju robovima u ime slobode. Svi smo vidjeli takve osobe koje na kraju nisko padnu. Potrebno nam je da nas Bog osloboди svih oblika ravnodušnosti, sebičnosti i samodostatnosti.

Riječi apostola Petra vrlo dobro izražavaju smisao novog životnog stanja na koje smo pozvani. Postavši jedan od nas, Gospodin Isus ne samo da preuzima na sebe ljudsko stanje, već nas uzdiže dajući nam mogućnost da budemo Božja djeca. Svojom smrću i uskrsnućem Isus Krist, Jaganjac Božji bez mane, pobijedio je smrt i grijeh da nas oslobođi njihove vlasti. On je Jaganjac koji je žrtvovan za nas kako bismo mogli primiti novi život sačinjen od oprاشtanja, ljubavi i radosti. Baš su lijepe te tri riječi: oproštenje, ljubav i radost. Sve što je on preuzeo na sebe je također otkupljeno, oslobođeno i spašeno. Nema sumnje da nas život stavlja na kušnju i katkad trpimo zbog toga. Ipak, u tim trenucima smo pozvani upraviti svoj pogled prema Isusu raspetome koji trpi za nas i s nama, kao siguran dokaz da nas Bog ne napušta. Nikada ne zaboravimo, ipak, da u tjeskobama i progonima, kao i u svakodnevnim bolima uvijek smo oslobođeni milosrdnom rukom Boga koji nas podiže k sebi i vodi nas prema novom životu.

Božja je ljubav bezgranična: možemo otkrivati uvijek nove znakove koji pokazuju njegovu pažnju prema nama i prije svega njegovu volju da doprije do nas i da ide pred nama. Čitav naš život, premda označen krhkošću grijeha, nalazi se pod pogledom Boga koji nas ljubi. Koliko nam samo stranica Svetoga pisma govori o Božjoj prisutnosti, blizini i nježnosti prema svakom čovjeku, a posebno prema malenima, slabima i nevoljnima! Bog ima veliku nježnost, veliku ljubav prema malenima, prema najslabijima, prema onima koje je društvo odbacilo. Što smo više u potrebi, to se njegov pogled na nas većma ispunja milosrdjem. Budući da su mu poznate naše slabosti, ide nam u susret samilosnim suošćanjem. Poznaje naše grijehu i opraća nam; uvijek opraća! Toliko je dobar, toliko je dobar naš Otac.

Stoga, draga braćo i sestre, otvorimo se Gospodinu, primimo njegovu milost! Jer, kao što se kaže u psalmi, “u Gospodina [je] milosrđe i obilno je u njega otkupljenje” (130, 7).

Milosrdni kao Otac (usp. Lk 6, 36-38)

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 21. rujna 2016.

Slušali smo odlomak iz Lukina evanđelja (6, 36-38) iz kojeg je preuzeto geslo ove Izvanredne svete godine: Milosrdni kao Otac. Izraz u cijelosti glasi: “Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan” (r. 36). Nije riječ o efektnom sloganu, već o životnoj zadaći. Da bismo dobro shvatili taj izraz možemo ga usporediti s paralelnim izrazom iz Matejeva Evandelja, gdje Isus kaže: “Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski” (5, 48). U takozvanom govoru na gori, koji započinje blaženstvima, Gospodin uči da se savršenost sastoji u ljubavi, punini svih zapovijedi Zakona. U toj istoj perspektivi, sveti Luka objašnjava da se savršenost sastoji u milosrdnoj ljubavi: biti savršeni znači biti milosrdni. Je li osoba koja nije milosrdna savršena? Nije! Je li osoba koja nije milosrdna dobra? Nije! Dobrota i savršenost su ukorijenjeni u milosrdju. Bog je, zacijselo, savršen. Ipak, ako ga se promatra tako, ljudima postaje nemoguće težiti onom apsolutnom savršenstvu. Naprotiv, ako ga zamišljamo kao milosrdnog, to nam omogućuje bolje shvatiti u čemu se sastoji njegova savršenost i potiče nas da budemo poput Njega puni ljubavi, samilosti, milosrđa.

Ali pitam se: jesu li Isusove riječi realistične? Je li doista moguće ljubiti kao što Bog ljubi i biti milosrdni poput njega?

Ako pogledamo povijest spasenja, vidimo da je čitava Božja objava neprestano i neumorno očitovanje ljubavi prema ljudima: Bog je poput oca ili majke koji ljubi neizmjernom ljubavlju i obilno je izljeva na svako stvorenje. Isusova smrt na križu je vrhunac povijesti Božje ljubavi sa čovje-

kom. Za tako veliku ljubav sposoban je samo Bog. Očito je da, u usporedbi s tom neizmjernom ljubavlju, naša će ljubav uvijek biti nepotpuna. Ali kad Isus od nas traži da budemo milosrdni kao Otac, on ne misli da to budemo u kvantitativnom smislu! On traži od svojih učenika da postanu znakovi, kanali, svjedoci njegova milosrđa.

A Crkva naprosto mora biti sakrament Božjeg milosrđa u svijetu, u svakom dobu i prema čitavom čovječanstvu. Svaki kršćanin, stoga, je pozvan biti svjedok milosrđa, a to se događa na putu svetosti. Sjetimo se koliki su sveci postali milosrdni jer su pustili da im se srce ispuni Božjim milosrđem. Činili su stvarnom i opipljivom Gospodinovu ljubav izlijevajući je u mnogostrukе potrebe trpećeg čovječanstva. U tome procvatu tolikih oblika ljubavi moguće je otkriti odsjaje Kristova milosrdnog lica.

Zapitajmo se: što za učenike znači biti milosrdni? Objašnjava to Isus s dva glagola: "oprostiti" (r. 37) i "darivati" (r. 38).

Milosrđe se izražava, prije svega, u oprashtanju. "Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se" (r. 37). Isus ne kani podrivati tijek ljudske pravednosti. Ipak, on podsjeća učenike da ako žele da među njima vladaju bratski odnosi trebaju ukloniti sudove i osude. Oprashtanje je naime stup na kojem počiva život kršćanske zajednice, jer se u njemu pokazuje besplatnost ljubavi kojom nas je Bog prvi ljubio. Kršćanin mora oprashtati! Ali zašto? Zato što je njemu samom oprošteno. Svima nama koji smo danas ovdje na ovome Trgu, svima nama je oprošteno. Nismo li svi mi, u svom životu, imali potrebu za Božjim oproštenjem. A budući da je nama oprošteno i mi sami moramo oprashtati. Molimo to svakoga dana u molitvi Očenaš: "Oprosti nam grijeha naše; oprosti nam dugove naše kao što ih mi oprashtamo našim dužnicima". Drugim riječima, oprostiti uvrede, oprostiti mnogo toga, jer su nama oproštene mnoge uvrede, mnogi grijesi. Tako je lako oprostiti: ako je Bog oprostio meni, zašto da ja ne oprostim drugima? Jesam li veći od Boga? Taj stup koji je oprashtanje pokazuje nam besplatnost ljubavi Boga, koji nas je prvi ljubio. Suditi i osuđivati brata koji grijesi je pogrešno. Ne zato što se ne želi vidjeti grijeh, već zato što se osuđivanjem grešnika prekida vez bratstva s njim i prezire milosrđe Boga, koji se naprotiv ne želi odreći nikoga od svoje djece. Nismo vlasni osuđivati našeg brata koji grijesi, nismo iznad njega: dužni smo, radije, vratiti mu dostojanstvo Očeva djeteta i pratiti ga na njegovu putu obraćenja.

Svojoj Crkvi, nama, Isus pokazuje također drugi stup a to je "darivati". Oprostiti je prvi stup; darivati je drugi stup. "Dajite i dat će vam se [...] mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti" (r. 38). Bog daje dobro iznad naših zasluga, ali će biti još velikodušniji s onima koji ovdje na zemlji budu velikodušni. Isus ne kaže što će se dogoditi onima koji ne daju, ali slika "mjere" predstavlja opomenu: mjerom ljubavi koju dajemo, mi sami odlučujemo o tome kako ćemo biti suđeni, kako ćemo biti ljubljeni. Ako dobro pogledamo, u tome postoji jedna nutarnja logika: koliko se prima od Boga toliko se daje bratu i koliko se daje bratu toliko se prima od Boga!

Milosrdna ljubav je stoga jedini put kojim nam je ići. Koliko nam je samo svima potrebno da budemo malo milosrdniji, da ne ogovaramo druge, da ne sudimo, da ne "čerupamo" druge kritikama, zavistima, ljubomorama. Moramo oprashtati, biti milosrdni, živjeti svoj život u ljubavi. Ta ljubav omogućuje Isusovim učenicima da ne izgube identitet što su ga od njega primili i da se priznaju sinovima istoga Oca. U ljubavi koju oni provode u djelu u životu odražava se tako ono Milosrđe koje neće imati kraja (usp. 1 Kor 13, 1-12). Ali ne zaboravite ovo: milosrđe i darivanje; oprashtanje i darivanje. Tako se srce širi, širi se u ljubavi. Nasuprot tome, egoizam, srdžba čine srce malim, koje postaje tvrdim poput kamena. Što vi više volite: srce od kamena ili srce puno ljubavi? Ako više volite srce puno ljubavi, budite milosrdni!

Apostolski pohod Gruziji i Azerbajdžanu

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 5. listopada 2016.

Prošli sam tjedan poduzeo apostolsko putovanje u Gruziju i Azerbajdžan. Zahvalan sam Gospodinu koji mi je to dopustio i ponovno izražavam svoju zahvalu građanskim i vjerskim vlastima dviju zemalja, napose patrijarhu cijele Gruzije Ilijii II. – njegovo mi je svjedočanstvo godilo i srcu i duši – kao i šeiku kavkaskih muslimana. Bratski pozdrav upućujem biskupima, svećenicima, redovnicima i svim vjernicima koji su mi dali osjetiti svoju srdačnu privrženost.

Ovo putovanje je bilo nastavak i dopuna putovanja u Armeniju, na kojem sam boravio u mjesecu lipnju. Na taj sam način – hvala Bogu – mogao ostvariti plan da posjetim sve tri zemlje Kavkaza, kako bih utvrdio Katoličku Crkvu koja ondje živi i ohrabrio tamošnje stanovništvo na njihovu putu prema miru i bratstvu. Pokazala su to i dva gesla tog posljednjeg putovanja: "Mir vama" za Gruziju i "Svi smo braća" za Azerbajdžan.

Obje te zemlje imaju veoma drevne povijesne, kulturne i vjerske korijene, ali istodobno prolaze kroz novo razdoblje: naime, i jedna i druga ove godine slave 25. obljetnicu neovisnosti, budući da su dobar dio dvadesetog stoljeća bile pod sovjetskim režimom. U ovome razdoblju one se susreću s određenim teškoćama na različitim poljima društvenog života. Katolička Crkva je pozvana biti prisutna, biti blizu, posebno u znaku milosrđa i promicanja čovjekoljublja; ona to nastoji činiti zajedno s ostalim kršćanskim Crkvama i zajednicama, kao i u dijalogu s drugim vjerskim zajednicama, u sigurnom uvjerenju da je Bog Otac sviju, a da smo svi mi među sobom braća i sestre.

U Gruziji to poslanje nekako prirodno uključuje suradnju s pravoslavnom braćom, koji čine većinu stanovništva. Zato je bio veoma važan znak što me je po dolasku u Tbilisi u zračnoj luci zajedno s Predsjednikom Republike dočekao i časni patrijarh Ilija II. Susret s njime toga popodneva je bio dirljiv, jednako kao što je bio dirljiv posjet patrijaršijskoj katedrali, održan sutradan, gdje se čuva relikvija Kristove tunike, simbol jedinstva Crkve. To jedinstvo potvrđuje krv mučenikâ različitih kršćanskih vjeroispovijesti. Među zajednicama koje su prošle kroz najveće nedaće ubraja se asirsko-kaldejska, s kojom sam doživio u Tbilisiju snažne trenutke molitve za mir u Siriji, Iraku i na čitavom Bliskom istoku.

Misa s katoličkim vjernicima – latinskim, armenskim i asirsko-kaldejskim – u Gruziji, slavljenja je na spomendan sv. Terezije od Djeteta Isusa, zaštitnice misija: ona nas podsjeća kako prava misija nije nikada prozelitizam nego privlačenje Kristu polazeći od snažnog jedinstva s njim u molitvi, klanjanju i konkretnoj ljubavi, koja je služenje Isusu prisutnom u najmanjem od braće. A to je ono što čine redovnici i redovnice koje sam susreo u Tbilisiju, kao i kasnije u Bakuu: čine to molitvom i karitativnim i promotivnim djelima. Potaknuo sam ih da budu čvrsti u vjeri, sa sjećanjem, hrabrošću i nadom. Tu su potom kršćanske obitelji: kako je samo dragocjena njihova prisutnost izražena kroz prihvatanje, praćenje, razlučivanje te uključivanje u zajednicu!

Ovakav način evanđeoske prisutnosti poput sjemena Božjeg kraljevstva još je, ako je moguće, potrebniji u Azerbajdžanu, gdje većinsko stanovništvo čine muslimani, dok je katolika svega nekoliko stotina, ali Bogu hvala u dobrom su odnosima sa svima, a posebno održavaju bratske veze s pravoslavnim kršćanima. Zato smo u Bakuu, glavnom gradu Azerbajdžana, doživjeli dva događaja koje vjera umije održati u ispravnom odnosu, a to su euharistija i međureligijski susret. Bila je to euharistija s malom katoličkom zajednicom, gdje Duh Sveti usklađuje različite jezike i daje snagu za svjedočenje; i to jedinstvo u Kristu, ni na koji način ne prijeći, nego štoviše potiče na traženje susreta i dijalogu sa svima koji vjeruju u Boga, kako bi zajednički gradili pravedniji i bratskiji svijet. U vezi s tim, obraćajući se azerbajdžanskim vlastima, izrazio sam želju da se iznadu dobra rješenja za otvorena pitanja te da svi narodi na Kavkazu žive u miru i međusobnom poštovanju.

Bog neka blagoslovi Armeniju, Gruziju i Azerbajdžan i neka prati hod svoga svetog hodočasničkog naroda u tim zemljama.

Misionarska Crkva, svjedokinja milosrđa

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2016.

Draga braćo i sestre, izvanredni Jubilej milosrđa, koji Crkva slavi, baca posebno svjetlo također na Svjetski misijski dan 2016.: poziva nas promatrati misiju ad gentes kao veliko, neizmjerno djelo milosrđa, bilo duhovnog bilo materijalnog. Na ovaj Svjetski misijski dan svi smo pozvani "izlaziti" kao učenici misionari, svaki velikodušno ulažeći svoje talente, kreativnost, mudrost i iskustvo kako bi se donijelo poruku Božje nježnosti i suošjećanja čitavoj ljudskoj obitelji. Po misijskom poslanju, Crkva brine za one koji ne poznaju evanđelje, jer želi da se svi ljudi spase i dožive ljubav Gospodnju. Ona "ima zadatak naviještati Božje milosrđe, to živo srce evanđelja" (Misericordiae vultus, 12) i naviještati ga u svakom kutku svijeta, da ono dopre do svakog muškarca i žene, bili oni mladi ili stari.

U susretu svake osobe s milosrdjem Očevo se srce ispuni dubokom radošću; od samog početka, Otac pun ljubavi se okreće također najslabijima, jer njegova veličina i moć se otkrivaju upravo u njegovoj sposobnosti da se poistovjećuje s malenima, odbačenima i potlačenima (usp. Pnz 4, 31, Ps 86, 15; 103, 8; 111, 4). On je dobrohotan, pažljiv i vjeran Bog, koji je blizak onima u potrebi, osobito siromašnima; on ulazi s nježnošću u ljudsku stvarnost, baš kao što to čine otac i majka u životima svoje djece (usp. Jr 31, 20). Izraz koji se u Bibliji koristi za milosrđe upućuje na majčino krilo: odnosi se dakle na ljubav majke prema djeci, onoj djeci koju će ona uvijek ljubiti, u svakoj prilici i ma što da se dogodilo, jer su plod njezine utrobe. To je također bitan aspekt ljubavi koju Bog gaji prema svojoj djeci, na osobit način prema pripadnicima naroda koji je od njega potekao i koji on želi podizati i odgajati; pred njihovom slabošću i nevjerom, srce bi mu se ganulo i obuzimalo ga je suošjećanje (usp. Hoš 11, 8). On je milosrdan prema svima, njegova ljubav je za sve narode i njegova nježnost se proteže na sva stvorenja (usp, Ps 145, 8-9).

Milosrđe nalazi svoje najviše i najpotpunije očitovanje u utjelovljenoj Riječi. Ona otkriva lice Oca bogata milosrdjem "o njemu on govori i tumači ga ne samo slikama i prispodobama, već nadasve on milosrđe utjelovljuje i uosobljuje" (Ivan Pavao II., Enc. Dives in misericordia, 2). Kad rado primamo i slijedimo Isusa po Evanđelju i sakramentima, možemo, uz pomoć Duha Svetoga, postati milosrdni kao što je naš nebeski Otac milosrdan; možemo naučiti voljeti kao što on nas ljubi i učiniti od svojega života besplatan dar, znak njegove dobrote (usp. Misericordiae vultus, 3). Crkva, usred svijeta, je prije svega zajednica koja živi Kristovo milosrđe: trajno osjeća njegov pogled i da ju je izabrao svojom milosrdnom ljubavlju. Ta ljubav nadahnjuje Crkvu u njezinu poslanju, ona je živi i daje je upoznati svim narodima kroz smjeran dijalog sa svakom kulturom i vjerskim uvjerenjem.

Tu milosrdnu ljubav, baš kao u počecima Crkve, svjedoče mnogi muškarci i žene svih životnih dobi i položaja. Značajna i sve veća prisutnost žena u svijetu misija, rame uz rame s muškarcima, rječiti je znak Božje majčinske ljubavi. Vjernice laikinje ili Bogu posvećene žene, a danas nerijetko i cijele obitelji, ostvaruju svoj misijski poziv u raznim oblicima: od izravnog naviještaja evanđelja do karitativne službe. Priključene evangelizacijskom i sakramentalnom djelovanju misionara, žene i obitelji često bolje razumiju probleme ljudi i znaju kako im pristupiti na odgovarajući i, katkad, nov način: u posvećivanju brige životu, sa snažnim naglaskom na ljudima, a ne strukturama, te ulažeći sve ljudske i duhovne resurse u izgrađivanje dobrih odnosa, sklada, mira, solidarnosti, dijaloga, suradnje i bratstva, kako među pojedincima tako i u društvenom i kulturnom životu, posebice kroz brigu za siromašne.

Na mnogim mjestima evangelizacija započinje obrazovanjem, čemu djelo misija posvećuje mnogo vremena i truda, poput milosrdnog vinogradara iz Evanđelja (usp. Lk 13, 7-9; Iv 15, 1), strplji-

vo čekajući plodove nakon godina sporoga izgrađivanja; na taj način dolaze novi ljudi sposobni za djelo evangelizacije i dovesti evanđelje na ona mjesta gdje se to inače ne bi moglo ni zamisliti. Crkvu se također može nazivati "majkom" također za sve one koji će jednoga dana povjerovati u Krista. Nadam se, stoga, da će sveti Božji narod i dalje ostvarivati tu majčinsku službu milosrđa, koja pomaže onima koji još nisu čuli za Gospodina da ga nađu i uzljube. Vjera je Božji dar, a ne plod prozelitizma; ipak, ona raste zahvaljujući vjeri i ljubavi vjerovjesnika koji su svjedoci Krista. Dok prolaze svijetom, Isusovi učenici moraju imati onu ljubav koja nema granica, istu onu ljubav koju je naš Gospodin imao za sve ljudе. Mi naviještamo najljepši i najveći dar koji nam je dao: njegov život i njegovu ljubav.

Svi narodi i kulture imaju pravo primiti poruku spasenja koja je Božji dar svakoj osobi. To je utoliko potrebnije kad se uzme u obzir koliko je mnogo nepravdi, ratova i humanitarnih kriza danas koje tek treba riješiti. Misionari znaju iz iskustva da evanđelje oproštenja i milosrđa može donijeti radost i pomirenje, pravdu i mir. Nalog iz Evanđelja: "Podite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!" (Mt 28, 19-20) nije nimalo izgubio na snazi; štoviše sve nas obvezuje, u trenutnim prilikama i sadašnjim izazovima, osjetiti se pozvanima na novi misionarski "izlazak", kao što sam to rekao u apostolskoj pobudnici Evangelii gaudium: "Svaki kršćanin i svaka zajednica moraju raspoznati put koji Gospodin pokazuje, ali od svih nas traži se da prihvatimo ovaj poziv: izaći iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti poći na sve periferije koje trebaju svjetlo evanđelja" (20).

Upravo ove jubilejske godine slavi se 90. obljetnica Svjetskog misijskog dana, koji je pokrenulo Papinsko djelo za širenje vjere a odobrio papa Pio XI. godine 1926. Smatram stoga uputnim podsjetiti na mudre upute mojih predšasnika, koji su odredili da tome Djelu budu namijenjeni svi prilozi koji se u svakoj biskupiji, župi, vjerskoj zajednici, udruzi i crkvenom pokretu diljem svijeta prikupe za pomaganje kršćanskim zajednicama kojima je pomoć potrebna i za pružanje potpore naviještanju evanđelja do nakraj zemlje. Ni danas ne izostavimo taj znak misionarskog crkvenog zajedništva. Ne dopustimo da nam srca budu zatvorena u naše pojedinačne brige, već ih otvorimo obzorima čitavog čovječanstva.

Neka Presveta Bogorodica Marija, uzvišena slika otkupljenog čovječanstva, misionarski uzor za Crkvu, nauči sve muškarce, žene i obitelji, njegovati i čuvati na svakom mjestu živu i tajanstvenu prisutnost Uskrsloga Gospodina, koji obnavlja i ispunja radosnim milosrđem odnose među osobama, kulturama i narodima.

Djeca migranti, ranjiva i bez glasa

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2017.

Draga braćo i sestre!

"Tko god jedno ovakvo dijete primi u moje ime, mene prima. A tko mene prima, ne prima mene, nego onoga koji mene posla" (Mk 9, 37; usp. Mt 18, 5; Lk 9, 48; Iv 13, 20). Tim riječima evanđelisti dozivaju u pamet kršćanskoj zajednici Isusovo učenje, koje nadahnjuje i ujedno predstavlja izazov. Te riječi, naime, označavaju siguran put koji vodi do Boga: počinje s najmanjima, vodi preko Spasitelja a na kraju prerasta u praksi prihvatanja drugih. Upravo je prihvatanje, dakle, nužan uvjet da taj put postane konkretna zbilja: Bog je postao jedan od nas, u Isusu Bog je postao dijete te otvorenost Bogu u vjeri, koja jača nadu, izražava se u nježnoj blizini prema najmanjima i najslabijima. Ljubav, vjera i nada su djelatno prisutne u duhovnim i tjelesnim djelima milosrđa, kao što smo ponovno otkrili tijekom nedavnog izvanrednog jubileja.

Ali evanđelisti se zadržavaju također na odgovornosti onih koji čine ono što je suprotno od mi-

losrđa: "Onomu, naprotiv, tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju u mene bilo bi bolje da mu se o vrat objesi mlinski kamen pa da potone u dubinu morsku" (Mt 18, 6; usp. Mk 9, 42; Lk 17, 2). Zar možemo zanemariti ovu tešku opomenu promatraljući izrabljivanje koje provode beskrupulozni pojedinci? Žrtve tog izrabljivanja su tolike djevojčice i dječaci koje se uvlači u prostituciju ili kaljugu pornografije; koje se izvrgava ropskom radu ili prisilno vojači u vojsku; koje se uključuje u trgovinu drogom i druge oblike kriminaliteta; koji su prisiljeni bježati od sukobâ i progonâ, izlažući se opasnosti da ostanu sami i napušteni.

Zbog toga, povodom Svjetskog dana selilaca i izbjeglica koji slavimo svake godine, osjećam potrebu da skrenem pozornost na stvarnost djece migranata, a posebno one koja su sama. Pritom tražim od svih da se brinu za djecu, koja su bespomoćna u trostrukom smislu: jer su djeca, jer su stranci i jer nemaju sredstava da se zaštite kad su, iz raznih razloga, prisiljeni živjeti daleko od vlastite domovine i odvojeni od svojih obitelji.

Migracije danas nisu fenomen ograničen samo na neka područja planeta, već su njima pogodjeni svi kontinenti i one sve više poprimaju dramatične razmjere globalnog pitanja. Nije riječ samo o osobama koje traže dostojanstven posao ili bolje uvjete živote, već također muškarcima i ženama, starcima i djeci koji su prisiljeni napustiti svoje domove u nadi da će spasiti goli život i negdje drugdje naći mir i sigurnost. Tešku cijenu iseljavanja, gotovo uvijek uzrokovanog nasiljem, bijedom i uvjetima života, kojima se pridodaju i negativni aspekti globalizacije, u prvom redu plaćaju djeca. Neobuzdana utrka za brzom i lakom zaradom povlači za sobom također razvoj izopačenih pošasti poput trgovine djeecom, izrabljivanja i zlostavljanja maloljetnika i, općenito, lišavanja djece prava potvrđenih Međunarodnom konvencijom o pravima djeteta.

Zbog svoje krhkog i osjetljive naravi, djetinja dob ima jedinstvene i neotudive potrebe. To je prije svega pravo na zdravo i sigurno obiteljsko okruženje gdje dijete može rasti pod vodstvom i primjerom oca i majke; zatim pravo i dužnost da stekne odgovarajuću izobrazbu, prije svega u obitelji, ali i u školi, gdje će djeca moći rasti kao osobe i protagonisti vlastite i budućnosti svojih zemalja. Doista, u mnogim su dijelovima svijeta čitanje, pisanje i svladavanje osnovnih računskih radnji još uvijek privilegija malobrojnih. Sva djeca, osim toga, imaju pravo na odmor i rekreativne aktivnosti; riječju, ona imaju pravo biti djeca.

Među migrantima, pak, djeca čine najranjiviju skupinu, jer, u dobi u kojoj se suočavaju sa životom koji je pred njima, ona su nevidljiva i njihov se glas ne čuje: u nezavidnom su položaju jer su lišena osobnih dokumenata, te su skrivena od očiju svijeta, a zbog odsutnosti odraslih koji ih prate njihov se glas ne može dići i čuti. Na ovaj način, djeca migranti lako završavaju na najnižim razinama ljudske degradacije, gdje nezakonitost i nasilje uništavaju budućnost prevelikog broja nevinih, dok je mrežu zlostavljanja djece teško razbiti.

Kako odgovoriti na tu stvarnost?

U prvom redu, moramo znati da fenomen migracije nije istrgnut iz povijesti spasenja, već je, štoviše, njezin sastavni dio. Uz to je vezana jedna Božja zapovijed: "Ne tlači pridošlicu niti mu nanosi nepravde, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj" (Izl 22, 20); "Ljubite i vi pridošlicu, jer ste i sami bili pridošlice u zemlji egipatskoj" (Pnz 10, 19). Ovaj fenomen predstavlja znak vremena, znak koji govori o Božjoj providnosti na djelu u povijesti i u ljudskoj zajednici, s obzirom na opće zajedništvo. Premda su joj poznati problemi, a često i patnje i tragedije koje sa sobom nose migracije, kao i teškoće vezane uz dostojanstveno primanje tih osoba, Crkva potiče prepoznati Božji naum također u tome fenomenu, s uvjerenjem da nitko nije stranac u kršćanskoj zajednici, koja obuhvaća "sve narode, i plemena, i puke, i jezike" (Otk 7, 9). Svaka osoba je

dragocjena; osobe su važnije od stvari i vrijednost svake institucije mjeri se time kako se ophodi prema životu i dostojanstvu ljudskih bića, osobito kad su ona ranjiva, kao u slučaju djece migranata.

Nadalje, naše djelovanje mora ići u pravcu zaštite, integracije i trajnih rješenja.

Naša prva briga mora biti usvajanje svih mogućih mjera kako bi se djeci migrantima zajamčilo zaštitu i sigurnost, jer “ti dječaci i djevojčice često završavaju na ulici prepušteni sebi samima i postaju plijen nemilosrdnih izrabljivača, koji ih, nerijetko, izlažu tjelesnom, moralnom i spolnom nasilju” (Benedikt XVI., Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2008.).

Nadalje, crta koja razdvaja migracije i trgovinu ljudima katkad može biti vrlo tanka. Postoje mnogi faktori koji doprinose stvaranju stanja ranjivosti kod migranata, pogotovo ako su posrijedi djeca: siromaštvo i nedostatak sredstava za preživljavanje – kojima se pridodaju nerealna očekivanja generirana od strane medija; niska razina pismenosti; nepoznavanje zakonâ, kulture a često i jezika zemlje domaćina. Zbog svega toga djeca su u fizičkom i psihičkom smislu ovisna o drugima. No najsnažniji poticaj iskorištavanju i zlostavljanju djece dolazi od potražnje. Ako se ne poduzmu strože i učinkovitije mјere protiv onih koji izvlače profit iz tih zloporaba, neće biti moguće suzbiti mnogobrojne oblike ropstva kojih su žrtve djeca.

Potretno je, stoga, da migranti, upravo za dobro svoje djece, sve tješnje surađuju sa zajednicama koje ih prihvaćaju. Duboko smo zahvalni crkvenim i civilnim udrugama i ustanovama koje s velikom predanošću posvećuju vrijeme i resurse zaštiti djece od različitih oblika zloupotrebe. Važno je da zažive sve djelotvorniji i dublji oblici suradnje, utemeljeni ne samo na razmjeni informacija, već također na jačanju mreža koje su kadre osigurati blagovremene i kapilarne intervencije. Prilikom se ne smije podcijeniti činjenicu da se izvanredna snaga crkvenih zajednica pokazuje prije svega kad je ona ujedinjena u molitvi i bratskom zajedništvu.

Drugo, moramo raditi na integraciji djece i mladih migranata. Oni u potpunosti ovise o odraslim osobama. Vrlo često manjak finansijskih sredstava sprječava usvajanje odgovarajućih politika usmjerenih na prihvaćanje, pomoći i uključivanje. To ima za posljedicu da namjesto da se unaprjeđuje socijalnu integraciju djece migranata, odnosno programe sigurnog povratka uz pratnju, pokušava se samo spriječiti njihov ulazak, čime se potiče pribjegavanje ilegalnim mrežama; ili ih se vraća u zemlju iz koje dolaze ne vodeći uopće računa o tome je li to stvarno u njihovu “najboljem interesu”.

Položaj djece migranata dodatno je otežan kad je njihov status nereguliran ili kad završe u redovima kriminalnih organizacija. U takvim slučajevima obično ih se šalje u zatvor. Nerijetko, nai-me, bivaju uhićena i, budući da nemaju novca da plate kaznu ili otpisuju natrag u svoju zemlju, mogu provesti duže vrijeme u zatvoru, izloženi raznim vrstama zlostavljanja i nasilja. U tim slučajevima, pravo države da kontrolira migracijske valove i sačuva opće dobro zemlje mora biti povezano s dužnošću rješavanja i reguliranja položaja djece migranata, u potpunosti poštujući njihovo dostojanstvo i nastojeći izaći ususret njihovim potrebama kad su sama, ali i potrebama njihovih roditelja, za dobrobit čitave obitelji.

Od temeljne je važnosti donošenje odgovarajućih nacionalnih procedura i planova suradnje koji će biti plod uzajamnog dogovora zemalja porijekla i odredišta, sa ciljem otklanjanja uzrokâ prisilnog iseljavanja maloljetnika.

Treće, svima upućujem usrdan poziv na traženje i usvajanje dugoročnih rješenja. Budući da je to kompleksna pojava, problem djece migranata potrebno je suzbijati u korijenu. Ratovi, kršenja ljudskih prava, korupcija, siromaštvo, ekološke neravnoteže i katastrofe – sve su to uzroci tog problema. Djeca prva od toga trpe, podnoseći katkad također mučenja te, osim duševnih i psiholo-

loških, također fizička nasilja, koji gotovo uvijek ostavljaju u njima neizbrisive ožiljke.

Apsolutno je neophodno, stoga, uhvatiti se u koštač s uzrocima migracije u zemljama porijekla. To zahtijeva, kao prvi korak, predanost cijele međunarodne zajednice uklanjanju sukobâ i nasiljâ koji prisiljavaju ljude na bijeg. Nadalje, nameće se potreba dalekosežne vizije, koja može ponuditi odgovarajuće programe za područja pogodena najtežim nepravdama i nestabilnostima, kako bi se svima zajamčio pristup autentičnom razvoju, koji će promicati dobro dječaka i djevojčica, koji su nada čovječanstva.

Na kraju, želim se obratiti vama, koji radite s djecom migrantima i mladima iseljenicima prateći ih na njihovu putu: oni trebaju vašu dragocjenu pomoć. Crkva vas također treba i podržava vas u velikodušnom služenju koje pružate. Nemojte se umoriti hrabro živjeti i svjedočiti evanđelje koje od vas traži da prepoznate i prihvate Gospodina Isusa prisutna u najmanjima i najranjivijima.

Povjeravam svu djecu migrante, njihove obitelji, njihove zajednice, i sve vas koji ste im blizu, zaštiti Svetе Nazaretske Obitelji, da bdije i prati svakog na njihovu putovanju. Svojoj molitvi rado pridružujem apostolski blagoslov.

Ad resurgendum cum Christo (Da bi se suuskrsl s Kristom)

Naputak Kongregacije za nauk vjere o pokapanju tijela

preminulih i čuvanju pepela u slučaju spaljivanja

1. Da bi se suuskrsl s Kristom, potrebno je umrijeti s Kristom, treba "se iseliti iz tijela i naseliti se kod Gospodina" (2Kor 5, 8). Naputkom Piagetconstantem od 5. srpnja 1963. tadašnji je Sveti Uficij odredio "da se vjerno čuva običaj da se tijela preminulih vjernika pokapaju", dodajući da se spaljivanje (kremiranje) "po sebi ne protivi kršćanskoj vjeri" te da se ne uskraćuju sakramenti ili sprovod onima koji su odlučili da im se tijelo nakon smrti spali, pod uvjetom da ta odluka nije "posljedica nijekanja kršćanskih dogmi, ili posljedica sektaškoga duha, ili pak mržnje protiv katoličke vjere i Crkve". (1) Ta promjena crkvene discipline zatim je uvedena u Zakonik kanonskoga prava iz 1983. i Zakonik kanona Istočnih Crkava iz 1990.

U međuvremenu praksa kremiranja uvelike se proširila u brojnim zemljama, ali su se istodobno počele širiti nove ideje koje se kose s vjerom Crkve. Nakon što se na odgovarajući način posavjetovala s Kongregacijom za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, Papinskim vijećem za zakonske tekstove i brojnim biskupskim konferencijama i biskupskim sinodama istočnih Crkava, Kongregacija za nauk vjere smatrala je korisnim objaviti novi Naputak, s ciljem da se ponovno potvrde doktrinarni i pastoralni razlozi zbog kojih se prednost daje ukapanju tijelâ i izdaju propisi vezani uz čuvanje pepela u slučaju spaljivanja tijelâ.

2. Isusovo je uskrsnuće glavna istina kršćanske vjere, koju se uvijek propovijedalo kao bitni dio vazmenoga otajstva od samih početaka kršćanstva: "predadoh vam ponajprije što i primih: Krist umrije za grijeha naše po Pismima; bî pokopan i uskrišen treći dan po Pismima; ukaza se Kefi, zatim dvanaestorici" (1Kor 15, 3-5). Svojom smrću i uskrsnućem, Krist nas je oslobođio od grijeha i dao nam pristup novomu životu: "da kao što Krist slavom Očevom bî uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života" (Rim 6, 4). Nadalje, uskrsli Krist je počelo i izvor našega budućeg uskrsnuća: "Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih... kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni" (1Kor 15, 20-22). Ako je istina da će nas Krist uskrisiti u Posljednji dan, također je istina da smo, u stanovitome smislu, već uskrsli s Kristom. Krštenjem smo, nai-me, uronjeni u Kristovu smrt i uskrsnuće i na sakralan način njemu pridruženi: "S njime suukopani u krštenju, u njemu ste i suuskrsli po vjeri u snagu Boga koji ga uskrisi od mrtvih" (Kol 2, 12). Sjedinjeni s Kristom po krštenju, sudjelujemo već na stvaran način u životu Krista uskrsloga (usp. Ef 2, 6).

Zahvaljujući Kristu, kršćanska smrt ima pozitivno značenje. Crkva u liturgiji moli: "Tvojim sevjernima, Gospodine, život mijenja, a ne oduzima. I pošto se raspadne dom ovozemnoga boravka, stječe se vječno prebivalište na nebesima". (2) Smrću duša biva odijeljena od tijela, ali o uskrsnuću Bog će dati nepropadljivi život našemu preobraženom tijelu, ponovno ga združujući s našom dušom. I u našim je danima Crkva pozvana naviještati vjeru u uskrsnuće: "Uskrsnuće mrtvih je vjera kršćanâ: vjerujući to mi smo to što jesmo." (3)

3. Držeći se veoma drevne kršćanske predaje, Crkva snažno preporučuje da se tijela preminulih pokapa na groblju ili na drugome svetom mjestu. (4)

U spomen na Gospodinovu smrt, ukop i uskrsnuće, otajstvo u svjetlu kojega se očituje kršćanski smisao smrti, (5) pokop je povrh svega najprikladniji oblik za izražavanje vjere i nade u uskrsnuće tijela. (6)

Crkva, koja je kao Majka pratila kršćanina na njegovu zemaljskome putovanju, prikazuje Ocu, u Kristu, dijete njegove milosti i predaje zemlji njegove smrtne ostatke u nadi da će uskrsnuti u slavi. (7)

Pokopom tijela umrlih vjernika, Crkva potvrđuje vjeru u uskrsnuće tijela (8) i želi istaknuti uzvišeno dostojanstvo ljudskoga tijela kao sastavnog dijela osobe s kojom tijelo dijeli povijest. (9) Ne može, dakle, dopustiti stavove i obrede koji uključuju pogrješna poimanja smrti, gdje se smrt shvaća bilo kao konačno uništenje osobe, bilo kao trenutak njezina stapanja s Majkom prirodom ili sa svemirom, bilo kao etapu u procesu reinkarnacije, bilo kao izbavljenje iz "tamnice" tijela. (10) Osim toga, pokop na grobljima ili na drugim svetim mjestima na prikladan način odgovara pobožnosti i poštivanju koje se duguje tijelima pokojnih vjernika, koji su po krštenju postali hram Duha Svetoga i kojima se, "kao oruđima i posudama, Duh Sveti sveto poslužio da učini tolika dobra djela". Pravednoga se Tobiju hvali zbog zasluga stečenih pred Bogom, zato jer je pokapao mrtve, (11) a Crkva smatra pokapanje mrtvih djelom tjelesnoga milosrđa. (12) Na kraju, pokapanje tijela pokojnih vjernika na grobljima ili na drugim sve-tim mjestima potiče članove obitelji i cijelu kršćansku zajednicu na spomen i molitvu za pokojnike, kao i na čašćenje mučenikâ i svetaca. Pokapanjem tijelâ na grobljima, u crkvama ili na za to predviđenim mjestima, kršćanska je predaja čuvala zajedništvo između živih i pokojnih te se protivila težnji da se prikriva ili privatizira događaj smrti i značenje koje ona ima za kršćane.

4. Postoje mjesta gdje se iz higijenskih, ekonomskih ili društvenih razloga pribjegava spaljivanju tijelâ. Ako taj izbor nije suprotan izričitoj volji pokojnoga vjernika ili postoji razumna pretpostavka o postojanju iste, Crkva ne vidi doktrinarne razloge zbog kojih bi tu praksu zabranjivala budući da spaljivanje (kremiranje) pokojnikova tijela nema veze s njegovom dušom i ne prijeći božansku svemoć da uskrsne tijelo te, stoga, ne predstavlja objektivno nijekanje kršćanskog učenja o besmrtnosti duše i uskrsnuću tijelâ. (13)

Crkva i dalje daje prednost pokapanju tijelâ jer se time iskazuje veće poštovanje pokojnim; ipak spaljivanje nije zabranjeno, "osim ako je izabранo zbog razloga protivnih kršćanskemu nauku". (14)

Ako ne postoje razlozi protivni kršćanskemu nauku, Crkva kod takvoga sprovoda postupa u skladu s odgovarajućim liturgijskim i pastoralnim uputama, pazeći posebno na to da se izbjegne svaki oblik sablazni ili vjerske ravnodušnosti.

5. Kad se iz opravdanih razloga izabere spaljivanje, pokojnikov se pepeo mora redovito čuvati na svetome mjestu, to jest na groblju ili, ako je to slučaj, u nekoj crkvi ili na prostoru koji je mjerodavna crkvena vlast namijenila upravo toj svrsi. Već od početaka, kršćani su željeli da se kršćanska zajednica spominje svojih pokojnika i moli za njih. Njihovi su grobovi postali mjesta

molitve, sjećanja i razmišljanja. Preminuli vjernici dio su Crkve, koja vjeruje u općinstvo "putnika na zemlji, pokojnika koji dovršuju svoje čišćenje i blaženika u nebu; svi oni zajedno čine jednu Crkvu". (15) Čuvanje pepela na svetome mjestu može pridonijeti smanjivanju opasnosti da pokojnik ostane uskraćen za molitvu i spomen rodbine i kršćanske zajednice. Na taj se način, nadalje, izbjegava mogućnost zaborava i nedostatka poštovanja, do čega može, prije svega, doći nakon što mine prvi naraštaj, jednako kao i neprilična ili praznovjerna postupanja.

6. Zbog gore navedenih razloga, čuvanje pepela kod kuće nije dopušteno. Samo u teškim i izvanrednim okolnostima, vezanim uz kulturne uvjete mjesnoga karaktera, ordinarij, u dogovoru s biskupskom konferencijom ili sinodom biskupâ istočnih Crkava, može dati dopuštenje za čuvanje pepela u vlastitome domu. Pepeo, ipak, ne smije biti razdijeljen na više obitelji i potrebno je uvijek zajamčiti poštivanje i prikladne uvjete čuvanja.

7. Da bi se izbjeglo svaku vrstu panteističke, naturalističke ili nihilističke dvosmislenosti, nije dopušteno prosipati pepeo u zrak, na tlo ili u vodu ili na neki drugi način, odnosno čuvati kremirani pepeo kao uspomenu na pokojnika, u komadima nakita ili drugim predmetima, imajući na umu da se za takva postupanja kao razlog izbora spaljivanja ne mogu navoditi higijenski, društveni ili ekonomski razlozi.

8. U slučaju da je pokojnik dopustio spaljivanje i prosipanje vlastitoga pepela u prirodi zbog razloga protivnih kršćanskoj vjeri, sprovod se, sukladno pravu, mora uskratiti. (16)

Vrhovni prvosvećenik Franjo, na audijenciji u kojoj je, dana 18. ožujka 2016., primio nižepotpisanoga kardinala Pročelnika, odobrio je ovaj Naputak, o kojemu se odlučivalo na redovnome zasjedanju ove Kongregacije dana 2. ožujka 2016., i naredio njegovo objavlјivanje.

Rim, iz sjedišta Kongregacije za nauk vjere, 15. kolovoza 2016., na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Gerhard kard. Müller

+ Luis F. Ladaria, DI

Pročelnik

Naslovni nadbiskup Thibice, Tajnik

Bilješke:

1. AAS 56 (1964.), 822-823.
2. Rimski misal, Predslavlje pokojničko, I.
3. TERTULLIJAN, De resurrectione carnis, 1, 1: CCL 2, 921.
4. Usp. ZKP, kan. 1176, § 3; kan. 1205; ZKIC, kan. 876, § 3; kan. 868.
5. Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 1681.
6. Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2300.
7. Usp. 1Kor 15, 42-44; Katekizam Katoličke Crkve, br. 1683.
8. Usp. SV. AUGUSTIN, De cura pro mortuisgerenda, 3, 5: CSEL 41, 628.
9. Usp. DRUGI VATIKANSKI KONCIL, Pastoralna konstitucija Gaudium et spes, br. 14.
10. Usp. SV. AUGUSTIN, De cura pro mortuisgerenda, 3, 5: CSEL 41, 628.
11. Usp. Tob 2, 9; 12, 12.
12. Usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 2300.
13. Usp. VRHOVNA SVETA KONGREGACIJA SVETOGA UFICIJA, Naputak Piametconstantem, 5. srpnja 1963.; AAS 56 (1964.), 822.
14. ZKP, kan. 1176, § 3; usp. ZKIC, kan. 876, § 3.
15. Katekizam Katoličke Crkve, br. 962.
16. ZKP, kan. 1184; ZKIC, kan. 876, § 3.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Predsjednik HBK nadbiskup Puljić čestitao muslimanima Kurban Bajram

Neka i ovogodišnje slavlje u Vašoj zajednici bude prožeto radosnim blagdanskim ozračjem, obiljem svakoga blagoslova i doneše bogate duhovne plodove.

Predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je čestitku predsjedniku Mešihata Islamske zajednice u Republici Hrvatskoj gospodinu muftiji Azizu Hasanoviću povodom Kurban Bajrama u kojoj stoji:

„U povodu blagdana Kurban Bajrama, kada se vjernici muslimani spominju spremnosti na žrtvu i osobite vjere praoca Abrahama, a koji je snažna poveznica i dio zajedničke duhovne baštine židova, kršćana i muslimana, upućujem Vama osobno kao i svim muslimanima iskrene čestitke. Neka i ovogodišnje slavlje u Vašoj zajednici bude prožeto radosnim blagdanskim ozračjem, obiljem svakoga blagoslova i doneše bogate duhovne plodove.“

Konferencija za novinare na kraju 53. zasjedanja Sabora HBK

O temama 53. redovitog plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije govorili su predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, predsjednik Vijeća za katolički odgoj i obrazovanje požeški biskup Antun Škvorčević i predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj dubrovački biskup Mate Uzinić

Na završetku 53. redovitoga plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije u četvrtak 13. listopada u sjedištu HBK u Zagrebu održana je konferencija za novinare. O temama koje su bile u središtu rasprava hrvatskih biskupa novinarima su govorili predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, predsjednik Vijeća za katolički odgoj i obrazovanje požeški biskup Antun Škvorčević i predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj dubrovački biskup Mate Uzinić.

Uvodno je glasnogovornik HBK Zvonimir Ancić istaknuo kako je na ovome zasjedanju tema bila i izvješće prve sjednice Mješovite komisije Srpske pravoslavne Crkve i HBK o bl. Alojziju Stepinisu, koja je održana u srpnju. Biskupi su se spomenuli i dvojice budućih blaženika hrvatskih korijena, fra Serafina Glasnovića Kodića i don Antuna Mužića, koji pripadaju skupini 38-orice mučenika od 1945.-1974. u Albaniji, koji će biti proglašeni blaženima 5. studenoga u Skadru. Biskupi su se također prisjetili događaja otprije 40 godina kad je započela velika proslava trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata.

Nadbiskup Hranić osvrnuo se na 25. obljetnicu uvođenja vjeroučitelja u hrvatski odgojno-obrazovni sustav. Istaknuo je kako se ova obljetnica želi obilježiti jer je to jedan od važnih oblika "naše prisutnosti u javnom životu u našoj domovini".

Vjeroučitelji u školi ušao je u hrvatski odgojno-obrazovni sustav i vjerujemo da sa svoje strane pridonosimo tom odgojno-obrazovnom sustavu, rekao je nadbiskup, naglasivši kako će se u ovoj prigodi održati akademija u HNK u četvrtak 13. listopada. Također, podsjetio je da vjeroučitelji u školi nema samo Katolička Crkva, nego i druge vjerske zajednice. Istina, mi kao najbrojnija vjerska zajednica započeli smo, a po uzoru na ugovor koji je potpisani između Republike Hrvatske i Svetog Stolice na području odgoja i obrazovanja slične ugovore potpisale su i druge vjerske zajednice tako da i druge vjerske zajednice obilježavaju ovu obljetnicu konfesionalnoga vjeroučitelja u javnim školama, pojasnio je nadbiskup Hranić.

U okviru proslave održat će se i simpozij kojim će se na znanstveni način vrednovati 25 godina

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

vjeronauka u školi. Nadalje je istaknuo kako je uz oblijetnicu prisutnosti u javnim školama potrebno osnažiti župnu katehezu. Naime, od početka njegova uvodenja, vjeronauk u školi zajedno sa župnom katehezom, shvaćeni su kao dva različita, ali komplementarna oblika odgoja djece i mlađih u vjeri te kao dva oblika odgoja koji jedan drugoga prepostavljaju. Zbog toga se dodatna pozornost želi usmjeriti na župnu katehezu, a u tom vidu pripremiti i posebne udžbenike, planove i programe.

Također je istaknuo kako je HBK uz pomoć Vijeća za katehizaciju i novu evangelizaciju uz ovu oblijetnicu željela izaći s dokumentom "Da vaša radost bude potpuna – kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima". Taj dokument pripravljen je, no odlučilo se na iskorak, tj. uputiti ga na javnu raspravu onima koji sudjeluju u župnoj katehezi, jer nije riječ o doktrinalnom, već pastoralnom dokumentu. Tako će ga svi oni koji će ga poslije provoditi osjetiti kao "svog", tj. da su sudjelovali u njegovoj pripravi, pojasnio je nadbiskup Hranić. Dodao je da osim što će se o tom dokumentu raspravljati po župama, bit će pozvana da se uključe i teološka učilišta, kao i mediji, na osobit način katolički mediji.

Biskup Škvorčević osvrnuo se na temu vezanu uz katoličke osnovne i srednje škole. Podsjetio je da je prije tri godine HBK odobrila dokument naslovljen "Odredbe HBK o katoličkim osnovnim i srednjim školama". To je učinjeno na rok od tri godine. Sada se raspravljalo o provedbi te je dokument eksperimentalno produžen na još godinu dana, i to iz razloga što je potrebno u biskupijama koje imaju katoličke škole organizirati određene institucije.

Podsjetio je da u Hrvatskoj djeluje devet osnovnih i dvanaest srednjih katoličkih škola. U osnovnim školama u prošloj školskoj godini bilo je 1062 učenika i 215 djelatnika, a u srednjim školama 2621 učenika i 383 djelatnika. Također je biskup Škvorčević napomenuo kako postoje još neka otvorena pitanja u vezi s provedbom Ugovora između RH i Svetе Stolice, a odnose se na školstvo.

Jedno od glavnih pitanja je formuliranje plana i programa katoličkih škola. Naime, Ugovor kaže da će se odrediti glavni predmeti koje treba poučavati u katoličkim školama, kako bi one bile kompatibilne s odgojno-obrazovnim sustavom u RH.

Nama je vrlo draga prigoda nastojanje oko kurikularne reforme u Hrvatskoj jer u tom okviru promišlja se koji bi to predmeti bili temeljni u pojedinim školama te modeli po kojima bi se izborne i druge predmete moglo uključiti u plan i program škola, rekao je biskup Škvorčević. Nadalje je ukazao na odgojno pitanje, na što katoličke škole stavljaju veliki naglasak. Mi ne želimo od naših škola stvoriti "geto", da su učenici izolirani od drugih, već ono što je katolički nazvano u školama, nije ideološki, nego vrijednosni evanđeoski sustav u koji upućujemo djecu i mlade i pomažemo im da usvajajući taj vrijednosni sustav budu otvoreni za druge kulturološke sustave i da znaju obogaćivati druge, kao i da drugi mogu obogaćivati njih, pojasnio je biskup Škvorčević.

Biskup Uzinić govorio je o projektu pripreve za brak. Podsjetio je na protekle dvije sinode koje su u središte stavile obitelj, a kao rezultat objavljena je posinodska apostolska pobudnica pape Franje "Radost ljubavi".

Polazeći od smjernica sinoda i same apostolske pobudnice, Vijeće HBK za život i obitelj smatralo je da bi bilo dobro revitalizirati projekt koji se ranije pokušao ostvariti. Stoga je na zasjedanju HBK predloženo unapređenje projekta pripreve za brak, i to u četiri točke koje je biskup Uzinić predstavio. Ponajprije, da se pristupi unapređenju pripreve za brak na sustavan način, zahvaćajući daljnju i neposrednu pripravu i osiguravajući kontinuitet praćenja parova prije i poslije sklapanja ženidbe. Nadalje, da se u tu svrhu sastavi nova radna skupina koju bi sačinjavali predstavnici Vijeća HBK za život i obitelj te stručnjaci i praktičari zauzeti u pastoralu pripreve za brak, a u njezin rad uključili bi se i članovi koje bi predložio Odbor HBK za mlade i Vijeće HBK

za katehizaciju i novu evangelizaciju. Također, potiče se na uvažavanje smjernica posinodskoga dokumenta "Radost ljubavi" te da se izrade pastoralne smjernice i predloži temeljna struktura i sadržaj ostavljujući mogućnost prilagodbe i nadopune prema konkretnim situacijama u pojedinim (nad)biskupijama.

Biskup Uzinić tom je prigodom naglasio i kontinuitet drugih aktivnosti Vijeća HBK za život i obitelj. U tome je kontekstu istaknuo kako je ovih dana objavljen katehetski priručnik "Izazov očinstva", a priprema se i priručnik "Izazov majčinstva". To je na tragu priprave Trećeg susreta hrvatskih katoličkih obitelji koji je planiran za 2018. godinu u hrvatskom prasvetištu Gospe Solinske.

Jedno od novinarskih pitanja odnosilo se na vjeronauk kao izborni predmet. Nadbiskup Hranić podsjetio je da je to izborni predmet, no predviđeno je da on ima svoje mjesto unutar rasporeda kao i svi drugi predmeti. U vezi s time naglasio je da u školama gdje odabir vjeronauka obuhvaća veći broj učenika, nije moguće organizirati vjeronauk izvan redovite satnice.

Odgovarajući na pitanje upisa na vjeronauk, pa ispisa te ponovna upisa pred primanje sakramenata, nadbiskup Hranić pojasnio je kako npr. gradivo osmoga razreda vjeronauka prepostavlja znanje gradiva proteklih razreda. Stoga se u dogovoru s Nacionalnim katehetskim urednom stvara pravilnik prema kojem bi dijete moralo položiti, tj. pokazati minimum znanja onoga što je propustilo ne pohađajući vjeronauk u kontinuitetu.

Biskupu Škvorčeviću postavljeno je pitanje odnosa sa SPC te rada Mješovite komisije o Stepincu. U odgovoru je naglasio kako se ovdje uvijek govori o ekumenskim odnosima. Prva sjednica Mješovite komisije, koja je održana u srpnju u Rimu, protekla je u duhu međusobnoga poštovanja, razumijevanja, otvorenosti, kao što i dolikuje pastirima dviju Crkava, rekao je biskup te podsjetio kako su se predstavnici obiju Crkava i u doba ratnih stradanja susretali na najvišim razinama te se pokušalo tražiti mogućnost dijaloga. To uvijek trebamo nastojati s naslova evanđelja, dodao je. Kada dođu na red određena pitanja, poput ovog o ulozi bl. Alojzija Stepinca u razdoblju prije, tijekom i nakon II. svjetskog rata, to su stručna pitanja. Tu vrijede argumenti onoliko koliko ih imamo, pojasnio je.

Na pitanje o očekivanjima od nove Vlade RH, biskup Škvorčević ukazao je na Ugovore između RH i Sвете Stolice te na pitanja koja još nisu provedena, npr. tu spada školski sustav, pitanja na razini kulture, također i povrat oduzete imovine. K tomu ima i dosta pitanja formalno-pravne naravi.

Novinare je zanimalo i stav o prijedlogu obiteljskoga zakona te inicijativi "40 dana za život". Biskup Uzinić istaknuo je kako se na zasjedanju nije o tome raspravljalo, već samo na Vijeću HBK za život i obitelj. Podsjetio je kako svi koji žele sklopiti katoličku ženidbu trebaju proći pripravu. O savjetovanju prije rastave naglasio je kako bi sigurno bila pomoć onima koji su u problemu. O inicijativi "40 dana za život" biskup Uzinić rekao je da oni koji stoje ispred bolnica nisu tamo u ime Katoličke Crkve, već su tamo u osobno ime, ili u ime udruge koja je organizirala molitvu. Iznoseći svoje mišljenje, naglasio je da oni "koji žele moliti ispred bolnica imaju na to pravo, ako su tamo u skladu sa zakonom, kao što i svi drugi imaju određena prava, tako ih imaju i oni koji svojom molitvom žele poslati određenu poruku. Vjerujem da ta poruka nije onakva kakvom je često u posljednjih nekoliko dana mediji iščitavaju. Njihova poruka nije osuda onih koji su zbog svojih poteškoća načinili pobačaj, nego su njihovo stajanje ispred bolnica i molitva ponajprije poruka koju žele poslati, a to je da život počinje začećem. Onaj koji polazi od toga da život počinje začećem, a zna da se život pobačajem prekida, ne može o tome šutjeti. Stoga, njihovo stajanje ispred bolnice i molitvu vidim kao krik. Naravno da nekoga ponekad taj krik i povrijedi, no iz razgovora koji sam imao s nekim od njih znam da među njima ima i onih koji su sami prošli kroz

užas pobačaja te iz svog osobnog iskustva žele poslati određenu poruku". Biskup Uzinić dodao je kako su mnoge žene koje su razmisile i nisu napravile taj čin baš u moliteljima pronašle one koje su im poslije pomogle.

Priopćenje s 53. zasjedanja Sabora HBK

U svezi sa stanjem u hrvatskome društvu biskupi su se osvrnuli i razmotrili između ostaloge probleme odnosa prema otajstvu života, problem demografije i iseljavanja cijelih obitelji iz Hrvatske, kao i gospodarsko stanje i pravosudna pitanja. Posebice su se osvrnuli na neprimjereno odnos prema prošlosti koji se onda odražava u našoj sadašnjosti. Ta se neprimjerenoštiče poglavito triju tema koje su vidljive u odnosu prema žrtvama u jasenovačkim logorima, prema žrtvama komunističke diktature, kao i prema žrtvama u Domovinskom ratu.

Plenarno zasjedanje Sabora Hrvatske biskupske konferencije, 53. u nizu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 11. do 13. listopada 2016. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, izaslanik Biskupske konferencija Bosne i Hercegovine vojni ordinarij mons. Tomo Vukšić i kao gost član Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda subotički biskup Ivan Penzeš.

Pozdravljujući na početku nazočne nadbiskup Puljić posebno je pozdravio dvojicu novozaređenih biskupa gospičko senjskog mons. Zdenka Križića i šibenskoga mons. Tomislava Rogića kao i njihove umirovljene predšasnike mons. Milu Bogovića i mons. Antu Ivasa. Zahvalio je umirovljenim biskupima za sve dobro što su učinili u svom biskupskom služenju, a njihovim nasljednicima uz srdačnu dobrodošlicu u zajedništvo HBK zaželio je da djelovanje konferencije obogate svojim primjedbama i prijedlozima.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su upoznati s početkom rada Mješovitog povjerenstva hrvatskih i srpskih stručnjaka koje ima zadaću zajednički razmotriti ulogu blaženog Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata. Na prvom dvodnevnom susretu u Rimu od 12. do 13. srpnja 2016. godine utvrđen je način rada prema metodologiji povijesnih znanosti, utemeljenoj na raspoloživoj dokumentaciji i njezinoj kontekstualizaciji. Rad Povjerenstva neće imati nikakvog utjecaja na postupak kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca, koji je isključivo u nadležnosti Svete Stolice. Mješovito povjerenstvo će se sastati šest puta u roku od 12 mjeseci. Vremensko ograničenje rada pokazuje kako Sveta Stolica, koja predsjeda radu Povjerenstva, očekuje da njegov rad bude učinkovit. Nakon prvog susreta u Rimu, Mješovito povjerenstvo će se sastati u Zagrebu 17. i 18. listopada ove godine. Osobitu pozornost biskupi su posvetili unaprjeđenju projekta priprave za brak. Prihvaćeni su prijedlozi Vijeća HBK za život i obitelj da se pristupi revitalizaciji toga projekta na sustavan način zahvaćajući daljnju, bližu i neposrednu pripravu te osiguravajući nastavak praćenja bračnih parova i poslije sklapanja ženidbe. Odlučeno je i da se osnuje radna skupina u kojoj bi se osim predstavnika Vijeća HBK za život i obitelj te stručnjaka i praktičara zauzetih u pastoralu priprave za brak, uključili i članovi koje će predložiti Odbor HBK za mlade te Vijeće HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju. Očekuje se izrada pastoralnih smjernica na temelju postsinodalne pobudnice pape Franje "Amoris laetitiae", s nadopunama za konkretna stanja u pojedinim biskupijama.

U svezi sa stanjem u hrvatskome društvu biskupi su se osvrnuli i razmotrili između ostaloge probleme odnosa prema otajstvu života, problem demografije i iseljavanja cijelih obitelji iz Hrvatske, kao i gospodarsko stanje i pravosudna pitanja. Posebice su se osvrnuli na neprimjereno odnos prema prošlosti koji se onda odražava u našoj sadašnjosti. Ta se neprimjerenoštiče poglavito triju tema koje su vidljive u odnosu prema žrtvama u jasenovačkim logorima, prema žrtvama komunističke diktature, kao i prema žrtvama u Domovinskom ratu.

Naime, u zadnje je vrijeme sve očitije da se nastoji ne samo nastaviti s manipuliranjem okolnostima i s brojem žrtava u Drugome svjetskom ratu, osobito u iznošenju neistina i neutemeljenih tvrdnja gledom na logor u Jasenovcu. S druge strane, biskupi smatraju neprihvatljivim i štetnim sadašnji odnos mjerodavnih hrvatskih ustanova i hrvatske države općenito prema žrtvama komunističkoga režima, posebice kada se radi o masovnim grobištima i ostacima stradalnika, kako u Hrvatskoj, tako i u drugim zemljama, osobito u Republici Sloveniji. Primijećeno je da se s nadograđivanjem poznatih velikosrpskih mitova zanemaruju stradanja hrvatskoga stanovništva u Domovinskom ratu, uništavanje imovine, među kojom je osobito bolno razaranje kulturnih i duhovnih dobara, te nedovoljno uvažavanje uloge hrvatskih branitelja u ostvarenju slobode i nezavisnosti.

Biskupi stoga pozivaju mjerodavna tijela hrvatske države da ulože potreban napor, kako bi se – na transparentan način, a to znači u skladu s najboljim suvremenim znanstvenim metodama i kulturološkim pristupima – rasvjetlila istina o Jasenovačkim logorima, kao i događaji i stradanja nakon Drugoga svjetskoga rata. Time će se žrtvama pokazati dužno poštovanje, a istinom unijeti više mira u živote obitelji čiji su članovi nastradali. Važno je to isticati jer smo u zadnjim desetljećima iskusili koliko zla mogu donijeti ideologije, podupirane političkim mitovima jer nisu utemeljene na činjenicama i povijesnim istinama pa često predstavljaju hrvatski narod i državu kao genocidne i zločinačke.

Biskupi zato pozivaju narod i društvo na zajedništvo i zrelost kako bi imali snage nositi se s novim pokušajima stvaranja mitova i širenja neistina. To nije poziv "vraćanja u prošlost", nego poticaj i želja osloboditi se tereta i utega koji iz prošlosti opterećuju sadašnjost i zamagljuju pogled prema budućnosti.

Biskupi su se sa zahvalnošću osvrnuli na 25. obljetnicu vraćanja vjeronauka u hrvatski školski odgojno – obrazovni sustav što je bilo moguće učiniti tek poslije pada totalitarnog komunističkog sustava te demokratskih promjena početkom devedesetih godina prošloga stoljeća. Tim povodom upriličena je svečana akademija u Hrvatskom narodnom kazalištu na kojoj su nazočili članovi HBK, predsjednik Hrvatskoga sabora dr. Željko Reiner te brojni drugi visoki uzvanici. Na akademiji je istaknuta važnost i 20. Obljetnice potpisivanja Ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture (19. prosinca 1996.). Taj je Ugovor, naime, dao pravni okvir za djelovanje Katoličke Crkve, a utemeljen je na trima načelima: načelu vjerske slobode, načelu različitosti područja djelovanja Crkve i države, te načelu potrebe suradnje tih dviju ustanova koje se susreću u čovjeku, građaninu i vjerniku.

Na zasjedanju su predstavljena i dvojica budućih blaženika Hrvata, Serafina Glasnovića Kodića iz Janjeva i don Antona Muzića iz Vrnavokola-Letnice, koji se nalaze među 38 mučenika ubijenih u Albaniji iz mržnje prema vjeri od 1945. do 1974. Fra Serafin i don Anton bit će proglašeni blaženima 5. studenoga 2016. u Skadru. Biskupi pozivaju sve koji su u mogućnosti sudjelovati na svečanosti proglašenja i potiču na upoznavanje života ove dvojice novih hrvatskih blaženika.

Na osobit način biskupi su se spomenuli 40. obljetnice početka velike proslave Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata. Naime, nakon gušenja „hrvatskoga proljeća” Crkva je pokrenula duhovne snage i započela s vjerničkim hodočašćima i okupljanjima. Najprije u Solinu 1976. na tisućitu obljetnicu smrti kraljice Jelene, pa dvije godine kasnije u Biskupiji kraj Knina (1978.) gdje je nađen lik Gospe velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta. Slijedeće 1979. krenulo se prema Ninu gdje se komemoriralo povijesne veze sa Svetom Stolicom i papom Ivanom VIII. koji je 879. „blagoslovio hrvatskoga kneza Branimira, sav narod i zemlju njegovu”. Vrhunac proslave dogodio se na Mariji Bistrici 1984. gdje se na Nacionalnom euharistijskom kongresu okupilo pola milijuna ljudi iz svih krajeva gdje žive Hrvati. Svjesni značenja i dalekosežnosti tih događaja kao i važnosti njihove poruke i za ovo naše vrijeme, biskupi će uskoro uputiti poticaj vjerničkim zajednicama na

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

molitvu i zahvalu za silna djela koja nam učini Gospodin. Nakon isteka mandata i umirovljenja dosadašnjih predsjednika i članova u pojedinim tijelima HBK neki mandati su produljeni te su dogovorena nova imenovanja. Predsjedniku Vijeća za ekumenizam i dijalog sisačkom biskupu Vladi Košiću produljen je mandat. Za novog predsjednika Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života imenovan je gospičko senjski biskup Zdenko Križić, novim predsjednikom Odbora HBK za pastoral Roma imenovan je varaždinski biskup Josip Mrzljak. Biskupi mons. Zdenko Križić i mons. Tomislav Rogić imenovani su za nove članove Biskupske komisije za liturgiju. U mješovitu Komisiju HBK i HKVRP umjesto umirovljenih članova imenovani su vojni ordinarij Jure Bogdan i mons. Zdenko Križić.

Dosadašnjem delegatu HBK pri Vijeću biskupskih konferencijskih zemalja Europske Unije kardinalu Josipu Bozaniću i zamjeniku bjelovarsko križevačkom biskupu Vjekoslavu Huzjaku produljen je mandat.

Na zasjedanju su predsjednici Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli izvješća o njihovom radu.

Na poziv mjesnog biskupa mons. Đure Hranića, uz 25. obljetnicu žrtve Vukovara, biskupi HBK će se okupiti u tome gradu 18. studenoga, a euharistijsko slavlje predvoditi će kardinal Josip Bozanić. Istoga dana na 25. obljetnicu stradanja u Škabrnji ondje će euharistijsko slavlje predvoditi predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Dogovoren je kalendar događanja za iduću godinu. Zajedničko zasjedanje HBK i BK Bosne i Hercegovine održat će se 23. siječnja 2017. u Zagrebu, a izvanredno zasjedanje Sabora HBK dva dana kasnije 25. siječnja 2017. Pastoralno katehetski kolokvij za svećenike održat će se 7. i 8. ožujka 2017. Proljetno, 54. zasjedanje Sabora HBK bit će od 26. do 28. travnja 2017. Nacionalni susret hrvatske katoličke mladeži održat će se u Vukovaru 29. i 30. travnja 2017. Susret članova HBK s redovničkim provincijalima bit će upriličen 19. lipnja 2017. Jesensko, 55. zasjedanje Sabora HBK održat će se od 10. do 12. listopada 2017. u Zagrebu.

Drugi sastanak Mješovitog povjerenstva HBK i SPC

Sastankom na temu "Nadbiskup Alojzije Stepinac i Srpska Pravoslavna Crkva od 1934. do 1941. godine" u ime Svetе Stolice predsjeda predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti o. Bernard Ardura.

U ponedjeljak 17. i utorak, 18. listopada 2016. godine u Zagrebu, u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije održava se drugi sastanak Mješovitog povjerenstva Hrvatske biskupske konferencije i Srpske Pravoslavne Crkve koje ima zadaću zajednički razmotriti ulogu blaženog Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i nakon Drugoga svjetskog rata.

Sastankom na temu "Nadbiskup Alojzije Stepinac i Srpska Pravoslavna Crkva od 1934. do 1941. godine" u ime Svetе Stolice predsjeda predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti o. Bernard Ardura.

Kao predstavnici Hrvatske biskupske konferencije sudjeluju: zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, biskup mostarsko-duvanjski mons. Ratko Perić, biskup požeški mons. Antun Škvorčević, te dr. Jure Krišto i dr. Mario Jareb s Hrvatskog instituta za povijest.

Kao predstavnici Srpske Pravoslavne Crkve na sastanku sudjeluju: mitropolit zagrebačko-ljubljanski Porfirije, mitropolit crnogorsko-primorski Amfilohije, episkop bački Irinej, episkop slavonski Jovan, prof. Darko Tanasković, veleposlanik, stalni izaslanik Republike Srbije pri UNESCO-u, te za ovu prigodu pozvani stručnjak prof. dr. Ljubodrag Dimić s Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Idući susret će se održati u Novom Sadu, 13. i 14. veljače 2017. godine.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Krštenje dar, tajna i otajstvo (Krštenje Emanuela, šestog djeteta u obitelji Ankice i Luke Papić)

1. Poznato nam je kako u Crkvi imamo sedam sakramenata koji su svrstani u tri reda: Imamo najprije krštenje, potvrdu i euharistiju koji čine sakramente inicijacije. Onda imamo pokoru, (ispovijed) i bolesničko pomazanje koje nazivamo sakramentima ozdravljenja. I na koncu imamo dva sakramenta koji su u službi kršćanske zajednice: sveti red i sakrament ženidbe. Krštenje maloga Emanuela u obitelji Papić daje nam prigodi razmišljati o ‘sakramentu novog rođenja’, kako se govori o krštenju. Iz samog obreda ovoga sakramenta uočljive su dvije stvari: Jedna je vidljiva i dostupna našem opažanju, a to je voda i riječi samoga obreda. Druga pak stvarnost izvan je doseg našeg iskustva. To je milost i djelovanje Duha Svetoga. Zbog toga na upit iz katekizma, što su sakramenti u Crkvi, odgovaramo da su oni ‘vidljivi znakovi nevidljive stvarnosti’.

Voda kao vidljiva stvarnost temeljni je preduvjet bez kojeg nema života. Ona zapravo ‘život znači’. Biblijski tekstovi stoga govore o ‘stablu zasađenom pokraj voda tekućica’ (Ps 1, 3). Zbog toga je krštenje novi život. Kao što su stari Grci vodu smatrali jednim od osnovnih počela života (uz zemlju, vatru i zrak), tako u sakramentu krštenja polijevanje vodom počinje novo rođenje.

Crkva, stoga, stoljećima isповijeda, ljubomorno čuva, brani i novim naraštajima prenosi istinu da je Isus puninom čovještva ušao u naše ljudsko zajedništvo, te solidarno s nama proživio čitav ljudski život, od začeća do smrti. Stoga je pravo na život postalo temeljnim ljudskim pravom, pa Crkva osjeća obvezu ‘dati svoj glas onomu tko glasa nema’ (EŽ 5) i biti u službi evanđelja života.

2. Obitelj prima život kao Božji dar, jer u njemu odsijeva zraka Božje providnosti: ‘Prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, ja te znadoh; prije nego iz krila majčina izade, ja te posvetih’ veli prorok Jeremija (Jer 1, 4-5). Zato je ljudski život svet i nepovrediv pa ga treba braniti, poštivati i zauzimati se za njegovo dobro na svim područjima. Po krštenju čovjek ulazi u Božju obitelj i biva sposoban obratiti se i reći ‘Abba, Oče! Jer, on nije više ‘rob, tuđinac i pridošlica’, nego ‘sugrađanin svetih’ i ‘ukućanin Božji’, veli sv. Pavao. On je član Božje obitelji. Koje li radosti, poleta i optimizma koju rađa ta nova stvarnost?!

Neka nam ovo krštenje malog Emanuela bude prigoda prisjetiti se da su sve naše obitelji Božjim darom i izabranjem pozvane biti ‘duhovnim grijezdom’ i ‘ognjištem života’. Zahvalimo Bogu za svoje roditelje koji su nas s ljubavlju rodili i odgojili.

Zahvalimo i za milost krštenja kada smo Božjim Duhom zamilovani i postali članovima njegove velike obitelji koju Crkvom zovemo. Stoga, pomozimo i poduprimo sve koji život poštuju, brane i zauzimaju se za njegovo dobro na svim područjima; kako na osobnom, vjerskom i duhovnom, tako i na društvenom, zakonodavnem, političkom, gospodarskom, socijalnom, medicinskom. I to svim sredstvima što nam ih na raspolaganje stavlja zauzeta ljubav. Krštenje nije trenutni događaj, nego obuhvaća čitavi život čovjeka. Krštenjem zapravo počinje ‘krsno putovanje’, ‘katekumenski put’ na kojem se čovjek trajno odriče zavodnika i neprijatelja čovjeka od početka i obećaje živjeti po zakonu Božjem, te pri tom moli i traži njegovu pomoć i zaštitu.

Emanuel to ne može sam. Potrebna mu je pomoć svih: roditelja, braće, sestara, kuma, rođaka, zajednice vjernika. Radujmo se danas što je obitelji Papić po Emanuelovom rođenju svanuo novi dan života. I molimo Isusa, koji je svojim rođenjem posvetio naše obitelji, neka u životu djeteta Emanuela do kraja dovede ono što danas započinje s njegovim krštenjem u ovoj župnoj crkvi u Bibinju.

Sveti Vinko na licima potrebnika otkriva je lice Gospodnje*Propovijed mons. Želimira Puljića na blagdan sv. Vinka Paulskog*

1. Liturgijski danas slavimo svetoga Vinka Paulskoga za koga se veli da je bio istinski div kršćanske ljubavi i obnovitelj klera. Rodio se 1581. u težačkoj obitelji, pa je u djetinjstvu čuvaо ovce i svinje. Nakon osnovne izobrazbe poslan je na sveučilište u Toulouse gdje je studirao teologiju. Nakon kapelanskog i župničkog iskustva (1610.-1619.) postao dušobrižnikom veslača i robova na galijama. To mu je pomoglo da proširi socijalnu i karitativnu djelatnost diljem mnogih francuskih gradova. Ovaj milosrdni i skromni duhovnik odvazio se 1625. osnovati „Misijsku kongregaciju“ lazarišta koji su djelovali ne samo u Francuskoj, već i u inozemstvu, posebice u Africi. S pobožnom pak udovicom Louisom de Marillac osnovao je 1633. Družbu milosrdnih sestara. Po misijskoj kongregaciji lazarišta i družbi sestara ovaj je osobiti svetac postao zaštitnikom siromaša, bolesnika, socijalnih i karitativnih radnika, gubavaca, zatvorenika, dobrovoljaca i duhovnih pomoćnika.

Ovom neumornom divu kršćanske ljubavi valja zahvaliti i za sve dobro što je učinio gledom na izobrazbu i odgoj svećenika. Osnivao je sjemeništa i održavao poznate konferencije za svećenike. Preminuo je na današnji dan 1660. u Parizu u 79. godini života. Svetim ga je proglašio papa Klement XII. (1737.), a 175 godina poslije njegove smrti milosrdne sestre svetog Vinka na poziv zagrebačkog nadbiskupa Haulika dolaze 1845. u Zagreb u današnju Frankopansku ulicu gdje ima i samostan i crkva sv. Vinka.

2. Kad se želi upoznati duhovnost nekoga sveca ili blaženika, onda se obično istražuju i proučavaju njegove misli, stavovi, motivi i ideje koje su ga pokretale. Za razliku od drugih religija u kojima se ljudi trude raznim načinima kako doći do boga, naš Bog je krenuo suprotnim smjerom. Znajući da mi ne možemo svojim silama doprijeti do njega, On sam se spustio k nama i to neshvatljivim načinom: uzeo je naše slabo, smrtno tijelo, te došao k nama ne kao duh, nego kao Bog koji se utjelovio. I učinio svojim svetim prebivalištem sva ona mesta gdje su odbačeni i napušteni, bolesni, stari i nemoćni. U tom vidu je Isus tumačio kako su samo dvije zapovijedi o kojima vise sav zakon i proroci: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem, dušom i umom svojim, a bližnjega svoga kao sebe samoga“ (Mk 12, 30–31).

Temelje Vinkove duhovnosti, koji nam je sa svetom Lujzom ostavio silnu baštinu brojnih djela kršćanske ljubavi, možemo otkriti i shvatiti samo u kontekstu spomenutih Isusovih riječi. Njih dvoje, dakle, bili su veliki mistici svoga vremena koji su otkrili lice Gospodnje u licima potrebnika koje je Gospodin stavio na njihov životni put. Tako se jedinstvo ljubavi prema Bogu i bližnjemu ostvarilo u njihovim životima. Ta je duhovnost postala baštinom Crkve koju su oni iz duše voljeli i na svoje učenike i sljedbenike prenosili. O vjernosti današnjih njihovih sljedbenika ovisi hoće li ta baština i dalje živjeti.

3. U večerašnjem evanđelju Matej nas izvješćuje kako se Isus, ugledavši mnoštvo koje ga je slijedilo, popeo na goru odakle je naučavao: „Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago ožalošćenima: oni će se utješiti! Blago krotkim: oni će baštiniti zemlju...“ (Mt 5, 1-12). Ovim govorom on daje do znanja kako je došlo vrijeme dati neke ustavne norme i zakone, te postaviti starještine koji će ih tumačiti i po njima se ravnati. Odmah valja istaknuti kako njegove riječi nisu upućene onima koji misle da će trajno živjeti i uživati. Ne, on se radije obraća onima koji se pate i hrvu s brigama života. On govori onima koji trpe nepravdu, a nemaju sredstava kako izboriti pravdu. Njegova su blaženstva upućena siromašnima, potlačenima i uvrijedenima; svima koji pate i trpe. A bila su putokaz milijunima kršćana kroz turbulentnu povijest.

U ovoj Godini Milosrđa Papa Franjo nas je pozvao činiti ona tjelesna i duhovna djela milosrđa. Tako nas je podsjetio na prepoznatljivi ‘brevijar naših dužnosti prema bližnjemu’ koje valja ne

samo napamet učiti, nego i u životu provoditi. Ne možemo večeras ne misliti na taj govor uz blagdan sveca koji ih je u svom životu tako vidno utjelovio. I postao simbolom milosrdnog Samarijanca svoga vremena. A to najbolje objašnjava rečenica koju je često ponavljao: „Ako deset puta na dan pohodiš bolesnika, deset puta si Boga susreo“. Probleme ljudi rješavati dobrotom i služenjem. To je bila Isusova, a i Vinkova strategija kojom je nastupio i osvajao srca ljudi. Poput Isusa koji je nije kleo, ni zastrašivao, narod mu je hrlio. Teologija svetoga Vinka vrlo je jednostavna, a govor neposredan i jasan: Služiti znači kraljevati. A ljubav je u tomu beskrajno domišljata i ustrajna.

4. Ovaj veliki svetac aktivnoga i apostolskoga života pokazao nam je kako služiti čovjeku u njegovim tjelesnim i duhovnim potrebama. Pružio je konkretan primjer, te pozvao: Idite pa i vi činite tako. Priklučimo se i mi večeras riječima Poglavara Vinkovske obitelji Gregory-a pa molimo: „Gospodine Bože, Oče siromaha, ojačaj i našu vjeru danas. Učini nas poniznima. Daj nam poput Vinka postati znakovima nade današnjim ljudima. Pomozi nam da ne posustanemo pred životnim teškoćama, već da budemo trajno spremni služiti siromahe, naše istinske gospodare“. Amen.

Gospa od Ružarija – poznaje naša nadanja i naša stradanja

Propovijed mons. Želimira Puljića u Posedarju

1. Prije 14 godina, 16. listopada 2002., sveti Ivan Pavao II. objavio je apostolsko pismo kojim je bio proglašio 2002./2003. „godinom krunice“, te predložio neka se, uz već postojećih pet „radosnih, žalosnih i slavnih otajstva“, uvede i pet „otajstava svjetla“ koja govore o „krštenju na Jordunu, svadbi u Kani Galilejskoj, o navještenju Božjeg kraljevstva, preobraženju i euharistiji u kojoj nam se Krist dariva. Papa je pozvao vjernike neka moljenjem krunice razmatraju Kristovo lice, te poželio da im na tom putu učiteljicom bude Marija, njegova Presveta Majka. – U Sikstinskoj kapeli, negdje u sredini Posljednjeg suda paralelno s Gospinim obrisima s desne strane Otkupitelja koji sudi svijetu, upada u oči detalj mišićavog čovjeka koji u ispruženoj lijevoj ruci čvrsto drži krunicu i pruža je muškarcu i ženi kako bi im pomogao popeti se u raj.

Ovo je Michelangelo oslikao tridesetak godina prije nego je papa Pio V. ustanovio liturgijski spomen BDM od Pobjede kao uspomenu na pobjedu kršćanske vojske nad Turcima kod Lepanta 7. listopada 1571. Pučka je pobožnost, naime, pripisala tu pobjedu zagovoru Marije koju se molilo i zazivalo molitvom krunice. U blagdan svetog Ružarija lijepo se uklapa i ono vrijeme naše molitve iz nedavnog Domovinskog rata kad su naši branitelji, goloruki i s krunicom oko vrata ustali u obranu slobode i narodnog identiteta. I dogodilo se čudo slobode zahvaljujući moćnom zagovoru Presvete Djevice (kard. Kuharić). Krunica je bila draga molitva naših roditelja i brojnih svetaca i blaženika. Ona je postala simbolom obrane naših ognjišta i naših svetišta. Nju je stoljećima poticalo i preporučivalo Crkveno učiteljstvo, a po svojoj jednostavnosti ona se dobro uklapa u duhovni hod kršćanstva. I premda je krunica marijanski intonirana, ona je molitva kristološkog srca i sažetak evanđelja (br. 1) gdje promatramo Isusovo lice (br. 3) Marijinim očima, veli sveti Ivan Pavao II.

2. Kao Marijini štovatelji uvijek s posebnim veseljem slavimo Gospine dane i rado hodočastimo u njezina svetišta, jer ona je duša i srce Crkve. Djela apostolska izvješćuju kako je prva zajednica bila „jedno srce i jedna duša“ i da su svi „bili jednodušno ustrajni u molitvi s Marijom majkom Isusovom“ (Dj 1, 14). Marija, dakle, s Crkvom moli, ali moli i za potrebe Crkve. Moli svjetlo apostolskim nasljednicima, snagu onima koji za vjeru trpe, postojanost onima koji u vjeri kolebaju i posebice hrabrost i ustrajnost svećenicima, toj premiloj braći njezinoga Sina, koji je prije Uzašašća zapovjedio apostolima neka „idu i učine sve narode njegovim učenicima...“ (Mt 28, 18–20). – Marija je rođenjem Isusa Krista „uništila carstvo smrti i ljudima donijela novi život“. Stoga je prikladno da joj je posvećen mjesec svibanj kao doba kad se čitava priroda budi na novi život.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Nju, roditeljku Života pobožna je hodočasnička duša na Trškom Vrhu prozvala „početkom boljega svijeta“. A veliki biskup Anzelmo ovako je o njoj pjevao: „Nebo, zvijezde, zemlja, rijeke, dani i noći, sve se, Gospođo, raduje jer je po tebi obdareno neizrecivom milinom.. Zahvaljujući tvojoj milosti, vesele se i kliču pravednici i anđeli. Ženo, puna i prepuna milosti, tvojim blagoslovom blagoslovljena je sva priroda..“

Mi se kao narod ubrajamo među one koji osobito štuju Mariju. Od prvih dana primanja kršćanstva natjecali su se naši vladari i duhovni pastiri, pa su skupa s vjernim pukom podizali nebeskoj Majci i Kraljici veličanstvene crkve i katedrale, te gradili svetišta, kapele i oltare. Na vjetrometini vječitih sukoba, različitim kušnja i ratova, s njom smo uspijevali prebroditi povjesne krize, jer po domovima naših obitelji prebirala su se zrnca krunice, molilo se i hodočastilo u Gospina svetišta. Bog je na početku povijesti najavio lik Žene pobjednice i u njezine ruke stavio nadu ljudi. Bez Marije zvijezde mora, bez Marije nade čovječanstva, bez Marije „zore naše svagdanje“, bez orientira i bez smisla ljudi bi potonuli u gluhoj noći. Stoga i kliče prorok Zaharija: „Raduj se i kliči kćeri Sionska!“

3. Marija, dakle, nije „izmišljena utjeha“, već stvarno darovana nada. U nju su položena nebeska obećanja i ostvarene Božje nakane. Ona je zvijezda naše povijesti i ufanje naše budućnosti. Jer, naša je prošlost povezana s njome o čemu svjedoče brojni spomenici u kamenu i drvetu, na zidovima i na platnu, u stihovima i u prozi, u glazbi i molitvi. Vjernici stoga rado hodočaste u njezina svetišta, crkve i kapele u kojima se pjeva i moli. Slikovito je to opisao Franjo Alfirević u jendoj svojoj pjesmi: „Tu vise zavjetni darovi, siromašnog, pobožnog puka... Dočekuju nas prijazno zidovi stari, skloništa pri prostih duša, ribara i mornara. Mnogo su uzdaha čuli polumračni oltari; mnogo je suza vidjela Gospina slika stara“. Ovakve oaze duhovnosti i kad su suzama oblivenе, ozdravljuju dušu čovjeka i donose okrjepu i blagoslov. Jer, ona poznaje naša nadanja i stradanja. Ona majčinski osjeća dramu borbe dobra i zla, svjetla i tame. Ona je „početak boljeg svijeta“ koji želimo graditi s njezinim Sinom Isusom Kristom.

Kroz stoljeća je bdjela nad Isusovom zajednicom, Crkvom, koja je započela svoj ovozemni hod s Marijom na Duhove u dvorani Posljednje večere. S njom će završiti i svoj hodočasnički put prema eshatonu, jer, ona je uz Isusa u središtu Crkve. Stoga je pozdravljamо riječima i hvalospjevom njezine rođakinje Elizabete kojoj je pohitila u Gorje: „Blagoslovljena si među ženama jer si povjerovala da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina“. Stoga joj se i danas obraćamo i molimo: Ustani Gospe i pohiti onako kako si hitila svojoj rođakinji Elizabeti. Pohiti u naše obitelji, sela i gradove, u naše gore i na naše more. Želimo, Gospe, čuti Tvoj pozdrav i osjetiti kako nam Isusa nosiš, blagoslovljeni plod utrobe Tvoje. Neka nam duša kliče od radosti i veliča tebe, pomoćnice naša. Gospo od Ružarja, moli za nas. Amen.

Pozdravni govor prigodom slavlja 25. godišnjice vjeronauka u školi

Ova svečana akademija u hrvatskom narodnom kazalištu povodom dvadeset pete godišnjice vjeronauka u školi podsjeća me na druženje s papom u miru Benediktom XVI. tijekom njegovoga pastoralnoga pohoda Hrvatskoj, 4. lipnja 2011. On se tada upravo ovdje susreo s predstavnicima kulture, akademske zajednice, poduzetnika, civilnog društva, politike, diplomatskog zbora i vjerskih poglavara. Primjetilo se kako je skupina Lado na početku programa pjesmom „Svetoj žrtvi Uskrsnici“ privukla njegovu osobitu glazbenu pozornost. A, evo i večeras imamo čast uživati u njihovoј glazbi. Sjećamo se kako je tada Papa spomenuo našega isusovca Ruđera Boškovića, koji je „utjelovio sretnu povezanost vjere i znanosti“, te progovorio o „oblikovanje savjesti kao glavnom čimbeniku za promicanje općeg dobra“. Po odgojenoj savjesti, koja se počinje oblikovati u obitelji i učvršćivati u školi i u župnoj zajednici proučavanjem Svetoga pisma „Crkva pruža društvu svoj dragocjeni doprinos“. A Sveti Pismo uz pomoć kojega se oblikuje naša savjest „ve-

liki je kodeks europske kulture“, rekao je tada papa Benedikt XVI.

Drago mi je što u ovoj svečanoj prigodi dvadeset pete obljetnice povratka vjeronauka u škole, mogu pozdraviti sve Vas okupljene na ovom svečanom zboru. Uz uzoritog kard. Bozanića, nazočnu braću nadbiskupe i biskupe, u ime kojih sam zadužen uputiti riječi dobrodošlice, dragi mi je uz sve vas koji ste se okupili u kazalištu, pozdraviti posebice i pojmenice nositelje odgovornih službi u našem društvu. (Radi praktičnosti i uštete vremena zamolit ću da se sustegnete od pljeskanja dok ne završim s pozdravima). Pozdravljam predsjednika Hrvatskog Sabora, akademika Željka Reinera, Apostolskog nuncija mons. Alessandra D'Errica, izaslanika Predsjednice RH, gospode Kolinde Grabar Kitarović, dr. Matu Granića, izaslanika predsjednika Vlade RH, dr. Stjepana Bartulicu. Posebice mi je draga pozdraviti ministra znanosti obrazovanja i sporta dr. Predraga Šustara, ministra kulture dr. Zlatka Hasanbegovića s nazočnim suradnicima iz spomenutih ministarstava.

Veseli nas nazočnost na ovoj svečanosti predstavnika drugih vjerskih zajednica koje žive i djeluju u Republici Hrvatskoj, koji također obilježavaju 25 godina ulaska s vjeronaukom u škole.

Pozdravljam Intendanticu Hrvatskog narodnog kazališta gospodu Dubravku Vrgoč; predsjednika Matrice Hrvatske, akademika Stjepana Damjanovića, nazočne rektore naših sveučilišta, poglavare i poglavare redovničkih zajednica; dekane teoloških fakulteta, pročelnike katehetskih i biskupijskih ureda, kao i nazočne vjeroučiteljice i vjeroučitelje; pročelnice i pročelnike Upravnih odjela znanosti, kulture, obrazovanja i športa; ravnateljice i ravnatelje osnovnih i srednjih škola s njihovim predstavnicima. Pozdravljam nazočne upravitelje izdavačkih kuća kao i predstavnike i djelatnike svih obavijesnih sredstava.

Vjeronauk je povod ovom večerašnjem druženju. Naime, s demokratskim promjenama 1990. on se „vratio u školu“ odakle je 1952. odlukom komunističkih vlasti bio „protjeran i zabranjen“. Sjećamo se pozitivne klime koja je vladala u vrijeme demokratskih promjena. Crkva se našla pred izazovom kako udovoljiti vjerničkim zahtjevima i potrebama koji su stizali s brojnih strana: Iz škola, bolnica, vojarni i drugih institucija koje su htjele imati svećenika duhovnika u svojoj sredini. Posebice nije bilo lako udovoljiti potrebama brojnih škola zbog nedovoljnog broja „kvalificiranih“ vjeroučitelja. A već u to vrijeme predstavnici državnih institucija osjetili su potrebu po uzoru drugih zemalja sličnog vjerskog, kulturnog i društvenog okružja urediti pravno u tom pogledu odnose sa Svetom Stolicom. Tako su počeli pregovori koji će nakon par godina uroditи potpisom „Ugovora o suradnji na području odgoja i kulture“ (19. prosinca 1996.).

Gledom pak na vjeronauk u školi, a imajući u vidu načela po kojima crkveni i međunarodni dokumenti jamče roditeljima pravo i nadležnost odgoja svoje djece, RH se obvezala spomenutim Ugovorom „osigurati nastavu vjeronauka u osnovnim i srednjim školama i u predškolskim ustanovama“ (Čl. 1). U prigodi potpisivanja Ugovora tadašnji nuncij u RH mons. Giulio Einaudi, koji je u ime Svetе Stolice predvodio crkvenu stranu komisije, rekao je kako taj čin potpisivanja „predstavlja sretan završetak zajedničkoga zalaganja koje se povjerava tijeku povijesti i ostvarivanju u svakodnevnom životu, u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i zakonodavstvom Katoličke Crkve“.

Čini mi se uputnim navesti i ono što je nedavno preminuli dr. Jure Radić, koji je predvodio državnu komisiju, u prigodi potpisivanja Ugovora rekao: „Ponosni smo što ovim činom Hrvatska prednjači u djelima slobode i demokracije..“, te dodao kako „u duhu hrvatskog Ustava, slobode vjeroispovijesti i ravноправности vjerskih zajednica.. „želimo u duhovnoj i materijalnoj obnovi graditi Hrvatsku kao istinsku zemlju slobode i blagostanja, zemlju pravde, ljubavi i mira“.

U prigodi ratifikacije potpisanih Ugovora u Vatikanu (9. travnja 1997.) tadašnji Državni Tajnik,

kard. Angelo Sodano pohvalio je Hrvatsku zbog dobre suradnje predstavnika države Hrvatske i Svete Stolice, te istaknuo kako se radi „o prvom slučaju ratificiranja ugovora što ih je Sveta Stolica potpisala s jednom od država proizašlih iz komunističkoga iskustva“. A sutradan na susretu s crkvenim i državnim izaslanstvom sveti Ivan Pavao II. naglasio je kako „Ugovori daju pravni okvir za djelovanja Crkve u društvu i počivaju na tri temeljna načela: Na vjerskoj slobodi, na različitosti područja djelovanja Crkve i Države, te na potrebi suradnje tih dviju ustanova...“ Jer, „Država i Crkva susreću se u čovjeku, građaninu i vjerniku. Odatle i važnost načela i pravilne suradnje i uređivanja međusobnih odnosa na korist svih građana“, rekao je u toj prigodi sveti Ivan Pavao II.

To je ono što ovom akademijom komemoriramo s osjećajem ponosa i radosti. I dok dvadeset petogodišnje iskustvo vjeronauka u školskom programu povjeravamo ocjeni struke, želimo neka njegov hod u svakodnevnom životu bude u skladu s Ustavom naše Države i zakonodavstvom Katoličke Crkve. Tako će vjeronauk moći biti u službi promicanja općeg dobra i posebice u procesu oblikovanja savjesti kao glavnog čimbenika za pravilnu suradnju i međusobne odnose na korist svih građana. Uz ove dobre želje i nakane izričem još jednom srdačnu dobrodošlicu svima na ovoj akademiji i želim blagoslovljeno, plodno i ugodno druženje. Živjeli!

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Sveti Luka 2012 – bolnička kapelica

1. Liturgija čitanja danas nam nudi za razmišljanje dva divna lika: apostola Pavla, pisca brojnih poslanica i Luku koji je napisao evandelje i Djela Apostolska. I jedan i drugi su oduševljeni Isusovi navjestitelji. Luka prikazuje svoga učitelja kao sveopćeg Spasitelja i prijatelja siromaha i otpisanih. Isusa je za njega, kao teologa univerzalnog spasenja, «svjetlo na prosvjetljenje naroda» (Lk 2, 32), Sin Čovječji koji je došao «spasiti izgubljeno» (19, 10). Kao Spasitelj ljudi on suošjeća s njima, razumije ih, opraća grijehu i objavljuje milosrdno lice Očevo. Paradigmata takvog opisa nalazimo u „izgubljenoj i nađenoj ovci, izgubljenoj i nađenoj drahmi, te izgubljenom i nađenom sinu (Lk 15, 1-31). Isus je za Luku prijatelj i dobrotvor siromaha koji će za sva vremena postati i ostati istinskim miljenicima Božjim.

Za samoga Luku moglo bi se reći da je dobar prijatelj i vjeran suputnik koji se ne odvaja od Pavla, velikoga misionara i putnika. Čak ni u njegovim najtežim trenutcima. Zbog toga ga Pavao posebice hvali i naziva ‘jedinim, bratom, suradnikom, ljubljenim evangelistom’. Luka je i zauzeti povjesničar koji nastoji svim događajima dati pravo povijesno značenje. Stoga u predgovoru svoga Evangelija piše svom vrlom učeniku Teofilu: „Pošto sam sve od očetka pomno ispitaо, naumih i ja tebi, vrli Teofile, sve po redu napisati“ (Lk 1,1-4).

2. Nitko nije tako razgovijetno „snimio i opisao“ govore i riječi Isusova i Marijina srca kao što je to Luka učinio. On je ljubazan čovjek, pošten liječnik, koji je liječio ne samo ljudska tijela, nego je pisanim djelima obogatio ljudske duše sve do Sudnjega dana. – Čuli smo i odlomak Pavlove poslanice njegovom dragom Timoteju. Pavao je veliki propovjednik i pisac. Kao zaljubljenik Isusa Krista gdje god je dolazio palio je ljudska srca. A gdje nije osobno stigao, trudio se uputiti pisani riječ. Timotej je bio njegov privrženi učenik i vrijedan suradnik. Vršio je odgovorne dužnosti i na koncu je postao efeškim biskupom. Budući je mladi efeški biskup Timotej obavljao pastirsku dužnost u vrlo složenim i ozbiljnim vremenima, on mu daje upute i preporuke. S puno nježnosti i osobnog osjećanja: „Raspiruj milosni dar koji je u tebi polaganjem mojih ruku. Ne stidi se svjedočanstva za našega Gospodina, ni mene sužnja njegova... Čuvaj dragocjeno povjerenio blago“.

Apostol upozorava svog ljubljenog učenika kako će «nastati teška vremena jer će ljudi biti laki, umišljeni, oholi, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, bezvjernici, bez ljubavi, nepomirljivi, klevetnici, razuzdani, neotesani, neprijatelji dobra, izdajnici, naprasiti, bahati, ljubitelji

požude mjesto ljubitelji Boga. Njih izbjegavaj! I ostani u onome što si naučio i čvrstom vjerom prihvatio!» Pisci vele kako je to Pavlova duhovna oporuka, jer na kraju poslanice on zaklinje svog učenika Timoteja neka bude trijezan i vjeran do kraja, neka „propovijeda, kori, prijeti i opominje, bilo to zgodno ili nezgodno sa svom strpljivošću i blagošću“. Dolaze, naime, dani kada „ljudi neće podnosići zdrave nauke, nego će odvraćati uši od istine, a okretat će se bajkama“. A onda ove prekrasne riječi rastanka i oproštaja: „Prispjelo je vrijeme moga odlaska. Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao..“

3. Blago onom ocu koji razumije i živi po Pavlovim savjetima. Blago onoj majci koja upija Pavlove preporuke i prenosi ih na svoju djecu. Blago djeci koja imaju prigodu osjetiti u obiteljskom ognjištu tu duhovnu dimenziju u duši svojih roditelja koji se trude čuvati milosni dar koji su primili na krštenju i na vjenčanju.

Poželio bih da današnji očevi i majke ponavljaju svaki dan Isusu da je on njihov «put, istina i život», kako bi jedanput kad budu postali djedovi i bake mogli s ponosom i radošću izgovoriti Pavlove riječi: „Dobar sam boj bio, vjeru sačuvao!“ Preporučit ću sve zagovoru svetog Luke da nas čuva i nadahnjuje, brani i pomaže da budemo postojani u molitvi i u lomljenju kruha kako bismo ostali vjerni kršćanskim načelima do kraja života. Hranimo se stoga Božjom Riječju i euharistijom. Družimo se s Isusom kako bismo od njega naučili objavljivati ljudima ono milosrdno lice Očevo koje je u svom evanđelju onako lijepo i dirljivo opisao sveti Luka. Budimo poput svetog Pavla neustrašivi svjedoci za Krista jedinog otkupitelja čovjeka. Nema, naime, pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). Njemu slava u vijeke vjekova. Amen. Sveti Luka, moli za nas!

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II.

Povelja o Danu škole

Kad su okupljeni kardinali 16. listopada 1978. izabrali za Papu krakovskog nadbiskupa Karola Wojtylu, on je uzeo ime Ivan Pavao II. Na prvoj pontifikalnoj misi, 22. listopada 1978., pozvao je sve neka širom otvore vrata Kristu, kako granice država, tako i gospodarski i politički sustavi, široka područja kulture, uljudbe i razvitka. I dok je potakao sve neka se „ne boje Krista, jer on jedini zna što je u srcu čovjeka“, upravio je žarku i odanu molitvu da mu Isus pomogne „biti vjerni sluga njegove moći koja ne poznaje zalaza“.

Od toga svečanog trenutka odvažno je krenuo putovima svijeta, pa su ga nazvali „novim Mojsijem“ koji je došao pokazati „obećanu zemlju“. Bio je vrlo odvažan u susretima sa svjetskim moćnicima, apostolski zagrijan u naviještanju istine, neustrašiv i nepopustljiv prema svim vrstama zavodenja ljudi. Nije se, naime, mogao pomiriti s činjenicom da se Boga otpisalo i skinulo s njegova prijestolja, pa je „zapuhnuo ledeni vjetar“. Stoga je neumorno govorio o Bogu koji ne prolazi, dok obliče ovog svijeta prolazi i nestaje.

Osobitu pozornost posvetio je mladima koji su bili njegova osobita ljubav i podrška u izvršavanju svoga poslanja. Ali, i sastavni dio njegove pastoralne strategije i povjerenja: „Vjerujem u vas, mлади, svim srcem i snagom svoga uvjerenja. Dok vas gledam okupljene, vidim budućnost Crkve s kojom Bog ima svoje planove. Kad se vratite kući, pričajte roditeljima i svakome tko to želi čuti, kako Papa ima povjerenja u vas, i da računa s vama. Recite im da su mлади Papina snaga“ (Galway, 1979). Zbog toga je rado pozivao mlađe na godišnje susrete, okupljao ih i obraćao im se, pisao pisma i govorio im tijekom svojih apostolskih putovanja. Nije im tepao, niti povlađivao. Naprotiv, tražio je žrtvu, napor i zalaganje. Mlađi su ga slijedili, rado slušali i od milja nazivali različitim naslovima: „Šampion svijeta“ (Caracas), „Božji atleta“ (Pariz), „crkveni golgeter“ i „svjetski putnik mira“ (Južna Amerika), te „superstar“ i „superman“ (SAD).

Ponosni smo što naša gimnazija nosi njegovo ime, kao mali znak zahvalnosti za očitovanu ljubav i povjerenje prema mladima. Kad je, naime, sagrađena nova zgrada, koju je 18. svibnja 2005. blagoslovio tadašnji nadbiskup mons. Ivan Prenda, škola je dobila ime „Klasična gimnazija Ivan Pavao II.“ U njezine temelje ugrađen je i kamen temeljac koji je u prigodi svoga pastirskog po-hoda u Zadru blagoslovio sveti Ivan Pavao II. uz molitvu Trećeg časa s vjernicima na Forumu, u Zadru 2003. godine. Tada je uputio i nezaboravne riječi: „Hvala tebi ljubljeni puče hrvatski, koji si me dočekivao raširenih ruku i srca otvorena po ulicama Dalmacije, Slavonije i Kvarnera. Sjećam se tvojih patnji uzrokovanih ratom i poznata mi je tvoja snaga, hrabrost i tvoje ufanje. Hvala i tebi hrvatska mladeži koju neka Bog blagoslovi. Zemljo hrvatska, Bog te blagoslovio!“ (Forum, 9. lipnja 2003.).

Dan prvoga službenoga nastupa pape Ivana Pavla II., 22. listopada 1978., bio je toliko znakovit da je Kongregacija za proglašenjem svetih odlučila neka taj datum bude godišnji liturgijski spomen dan, a ne 2. travnja kada je preminuo, kako se obično čini kad se proglašava nove svetci i blaženike. U duhu ove odredbe Kongregacije odlučio sam neka se odsada Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru obilježava 22. listopada, kada se slavi njegov liturgijski spomen dan. Bilo sve na veću slavu Božju!

Mladi su osobito draga ostavština Ivana Pavla II.

Uvijek se rado sjetimo uspomena iz života svetoga Ivana Pavla II., posebice njegovih zapaženih susreti s mladima na sportskim stadionima, livadama i velikim trgovima. On je te susrete s mladima s liturgijskom svečanošću pretvarao u velika slavlja mladosti. Mladi su ga rado slijedili, slušali, za njim išli i izvirkivali njegovo ime, a poklicima i aplauzima prekidali njegove govore. Ali, i on se bez komplikiranja uključivao, pa se s mladima osjećao ‘kod kuće’. Cijenio je njihovu spontanost, otvorenost i ljubav koju su mu pokazivali.

Dvije rečenice iz propovijedi u Buenos Airesu (1987.) najbolje oslikavaju što su mu značili susreti s mladima: Odmor i radost u ispunjavanju Isusova naloga. „Došao sam da se s vama malo odmorim, draga mladeži. Došao sam da vas čujem, da s vama razgovaram, da s vama molim. Želio bih vam ovdje ponoviti ono što sam rekao na prvi dan svoga pontifikata: Vi ste Papina nada, vi ste nada Crkve. Osjećao sam toplinu vaše blizine i vašeg priateljstva u ovim godinama moga služenja! Vaša ljubav i vaša molitva su me neprestano podržavali u ispunjavanju zadaće koju mi je Krist povjerio“. Mladi su, dakle, bili njegova osobita ljubav i podrška u izvršavanju njegova poslanja. I bili sastavni dio njegove pastoralne strategije.

„Vjerujem u vas, mladi, svim srcem i snagom svoga uvjerenja. Vi ćete sutra postati živa snaga ove zemlje. Dok vas gledam ovdje, vidim pred sobom budućnost Crkve s kojom Bog ima svoje planove; i treba vas. Kad se vratite kući, pričajte roditeljima i svakome tko to želi čuti, kako Papa ima povjerenja u vas, i da računa s vama. Recite im da ste vi Papina snaga“. (1979).

Zbog toga je pozivao mlade na susrete. Pisao im je pisma i govorio kad god se našao na kakvom apostolskom putovanju. Nije im tepao ni povlađivao. Naprotiv, tražio je žrtvu, napor i zalaganje. „Vi ste nada Crkve. Ne dopustite da ta nada ugine! Poznati su vam uspjesi i porazi, kao i opasnosti koje vam prijete zbog posljedica grijeha i nereda koje vladaju u svijetu. Ne gubite volju i hrabrost. Povjerite se Kristu, jer samo u njemu možemo ostvariti božanski plan koji nam je namijenio. Završit ću riječima poruke koju je uputio za XV. Svjetski dan mladih: Vjerujte u nepobjedivu snagu Evandelja. Ne bojte se biti svecima ovoga stoljeća! Sudjelujte aktivno u evangeliziranju vaše zemlje i ponesite Krista u treće tisućljeće! Život s Kristom čudesna je pustolovina. Stoga, ne bojte se! Samo On može dati puni smisao života onima koji mu se potpuno povjere (Hradec Karlové, 1997).

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uvod u vizualni prikaz iz života svetoga Ivana Pavla II.

Povjesničar iz Perugie, prof. Impagliazzo stavio je izazovan naslov svojoj knjizi o Ivanu Pavlu II: „Wojtylin šok“. Kad nas nešto strašno iznenadi, velimo kako smo ‘šokirani’ onim što smo vidjeli. Ako dođe do teškog poremećaja cirkulacije ili pak do kritičnog smanjenja krvi u mozgu, srcu, bubrežima ili jetri, ili pak kad u ćelijama nema dovoljno kisika, organizam može doživjeti šok. Šok je, dakle, u medicini određeno neugodno stanje koje čovjeka iznenadi i stvara zdravstvene probleme. Je li onda opravdan naslov spomenute knjige ‘o šoku’?! Čime i kako je kard. Karlo Wojtyla šokirao svijet?! Prof. Impagliazzo navodi nekoliko razloga ovom naslovu:

Prvi šok i iznenadenje bio taj što je novoizabrani papa stigao iz istočnog, komunističkog dijela Europe. Ljudi su se spontano pitali što će učiniti Papa koji, istina, dolazi iz katoličke zemlje, ali u kojoj je Crkva vodila pravu borbu s opakom ideologijom komunizma?

Iznenadenje se zbilo i kod prvog pojavljivanja u javnosti, 16. listopada 1978., kada je ‘prekršio’ uhodani protokol, pa se neposredno obratio okupljenoj masi: ‘Želim vas pozdraviti na vašem, dapače, našem lijepom talijanskom jeziku. Ako pogrijšešim, vi ćete me ispraviti’.

Osobito pak iznenadenje dogodilo se za vrijeme njegove prve pontifikalne mise, 22. listopada 1978. kada je povиšenim tonom uzviknuo: ‘Ne bojte se Krista! I zamolio žarko ‘neka se Kristu otvore širom vrata...’ Ovaj Papin vapaj, u vremenu ateizacije kad su se ljudi počeli udaljavati od vjere, došao je kao melem na ranu. Bio je to znak velikoga ohrabrenja, poticaja i nade, kako za one koji su se bili pomirili s okružjem bezboštva, tako i za one koji su dvoumili, sumnjali i tražili. Njegove riječi nisu mogle ostaviti nikoga ravnodušnim.

A onda najveća novost i šok, posebice za one koji su se trudili stjerati Crkvu u sakristiju, kad je već ne mogu zbrisati s lica zemlje, bila su njegova misionarska, pastoralna putovanja diljem svijeta. Tamo je svojim govorima, porukama, pismima i propovijedima u središte pozornosti vratio čovjeka, vrijednost života i dostojanstvo ljudske osobe, obitelji i naroda.

Nitko se nije tako umješno i uspješno približio suvremenom čovjeku kao Papa Ivan Pavao II. Od djece i mladih, do starih i bolesnih. Bio je blizu kako sportašima i umjetnicima, tako i političarima i znanstvenicima; kako biskupima, svećenicima i Bogu posvećenim osobama, tako i radnicima, obrtnicima i težacima.

Bio je blizu kako onima koji ne drže do vjere, tako i onima koji vjeruju na različite načine i ispo-vijedaju različite vjerozakone. Svojim brojnim pohodima zemljama i narodima na svim kontinentima Ivan Pavao II. je urastao u njihovu povijest. I moglo bi se stoga s pravom tvrditi kako je svojom pojavom i čudesnom aktivnošću postao osobitim „građaninom svijeta“.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

„Građanin svijeta“ koji je hrabro vodio „Gospodnje bitke“

(Klanjanje združenih zborova „Ivan Pavao II.“, katedrala, 22. 10. 2016. u 19 sati)

Danas obilježavamo spomendan svetoga Ivana Pavla II. Kongregacija za proglašenje svetih, naime, odredila je neka se na godišnjicu njegovoga službenog nastupa, 22. listopada, slavi njegov liturgijski spomen. Sutra se kalendarski spominje sv. Ivan Kapistranski (1386.-1456), franjevca, rodom iz talijanske pokrajine Abruzzo, poznatoga pučkoga propovjednika koji je obišao Europu, od Italije, Austrije i Njemačke do Poljske, Mađarske i Hrvatske. Posebice je revnovao u borbi za oslobođenje kršćanskih krajeva od Turaka. Njegovoj hrabrosti pripisuje se pobjeda kršćana nad turskom vojskom kod Beograda 1456. Netko je zapisao kako mu je životni moto bio: „proeliare proelia Domini“ = voditi Gospodnje bitke.

Kao što je Ivan Kapistranski imao životni moto „voditi Gospodnje bitke“, tako je nekako i blaženi

Ivan Pavao II. bio dušom i tijelom zauzet za ostvarenje Božjih planova na zemlji. Zbog toga se onako umješno i uspješno približio suvremenom čovjeku: Od djece i mlađih, do starih i bolesnih. A bio je blizu sportašima i umjetnicima, političarima i znanstvenicima; biskupima, svećenicima i Bogu posvećenim osobama, radnicima, obrtnicima i težacima. Svojim brojnim pohodima, pojmom i čudesnom aktivnošću postao je zapravo osobitim „građaninom svijeta“.

Ivan Pavao II. bio je strastveni športaš i planinar. Svake je godine odlazio nekoliko dana u visoka brda kako bi na čistom zraku u planinskoj tišini osjetio Božju blizinu. Šport i planinarenje traže žrtvu, borbu i zalaganje. Zbog toga ne treba čuditi što je posebice bio drag mladima koji su ga nazvali „novim Mojsijem“ koji je došao otkriti „obećanu zemlju“. Ne smijemo međutim smetnuti kako je njegov „športski mač“ bio je uperen protiv idola našeg vremena, protiv svijeta koji bježi od Boga. I on je poput Ivana Kapistranskoga osjećao potrebu „voditi Gospodnje bitke“. Zato su mu misijska putovanja bila natrpana, a molitva i vapaji za spasenjem vrlo jaki i uočljivi. Djelovao je ponizno i skromno, ali i snažno i zauzeto. Bio je čovjek istinske osobne molitve i pobožnosti, tištine i samoće, ali i voditelj i organizator javnih nastupa i velikih masovnih okupljanja. U športskom ringu ponašao se kao pravi otac s razvijenim sluhom i manirama svetog svećenika.

Još kao dijete ostao je bez majke, a oca i brata izgubio je u ranoj mladosti. Osjetio je, dakle, što znači rasti bez roditeljske skrbi i ljubavi. Zato je postao dragi otac, Sveti Otac, brat, prijatelj, skrbnik i odvjetnik, posebice ugroženih, napuštenih i ostavljenih. No, on nije samo skrbnik koji vodi brigu o djeci svojoj, voli ih i štiti, nego je i mudri otac koji savjetuje, opominje, ukorava i potiče. Ljutio se što je „grijeh je stekao pravo građanstva“, a otpisivanje Boga ušlo u „program ljudskog umovanja“. Stoga je bio vrlo kritičan prema suvremenim filozofskim zastranjnjima, odvažan u susretima sa svjetskim moćnicima, apostolski zagrijan za navještaj istine, neustrašiv i nepopustljiv prema svim vrstama lažnih ideologija i zavodenja ljudi. A posebice prema dva sustava, koja su vladala i još vladaju svijetom: onom koji je Boga prekrižio i odbacio (marksistički ateizam), kao i onom koji gradi svijet bez Boga (kapitalizam). Boga se otpisalo i skinulo s njegova prijestolja pa je „zapuhnuo ledeni vjetar“.

Kao neumorni apostol nije išao nikomu „niz dlaku“, već otvoreno i jasno tražio žrtvu i borbu s idolima našeg vremena. Pozivao je sve, posebice mlade, neka se ne daju zavesti; neka vjeruju Isusu, njihovom pravom prijatelju, bratu i otkupitelju. Bio je, dakle, pravi otac koji skrbi o svojoj djeci, koji ih miluje i kara, potiče i opominje, prijeti i upozorava. Jer im dobro želi. Braćo i sestre, zahvalimo Bogu što smo imali takvoga oca, Svetoga Oca koji se nije plašio sukobiti s idolima našeg vremena.

Molimo ga neka nam pomogne voditi poput njega Gospodnje bitke. Otvorimo mu vrata svoje duše i učimo kako ljubiti Boga i čovjeka, kako moliti za potrebe svijeta, Crkve i Domovine. Blaženi Ivane Pavle, pomozi nam u tome i moli za nas!

ODREDBE

Broj: 1284/2016.

Jubilarno i milosno razdoblje uskoro završava

1. U travnju prošle 2015. godine papa Franjo je proglašio izvanrednu Svetu godinu milosrđa i pozvao sve neka se čine duhovna i tjelesna djela milosrđa i neka svi budu „milosrdni poput Oca koji je na nebesima“ (Lk 6, 36). Na treću nedjelju došašća (13. XII. 2016.) u Rimu su kao i diljem svijeta u katedralama otvorena Sveta vrata. I kao što su Izraelci tijekom jubilarne godine imali mogućnost „opraštati dugove, oslobađati robeve, vršiti međusobna izmirenja i čitati Mojsijev Zakon“, i Crkva je usvojila sličnu praksu, pa je stoljećima obilježavala pojedina povijesna razdoblja i slavila ih s određenim ciljem i značenjem. Papina je želja bila neka ljudi u jubilejsko vrijeme milosrđa, koje je otvorio povodom pedesete obljetnice završetka Drugog Vatikanskog sabora (1965.-2015.), osjete „Otčevu blizinu i dodir njegove oprosničke nježnosti“. Posebice oni „rubni, otpisani, siromašni i progonjeni“.

Papa Franjo se od svoga ustoličenja ne umara poticati i usrdno pozivati da se vjernici „približe takvima i pruže im svoje prijateljstvo, toplinu i potporu“. Dapače, on moli neka „njihov vapaj postane našim vapajem kako bismo skupa, noseći im utjehu i solidarnost, dokinuli barijere ravnodušnosti, licemjerja i egoizma“ koji vladaju u svijetu. Papa je stoga izrazio iskrenu nadu kako će puk Božji tijekom jubilarne godine osobitu pozornost posvetiti upoznavanju i vršenju klasičnih djela milosrđa koje poznajemo kao „tjelesna“ (gladna nahraniti, žedna napojiti, siro-maha odjenuti, stranca primiti, bolesna podvoriti, uta-mničena pohoditi i mrtva pokopati) i „duhovna djela milosrđa“ (dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvrjedu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi i za žive i mrtve Bogu se moliti). Jer, to je ono po čemu će nas Vječni Sudac prepoznati na koncu vjekova (br. 15): „Zaista kažem vam, što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste“ (Mt 25, 40).

2. Sveta jubilarna Godina milosrđa, koja završava na svetkovinu Krista Kralja (20. studenog 2016.), bila je osobito milosno razdoblje da se osjeti i doživi „otpuštanje naših dugova“. U svom pismu „Lice milosrđa“ Papa je očitovao nadu da će kršćani tijekom jubileja posebice iskazivati milosrđe i pružati utjehu siromasima. A prolaskom kroz sveta jubilejska vrata zadobiti „otpuštanje vremenitih kazni koje smo grijesima zaslužili“. Taj je jubilejski oprost vezan uz ispovijed, pričest i molitvu za Papu i njegove nakane. (Kan 992-997 i Katekizam br. 1471-1479). A kako je nakana jubileja da se „zavađeni pomire, i zalutali i odmetnuli povrate u svoj ovčinjak“, Papa potiče sve da se „ne umaramo biti strpljivi u pružanju utjehe, milosrđa i praštanja“. Jer, „milosrđe je najčudesnije svojstvo Stvoritelja i Otkupitelja“ (Ivan Pavao II.). Zbog toga Crkva, kao „čuvarica tog otajstva živi svoj istinski život samo kada ispovijeda i obznanjuje takvo milosrđe“ (Bogat milosrđem, 13).

Imajući u vidu kako se primiče kraj razdoblju jubilejskih darova i oprosnih mogućnosti, pozivam i potičem braću svećenike, redovnica i redovnike, katehete i sve vjernike neka iskoriste ovo vrijeme koje je još pred nama. Neka ciljano odluče pojedinačno ili u skupinama poći u katedralu svete Stošije kako bi uz uobičajene uvjete primili poništenje vremenitih kazni. U tom vidu napravljen je i program hodočašća ciljanih skupina vjernika nedjeljom navečer u našu katedralu kroz mjesec listopad i studeni. Program će u obliku letka biti izvješen na vratima crkava kao podsjetnik vjernike na mogućnosti hodočašća. Molim svećenike, njihove suradnike, katehete i voditelje pojedinih aktivnosti u župama neka se organiziraju i hodočaste u katedralu, pa tako iskoriste ovo sveto vrijeme za svoje duhovno dobro, kao i dobro svojih obitelji, posebice pokojnika i duša u čistilištu kojima je potrebna naša molitvena potpora.

ODREDBE

3. Gledom pak na obred zatvaranja jubilejskih vrata, koje će biti na svetkovinu Krista Kralja, stići će posebna obavijest s predviđenim programom. Budući da je započela nova pastoralna godina, napominjem kako će od 29. do 30. travnja 2017. biti nacionalni susret mladih u Vukovaru. U tom vidu potrebno je odmah započeti pripreme mladih naše nadbiskupije. I reći kako će na susret mladih u Vukovar ići samo oni koji se budu redovito okupljali na župnim i drugim susretima.

Mladi su, naime, važan dio pastoralnog rada u župama. Oni su uvijek bili nada Crkve, društva i naroda. Zbog toga je potrebno sve učiniti da se stvara povezanost i zajedništvo među njima, da se povezuju i koorodiniraju. Posebice je važno razvijati i poticati duh volonterstva. Mladi su se, naime, pokazali dragocjenim suradnicima tijekom katastrofalnih poplava u Slavoniji, te vrijednim volonterskim djelatnicima oko skrbi velikoga vala izbjeglica prošle godine.

Bogu Ocu koji je bogat milosrdjem (Ef 2,4), njegovom Sinu koji nam je objavio milosrdno Očevo lice, kao i Duhu Svetome koji nam pomaže razmatrati to veliko otajstvo, a ujedno je i garant da taj izvor milosrđa neće nikada presušiti, neka se vine prema nebu naša hvala i zahvala, sada i u vjekove vjekova. Amen.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Zadar, 15. rujna 2016.

SPOMENDAN SV. IVANA PAVLA II.

Broj: 1285/2016.

Zadar, 16. rujna 2016.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava,

samostanima, redovničkim zajednicama i crkvenim zborovima u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U subotu, 22. listopada 2016. slavimo spomendan svetog pape Ivana Pavla II. Papa Benedikt XVI. proglašio je 1. svibnja 2011. svoga prethodnika Ivana Pavla II. blaženim, te odredio 22. listopada kao njegov spomandan-blagdan jer je toga dana Ivan Pavao II. održao prvu sv. misu kao papa, a papa Franjo, samo tri godine kasnije 27. travnja 2014. proglašio ga je svetim. Među prvim riječima koje je sveti papa Ivan Pavao II. uputio vjernicima kao Petrov nasljednik bile su: 'Ne bojte se! Otvorite, štoviše, širom rastvorite vrata Kristu!'

Pomisao na Ivana Pavla II. rađa zahvalnost. Hrvatska bi povijest bez riječi i zauzimanja Ivana Pavla II. bila nepotpuna, a bez njegovih pohoda hrvatska bi vjernička duša bila siromašnija. Teško da će ikada utihnuti odjek riječi kojima je u Zadru dirljivo sažeo svoju privrženost, rekavši nam: 'Hvala tebi, ljubljeni puče hrvatski!...Zemljo Hrvatsku, Bog te blagoslovio!'

Duboko smo zahvalni Ivanu Pavlu II. zbog tri pastoralna pohoda Hrvatskoj u samo jednom desetljeću, i to godine: 1994., 1998. i 2003., a kao katolici istog hrvatskog naroda zahvaljujemo i za dva pohoda Crkvi u Bosni i Hercegovini godine: 1997. i 2003. Crkva u hrvatskom narodu s radošću se sjeća tih događaja, jer nas je obradovao svojim dolaskom, u trenutcima kada nam je kao Crkvi i kao narodu trebala ne samo njegova riječ, nego i njegova prisutnost među nama.

Pozivam Vas da sudjelujete u proslavi njegova spomendana kojega ćemo obilježiti u katedrali svete Stošije u 19,00 sati.

Na poseban način ovime pozivam sve župne zborove u Nadbiskupiji na sudjelovanje, tim više što je taj dan ujedno i godišnji susret svih župnih zborova u Nadbiskupiji u okviru oprosnič-

kog hodočašća u Godini milosrđa. Hodočašće započinje zajedničkom probom u 18.15 sati te se nastavlja Meditativno-glasbenim klanjanjem pred Presvetim. U prilogu Vam dostavljam notne materijale za zborove koje treba umnožiti te izvježbati. Predviđene su dvije zajedničke probe: 11. i 18. listopada (o terminu i mjestu bit će naknadno obaviješteni).

Neka bdiće nad nama zagovor svetog Ivana Pavla II.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

PROSLAVA BLAGDANA SV. ŠIME

Broj: 1329/2016.

Zadar, 29. rujna 2016.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava,
samostanima i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U subotu, 8. listopada 2016. godine slavimo blagdan svetog Šime, zaštitnika Grada Zadra. Sve Vas pozivam da sudjelujete u proslavi njegova blagdana, koji započinje uoči, u petak, 7. listopada Svečanom Večernjom u Svečevoj crkvi u 19 sati. Također, ovim pozivam sve župne zborove u Gradu Zadru na sudjelovanje na Svečanoj Večernjoj.

Na sam blagdan, u subotu 8. listopada, svete Mise su prema sljedećem rasporedu: u 7, 8.30, 11 sati koju će osobno predvoditi, u 17 sati (s blagoslovom djece) te u 19 sati koju će predvoditi mons. Tomislav Rogić, šibenski biskup. Prigoda za svetu isповijed bit će prije svake svete Mise.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

SVEĆENIČKE REKOLEKCIJE U PASTORALNOJ GODINI 2016./2017.

Broj: 1291/2016.

Zadar, 23. rujna 2016.

Svećenicima i redovnicima u Nadbiskupiji

Dostavljaju se nadnevci održavanja svećeničkih rekolekcija u godini 2016./2017.

3. rujna 2016. 40. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije

5. listopada 2016. Predavanje: mr. don Marinko Duvnjak: 'Milosrdna žena' - Marija Propetog Isusa Petković

Gospina krunica, predvodi don Ivan Rončević

9. studenog 2016. Predavanje: prof. dr. Stjepan Baloban: Papa Franjo o 'zajedničkom domu' pred opasnošću razaranja okoliša

Srednji čas, predvodi don Tomislav Dubinko

30. studenog 2016. Predavanje: prof. dr. Josip Mužić: Oduševljenje biotehnologijom i eugenikom zbog neslućenih mogućnosti, ili je u pitanju 'rat protiv čovjeka' !?

Pokorničko slavlje, predvodi don Jerko Vučeta

11. siječnja 2017. Predavanje: prof. don Mario Soljačić: Don Ivo Prodan - velikan katoličke i hrvatske misli

Euharistijsko klanjanje, predvodi don Slavko Ivoš

15. veljače 2017. 46. Svećenička skupština

ODREDBE

8. ožujka 2017. Predavanje: dr. Lush Gjergji: Sv. Majka Terezija - 'živo evanđelje milosrđa'
Pokorničko slavlje, predvodi don Roland Jelić

5. travnja 2017. Predavanje: mr. Petar-Marija Radelj: Preobrazba nastavnih programa u
Republici Hrvatskoj

Euharistijsko klanjanje, predvodi don Darko Marušić

10. svibnja 2017. Predavanje: mons. Zdenko Križić: Svećeništvo usidreno u euharistiji –
žrtva, euharistija, apostolat!

Gospina krunica, predvodi don Tomislav Planinić

14. lipnja 2017. 56. Svećenički dan

Početak održavanja rekolekcija je u Nadbiskupskom sjemeništu 'Zmajević' u Zadru u 10 sati.
S poštovanjem,

don Josip Lenkić, kancelar

REKOLECIJE ZA REDOVNICE U PASTORALNOJ GODINI 2016./2017.

Broj: 1382/2016.

Zadar, 12. listopada 2016.

Svim članovima Vijeća za posvećeni život u Nadbiskupiji

Svim redovnicama u Nadbiskupiji

Dostavljaju se nadnevci održavanja rekolekcija za redovnice u pastoralnoj godini 2016./2017.

3. rujna 2016. 40. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije

5. listopada 2016. Predavanje: mr. don Marinko Duvnjak: 'Milosrdna žena' - Marija
Propetog Isusa Petković

Meditativna krunica (Školske sestre franjevke)

9. studenog 2016. Predavanje: prof. dr. Stjepan Balaban: Papa Franjo o 'zajedničkom
domu' pred opasnošću razaranja okoliša.

Euharistijsko klanjanje na temu Božjeg milosrđa (s. Karmelićanke BSI)

14. prosinca 2016. Predbožićno pokorničko slavlje s prigodnom tematskom homilijom
(o. Jozo Milanović OSB)

5. veljače 2017. Dan posvećenog života. Program priprema Vijeće za Posvećeni život.

Susret će se održati kod sestara benediktinki Svete Marije, u 17 sati.

8. ožujka 2017. Predavanje: dr. Lush Gjergji: Sv. Majka Terezija - 'živo Evanđelje milosrđa'

Pobožnost Križnog put (s. Klanjateljice Krvi Kristove)

5. travnja 2017. Korizmeno pokorničko slavlje (fra Anselmo Stulić)

10. svibnja 2017. Predavanje. Mons. Zdenko Križić, biskup gospicko-senjski

Redovništvo usidreno u Euharistiji - žrtva, euharistija, apostolat

Euharistijsko klanjanje (Milosrdnice sv. Vinka Paulskog)

17. lipnja 2017. 37. dan redovnica u Zadarskoj nadbiskupiji

Izlet s duhovnim programom (Košljun - Krk - Senj).

Početak duhovnih obnova je u 16 sati u dvorani i kapeli Sjemeništa.

Uz pozdrav i svako dobro,

Fra Anselmo Stulić

pročelnik Vijeća za posvećeni život u Nadbiskupiji

SVJETSKI DAN MISIJA

Broj: 1383/2016.

Zadar, 12. listopada 2016.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

Ovogodišnji Svjetski dan misija slavimo 23. listopada, na 30. nedjelju kroz godinu. Dopuštena je samo jedna zavjetna misa, i to neka bude središnja nedjeljna župna misa u jednoj od župa koje svećenik poslužuje. Ostale mise su od nedjelje, s time da se na svim misama u homiliji prenesu glavni naglasci ovogodišnje poruke pape Franje za Svjetski dan misija i posvijesti vjernicima potreba pomaganja misijske djelatnosti sveopće Crkve u svijetu.

Papa Franjo u svojoj poruci za Svjetski dan misija govori o misionarskoj Crkvi kao svjedokinja milosrđa te između ostalog poručuje: 'Svi smo pozvani 'izlaziti' kao učenici misionari, svaki velikodušno ulazući svoje talente, kreativnost, mudrost i iskustvo kako bi se donijelo poruku Božje nježnosti i suoštećanja čitavoj ljudskoj obitelji'. Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj dostavila Vam je poruku pape Franje za ovogodišnji Svjetski dan misija, prigodni uvod u misno slavlje, Molitvu vjernika i druge materijale, na župne uredе.

Milostinja te nedjelje, na svakoj svetoj misi, u svim crkvama Nadbiskupije, predaje se u Ekonomat Nadbiskupije s naznakom: za Misije.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

**33. HODOČAŠĆE ZADARSKE NADBISKUPIJE
ZA SV. NIKOLU TAVELIĆA U ŠIBENIK**

Broj: 1384/2016.

Zadar, 12. listopada 2016.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

Zadarska nadbiskupija i ove godine organizira tradicionalno 33. hodočašće za svetog Nikolu Tavelića u njegov rodni grad Šibenik, u nedjelju 13. studenoga 2016. godine.

Polazak autobusa predviđa se u 14,00 sati (udaljenije župe u 13,30 sati). Po dolasku u Šibenik (oko 15,30 sati) hodočasnici će se okupiti u crkvi sv. Frane, nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavelića. Koncelebrirano euharistijsko slavlje u katedrali sv. Jakova bit će u 17,00 sati.

Cijena autobusnog prijevoza po osobi iznosi 50,00 kuna. Prilikom upisivanja hodočasnika treba tražiti da se odmah uplati gore naznačena cijena. Preporuča se da barem deset (10) hodočasnika bude kod prijave iz župe. Broj hodočasnika iz župe potrebno je prijaviti Nadbiskupskom ekonomatu, najkasnije do srijede, 9. studenog 2016., do 14,00 sati, radi rezervacije autobusa. Karte će se moći preuzeti u Ekonomatu.

Molim Vas da u župnim obavijestima kod nedjeljnih sv. Misa i na svetkovinu Svih Svetih obavijestite i potaknete vjernike na sudjelovanje.

Neka nam sv. Nikola, mučenik pomogne ući u otajstvo Isusove ljubavi. Neka nas pouči kako Krista ljubiti i za njega ako treba i trpjeti, kako neprijateljima praštati i bližnjima služiti, te pri tome ne zanemariti Božju Riječ i svjedočanstvo života.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

SVI SVETI I DUŠNI DAN MISA ZA POKOJNE BISKUPE I SVEĆENIKE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1385/2016.

Zadar, 12. listopada 2016.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Na svetkovinu Svih Svetih, u utorak, 1. studenoga 2016., u katedrali sv. Stošije u Zadru u 11,00 sati o. Nadbiskup predvodit će euharistijsko slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom. Na središnjem Gradskom groblju u Zadru u 15,00 sati, o. Nadbiskup predvodit će Službu Riječi s odrješenjem za pokojne.

Na Spomen svih vjernih mrtvih - Dušni dan, u srijedu, 2. studenoga 2016., u Katedrali u 18,00 sati o. Nadbiskup predvodit će euharistijsko slavlje za sve pokojne biskupe i svećenike Zadarske nadbiskupije i za sve vjerne mrtve.

Vjernici koji pohode groblje i pomole se, dobivaju prvi osam dana studenoga potpuni oprost, a u ostalo vrijeme djelomični oprost za pokojne. Na dan Svih Svetih i na Spomendan svih vjernih mrtvih vjernici mogu u svim crkvama dobiti potpuni oprost, koji se može namijeniti samo za pokojne. Propisana djela za dobivanje ovog oprosta su: pobožni pohod crkvi, u kojoj treba izmoliti Oče naš i Vjerovanje, dodavši isповijed i pričest te molitve na nakanu Svetog Oca Pape.

Svetkovina Svih svetih i Spomen svih vjernih mrtvih (Dušni dan) prigoda su da molitvom i dobrim djelima iskažemo poštovanje i zahvalnost svim pokojnima.

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

don Josip Lenkić, kancelar

PRIJAVA SLAVLJA SV. POTVRDE

Broj: 1386/2016.

Zadar, 12. listopada 2016.

Draga braćo župnici,

pozivam Vas da svi, koji planirate sv. Potvrdu u svojoj župi iduće, 2017. godine, do 30. studenoga ove godine to prijavite u Nadbiskupski ordinarijat (Ured kancelara) s naznakom eventualnog termina. Kada primim sve termine, odredit ću dan Potvrde uvažavajući određene potrebe i posebnosti.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup

OBVEZE PREMA NADBISKUPIJI I MISNA TABLICA

Broj: 1387/2017.

Zadar, 12. listopada 2016.

S danom 30. rujna 2016. godine, završava III. tromjesečje 2016. godine. Potrebno je podmiriti župne obveze prema Nadbiskupiji (30 % brutto redovnih primanja za III. tromjesečje, Takse sprovoda i vjenčanja) kao i obveze svećenika (Misna tablica za III. tromjesečje). Oni koji nisu podmirili župne i osobne obveze za II. tromjesečje dužni su podmiriti.

Uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 1423/2016.

Zadar, 24. listopada 2016.

Predmet: Susret Svećeničkog vijeća 16. studenog 2016. u 10 sati u Sjemeništu

Svim članovima Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije

Ovim pozivam članove Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije na susret u svečanoj dvorani

Sjemeništa (na 1. katu), 16. studenog 2016. u 10 sati.

1. Konstituiranje Svećeničkog vijeća

2. Godina milosrđa završava. Kratak osvrt na to vrijeme u pastoralu: Molim članove Svećeničkog vijeća neka pripreme kratko izvješće s terena:

- Osjećaju li se blagodati Godine milosrđa?! Pokazuju li vjernici osjećaj za djela milosrđa? Ima li po župama volontera koji su voljni priteći u pomoć? - Kako je bilo iskustvo Godine milosrđa u župi, u obiteljima, među skupinama (prvopričesnici, krizmanici, mladi)?! Gledom na oproste za vremenite kazne je li se primijetio veći interes među vjernicima za njihovo dobivanja, napr. uz svećanost župnog patrona, ili pohoda našoj katedralu tijekom godine?!

3. Prije dvije godine započeli smo na Svećeničkom vijeću kratku diskusiju uz neka pitanja vezana za sprovode. U prilogu dostavlja se „radni materijal“ o kojem bi trebalo prodiskutirati sa svećenicima na terenu i doći s konkretnim prijedlozima na zasjedanje (Vidi prilog). Ovoj će se temi posvetiti malo više vremena.

4. Prije četiri godine, 5. studenog 2012. (dopis br. 1782/2012.) zamolio sam da se predlože imena pojedinaca ili institucija koje bi se moglo nagraditi uz svetkovinu svete Stošije koja se proslavila djelima ljubavi prema siromasima. Tako smo započeli uz Večernju uoči svetkovine sv. Stošije dijeliti nagrade pojedincima ili institucijama koje su očitovale nešto od ovih odlika koje se pripisuju svetoj Stošiji: Svjedočanstvo vjere; služenje potrebnima; obrana ugroženih. Neka se i ove godine predlože imena u diskreciji dok se ne doneše odluka o čemu će dotični župnici biti obaviješteni.

Razno:

a. Uz 40. obljetnica početka obilježavanja „13 stoljeća kršćanstva u Hrvata“ (Solin 1976.) HBK će uskoro objaviti prigodni dokument zahvalnosti. - U Solinu će slijedeće godine na Malu Gospu biti nacionalni susret obitelji koja je naša trajna briga, naš projekt koji je uvijek aktualan. Posebice u ovo vrijeme naglašene ranjivosti suvremenih brakova i obitelji. - U Vukovaru će koncem 29.-30. travnja 2017. biti nacionalni susret mладих.

Neka nam razdoblje koje je pred nama, a posebice je posvećeno obiteljima i mладимa, pomogne u rastu naše svijesti i odgovornosti gledom na prenošenje vjere, molitve i sakramentalnog života svima koje nam je Božja Providnost povjerila.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II.

Broj: 1413/2016.

Zadar, 16. listopada 2016.

Kad su okupljeni kardinali 16. listopada 1978. izabrali za Papu krakovskog nadbiskupa Karola Wojtylu, on je uzeo ime Ivan Pavao II. Na prvoj pontifikalnoj misi, 22. listopada 1978., pozvao je sve neka širom otvore vrata Kristu, kako granice država, tako i gospodarski i politički sustavi, široka područja kulture, uljudbe i razvitka. I dok je potakao sve neka se „ne boje Krista, jer on jedini zna što je u srcu čovjeka“, upravio je žarku i odanu molitvu da mu Isus pomogne „biti vjerni sluga njegove moći koja ne poznaje zalaza“.

Od toga svećanog trenutka odvažno je krenuo putovima svijeta, pa su ga nazvali „novim Mojsijem“ koji je došao pokazati „obećanu zemlju“. Bio je vrlo odvažan u susretima sa svjetskim moćnicima, apostolski zagrijan u navještanju istine, neustrašiv i nepopustljiv prema svim vrstama zavođenja ljudi. Nije se, naime, mogao pomiriti s činjenicom da se Boga otpisalo i skinulo s njegova prijestolja, pa je „zapuhnuo ledeni vjetar“. Stoga je neu-morno govorio o Bogu koji ne prolazi, dok obliče ovog svije-ta prolazi i nestaje.

ODREDBE

Osobitu pozornost posvetio je mladima koji su bili njegova osobita ljubav i podrška u izvršavanju svoga poslanja. Ali, i sastavni dio njegove pastoralne strategije i povjerenja: „Vjerujem u vas, mlati, svim srcem i snagom svoga uvjerenja. Dok vas gledam okupljene, vidim budućnost Crkve s kojom Bog ima svoje planove. Kad se vratite kući, pričajte roditeljima i svakome tko to želi čuti, kako Papa ima povjerenja u vas, i da računa s vama. Recite im da su mlati Papina snaga“ (Galway, 1979). Zbog toga je rado pozivao mlađe na godišnje susrete, okupljao ih i obraćao im se, pisao pisma i govorio im tijekom svojih apostolskih putovanja. Nije im tepao, niti povlađivao. Naprotiv, tražio je žrtvu, napor i zalaganje. Mladi su ga slijedili, rado slušali i od milja nazivali različitim naslovima: „Šampion svijeta“ (Caracas), „Božji atleta“ (Pariz), „crkveni golgeter“ i „svjetski putnik mira“ (Južna Amerika), te „superstar“ i „superman“ (SAD).

Ponosni smo što naša gimnazija nosi njegovo ime, kao mali znak zahvalnosti za očitovanu ljubav i povjerenje prema mlađima. Kad je, naime, sagrađena nova zgrada, koju je 18. svibnja 2005. blagoslovio tadašnji nadbiskup mons. Ivan Prenda, škola je dobila ime „Klasična gimnazija Ivan Pavao II.“ U njezine temelje ugrađen je i kamen temeljac koji je u prigodi svoga pastirskog počinka u Zadru blagoslovio sveti Ivan Pavao II. uz molitvu Trećeg časa s vjernicima na Forumu, u Zadru 2003. godine. Tada je uputio i nezaboravne riječi: „Hvala tebi ljubljeni puče hrvatski, koji si me dočekivao raširenih ruku i srca otvorena po ulicama Dalmacije, Slavonije i Kvarnera. Sjećam se tvojih patnji uzrokovanih ratom i poznata mi je tvoja snaga, hrabrost i tvoje ufanje. Hvala i tebi hrvatska mladeži koju neka Bog blagoslovi. Zemljo hrvatska, Bog te blagoslovio!“ (Forum, 9. lipnja 2003.).

Dan prvoga službenoga nastupa pape Ivana Pavla II., 22. listopada 1978., bio je toliko znakovit da je Kongregacija za proglašenjem svetih odlučila neka taj datum bude godišnji liturgijski spomen dan, a ne 2. travnja kada je preminuo, kako se obično čini kad se proglašava nove svetce i blaženike. U duhu ove odredbe Kongregacije odlučio sam neka se odsada Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru obilježava 22. listopada, kada se slavi njegov liturgijski spomen dan. Bilo sve na veću slavu Božju!

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Ured za pastoral mlađih Zadarske nadbiskupije

Broj: 11/2016.

Zadar, 24. listopada 2016.

Predmet: Susret hrvatske katoličke mladeži - Vukovar 2017.

Poštovani župniče,

Ovo je prvi dopis za SHKM 2017.

Činilo nam se da nas riječi đakovačko-osječkog nadbiskupa Đure Hranića mogu najbolje motivirati da se svećeničkim žarom uključimo u motiviranje mlađih za sudjelovanje na tom susretu. Evo tih riječi iz uvoda knjižice za Kateheze mlađih:

"10. susret hrvatske katoličke mladeži u Domovini"

Mjesto: Vukovar, 29. i 30. travnja 2017. godine

Tema: „Krist, nada naša“ (usp. 1 Tim 1,1).

"Dragi mlati, pozvani ste živjeti iskustvo nade i sami biti glasnicima nade. Naša nuda nije tek puki optimizam, nije tek pasivno iščekivanje da će nam budućnost pružiti bolji i sigurniji život.

Naša je nuda predanje u trajnu Kristovu prisutnost, u njegovu blizinu i spasiteljsku sučut, u njegovu ljubav i milost, u istinski doživljaj zajedništva i združenosti upravo s njim...

Ujedno želimo ostvariti i svoj krsni poziv da upravo snagom evanđelja oplemenimo i zagrijemo naš današnji svijet, te svojim svjedočanstvom svim ljudima, zajednicama i narodima donesemo, barem iskru neprolaznoga svjetla Božjega kraljevstva, čiji je dolazak u punini navije-

stio Krist, naš Spasitelj“.

...Taj se jubilarni Susret događa u gradu koji je simbol stradanja i patnje, ali još više simbol ustrajnosti, slobode i nade. Simbolika susreta nastavlja se i u činjenici da se nakon Dubrovnika, „grada slobode“, sada okupljamo u Vukovaru, „gradu heroju“, povezujući tako cijelu našu domovinu, kroz ova dva bratska grada - simbola. Želimo vam izraziti dobrodošlicu u našu lijepu Slavoniju, Baranju i Srijem” .

Pozivamo:

- mlade u dobi od 16 godina da se prijave župniku

Molimo: da nam do rekolekcije 9. studenoga 2016. pošaljete broj telefona ili e-mail adresu osobe koja će koordinirati pripreme između mladih Vaše župe i našeg Ureda.

S poštovanjem Vas pozdravljam i zahvaljujem.

o. Franek Kowal SVD
povjerenik za pastoral mladih

MALI TEČAJ KRŠĆANSTVA - KURSILJO

Tajništvo, Augusta Šenoe 3, 23000 Zadar

Zadar, 3. listopada 2016.

Predmet: Obavijest o duhovnoj obnovi - tečaju za branitelje

Poštovani!

Kako je i najavljeno na Katehetskom danu ove godine, i uz podršku oca nadbiskupa, organizira se Mali tečaj kršćanstva - Kursiljo za branitelje od 20. do 23. listopada 2016. godine u Župi Bezgrešnog začeća BDM Zadar - Borik.

Svjesni koliko su naši branitelji potrebni duhovne obnove, molim Vas da obavijestite, pozovete i potaknete branitelje u župnim oglasima, župnim listićima, isticanjem plakata kojeg prilažemo dopisu te osobnom preporukom braniteljima kojima znate da je potrebna duhovna obnova.

Početak tečaja je u četvrtak 20. 10 u 17.30.

Molim da istaknete da tečaj čini cjelinu stoga je poželjna nazočnost tijekom cijelog tečaja.

U subotu i nedjelju sudionici imaju organiziran ručak.

Trajanje programa:

Četvrtak 20. listopada 2016. od 17.30 do 20.30

Petak 21. listopada 2016. od 17.30 do 21.00

Subota 22. listopada 2016. od 9.00 do 19.00 (ručak)

Nedjelja 23. listopada 2016. od 9.00 do 16.00 (ručak)

Broj sudionika je ograničen do 35.

Ako bude više zainteresiranih, pronaći ćemo termin i za novi tečaj.

Zainteresirani se mogu prijaviti u Tajništvo Kursilja na broj mobitela: 098/187 66 14 i na e-mail: ruanua1@gmail.com.

Srdačan pozdrav u Gospodinu,

De colores!

Vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije
i voditelj Malog tečaja - Kursilja:
don Igor Ikić

IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA

1. Doc. dr. sc. Elvis Ražov imenovan je pročelnikom Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru (dekret broj: 1321/2016., od 29. rujna 2016.)
2. Don Stjepan Vinko imenovan je poslužiteljem župe Sestrunj (dekret broj: 1355/2016., od 7. listopada 2016.);
3. Don Dario Matak imenovan je dekanom Dugootičkog dekanata (dekret broj: 1356/2016., od 7. listopada 2016.);
4. Don Božo Barišić imenovan je dekanom Ninskog dekanata - produžuje se mandat (dekret broj: 1357/2016., od 7. listopada 2016.);
5. Fra Vlado Jajalo imenovan je dekanom Pašmanskog dekanata - produžuje se mandat (dekret broj: 1358/2016., od 7. listopada 2016.);
6. Don Darko Marušić imenovan je članom Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije za Izbornu jedinicu: dekanati Nin i Zemunik (dekret broj: 1359/2016., od 7. listopada 2016.);
7. Don Dario Matak imenovan je članom Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije za Izbornu jedinicu: dekanati Ugljan, Dugi otok i Silba (dekret broj: 1360/2016., od 7. listopada 2016.);
8. Don Tomislav Sikirić imenovan je članom Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za kler u ime Zadarske nadbiskupije (dekret broj: 1381/2016., od 11. listopada 2016.).

Duhovne vježbe svećenika zaređeni zadnjih deset godina

Franjevački samostan Majke od Milosti (Visovac), 21.-23. rujna 2016.

Voditelj duhovnih vježbi: o. Damjan Kružičević OSB.

Sudionici su:

1. Don Ante Delić	9. Don Darko Marušić
2. Don Božo Barišić	10. Don Tomislav Planinić
3. Don Filip Kucelin	11. Don Šime Žilić
4. Don Stipe Mustapić	12. Don Ivan Perković
5. Don Tomislav Dubinko	13. Don Damir Šehić
6. Don Jerko Vuleta	14. Don Tomislav Vlahović
7. Don Slavko Ivoš	15. Don Ivica Bašić
8. Don Roland Jelić	16. Don Valter Kotlar

**Bogoslovi i sjemeništari Zadarske nadbiskupije
u akademskoj i školskoj godini 2016./2017.**

Tomislav Končurat (Kali) Bogoslovno sjemenište 'Ivan Pavao II.' - Rijeka, V. godina

Ivan Jordan (Ljubač) Centralno Bogoslovno sjemenište - Split, V. godina

Marko Obradović (Andrijaševci) Centralno Bogoslovno sjemenište - Split, III. godina

Marko Nakić (Bulić) Filozofsko-teološki institut DI - Zagreb, II. godina

Matej Lučić (Benkovac) Bogoslovno sjemenište 'Ivan Pavao II.' - Rijeka, I. godina

Denis Šehić (Biograd n/M) Bogoslovno sjemenište 'Ivan Pavao II.' - Rijeka, I. godina

Frane Šindija (Bibinje) Bogoslovno sjemenište 'Ivan Pavao II.' - Rijeka, I. godina

Luka Vedrić (Poličnik) Bogoslovno sjemenište 'Ivan Pavao II.' - Rijeka, I. godina

Mate Žilić (Briševi) Bogoslovno sjemenište 'Ivan Pavao II.' - Rijeka, I. godina

Mario Mršić (Biograd-Kosa) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' - Zadar, propedeut

Duje Bobić (Zadar-Katedrala) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' 4. razred Gimnazije Jurja Barakovića

Mario Karadakić (Kistanje) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' 4. razred Klasične gimnazije Ivana Pavla II.

Antonio Oltran (Nin) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' 4. razred Strukovne škole Vice Vlatkovića

Krunoslav Grebenar (Benkovac) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' 3. razred Klasične gimnazije Ivana Pavla II.

Mario Glasnović (Kistanje) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' 2. razred Strukovne škole Vice Vlatkovića

Ivan Santini (Zadar-Belafuža) Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević' 1. razred Klasične gimnazije Ivana Pavla II.

KRONIKA

RUJAN 2016.

3. 09. – U župi sv. Anselma u Ninu upriličen je XL. Katehetski dan zadarske nadbiskupije. Predavanje na temu: „Božje milosrđe: Izvorište i princip Božjeg i ljudskog djelovanja“, održao je prof. dr. sc. Božo Lujić. Susretu se pridružio i o. Nadbiskup koji je pozdravio okupljene katehistice i katehete.

4. 09. – U Nadbiskupskom domu o. Nadbiskup je primio tehničkog ministra znanosti, obrazovanja i športa dr. sc. Predraga Šustara.

7. 09. – Uz početak nove školske godine o. Nadbiskup je pohodio sjemenišnu zajednicu, gdje je slavio sv. Misu.

14. 09. – U prostorijama zgrade HBK održano je zasjedanje Stalnog vijeća HBK pod predsjedanjem o. Nadbiskupa.

14. 09. – U katedrali u Sisku na blagdan Uzvišenja sv. Križa svečano euharistijsko slavlje predslavio je o. Nadbiskup.

18. 09. – U župi sv. Nediljice u Vrani svečano euharistijsko slavlje predslavio je o. Nadbiskup gdje je krstio malu Ružicu, peto dijete u obitelji Anite i Mladena Rogića.

27. 09. – Na spomandan sv. Vinka Paulskog, o. Nadbiskup je prijepodne predslavio euharistijsko slavlje u kapeli Svećeničkog doma, a poslije podne u samostanu sv. Vinka u Zadru. Toga dana održana je i proslava Dana policije i zaštitnika sv. Mihovila u Upravi zadarske policije na kojoj je sudjelovao i o. Nadbiskup.

LISTOPAD 2016.

2. 10. – Na blagdan Gospe od Ružarija, o. Nadbiskup je predslavio euharistijsko slavlje i predvodio procesiju u istoimenoj župi u Posedarju.

5. 10. – U prostorijama Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ održana je mjeseca rekolekcija na kojoj je usdjelovao o. Nadbiskup. Predavanje na temu: „Milosrdna žena – Marija Propetog Isusa Petković“ održao je mr. sc. don Marinko Duvnjak.

7. 10. – Uoči svetkovine sv. Šime, svečanu Večernju u crkvi sv. Šime predvodio je o. Nadbiskup.

8. 10. – U župi sv. Nikole u Matkoviću, o blagdanu Gospe od Ružarija, svečano euharistijsko slavlje predslavio je o. Nadbiskup. Uvečer je sudjelovao na svečanoj koncelebriranoj misi u crkvi sv. Šime, koju je predslavio mons. Tomislav Rogić, šibenski biskup.

11. – 13. 10. – Pod predsjedanjem o. Nadbiskupa u prostorijama zgrade HBK održano je jesensko zasjedanje HBK.

13.10. – Svečanom akademijom u organizaciji Hrvatske biskupske konferencije u Hrvatskome narodnom kazalištu obilježeno je 25 godina katoličkog vjeroučiteljstva u školi u Republici Hrvatskoj. Na svečanosti je sudjelovao i o. Nadbiskup u zajedništvu s hrvatskim biskupima.

14. 10. – U organizaciji Nacionalnoga katehetskoga ureda Hrvatske biskupske konferencije i Agencije za odgoj i obrazovanje pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta otvoren je u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu simpozij u povodu 25 godina vjerskoga odgoja i vjeroučiteljstva u školi "Katolički vjeroučiteljstvo u školi 1991.–2016." Simpoziju se pridružio i o.

Nadbiskup, koji je pozdravio skup. U popodnevnim satima o. Nadbiksup je predsjedao Vijeću HBK za kulturu i crkvena kulturna dobra.

15. – 16. 10. – Na poziv dr. Bernarda Poselta, predsjednika Paneuropske Unije o. Nadbiskup je sudjelovao na godišnjem susretu njihovih članova u samostanu sv. Hedwige, u Andechsu gdje je u subotu bio sugovornikom na okruglom stolu, a u nedjelju predvodio svetu misu i propovijedao.

18. 10. – Na blagdan sv. Luke, zaštinika liječnika, euharistijsko slavlje u bolničkoj kapeli predslavio je o. Nadbiskup. Tom prigodom blagoslovio je i novi ultrazvuk uređaj na Neonatološkom odjelu, kojeg je donirala Zadaraska nadbiskupija, a kupljen je sredstvima prikupljenim prilikom korizmene akcije Zadarske nadbiskupije.

22. 10. – Na blagdan sv. Ivana Pavla II., u katedrali sv. Stošije, održano je klanjanje pred Presvetim župnih zborova s područja Zadarske nadbiskupije. Klanjanju je predvodio župnik katerale, don Josip Radoica Pinčić, a pjevanje su animirali zborovi. Na klanjanju je sudjelovao o. Nadbiskup i tom prigodom održao homiliju o značenju svetog Ivana Pavla II.

23. 10. – U katedrali sv. Stošije održano je oprosničko hodočašće prosvjetnih djelatnika i katehesta, profesora i odgojitelja. Euharistijsko slavlje predslavio je o. Nadbiskup.

24. 10. – U povodu Dana škole, Klasične gimnazije Ivana Pavla II., o. Nadbiskup je predslao euharistijsko slavlje u katedrali sv. Stošije. Potom je sudjelovao na svečanoj akademiji u dvorani Škole.

26. 10. – Na blagdan sv. Dimitrija, u istoimenoj crkvi, euharistijsko slavlje sa zazivom Duha Svetoga za početak akademske godine, predsalvio je o. Nadbiksup.

27. 10. - U crkvi sv. Marije upriličen je znanstveni kolokvij kojim se obilježilo 950. obljetnicu spomena samostana sv. Marije u darovnici kralja Petra Krešimira IV. (1066.-2016.) Pozdravnu riječ na znanstvenom kolokviju uputio je o. Nadbiskup.

28. 10. Svečano euharistijsko slavlje u crkvi sv. Marije u spomen na 950. obljetnicu neprekinutog djelovanja sestara benediktinki u samostanu sv. Marije predslavio je o. Nadbiskup.

30. 10. – U katedrali sv. Stošije održano je oprosnično hodočašće župnih vijeća i pastoralnih suradnika. Sv. Misu je predslavio o. Nadbiskup, a prigodnu holiliju održao mr. sc. don Dario Tičić, župnik Belafuze.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

ZADAR: DONACIJA ZADARSKE ŽUPANIJE PRAONICI RUBLJA ZADARSKOG CARITASA

Zahvaljujući donaciji Zadarske županije caritasu Zadarske nadbiskupije, zadarski caritas značajno će povećati kapacitet svoje praonice rublja za potrebne. U srijedu 7. rujna, u prostoru praonice pokraj pučke kuhinje u Zadru, predstavljen je rezultat još jedne uspješne suradnje između te dvije institucije: Zadarska županija darovala je caritasu tri nove perilice i sušilice u iznosu od 25 000 kn, s čime je dosadašnji kapacitet praonice povećan na osam mašina.

Mr. don Ivica Jurišić, ravnatelj caritasa, zahvalio je županiji i zadarskom županu Stipi Zriliću što su prepoznali potrebe caritasa, „znavi su gdje će uložiti novac. Imali smo malu praonicu koja je pokrivala mali broj potreba za pranje rublja, a s još tri perilice znatno ćemo proširiti program pranja rublja kome je potrebno“ rekao je ravnatelj Jurišić. „Kupnjom novih perilica dobili smo veliku mogućnost da našu uslugu pranja rublja, kvalitetu i kvantitetu, možemo podignuti na veću razinu. Hvala Zadarskoj županiji što je to omogućila“ rekla je Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog caritasa.

U toj se praonici pere odjeća beskućnika koji borave u Prenoćištu sv. Vinka Paulskog zadarskog caritasa. Sada će se i veće rublje, posteljina, deke i jorgani tu moći prati, a ne više, kao dosad, nositi u javne praonice. Praonica će

ubuduće pokrivati potrebe i drugih kategorija koji su korisnici caritasovih programa. „U programu kućne njege zadarskog caritasa je pedeset korisnika, uglavnom starih, nemoćnih, napuštenih, samih u svojim kućama. Smatramo da je dobro da čovjek što duže ostane u svom domu. Sada ćemo i tim ljudima pružiti uslugu pranja njihove odjeće i rublja. U našoj pučkoj kuhinji u Zadru je velik broj korisnika koji su samci. Treba im osigurati ne samo osnovni obrok, nego i pomoći u održavanju osobne higijene. Omogućavali smo im da u prenoćištu održavaju osobnu higijenu, a sad im možemo pomoći i uslugom pranja odjeće i rublja“ rekla je Tadić u zahvalnosti županiji što im je omogućila da idu dalje u pomoći potrebnima.

Suradnja Zadarske županije i caritasa uspješno traje dugo godina. Županija novčano pomaže caritasove projekte pučke kuhinje, prenoćišta, program kućne njege i osnovnog socijalnog zbrinjavanja. Donacija perilica je učinjena na prijedlog Ante Vukašine, pročelnika za gospodarstvo Zadarske županije.

Stipe Zrilić, župan Zadarske županije, rekao je da je posao svih u javnom sektoru i gospodarstvu izgraditi razvijeno i uspješno društvo. „Nigdje u svijetu stanje u društvu nije idealno. Postoje oni koji iz raznih razloga budu potrebiti i potrebna im je pomoći zajednice. Tako je u hrvatskom društvu i u razvijenijim društvima. Dobro je da postoje organizacije kao što je caritas koje su glas siromašnih i potrebitih te dižu naše razine solidarnosti i humanosti na veću razinu, kako bi se ispravile nepravde koje su se

dogodile mnogim ljudima“ rekao je župan Zrilić, istaknuvši da će Zadarska županija i Grad Zadar nastaviti pomagati aktivnosti caritasa na dobro korisnika.

Novi strojevi su s energetskom uštedom pa to znači i manje troškove u potrošnji. „Pratimo i pohvaljujemo aktivnosti caritasa. Naša je obveza pomoći kako bismo bili pravednije i humanije društvo. Što smo razvijeniji, više trebamo pomagati razne socijalne potrebe koje će biti od koristi ljudima. Zadarska županija u tome i dalje stoji na raspolaganju“ poručio je župan Zrilić.

ODGOVOR ZADARSKE NADBISKUPIJE U SVEZI STANA U UL. IVE PRODANA 15/2 U ZADRU

U svezi pitanja portala Zadar news da se Zadarska nadbiskupija očituje o stanu u ulici Ive Prodana 15/II, u kojem bez pravne osnove više od dvadeset godina živi obitelj Mika, a u vlasništvu je Zadarske nadbiskupije, odgovor Nadbiskupije glasi:

“Osnovna informacija, i što je netočno formulirano u Vašem pitanju, jest činjenica da obitelj Mika nikad nije bila vlasnik stana na spomenutoj čestici. To jasno potvrđuje i kopija kupoprodajnog ugovora o spomenutoj nekretnini koju Vam šaljemo.

Zadarska nadbiskupija je 1994. g. od gospođe Radojke Vrcelj kupila stan u zgradi na drugom katu u ulici don Ive Prodana 15/II, te su shodno tome plaćene i sve obvezе.

Na osnovu Ugovora o kupoprodaji nekretnine, čiju kopiju prilažemo, te je godine izvršena i uknjižba tog stana na Zadarsku nadbiskupiju kao vlasnika.

Potvrda s kojom raspolažemo pokazuje da obitelj Mika na toj adresi ne živi 50 godina.

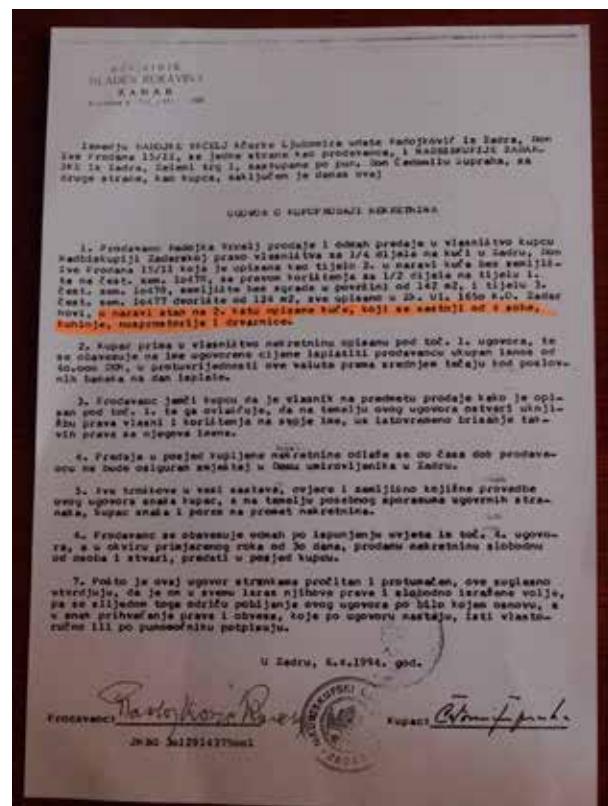
Naime, prema podatku iz socijalne iskaznice od 1997. g., Službe socijalne skrbi Zadar, Broj 4409/97 – 07/9, adresa stanovanja gospodina Donata Mike glasi, Ferde Šišića 10/A, Zadar. U

toj se iskaznici, pod stambenim statusom podstanar, kao članovi kućanstva navode također i supruga i sin gospodina Mike.

Obitelj Mika je bespravno ušla u taj stan, bez znanja i suglasnosti vlasnika, Zadarske nadbiskupije i ne dopuštaju da vlasnik stana uđe u svoj posjed. Uostalom, obitelj Mika je od Zadarske nadbiskupije kao vlasnika stana, u pismenoj korespondenciji, tražila suglasnost da urede taj stan. Ali, taj stan treba Nadbiskupiji za pastoralne potrebe i Nadbiskupija ga nema namjeru dati nekome u koncesiju.

Zadarska nadbiskupija ne prijeti obitelji Mika deložacijom. To je krajnji stupanj kojeg utvrđuje sud. Nadbiskupija ne tuži obitelj Mika, nego ih samo obavještava da napuste stan čiji nisu vlasnici. Ukoliko ga ne napuste, Nadbiskupija će svoja prava potražiti pravnim putem.

Nadbiskupija je kao vlasnik stana zamolila obitelj Mika da napusti tu nekretninu, da izvrši njenu adaptaciju. Dok obitelj Mika ne izade, to se ne može učiniti. Ukoliko obitelj Mika ne udovolji toj molbi, Zadarskoj nadbiskupiji preostaje ostvariti svoja prava jedino pravnim putem”.

ODGOVOR ZADARSKE NADBISKUPIJE NA PITANJE O IZJAVI EKONOMA NADBISKUPIJE

Na pitanje redakcije portala Zadar news da se Zadarska nadbiskupija očituje smatra li neprikladnim izjavu don Srećka Petrova, ekonoma Zadarske nadbiskupije, koji je između ostalog rekao kako „Zadarska nadbiskupija neće valjda čekati dok Mike ne izumru pa da uđe u svoj posjed?! .. Oni znaju da to nije njihovo. Ako ne isele, dat ćemo ih na sud“, odgovor Zadarske nadbiskupije glasi:

“Iz dokumentacije koja je dostavljena i objavljena gledom na vlasništvo imovine u ulici Ive Prodana 15/II, jasno je kako Zadarska nadbiskupija nema nikakvih obveza prema gospodinu Miki Donatu koji Vam je dostavio nepotpune informacije u svezi spomenute nekretnine.

Ekonomi Zadarske nadbiskupije, najprije kanonik Čedomil Šupraha koji je bio ovlašten spomenutu nekretninu kupiti i uknjižiti na Zadarsku nadbiskupiju, kao i sadašnji ekonom don Srećko Petrov koji je to naslijedio, imaju obvezu prema crkvenom zakoniku „upravljati biskupijskim dobrima onako kako odredi ekonomsko vijeće pod vlašću biskupa“.

Nažalost, preko dvadeset godina Ekonomsko vijeće nije moglo ni upravljati, a niti doći u posjed svoga vlasništva, zbog bespravnog boravka tamo obitelji gospodina Mike.

I kad su pred nekoliko tjedana bili započeli bespravnu obnovu usurpiranog crkvenog prostora, Nadbiskupija je kao vlasnik toga stana dobila obavijest preko Zavoda za zaštitu spomenika o tom bespravnom činu. Stoga je Nadbiskupija pokrenula upravni postupak u svrhu zaštite vlastite imovine.

U tom vidu može se shvatiti i spomenuta izjava ekonoma don Srećka Petrova, koji je snagom službe ovlašten upravljati crkvenom imovinom, a zbog bezakonja i kršenja pozitivnih državnih propisa od strane obitelji Mika, ne može doći u posjed spomenutog stana.

Svi građani ove zemlje kao i sve državne institucije, moraju štititi red i zakon, u čemu i mediji imaju obvezu prenositi istinu i činiti sve da se red, pravo vlasništva, propisi i zakoni poštuju.

Napominjemo da su Zadarska nadbiskupija i baš don Srećko Petrov, ekonom, u puno dužem kontinuitetu itekako pokazali i potvrđili svoju strpljivost, poštovanje i obazrivost, već i samom činjenicom što se niz godina obitelji Mika tolerira živjeti u stanu kojeg nisu vlasnik”.

ODGOVOR ZADARSKE NADBISKUPIJE ZADARSKOM LISTU U SVEZI STANA U ULICI DON IVE PRODANA

Na pitanja Marine Šaponje, novinarke Zadarskog lista, do kada obitelj Mika treba iseliti iz stana u Ulici Don Ive Prodana, zbog čega Nadbiskupija inzistira da se ta obitelj iseli i kakav je stav nadbiskupa Puljića o tom slučaju, Zadarska nadbiskupija odgovara:

Pravni rokovi za iseljenje iz stana već su prekoračeni. Zadarska nadbiskupija je bila upozorenata kako se vrše obnoviteljski zahvati u zgradama za koju se treba dobiti suglasnost Zavoda za zaštitu spomenika, a nije ništa znala o tim radnjama. Obitelj Mika, naime, ne samo da bespravno boravi u tuđem stanu, nego su bespravno započeli pripreme za njegovu obnovu. Nadbiskupija je tada preko odvjetničkog ureda zamolila neka nađu drugi prostor za iseljenje, pa je time najavila da će, ako to ne učine, biti prisiljena pokrenuti postupak za ostvarenje vlasničkih prava.

U upravljanju svojom imovinom Nadbiskupija je dužna poštovati crkvene i državne zakone. Obitelj Mika ušla je bespravno i bez znanja u tuđi stan. Nadbiskupija je pokazala solidarnost, ne samo činjenicom što je strpljivo čekala da napuste okupirani prostor, već ih je svojevremeno imala na popisu obitelji kojima je dijeljena pomoć Caritasa. Njezina je dužnost i obveza voditi brigu o onima koji su u potrebi. Zadarska je Crkva preko Caritasa i sada spremna sudjelovati koliko može, ako im je to po-

trebno, u podmirivanju troška najma gdje se presele.

Glede trećeg pitanja, nadbiskup Puljić je video odgovore koji se nalazi na web stranici Nadbiskupije, a koji su dostavljeni nekim redakcijama. Nije imao prigovora na napisano. Dapače, naložio je neka se napiše i objelodani cjeloviti povijesni prikaz ovoga slučaja.

Tužno je što je svojom necjelovitom istinom obitelj Mika naškodila najprije samoj sebi te što je Zadarsku nadbiskupiju, koja joj je pomagala i strpljivo čekala preko dvadeset godina da uđe u posjed svoga stana, izložila objedama i nedobronamjernim medijskim napisima.

Čini se da je sudbina Crkve biti ne samo „rame za plakanje“, već ponekad i „predmet udaranja, ogovaranja i napadanja“. A u ovom slučaju i bespravne usurpacije tuđega vlasništva koje, nažalost, podržavaju i pojedinci u javnim stupima, kao i pojedini novinari koji zanemare objektivne činjenice”.

VRANA: ZADARSKI NADBISKUP KRSTIO PETO DIJETE U OBITELJI ROGIĆ

Ružicu, peto dijete u obitelji Anite i Mladena Rogića u župi sv. Mihovila u Vrani, u nedjelju 18. rujna u crkvi sv. Nediljice krstio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Krštenje je otajstvo, a obitelj ognjište života, istaknuo je mons. Puljić, dodavši da je krštenje povod razmatranju o tom sakramenu, obitelji i molitvi. Krštenje, potvrda i euharistija čine temeljne sakramente inicijacije. „Po krštenju čovjek ulazi u Božju obitelj i biva sposoban obratiti se i reći ‘Abba, Oče!’. Neka to krštenje bude prigoda prisjetiti se da su obitelji Božjim darom i izabranjem postale duhovnim grijezdom i ognjištem života. Zahvaljujemo Bogu za roditelje koji su nas s ljubavlju rodili i odgojili i za milost krštenja kad smo Božjim Duhom zamilovani te smo postali članovima njegove velike obitelji Crkve“ rekao je nadbiskup, dodavši da u Crkvi otkrivamo važnost molitve i sakramentalnog života. Krštenje je sakrament novog rođenja, obilježeno je vodom i popratnim riječima. „Kao što su stari Grci vodu smatrali jednim od osnovnih

počela života, uz zemlju, vatru i zrak, u sakramentu krštenja polijevanjem vodom počinje novo rođenje i novi život zaslugom Isusa Krista koji se utjelovio i čovjekom postao. On je prije Uzašašća odredio svojim učenicima neka idu i krste sve ljude u ime Oca i Sina i Duha Svetoga“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši kako Crkva stoljećima isповijeda, čuva, brani i naraštajima prenosi istinu da je Isus puninom čovještva ušao u ljudsko zajedništvo te je solidarno s nama proživio čitav ljudski život, od začeća do smrti. Nadbiskup je podsjetio i na prvi bračni par koji su proglašeni blaženicima, Mariju i Alojzija Quattrocchi. Učinio je to sv. Ivan Pavao II., 21. listopada 2001. g. „Taj divan bračni uzor je obične obiteljske stvari živio na jednostavan način. Zajedno su se molili, voljeли i poštivali. Nisu se dali zbuniti teškoćama i napastima života, nego su se opirali te čvrsti u vjeri pobjeđivali životne nevolje. Na upit kako su uspijevali odgojiti svoju djecu, Marija je odgovorila jednostavnim riječima: ‘Nastojali smo sačuvati njihove svježe duše od utjecaja Zloga. Poticali smo neka se raduju životu, hrane euharistijom, uživaju u ljepoti Božje prirode, sastaju se u zdravom društvu, vole svoju domovinu i poznaju vjeru. To smo im pokušali dati i prenijeti“ zaključio je mons. Puljić, poželjevši da krštenje Ružice bude poticaj da usvajamo i u životu provodimo taj jednostavni obiteljski katekizam blažene obitelji Marije i Alojzija Quattrocchi.

Mladen Rogić je aktivni župljanin i suradnik vranskog župnika Šimuna Šindije, a kumovi Ružice su bili Marko Perković Thompson i supruga Sandra.

**ODRŽANE DUHOVNE VJEŽBE
ZA SVEĆENIKE ZAREĐENE
U POSLJEDNJIH DESET GODINA**

„Svećenik i Riječ“ bila je tema ovogodišnji duhovnih vježbi za svećenike zadarske nadbiskupije zaređenih u zadnjih deset godina. Održane su na otočiću Visovcu od 20. – 23. rujna o.g., a predvodio ih je o. Damjan Kružičević, benediktinac iz samostane sv. Kuzme i Damjana na Čokovcu. „ Duhovne vježbe su vrijeme koje je potrebno svakome od nas kako bismo se povukli od svijeta, ne zato jer moram, nego je to potreba provesti vrijeme u povučenosti, zajedništvu s braćom. To je blagoslovljeno vrijeme za susret s Bogom, braćom i sa samim sobom. Poželjeti duhovne vježbe mogu samo oni koji vrše djelo Božje. Taj susret s Bogom događa se u nama i tu spoznajući Boga spoznajemo sebe. Razumjeti sebe možemo jedino ako slušamo Riječ Božju i dopustimo da Bog djeluje u nama. Bog želi preobraziti mene iz nutra. Cilj duhovnosti je preobražavanje s Kristom, koji nas potiče da budemo drugačiji, ne samo od drugih, nego od sebe samih“, istaknuo je o. Damjan na početku duhovnih vježbi.

U kratkim razmišljanjima za vrijeme duhovnih vježbi o. Damjan je želio ukazati i svakome staviti na srce važnost slušanje Riječi Božje: „Razmišljanje o Riječi Božjoj u životu prezbitera proizlazi iz dva uvjerenja koja vjerujem dijelim sa svakim od vas i koja su, kako vrijeme prolazi, sve jasnija i sve zahtjevnija za i u našem životu Kristovih svećenika.

Prvo – svećenik je prije svega učenik Gospodinov, poslan (apostol) Gospodinovoj zajednici svim ljudima, čovjek poslan služiti. Poslanje

koje stoji u jasnom i snažnom odnosu spram Riječi Božjoj – onako kako čitamo u Djelima Apostolskim: Njih (đakone) ćemo postaviti nad ovom službom, a mi ćemo se posvetiti molitvi i posluživanju Riječi (Dj 6,4).

Drugo –duhovnost prezbitera (svećenika) rađa se u i iz njegova cjelovitog bića, njegovog govoriti i djelovati kao svećenik u crkvi Božjoj. Prezbiter dijeli iskustvo učeništva, nasljedovanja Gospodina sa svim krštenima, sa svom svojom braćom i sestrama i u isto vrijeme hrani svoju duhovnost i svime onim što riječju i djelima čini kao prezbiter. On je „povjeren Riječi“ i on je „poslužitelj Riječi – Riječ mu je na osobit način povjerena“. Biti povjereni ovoj Riječi, znači od strane prezbitera, prihvatići da ona bude „gospodaricom“, „pravilom“, „zakonom“ njegova života. Prihvatići ju znači ne zanemarivati je, ne pružati joj otpor! Biti joj povjereni znači prepustiti joj se, vjerovati joj. Kako se to konkretno događa, ostvaruje – kako to Riječ Tijelom postaje u našem životu, našoj stvarnosti, našoj svakodnevici? Kao prvo, slušanjem Riječi. Svaki je vjernik, dakle i svećenik, prije svega slušatelj Riječi. Slušanje je prva radnja, stav čovjeka kojim se ulazi u odnos s Bogom, u zajedništvo s Bogom. Bog govoriti i ako čovjek primi Riječ, a primiti riječ znači čuti je i poslušati, tada postaje vjernik. Papa Franjo dao je, moglo bi se reći, novu definiciju vjernika – vjernik je onaj koji ne zaboravlja, ili vjernik je onaj koji se sjeća, memoria Dei... Vjernik jer odgovara Bogu izvršavanjem njegove Riječi – posluhom. Slušati i poslušati Boga znači poznavati ga, znači započeti proces u kojem prihvatajući Riječ spoznajemo ono što nam On želi objaviti o sebi, ali i o nama. Treba jasno reći kako ne postoji neki drugi put spoznaje Boga osim slušanja. Mi možemo tražiti Boga, istraživati o Njemu, ali samo ako on sam podigne veo sa svoga lica, ako nam se objavi, ako nam govoriti – samo tada ga uistinu spoznajemo; u suprotnom riskiramo da naše saznanje bude pogrešno, plod naših želja, naših projekcija ili jednostavno „Po čuvanju tek poznavah te dosad, ali sada te moje oči vidješe“ (Job 4, 5). Po ovoj spoznaji Boga i samo iz nje rađa se i raste ljubav prema Bogu. Slušanje je „primarna obveza“ svakog učenika, osobito prezbitera, koji slušajući uči

i usvaja ono što naviješta. Riječ je upravljena svakom od nas i treba je slušati i primiti najprije u vlastito srce i dopustiti da Riječ oblikuje/preoblikuje/preobrazi naš život, u suprotnom ukoliko je slušamo da bismo drugima govorili, propovijedali, a same nas se ta Riječ ne tiče/ne dotiče, mi Božju Riječ instrumentaliziramo, profaniziramo (možda se i uobrazimo), no ona ne pada na plodno tlo našega srca, nego negdje usput. Daleko je to od stvarnosti koju Gospodin ima na umu za svakog kojega je pozvao da bude u službi naviještanja. „Crkva koja ne naviješta Riječ zatvori se u sebe, slabí, razboli i umre“, kaže papa Franjo. „

Drugog dana duhovnih vježbi svećenike je posjetio i o. Nadbiskup, koji je predslavio sv. Misu, a nakon ručka pridružio se i izletu na Roški slap.

PISMO ZADARSKOG NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA UZ ZAVRŠETAK GODINE MILOSRĐA

1. U travnju prošle 2015. godine papa Franjo je proglašio izvanrednu Svetu godinu milosrđa i pozvao sve neka se čine duhovna i tjelesna djela milosrđa i neka svi budu „milosrdni poput Oca koji je na nebesima“ (Lk 6, 36). Na treću nedjelju došašća (13. XII. 2016.) u Rimu su kao i diljem svijeta u katedralama otvorena Sveta vrata. I kao što su Izraelci tijekom jubilarne godine imali mogućnost „opraštati dugove, oslobođati robe, vršiti međusobna izmirenja i čitati Mojsijev Zakon“, i Crkva je usvojila sličnu praksu, pa je stoljećima obilježavala pojedina povijesna razdoblja i slavila ih s određenim ci-

ljem i značenjem. Papina je želja bila neka ljudi u jubilejsko vrijeme milosrđa, koje je otvorio povodom pedesete obljetnice završetka Drugog Vatikanskog sabora (1965.-2015.), osjeće „Otčevu blizinu i dodir njegove oprosničke nježnosti“. Posebice oni „rubni, otpisani, siromašni i progonjeni“.

Papa Franjo se od svoga ustoličenja ne umara poticati i usrdno pozivati da se vjernici „približe takvima i pruže im svoje prijateljstvo, toplinu i potporu“. Dapače, on moli neka „njihov vapaj postane našim vapajem kako bismo skupa, noseći im utjehu i solidarnost, dokinuli barijere ravnodušnosti, licemjerja i egoizma“ koji vladaju u svijetu. Papa je stoga izrazio iskrenu nadu kako će puk Božji tijekom jubilarne godine osobitu pozornost posvetiti upoznavanju i vršenju klasičnih djela milosrđa koje poznaјemo kao „tjelesna“ (gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, stranca primiti, bolesna podvoriti, utamničena pohoditi i mrtva pokopati) i „duhovna djela milosrđa“ (dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvrjeti oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi i za žive i mrtve Bogu se moliti). Jer, to je ono po čemu će nas Vječni Sudac prepoznati na koncu vjekova (br. 15): „Zaista kažem vam, što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste“ (Mt 25, 40).

2. Sveta jubilarna Godina milosrđa, koja završava na svetkovinu Krista Kralja (20. studenog 2016.), bila je osobito milosno razdoblje da se osjeti i doživi „otpuštanje naših dugova“. U svom pismu „Lice milosrđa“ Papa je očitovao nadu da će kršćani tijekom jubileja posebice

iskazivati milosrđe i pružati utjehu siromasima. A prolaskom kroz sveta jubilejska vrata zadobiti „otpuštanje vremenitih kazni koje smo grijesima zaslužili“. Taj je jubilejski oprost vezan uz isповijed, pričest i molitvu za Papu i njegove nakane. (Kan 992-997 i Katekizam br. 1471-1479). A kako je nakana jubileja da se „zavađeni pomire, i zalutali i odmetnuli povrate u svoj ovčinjak“, Papa potiče sve da se „ne umaramo biti strpljivi u pružanju utjehe, milosrđa i praštanja“. Jer, „milosrđe je najčudesnije svojstvo Stvoritelja i Otkupitelja“ (Ivan Pavao II.). Zbog toga Crkva, kao „čuvarica tog otajstva živi svoj istinski život samo kada isповijeda i obznanjuje takvo milosrđe“ (Bogat milosrđem, 13).

Imajući u vidu kako se primiče kraj razdoblju jubilejskih darova i oprosnih mogućnosti, pozivam i potičem braću svećenike, redovnice i redovnike, katehete i sve vjernike neka iskoriste ovo vrijeme koje je još pred nama. Neka ciljano odluče pojedinačno ili u skupinama poći u katedralu svete Stošije kako bi uz uobičajene uvjete primili poništenje vremenitih kazni. U tom vidu napravljen je i program hodočašća ciljanih skupina vjernika nedjeljom navečer u našu katedralu kroz mjesec listopad i studeni. Program će u obliku letka biti izvješen na vratima crkava kao podsjetnik vjernike na mogućnosti hodočašća. Molim svećenike, njihove suradnike, katehete i voditelje pojedinih aktivnosti u župama neka se organiziraju i hodočaste u katedralu, pa tako iskoriste ovo sveto vrijeme za svoje duhovno dobro, kao i dobro svojih obitelji, posebice pokojnika i duša u čistilištu kojima je potrebna naša molitvena potpora.

3. Gledom pak na obred zatvaranja jubilejskih vrata, koje će biti na svetkovinu Krista Kralja, stići će posebna obavijest s predviđenim programom. Budući da je započela nova pastoralna godina, napominjem kako će od 29. do 30. travnja 2017. biti nacionalni susret mladih u Vukovaru. U tom vidu potrebno je odmah započeti pripreme mladih naše nadbiskupije. I reći kako će na susret mladih u Vukovar ići samo oni koji se budu redovito okupljali na župnim i drugim susretima.

Mladi su, naime, važan dio pastoralnog rada u župama. Oni su uvijek bili nada Crkve, društva i naroda. Zbog toga je potrebno sve učiniti da se stvara povezanost i zajedništvo među njima, da se povezuju i koorodiniraju. Posebice je važno razvijati i poticati duh volonterstva. Mladi su se, naime, pokazali dragocjenim suradnicima tijekom katastrofalnih poplava u Slavoniji, te vrijednim volonterskim djelatnicima oko skrbi velikoga vala izbjeglica prošle godine.

Bogu Ocu koji je bogat milosrđem (Ef 2,4), njegovom Sinu koji nam je objavio milosrdno Očevo lice, kao i Duhu Svetome koji nam pomaze razmatrati to veliko otajstvo, a ujedno je i garant da taj izvor milosrđa neće nikada presušiti, neka se vine prema nebu naša hvala i zahvala, sada i u vjekove vjekova. Amen.

BLAGDAN SV. VINKA PAULSKOG U SAMOSTANU SESTARA MILOSRDNICA U ZADRU

„Teologija sv. Vinka vrlo je jednostavna, a govor neposredan i jasan: služiti znači kraljevati. Ljubav je u tome beskrajno domišljata i ustaj-

na“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je na blagdan sv. Vinka Paulskog u utorak 27. rujna predvodio u kapeli samostana sv. Vinka sestara milosrdnica u Zadru. Četrdeset redovnica milosrdnica u Zadarskoj nadbiskupiji su među najbrojnijim redovničkim zajednicama u mjesnoj Crkvi. Sestre djeluju u Nadbiskupskom domu i Svećeničkom domu ‘Zmajević’ u Zadru, u samostanu sv. Frane te župama na Voštarnici i Relji u Zadru, u Biogradu n/m i Kistanjama. Vrtić ‘Blagovijest’ u njihovoj samostanskoj kući u Zadru pohađa četrdeset djece u dobi od tri godine do šest godina. „Veliki svetac aktivnog i apostolskog života Vinko pokazao nam je kako služiti čovjeku u njegovim tjelesnim i duhovnim potrebama. Pružio je konkretni primjer te pozvao, ‘Idite pa i vi činite tako’. Priključimo se i mi riječima poglavara vinkovske obitelji Gregorya pa molimo: ‘Gospodine Bože, Oče siromaha, ojačaj i našu vjeru danas. Učini nas poniznima. Daj nam poput Vinka postati znakovima nade današnjim ljudima. Pomozi nam da ne posustanemo pred teškoćama, nego da budemo trajno spremni služiti siromahe, naše istinske gospodare’“ potaknuo je mons. Puljić, naglasivši da je sv. Vinko bio istinski div kršćanske ljubavi i obnovitelj klera. Taj milosrdni i skromni duhovnik odvažio se 1625. g. osnovati Misijsku kongregaciju lazarista koji su djelovali u Francuskoj i inozemstvu, osobito u Africi. S pobožnom udovicom Louisom de Marillac osnovao je 1633. g. Družbu milosrdnih sestara. „Po misijskoj kongregaciji lazarista i družbi sestara postao je zaštitnikom siromaha, bolesnika, socijalnih i karitativnih radnika, gubavaca, zatvorenika, dobrotoljaca i duhovnih pomoćnika. Tom neumornom divu kršćanske ljubavi treba zahvaliti i za sve dobro koje je učinio u izobrazbi i odgoju svećenika. Osnivao je sjemeništa i održavao poznate konferencije za svećenike. Milosrdne sestre sv. Vinka 175 godina poslije njegove smrti dolaze 1845. g. u Zagreb na poziv zagrebačkog nadbiskupa Jurja Haulika“ rekao je nadbiskup Puljić. Istaknuo je da se u drugim religijama ljudi trude na razne načine doći do boga, a Bog kršćana je krenuo suprotnim smjerom. „Znajući da mi ne možemo svojim silama doprijeti do njega,

On sam se spustio k nama i to neshvatljivim načinom: uzeo je naše slabo, smrtno tijelo te došao k nama, ne kao duh, nego kao Bog koji se utjelovio. Učinio je svojim svetim prebivalištem sva mjesta gdje su odbačeni i napušteni, bolesni, stari i nemoćni“ rekao je mons. Puljić. U tom vidu Isus je tumačio da o dvije zapovijedi vise sav zakon i proroci: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem, dušom i umom svojim, a bližnjega svoga kao sebe samoga“ (Mk 12, 30–31). „Temelje Vinkove duhovnosti, koji nam je sa sv. Lujzom ostavio silnu baštinu brojnih djela kršćanske ljubavi, možemo otkriti i shvatiti u kontekstu spomenutih Isusovih riječi. Njih dvoje bili su veliki mistici svog vremena koji su otkrili lice Gospodnje u licima potrebnika koje je Gospodin stavio na njihov životni put. Tako se jedinstvo ljubavi prema Bogu i bližnjemu ostvarilo u njihovim životima. Ta je duhovnost postala baštinom Crkve koju su oni iz duše voljeli i na svoje učenike i sljedbenike prenosili. O vjernosti današnjih njihovih sljedbenika ovisi hoće li ta baština i dalje živjeti“ naglasio je nadbiskup Puljić.

Tragom navještaja iz evanđelja po Mateju kako je Isus naučavao „Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago ožalošćenima: oni će se utješiti...“, nadbiskup je rekao da tim govorom Isus daje do znanja kako je došlo vrijeme dati neke norme i zakone te postaviti starještine koji će ih tumačiti i po njima se ravnati. „Isus se obraća onima koji pate i hrvu se s brigama života. Govori onima koji trpe nepravdu a nemaju sredstava kako izboriti pravdu. Njegova su blaženstva upućena siromašnima, potlačenima i uvrijeđenima, svi ma koji pate i trpe. Bila su putokaz milijunima kršćana kroz turbulentnu povijest“ rekao je mons. Puljić, poručivši da osobito mislimo na taj govor uz blagdan sv. Vinka koji ih je u svom životu vidno utjelovio i postao simbolom milosrdnog Samarijanca. To objašnjava i rečenica koju je često ponavljaо: ‘Ako deset puta na dan pohodiš bolesnika, deset puta si Boga susreo’. Godinom milosrdja papa Franjo je podsjetio na brevijar naših dužnosti prema bližnjemu koje treba provoditi u životu, rekao je mons. Puljić. Potaknuo je da se problemi ljudi rješavaju dobrotom i služenjem, zaključivši da je to bila

Isusova i Vinkova strategija kojom je nastupio i osvajao srca ljudi.

ZADAR: PROSLAVLJEN DAN POLICIJE UZ BLAGDAN SV. MIHOVILA

Povodom blagdana sv. Mihovila, zaštitnika policije, Policijska uprava zadarska proslavila je svoj Dan policije u utorak 27. rujna u prostoru svoje upravne zgrade u Zadru. Na svečanosti je sudjelovao i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. U svom prigodnom obraćanju poželio je policijskim djelatnicima da ih čuva i štiti arkanđeo Mihael. Istaknuvši značenje tropleta koji je zaštitni znak policije, nadbiskup je rekao da troplet simbolizira tri poželjne i potrebne životne vrijednosti: red, rod i radost. „Taj je troplet urezan i u Branimirov križ. Volio bih da i dalje u vašem radu red urodi plodom i da bude protkan radošću“ poručio je mons. Puljić. Zahvalio je policajcima na njihovom doprinosu u stvaranju i obrani hrvatske države i zadaćama koje izvršavaju u vrijeme slobode, kada su pozvani jamčiti sigurnost. Blagoslovio je njihovu zauzetost za dobro svih građana i poželio da policajci koji štite druge, i sami imaju zaštitu nebeskih arkandela.

Neven Paškalin, načelnik PU zadarske, između ostalog je istaknuo da su zadarski pomorski policajci sudjelovali u međunarodnoj akciji

spašavanja izbjeglica i migranata Poseidon Sea, a njihova posada ovih dana se spremala na put u Grčku. Zadarska policijska postaja značajno je i aktivno doprinijela u suzbijanju kriminaliteta zlouporabe droga u presijecanju krijučarskih ruta iz Južne Amerike prema Europi i iz Europe prema Hrvatskoj i susjednim zemljama. Načelnik Paškalin je istaknuo i manji broj kaznenih djela i prekršaja u prvih osam mjeseci ove godine te manji broj poginulih osoba u prometu za više od 60 %.

Prije svečanog programa na platou zgrade policijske uprave, policijski službenici i djelatnici sudjelovali su na misnom slavlju u crkvi sv. Mihovila u Zadru. Svečano misno slavlje je predvodio don Tomislav Vlahović, kapelan policije u Zadarskoj nadbiskupiji. Poželio je da nas arkandeli kao borci pomažu u borbi protiv zla u sebi i oko sebe, kao molitelji da nas zagovaraju i naše molitve prinose Gospodinu a kao pratitelji da nas prate na životnom putu. Don Tomislav je opisao poslanje svakog od tri arkandela. Govoreći o sv. Rafaelu čije ime znači Bog liječi, don Tomislav je rekao da se liječnik ne bavi samo pokazateljima i očitovanjima bolesti, nego traži i razloge zbog kojih je došlo do oboljenja.

„Uzroke bolesti često je teže otkloniti, nego izlijечiti samu bolest. Uzroci mogu biti povezani s našim svakodnevnim životom, navikama ili načinom ponašanja. Uzroci se kriju dublje nego očitovanje pa ih se teže rješavamo i ozdravljamo“ rekao je don Tomislav, dodavši da je bitno čovjekovo mentalno zdravlje, kako bi slika o sebi bila usklađena sa stvarnim stanjem. „Ako je veliki nesrazmjer između stvarnosti i slike koju o sebi imamo, dolazi do problema,

ako o sebi mislimo predobro ili preloše. U kršćanstvu se realna slika o sebi naziva poniznost. Ponizan čovjek realno vidi svoje dobre strane, kao i svoje slabosti i pogreške. Ne zavarava samog sebe, ne zatvara oči pred svojim manama ali ni prema talentima“ rekao je don Tomislav. „U svjetlu Božje riječi i milosti na ispravan način možemo doživjeti sebe i prihvatići sa svojim dobrim i lošim osobinama. U susretu s Bogom koji je ljubav, dobrota i praštanje možemo doživjeti oslobođenje od krivnje i unutarnje ozdravljenje“, naglasio je don Tomislav, poželjevši da nam u tome pomogne zagovor nebeskih zaštitnika Mihaela, Gabrijela i Rafaela.

POSEDARJE: BLAGDAN GOSPE OD RUŽARIJA

Blagdan Gospe od Ružarija svečano je proslavljen u nedjelju 2. listopada u istoimenoj župi u Posedarju. Svečano misno slavlje u župnoj crkvi Gospe od Ružarija i procesiju sa zavjetnim Gospinim kipom nakon mise kroz mjesto predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u zajedništvu s posedarskim župnikom Stipom Mustapićem. „Marija poznaje naša nadanja i stradanja. Ona majčinski osjeća dramu borbe dobra i zla, svjetla i tame. Ona je početak boljeg svijeta kojeg želimo graditi s njenim Sinom Isusom Kristom“ poručio je nadbiskup, dodavši da Marijini štovatelji s posebnim veseljem slave Gospine dane i rado hodočaste u njena svetišta, jer je ona duša i srce Crkve.

„Djela apostolska izvješćuju kako je prva zajednica bila ‘jedno srce i jedna duša’, da su svi bili jednodušno ustrajni u molitvi s Marijom, majkom Isusovom. Marija s Crkvom moli, ali moli i za potrebe Crkve. Moli svjetlo apostol-

skim nasljednicima, snagu onima koji za vjeru trpe, postojanost onima koji u vjeri kolebaju, hrabrost i ustrajnost svećenicima, braći njenog Sina“ rekao je mons. Puljić, dodavši da je Marija, roditeljka Života, rođenjem Isusa Krista uništila carstvo smrti i ljudima donijela novi život. Zato je i prikladno da joj je posvećen mjesec svibanj kao vrijeme kad se priroda budi na novi život.

Nadbiskup je istaknuo da Marija nije izmišljena utjeha, nego stvarno darovana nada. „U nju su položena nebeska obećanja i ostvarene Božje nakane. Ona je zvijezda naše povijesti i ufanje naše budućnosti. Naša prošlost je povezana s njom, o čemu svjedoče brojni spomenici, tekstovi, glazba i molitva“ rekao je mons. Puljić, naglasivši da takve oaze duhovnosti, i kad su suzama obilivene, ozdravljaju dušu čovjeka, donose okrepnu i blagoslov.

Kao narod ubrajamo se među one koji osobito štuju Mariju te je nadbiskup podsjetio da su od prvih dana primanja kršćanstva naši vladari, duhovni pastiri i puk podizali nebeskoj Majci veličanstvene crkve i katedrale, gradili svetišta, kapele i oltare. „Na vjetrometini sukoba, različitim kušnjama i ratova, s njom smo uspijevali prebroditi povijesne krize. U našim obiteljima prebirala se krunica, molilo se i hodočastilo u Gospina svetišta. Bog je na početku povijesti najavio lik Žene pobjednice i u njene ruke stavio nadu ljudi“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je Marija kao orientir kroz stoljeća bdjela nad Isusovom zajednicom, Crkvom.

Crkva je započela svoj ovozemni hod s Marijom na Duhove u dvorani Posljednje večere, s njom će i završiti svoj hodočasnički put prema esha-

tonu, jer je Marija uz Isusa u središtu Crkve. Nadbiskup je podsjetio i na apostolsko pismo sv. Ivana Pavla II. koje je objavio prije četrnaest godina, 16. listopada 2002. g. Njime je proglašio 2002./2003. Godinom krunice i predložio da se uz radosna, žalosna i slavna otajstva, uvedu i otajstva svjetla: krštenje na Jordanu, svadba u Kani Galilejskoj, navještenje Božjeg kraljevstva, preobraženje i euharistija u kojoj se Krist dariva.

„Papa je pozvao vjernike da moljenjem krunice razmatraju Kristovo lice i poželio da im na tom putu učiteljicom bude njegova Presveta Majka“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši da je i u Sikstinskoj kapeli, u sredini Posljednjeg suda, paralelno s Gospinim obrisima s desne strane Otkupitelja koji sudi svijetu, detalj čovjeka koji u ispruženoj lijevoj ruci čvrsto drži krunicu te je pruža muškarcu i ženi kako bi im pomogao popeti se u raj. To je Michelangelo naslikao tridesetak godina prije nego je papa Pio V. ustavio liturgijski spomen BDM od Pobjede kao uspomenu na pobjedu kršćanske vojske nad Turcima kod Lepanta 7. listopada 1571. g. Pučka pobožnost pripisala je tu pobjedu zagovoru Marije koju se zazivalo molitvom krunice.

„U blagdan svetog Ružarija uklapa se i vrijeme naše molitve iz Domovinskog rata kad su naši branitelji, goloruki i s krunicom oko vrata ustali u obranu slobode i narodnog identiteta.

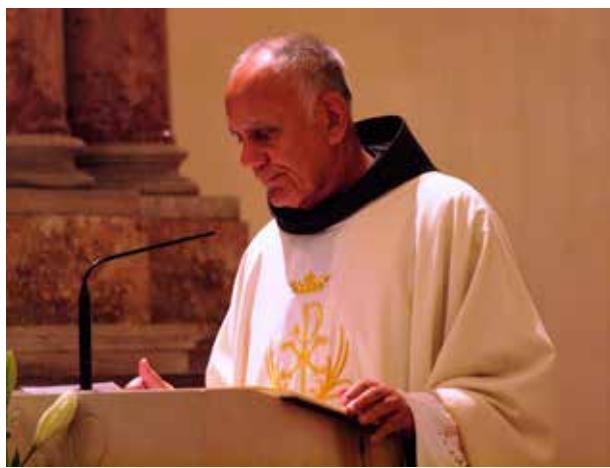
Dogodilo se čudo slobode zahvaljujući moćnom zagovoru Presvete Djevice, kako je rekao kardinal Franjo Kuharić. Krunica je bila draga molitva naših roditelja, svetaca i blaženika. Ona je postala simbolom obrane naših ognjišta i svetišta. Nju je stoljećima poticalo i preporučivalo crkveno učiteljstvo, a po svojoj jedno-

stavnosti uklapa se u duhovni hod kršćanstva“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši na misao sv. Ivana Pavla II.: premda je krunica marijanski intonirana, ona je molitva kristološkog srca i sažetak evanđelja gdje Isusovo lice promatramo Marijinim očima.

ZADAR: BLAGDAN SV. FRANE U SAMOSTANU SV. FRANE

Blagdan sv. Frane u utorak 4. listopada svečano je proslavljen u crkvi samostana sv. Frane u Zadru, prvom franjevačkom samostanu u Hrvatskoj osnovanom za života sv. Franje koji je među najstarijim franjevačkim samostanima izvan Italije. Svečano večernje misno slavlje predvodio je fra Andrija Bilokapić, provincijal Franjevačke provincije sv. Jeronima sa sjedištem u Zadru. „Sv. Franjo živi istinsku slobodu i želi nas uvesti u istinsku slobodu. Istinska sloboda je biti pokoran Bogu i slušati Boga. Ne biti pokoran medijima, internetu, modi, novcu, časti, vlasti i smrti, nego biti pokoren Uskršnjim, s njim postati novo stvorene, stvoren na sliku Božju“ rekao je fra Andrija, dodavši da je sv. Franjo slijedio Isusovu slobodu koja ljubi sa križa, ne da se zaraziti na križu, ta sloboda moli i za zločince. „Zato je izrastao u najvećeg čovjeka drugog tisućljeća. Zasjao je u slobodi jer se nije dao potčiniti nikome ni ičemu, osim Bogu. Dopustio je da ga Gospodin oslobođi“ istaknuo je fra Andrija, upozorivši da diktature promiču stavove posjedovati, moći, imati, uživati.

„Ako se potčinim Bogu, sudjelujem u Božjem životu. Kad se dijete potčine dobru koje mu roditelj želi poslužiti, koliko god smo grešni, dijete može sigurno rasti. Čovjek potčinjen Bogu biva pobožanstvenjen, nosi božanski kod u sebi. Takvog Boga je sv. Franjo upoznao“ rekao je fra Andrija. Bog je začetnik našeg dobra, a slijediti Isusa Krista znači biti njime oživljen, njegovom uskršlošću, ljubavlju, njegovim dobron. „Uči u zajedništvo, u božansko, u ljudski, sinovski, bratski odnos, znači biti oslobođen. Bez toga čovjek postaje uznik ništavila. Franjo je oslobođen za zajedništvo, bratstvo, ljubav. U njemu je Spasitelj začeo najbolje što čovjek može biti“ istaknuo je fra Andrija, nglasivši da je smisao Crkve pokrenuti svakoga na svetost, na Božju sliku u nama na koju smo

stvoren; usmjeriti nas u zajedništvo Oca, Sina i Duha Svetoga, da sudjelujemo u njegovom božanstvu. To znači biti svet.

Propovjednik je naglasio i kako je obraćenje jedna od ključnih riječi u Bibliji, nadasve u Novom zavjetu. „Obraćenje je otvorenost mističnosti koja nas preporuča i mijenja. U obraćenju prepoznajemo, Bog je moj otac. Sv. Franjo je to prepoznao. Krist nas je nazvao svojom braćom, Isus je moj brat. Kad smo se hvalili da je Isus naš brat? Očito svima treba prepoznati sebe u Isusu. Moj brat Isus me želi sa sobom“ naglasio je fra Andrija, dodavši da se u obraćenju otvaramo duhu posvetitelju. To je ljubav između Oca i Sina koja se prelijeva na nas. „Nije najveća sposobnost čovjeka memorirati podatke, naučiti predmete, nego je najveći doseg čovjeka ući u zajedništvo i sklad s Bogom, sjesti s Bogom za stol u kraljevstvu nebeskom, biti dionik Božje slave“ rekao je fra Andrija, poželjevši da vjernici otkriju da su ljubljeni istom ljubavlju kojom je Isus bio ljubljen.

„Franjo je spoznao ljubljenost i živio iz ljubljenoosti. Tko prihvati da mu je ime upisano u Božjem srcu, da Bog u njemu vidi svog sina i kćer, Isus svog brata i sestru i prihvati posvećenost duhom, taj živi radosno kao što je sv. Franjo činio“ rekao je fra Andrija, dodavši da obraćenje znači promijeniti misao, uskladiti svoju misao s mišlju Isusa Krista.

„Biti zagledan u Krista, na Kristu pročitati svoju grešnost, pokajati se za grijehu i primiti oproštenje koje Gospodin daruje. Tu pronalazimo sebe. Sva četiri evanđelja počinju pozivom na obraćenje. Sv. Franjo čita i sluša evanđelje, on se pokorava evanđelju“ poručio je fra Andri-

ja, istaknuvši da se sv. Franjo pokorio Bogu te je rekao da mu je Gospodn dao da je počeo činiti pokoru, dao mu je braću i da je počeo moliti. „Pokoriti se nikome nije draga riječ, ali svaki čovjek je pokoren nečim ili nekim. Svi smo bez Krista pokoreni nasilnici smrti“ upozorio je fra Andrija, govoreći kako suvremeni čovjek hoće biti neovisan. U 19. st. nikle su teorije o ateizmu a 20. st. je ateizam proveo u praksi te smo imali najkravajive stoljeće.

„To zlo i nasilje se nastavlja. Nastala je praktična laž, da je čovjek vrhovno dobro i on određuje što je dobro. Diktatori u 20. st. su proglašavali što je dobro, sebe stavljali na pijedestal Boga i u ime toga što su proglašili dobrim u smrt poslali milijune ljudi. Kad počne vladati vlastita udobnost nastaje kaos“ upozorio je predvoditelj slavlja, istaknuvši da je Bog jedino čovjekovo dobro. Samo Bog može čovjeka uvesti u istinsku slobodu i njegovo istinsko dobro. „Bog ima prvenstvo u životu sv. Franje i trebao bi imati prvenstvo u životu svakog od nas. U životu sv. Franje ključno je što je u jednom trenutku otkrio svoju grešnost. Prvi korak za slobodu je otkriti svoju grešnost. Mjera moje grešnosti nisu zakon, propisi redovničke zajednice, zakoni Crkve, nego je mjerilo moje dobrote ili zloče Isus Krist. Dobar sam koliko sam sličan Isusu Kristu, grešnik sam koliko sam različit od Isusa. S Petrom mogu reći ‘Smiluj se meni grešniku’. Onda ću spoznati da mi se Bog smilovao, da su mi grijesi oprošteni. Onda ću živjeti iz spašenosti, oslobođenosti, zahvalnosti, bez krivice“ rekao je fra Andrija.

Zaključivši da je zahtjev za svakoga rasti u mističnosti do punine Kristova uzrasta, poželio je da

nam u tome sv. Franjo bude prorok i poticaj. Nakon mise, u klastru samostana, glumačka skupina koja djeluje pri samostanu sv. Frane pod motom Putevima sv. Frane izvela je prigodni scenski prikaz o životu asiškog sveca.

ZADAR: SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA

Svećenička rekolekcija zadarskog prezbiterija održana je u srijedu 5. listopada u dvorani sjemeništa Zmajević u Zadru. Izlaganje o Božjem milosrđu i u tom kontekstu o hrvatskoj blaženici pod nazivom ‘Milosrdna žena – Marija Propetog Isusa Petković’ održao je mr. don Marinko Duvnjak. „Bl. Marija Propetog Isusa Petković temeljila je svoju spoznaju o dobrom i milosrdnom Ocu ponajprije na iskustvu doživljaja svoga oca. Otac joj je umro zarana kad je imala 18 godina, 1911. g. Za njega kaže da joj je bio ideal poslijе Boga, jer je bio dobar i milosrdan siromasima, jednostavan i istinit. U svom je ocu Marija bila u školi kršćanske kropicte i milosrđa“ rekao je mr. Duvnjak, dodavši kako blaženica živi i otkriće nebeskog Oca u svijetu i za svijet. Podsjetio je na njene riječi u knjizi ‘Idimo k Ocu’ Emilia Guerrya: „Mnogi, ne samo da ne poznaju Oca, kao Oca ljubavi i milosrđa, Oca dobrote i svake utjehe, nego ga zamišljaju kao tvrdog, neumoljivog Gospodara, koji često, pa i do u tančine, zahtjeva samo pravdu, bez milosrđa. Promatraljući boli i nevoљe ovog života, mnogi ne mogu shvatiti da to dolazi iz njegovog očinskog Srca, koje u svojoj božanskoj uviđavnosti sve šalje za naše vječno dobro. Na nama je samo da usvojimo Isusovo pouzdanje u nebeskog Oca: Isusov sinovski odnos prema njemu, da bismo se mogli uzdići k Ocu i upoznati onoga koji nas je toliko ljubio“. Marija je razumjela iz iskustva vjere da prijepor između Božje pravde i Božjeg milosrđa ne postoji, nego taj lažni prijepor u svakodnevici ukazuje na nepoznavanje pravog Božjeg lica, rekao je mons. Duvnjak, istaknuvši da je za bl. Mariju najveći iskaz milosrđa prema bližnjima misijsko i evangelizacijsko djelovanje nje i njenih sestara; spašavati duše da bi bile sretne u Bogu. Od prvih godina života pokazivala je suosjećanje, razumijevanje i društvenost, osobito prema sirotot djeци. „Siromaštvo bližnjega nalazilo je u njenom srcu i pamćenju velikog

odjeka. Bila je zanesena Isusovom prispopodom o milosrdnom Ocu, Otac koji je rasipnji od sina po milosti i milosrđu. O toj prispopobi piše posebna razmatranja u duhovnim vježbama“ rekao je mr. Duvnjak.

Govoreći o odnosu između pravednosti i milosrđa, kako milosrđe Božje i njegova svetost, pravednost i vjernost nisu u protuslovlju, mr. Duvnjak je rekao da se milosrđe ne protivi pravednosti, nego izražava način na koji Bog postupa s grešnikom, nudeći mu priliku da prizna svoj grijeh, za njega se pokaje, obrati se i vjeruje. „Bog nadilazi pravednost svojim milosrđem i praštanjem. To ne znači da se pravednost obezvrijeđuje ili da postaje suvišnom. Svaki koji grieši mora podnijeti kaznu. Samo što to nije kraj, već početak obraćenja, jer pojedinac počinje osjećati Božju nježnost i oproštenje“ istaknuo je mr. Duvnjak, dodavši da Bog pravednost produbljuje i nadilazi višim događajem u kojem kušamo ljubav kao temelj istinske pravednosti. „U Bibliji se puno puta spominje Božja pravednost i Bog kao sudac. U tim svedopisanskim odlomcima pravednost se shvaća kao cjelovito opsluživanje Zakona i vladanje svakog dobrog Izaelca u skladu s Božjim zapovijedima. To je shvaćanje nerijetko dovodilo do legalizma, iskriviljujući izvorni smisao pravednosti i zatamnjujući njenu duboku vrijednost. Da bismo prevladali legalističku perspektivu, treba se prisjetiti da se u Svetom pismu pravednost poima kao prepustanje s pouzdanjem Božjoj volji“ naglasio je predavač, dodavši da Isus više puta govori o važnosti vjere nego o opsluživanju zakona. Suočen sa shvaćanjem pravednosti kao poštivanja zakona koji sudi ljudi dijeleći ih na pravedne i grešne, Isusu je stalo da pokaže veliki dar milosrđa koji traži grešnike da im ponudi oproštenje i spasenje.

„Dovršetak Zakona je Krist, na opravdanje svakomu koji vjeruje. Božja pravednost je milosrđe dano svima kao milost, koja je plod smrti i uskrsnuća Isusa Krista. Kristov križ je Božji sud nad cijelim svijetom, po njemu nam pruža sigurnost ljubavi i novi život. Milosrđe nije jef-tino. Isus je za nj platio visoku cijenu na križu“ poručio je mr. Duvnjak, dodavši da se Božja potresna ljubav u susretu sa zlom, posebno s grijehom pojedinca ili cijelog naroda, očituje kao milosrđe. Ona je vjerna, vjerodostojna, istinita. „Granice Božjem milosrđu postavlja čovjek, jer Božje milosrđe ne pozna druge granice osim grešnikove tvrdokornosti“ rekao je predavač. Govorio je i o Božjem milosrđu u Starom i Novom zavjetu. U Starom zavjetu ono se temelji na iskustvu izabranog naroda koje je proživiljavao u vrijeme izlaska. „Iskustvo sućuti i milosrđa koje Bog ima sa svojim narodom postaje paradigmata za svu daljnju povijest odnosa Boga i njegovog naroda. S vremenom cijeli Izrael shvaća da se upravo u milosrđu očituje prvenstvo i nadmoć ljubavi nad pravednošću. Nema više protuslovlja između milosrđa i pravednosti iako se međusobno razlikuju. Starezavjetna poruka Božjeg milosrđa nije čisto duhovna poruka nego ima konkretnu i socijalnu dimenziju. Bog je ljubitelj života, blizak slabima i siromašnima, onima na rubu“ rekao je mr. Duvnjak, istaknuvši da je Očevo milosrđe središnja tema Isusovog propovijedanja i obilježe njegove osobe. „Po Kristu sam osobno oslovljen. Tko se susretne s Božjim milosrđem u Kristovoj osobi, pogoden je i izazvan u dubini samoga sebe“ istaknuo je mr. Duvnjak.

Nakon izlaganja, svećenici su sa zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem u katedrali sv. Stošije molili krunicu koju je predvodio don Ivan Rončević, župnik Škabrnje i Nadina.

**MR. DON MARINKO DUVNJK:
O BOŽJEM MILOSRDU I BL. MARIJI
PROPETOG ISUSA PETKOVIĆ
– IZLAGANJE NA SVEĆENIČKOJ REKO-
LEKCIJI, Zadar, 5. listopada 2016. g.**

Zamislio sam ovo izlaganje tako da najprije ukratko iznesem što Sveto pismo misli pod pojmom božanskoga milosrđa, tj. o milosrđnom Bogu Ocu te encikliku Ivana Pavla II. Di-

ves in misericordia kao sažetak novijeg crvenog učiteljstva o Božjem milosrđu. Potom da ukažem na dodirne točke sa životom i djelom bl. Marije Propetog Isusa Petković.

Bl. Marija Propetog Isusa Petković temeljila je svoju spoznaju o dobrom i milosrdnom Ocu ponajprije na iskustvu „doživljaja svoga oca. Otac joj je umro zarana kad je imala 18 godina (16. IV. 1911.). Za nj kaže da joj je ‘bio poslije Boga ideal’, zato ‘što je bio dobar i milosrdan siromasima’, ‘tako jednostavan i istinit’, ‘izgledao je kao svetac’. U svom je ocu Marija bila ‘u školi kršćanske kreposti i milosrđa.’ Nismo daleko od istine da je u obitelji Marije Petković, uz njenog ‘milosrdnog Oca’, začeta družba ‘Kćeri Milosrđa.’[1] Osobno, vjerničko iskustvo nebeskog Oca nadovezuje se na ovo iskustvo zemaljskog oca. Međutim ono ga nadilazi kroz mistično iskustvo u koje je duboko vjerom uronila.[2] Drugo kretanje koje uočavamo u njenom odnosu spram nebeskog Oca jest egzistencijalno – otkriće nebeskog Oca u svijetu i za svijet. O tome govori u uvodu hrvatskog prijevoda knjige Idimo k Ocu Emilija Guerrya, piše: „Mnogi, ne samo da ne poznaju Oca, kao Oca ljubavi i milosrđa, Oca dobrote i svake utjehe, nego Ga zamišljaju kao tvrdog, neumoljivog Gospodara, koji često, pa i do u tančine, zahtjeva samo pravdu, bez milosrđa. Promatrajući boli i nevolje ovog života, mnogi i mnogi ne mogu shvatiti da to dolazi iz Njegova očinskog Srca, koje u svojoj božanskoj uviđavnosti, sve šalje za naše vječno dobro. (...) Na nama je samo da usvojimo Isusovo pouzdanje u nebeskog Oca: Isusov sinovski odnos prema Njemu, nadasve Njegova ljubav, da bismo se mogli uzdići k Ocu i upoznati Onoga koji nas je toliko ljubio. Naš Gospodin Isus Krist pokazat će nam dakle, ne samo Svemogućstvo svog nebeskog Oca i Njegovu neizmjernu Veličinu, nego prije svega Njegovu dobrotu, Njegovo milosrđe, Njegovu beskrajnu ljubav.“[3]

Marija je osjećala i razumjela iz iskustva vjere da ovaj prijepor između Božje pravde i Božjeg milosrđa u stvarnosti ne postoji, da je to lažni prijepor u našoj svakodnevničkoj kojim ukazuje na nepoznavanje pravog Božjeg lica. Vidimo sada kako nam se sam Bog objavljuje u Svetom pismu i što nam biblijska objava govori o njegovom milosrđu.

MILOSRDJE U STAROM ZAVJETU
Sveto pismo Starog zavjeta ne preuzima jednostavno razumske dosege i razmišljanja okolnih

naroda i onda ih iznosi u narativnom obliku. Ono, istina, uzima od onog što bi mogli nazvati općeljudskom predajom koja je se nalazi u kulturno-civilizacijskom okruženju u kojem živi izabrani narod, ali se prema njemu odnosi kritički. Naime, ima jedan drugačiji hermeneutički ključ za tumačenje stvarnosti i odnosa u kojem se čovjek nalazi tako da baca novo svijetlo na čovjekovu stvarnost, donosi nove perspektive i nova produbljenja. To konkretno znači u našem slučaju da Stari zavjet ne govori samo o suošjećanju kao druge religije nego i o milosrđu^[4] rabeći pojmove koji oslikavaju nove aspekte Božjeg lica. Sav govor o Božjem milosrđu u Starom zavjetu temelji se na iskustvu izabranog naroda što ga je proživiljavao u vrijeme izlaska: 'Gospodin je video bijedu svoga naroda bačenog u ropstvo, čuo njegove vapaje, spoznao je njegove tjeskobe i odlučio je da ga osloboди. (usp. Ez 3,7ss)^[5] (Bl. Marija vidi stanje svojih mještana...) Ovo temeljno iskustvo sučuti i milosrđa koje Bog ima sa svojim narodom postaje paradigma za svu daljnju povijest odnosa Boga i njegovog naroda. Kada budemo iznosili bogatstvo nazivlja kojim se koristi Stari zavjet da bi opisao ovo iskustvo Božjeg milosrđa, moći ćemo uočiti dubinu Božje objave koje ono izražava. Tako ćemo odgovoriti u grubim crtama na ovaj prigovor da Sveti pismo ne donosi ništa bitno novoga s obzirom na temu milosrđa.

(Druga teza s kojom ćemo se pozabaviti u ovom članku jest ta) da bi Bog Starog zavjeta bio strog i osvetoljubiv, a Novog zavjeta dobar i milosrdan. Površno čitanje Svetog pisma lako nas doveđe do ovog zaključka. Čini nam se jasnim da je Isus navještao milosrdnog Boga. Međutim postoje tekstovi u Starom zavjetu koji mogu ići u prilog ovom mišljenju kao npr. gdje Bog zapovijeda herem – kleto uništenje, tj. da se pobije čitavo stanovništvo Jerihona i Aja, Amalekov rod (usp. Jš 6,21; 8,24; 1 Sam 15) ili gdje Bog daje zapovijed da se potjeraju svi narodi koji žive u obećanoj zemlji – mogu ostati samo privremeno (usp. Pnz 7,22-23; 9,3). Ovdje trebamo nadodati i psalme prokljanja koji zazivaju Božju osvetu protiv zlih sudaca, neprijatelja Izraelovih i podmuklih neprijatelja (usp. Ps 58, 83, 109)^[6]. Te kratke odlomke doista nije lako razumjeti i teško je u njima raspoznati glas Boga Isusa Krista. No, također, moramo postaviti sebi pitanje koliko poznajemo Stari zavjet i nije li on za nas zatvorena i nerazumljiva knjiga. Crkva ima

ključ za razumijevanje ove knjige. Moramo uči u ondašnje shvaćanje pretkršćanskih stoljeća i otkriti Božju povijest ljubavi s ljudima koja je dinamična i koja ima svoj rast, svoja razdoblja i svoj nutarnji smisao.^[7] Tako ćemo nastojati ukratko pokazati u drugom dijelu ovog članka da je isti Bog Starog i Novog zavjeta, te da postoji nutarnja logika Božje objave koja svoj vrhunac doživljava u Isusu Kristu.

BOGATSTVO IZRAZA KOJIM SE OZNAČAVA POJAM MILOSRĐA U STAROM ZAVJETU

Mi smo pod utjecajem crkvenog latinskog jezika dijelom izgubili ono bogatstvo značenja koje pojам milosrđa ima u Starom zavjetu. Poistovjećujemo ga uglavnom sa suošjećanjem ili opraštanjem. Ovo nije netočno, ali lako može zastrti ono bogatstvo pojma milosrđe koje ima izabrani narod na temelju svog konkretnog odnosa s Bogom u svojoj povijesti.^[8] Stari zavjet da bi izrazio pojam milosrđa osobito koristi dva izraza hesed i rahamim.

Izraz hesed sam po sebi označuje 'duboku nutarnju težnju za dobrom. Kada taj izraz označuje odnose dvojce ljudi, oni nisu samo dobrohotni jedan prema drugome, nego istodobno uzajamno vjerni zbog nutarnje zauzetosti, dakle također i zbog vjernosti sebi samima. Nadalje, ako hesed označuje i milost ili ljubav onda je to zbog takve vjernosti. Ništa ne mijenja na stvari činjenica što ta zauzetost ima ne samo čudoredni već i pravni značaj. Kada se u Starom zavjetu riječ hesed primjenjuje na Gospodina, uvijek je to u svezi sa Savezom koji je Bog sklopio s Izraelem. S Božje strane taj Savez je uvijek za Izrael dar i milost. Ipak, budući da se u svezi sa sklopljenim Savezom Bog obvezao da će ga poštivati, hesed u nekom smislu dobiva zakonsko obilježje. Zakonska obveza s Božje strane prestajala bi, kada bi Izrael prekršio savez i ne bi poštivao njegove uvjete. No, upravo je tada hesed, prestajući biti pravna obveza, otkrivač svoj dublji značaj: očitovao se onakvim kakav je bio u samom početku, nai-mje kao ljubav koja daje, ljubav jača od izdaje, milost moćnija od grijeha.'^[9] Ivan Pavao II. je ovim riječima sažeto izrekao samu srž značenja izraza hesed, a to je Božja vjernost ne-vjernom Izraelu. Ova Božja vjernost jest zbog njegove nutarnje zauzetosti, ona je u konačnici Božja vjernost sebi samome. Stoga se su Starom zavjetu hesed pojavljuje zajedno sa 'emeth i znači: milost i vjernost. On označava čvrstoću

i trajnost heseda: milosrđe i dobrota dovijeka (usp. Izl 34,6).[10] Bog govorи svome narodu po proroku Ezeķijelu: ‘Što činim, ne činim radi vas, dome Izraelov, nego radi svetoga imena svojega, koje vi oskvrnuste među narodima u koje dođoste.’ (Ez 36,22) Tako Izrael ne može više tražiti Božji hesed s naslova zakonske pravednosti, budući da je toliko puta prega-zio i oskvrnuo Savez koji je Gospodin s njim sklopio. No upravo u ovim okolnostima Izrael kuša najdublje značenje ovog pojma: on može i mora i dalje gajiti pouzdanje jer je Bog saveza vjeran sebi samome i odgovoran za svoju ljubav. Plod te ljubavi je obnova nutarnjeg saveza, oproštenje i vraćanje milosti. Ivan Pavao II. daje zanimljiv doprinos tumačenju ovog izraza hesed. Naime, vjernost sebi samome i odgovornost za vlastitu ljubav jesu u nekom smislu muške značajke.[11]

Drugi termin koji je značajan za izricanje milosrđa u Starom zavjetu jest rahamim. On u korijenu označava majčinu utrobu ili općenito čovjekovu utrobu koja je sjedište čovjekova osjećanja.[12] Dakle, izraz rahamim izvorno označuje ljubav majke prema djetetu koja proizlazi iz najdublje i najizvornije sveze, štoviše iz jedinstva što majku povezuje s njenim djetetom. Stoga je to sasvim osobit odnos i sasvim osobita ljubav. ‘Za tu ljubav može se reći da je potpuno darovana, ona nije plod nikakve zasluge, i s tog gledišta ona zahtjeva nutarnju nužnost: zahtjev je, naime, srca. To je rekli bismo ženska inačica muške vjernosti samome sebi, što je izražena riječju hesed. Na toj psihološkoj pozadini rahamim rađa čitav niz čuvstava, među kojima su dobrota i nježnost, strpljivost i razumijevanje, tj. spremnost na praštanje. Stari zavjet Gospodinu pridaje upravo te značajke, kada govorи o njemu služeći se izrazom rahamim. ... Ta ljubav vjerna i nesavladiva zbog čudesne snage materinstva, u starozavjetnim tekstovima izražena je na različite načine: bilo kao spasenje u opasnostima, osobito kad one prijete od neprijatelja bilo također kao praštanje grijeha – kako pojedinaca tako i cijeloga Izraela – , i konačno, u spremnosti da ispunи eshatološko obećanje i nadu, unatoč čovjekovoj nevjeri, kao što čitamo u knjizi Hošee proroka: ‘Iscijelit ћu ih od njihova otpada, od svega ћu ih srca ljubiti’ (Hoš 14,5).[13]

Doista možemo na neki način reći da vrhunac objave Božjeg milosrđa u Starom zavjetu nalazimo kod proroka Hošee. Boga boli propast

njegova naroda, ne želi da se njegova pravednost očituje kao srdžba koja zatire. ‘Srce mi je uznemireno, uzavrela mi sva utroba’ (Hoš 11,8) Bog nije kao čovjek, njegova bit se očituje u njegovom milosrđu. Milosrđe je izraz Božje biti. Milosrđe je objava Božje transcendentnosti koja nadilazi svako čovjekovo pojmanje. Stoga milosrđe Božje i njegova svetost, pravednost i vjernost nisu u nikakvom protuslovlju. Iskustvo koje Izrael ima sa svojim Bogom produbljuje pojам pravednosti koji sada označava i Božje spasenje i njegovo milosrđe. S vremenom cijeli Izrael shvaća da se upravo u milosrđu očituje prvenstvo i nadmoć ljubavi nad pravednošću. Nema više protuslovlja ni protivštine između milosrđa i pravednosti iako se međusobno razlikuju.[14] Starozavjetna poruka milosrđa Božjega nije neka čisto duhovna poruka nego posjeduje bitnu unutarnju konkretnu i socijalnu dimenziju. Čovjek je grijehom zaslužio smrt, ali mu Bog u svom milosrđu vraća život. Bog je ljubitelj života. On je posebno blizak slabima i siromašnima, onima koji su na rubu društva: ‘iz bunjišta izvlači siromaha da ga posadi s prvacima naroda’ (1 Sam 2,8) Ovdje se ne radi o jednom ljudskom projektu nego o spasenjskoj Božjoj volji i eshatološkim obećanjima.[15]

Stoga možemo zaključiti da Stari zavjet jednostavno ne preuzima pojам suosjećanja iz svoga kulturno-civilizacijskoga kruga nego je ovaj pojам milosrđa obogaćen Božjom objavom tj. Božjim spasenjskim djelovanjem u povijesti izabranog naroda. Ovo iskustvo odnosa s Bogom koje je izneseno u Starom zavjetu, a mi ga označavamo pojmom milosrđe, toliko je bogato značenjem i raznolikošću da se ne može izraziti jednim pojmom. Moramo upotrebiti mnogo izraza da bi preveli ove hebrejske riječi na hrvatski jezik, a one kolebaju: ‘od milosrđa do ljubavi, preko nježnosti, smilovanja, sućuti, blagosti, dobrote, pa čak i milosti’.[16] Sve nam to govorи o bogatstvu i neizrecivosti Božjeg milosrđa koje se očitovalo u Svetom pismu Starog zavjeta.

ISTI BOG STAROG I NOVOG ZAVJETA

Kako smo rekli, postoji nutarnja logika i napredak Božje objave koji svoj vrhunac doživljava u životu, smrti i uskrsnuću Isusa Krista. Ono što je Božja ljubav i milosrđe u Starom zavjetu, a to smo mogli vidjeti iz prethodno opisanih poj-mova koji označavaju pojam milosrđe, postaje jasno očitovano u Isusu koji je Božje milosrđe

u svojoj osobi. Prorok Ezekijel opisuje Božju povijest s njegovim narodom kao povijest ljubavi (usp. Ez 16). Božja ljubav nije ravnodušna, ona je strastvena, dramatična, bolna. I njegova srdžba nije ništa drugo nego obrnuta strana njegove ljubavi. Ova Božja ljubav se može izraziti samo na ljudski način da bi bila nama razumljiva. Stoga se u ovim izrazima jasno očituje njihov izvorno antropomorfni značaj. Božja potresna ljubav u susretu sa zlom, posebno s grijehom čovjeka pojedinca ili cijelog naroda, očituje se kao milosrđe. Ona je vjerna, vjerodostojna, a time i istinita. 'Jamačno je jedincato u povijesti religija da se sveti spisi jedne religijske zajednice tako kritički ophode s vlastitom zajednicom. Kakvih sve optužaba protiv izabranog naroda nema u proročkim knjigama! Svaki je prekršaj neumoljivo nazvan njegovim imenom, svaki je grijeh razotkriven. Kako se čini, proroci nemilosrdno šibaju sve i svakoga, od kralja do običnih ljudi, kada razotkrivaju popis grijeha Božjega naroda. No, upravo se u tomu pokazuje pravo milosrđe: ono nikada ne može biti bez istine. Ona može liječiti samo ako je nepotkupljivo uspostavljena dijagnoza. Ona ne može biti jasnija od dijagnoze koju uspostavljaju proroci. Božje se milosrđe pokazuje kroz čitav Stari zavjet posebice u milosrdju spram grijeha njegova naroda. Te se grijeha ne umanjuje i ne uljepšava.'[17] Isus, također, razotkriva grijeha svojih suvremenika i poziva na obraćenje da se može očitovati Božje milosrđe (usp. Mt 11,16-23; 15,1-9; 23, 1-36). Možemo reći da Novi zavjet gradi na bogatstvu i dubini Objave Božjeg milosrđa koju već sadržava Stari zavjet. Granice Božjem milosrdju postavlja sam čovjek, jer Božje milosrđe ne pozna druge granice osim grešnikove tvrdokornosti.

Bez sumnje, Očevo milosrđe možemo smatrati središnjom temom Isusova propovijedanja, temeljnim obilježjem njegove osobe. Isus je također utjelovljenje Božjega milosrđa. Bog se u njemu ne okreće čovječanstvu kao apstraktnoj veličini, nego svakom ponaosob. On je meni udijelio milosrđe. Po Kristu postajem ti Božje brige i osobno sam oslovljen. Tko se susretne s Božjim milosrdjem u Kristovoj osobi, pogoden je i izazvan u dubini samoga sebe. Milosrđe ne dopušta neutralnost.

Slika milosrđa, baštinjena iz Staroga zavjeta, u naučavanju samoga Krista se istodobno pojednostavljuje i produbljuje. To je najočitije u Isusovoj prispodobi o milosrdnom Ocu. Sin gubi

ne samo tvarna dobra, nego ono što je mnogo važnije: svoje sinovsko dostojanstvo u očevoj kući. On je svjestan da više nema nikakva prava, osim da bude najamnik u kući svoga oca. Svoju odluku je donio u punoj svijesti onoga što je zaslužio i na što on još može imati pravo prema mjerilima pravednosti. Zanimljivo je da u prispodobi nije niti jednom upotrebljen izraz pravednost kao ni izraz milosrđe. Ipak je s velikom jasnoćom u sadržaj evanđeoske prispodobe utkan odnos pravednosti i ljubavi, što se očituje kao milosrđe. Sasvim je jasno da se ljubav preobražava u milosrđe, kada treba nadići strogi propis pravednosti: strogi i često uski. Kad je jednom spiskao dobra koja je primio od svoga oca, rasipni sin – nakon svog povratka –zaslužuje da zaradi za život radeći u očinskoj kući kao najamnik, i da mežebitno, malo po malo, ponovo stekne stanovita tvarna dobra, ali, nema sumnje, nikada više onoliko koliko ih je spiskao. To bi zahtijevao red pravednosti, to više što sin ne samo da je spiskao dio baštine koji mu je pripadao, već je svojim ponašanjem povrijedio i ražalostio svoga oca.

Ovaj podroban opis duševnog stanja rasipnog sina omogućuje nam da točno shvatimo u čemu se sastoji Božje milosrđe. Ponašanje oca u prispodobi, njegovi postupci koji očituju njegov nutarnji stav, omogućuje nam da u sasvim novoj sintezi, punoj jednostavnosti i dubine otkrijemo različite vidove starozavjetnog gledanja na milosrđe. Otac rasipnog sina je vjeran svome očinstvu, vjeran je ljubavi kojom je oduvijek obasipao svoga sina. Očeva vjernost prema sebi samome značajka je već poznata u starozavjetnom izrazu hesed – sada je istodobno izražena riječima bremenitim osjećajem. Otac je duboko ganut. Uzroke toga ganuća treba tražiti mnogo dublje: otac je svjestan da je temeljno dobro spašeno, čovječnost njegova sina. Štoviše, ono je, u neku ruku, ponovo otkriveno.

Vjernost očeva samome sebi sasvim je usredotočena na čovještvo izgubljenog sina, na njegovo dostojanstvo. Na temelju toga može se ustvrditi da ljubav prema sinu, ljubav što izvire iz same biti očinstva, u nekom smislu obvezuje oca da vodi brigu o sinovljevu dostojanstvu. Ta briga je zapravo mjera njegove ljubavi, ljubavi o kojoj će kasnije pisati sv. Pavao: 'Ljubav je velikodušna, dobrostiva je ljubav... ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti зло..., raduje se istini... svemu se nada, sve podnosi, i nikad

ne prestaje'. (1 Kor 13,4-8) Milosrđe – kako ga je Krist iznio u prisopodi o milosrdnom ocu – ima nutarnji oblik ljubavi, koja se u Novom zavjetu naziva agape. Ta ljubav je sposobna da se sagne nad svakog rasipnog sina, nad svaku ljudsku bijedu, i nadasve, nad svaku čudorednu bijedu, nad grijeh. Kada se to zbiva, onaj što je predmet milosrđa, ne osjeća se poniženim, već kao ponovo nađen i iznova vrednovan. Otac mu prije svega očituje radost što je pronađen i vraćen u život. Ta radost pokazuje da je jedno dobro ostalo netaknuto: sin, pače i rasipnik, ne prestaje biti pravi sin svoga oca; uz to ona pokazuje ponovo nađeno dobro, što je u slučaju rasipnog sina bio povratak istini o samome sebi.

Odnos milosrđa zasniva se na zajedničkom iskustvu o dobru – a to je čovjek, na zajedničkom iskustvu dostojanstva koje mu je vlastito. To zajedničko iskustvo omogućuje da rasipni sin počinje gledati sebe samoga i svoje postupke u punoj istini; a upravo zbog toga, on za svoga oca postaje jedino dobro: otac s pronicavom jasnoćom dobro vidi što se ostvarilo zahvaljujući čudesnom bljesku istine i ljubavi, koja kao da zaboravlja sve zlo koje je sin bio počinio.

Prisopoda o rasipnom sinu s puno jednostavnosti, ali duboko, izražava zbilju obraćenja. Ono je najopipljiviji izraz djelovanja ljubavi i prisutnosti milosrđa u ljudskom društvu. Pravo i istinsko značenje milosrđa nije samo u pogledu, pa bio on najprodorniji i pun sućuti, upavljenom prema čudorednom, tjelesnom ili tvarnom zlu: milosrđe se očituje u svom pravom i istinskom izražaju onda kada iznova vrednuje, promiče i izvlači dobro iz svih oblika zla što postoje u svijetu i čovjeku. Tako shvaćeno milosrđe predstavlja temeljni sadržaj mjesianske Kristove poruke i bitnu snagu njegova poslanja. Tako su je shvaćali i u život provodili njegovi učenici i sljedbenici. Milosrđe se nikada nije prestalo objavljivati u njihovim srcima i postupcima kao očiti dokaz nutarnje snage ljubavi koja se ne da pobijediti zlom, nego dobrim svladava zlo.[18]

ODNOS IZMEĐU PRAVEDNOSTI I MILOSRDJA

Papa Franjo u buli najave izvanrednog jubileja milosrđa Misericordiae Vultus u br. 20 i 21 tumači ovaj odnos. To nisu dvije oprečne stvarnosti, već dvije dimenzije jedne stvarnosti koja se postupno razvija, sve dok svoj vrhunac ne postigne u punini ljubavi. U Bibliji se puno puta

spominje Božja pravednost i Bog kao sudac. U tim svetopisamskim odlomcima pravednost se redovito shvaća kao cijelovito opsluživanje Zakona i vladanje svakog dobrog Izraelca u skladu s Božjim zapovijedima. To je shvaćanje, međutim, nerijetko dovodilo do legalizma, iskrivljujući izvorni smisao pravednosti i zatamnjujući njenu duboku vrijednost. Da bismo prevladali legalističku perspektivu, trebamo se prisjetiti da se u Svetome pismu pravednost poima u biti kao prepuštanje s pouzdanjem Božjoj volji.

Isus više puta govori o važnosti vjere negoli o opsluživanju zakona. Suočen sa shvaćanjem pravednosti kao pukoga poštivanja zakona koji sudi ljudе jednostavno ih dijeleći na pravedne i grješne, Isusu je stalo do toga da pokaže velik dar milosrđa koji traži grješnike da im ponudi oproštenje i spasenje.

Apostol Pavao je prošao sličan put. Obraćenjem Kristu, Pavao stavlja na prvo mjesto vjeru, a ne više Zakon. Spasenje ne dolazi po opsluživanju Zakona, već vjerom u Isusa Krista, koji svojom smrću i uskrsnućem donosi spasenje milosrđem koje opravdava. Božja pravednost postaje sada oslobođajuća snaga za sve one koji su pritisnuti ropstvom grijeha i svim njegovim posljedicama. Božja je pravednost njegovo milosrđe (usp. Ps 51,11-16).

Milosrđe se ne protivi pravednosti, nego izražava način na koji Bog postupa s grješnikom, nudeći mu priliku da prizna svoj grijeh, za njega se pokaje, obrati se i vjeruje. Bog nadilazi pravednost svojim milosrđem i praštanjem. Ipak, to ne znači da se pravednost obezvrijedi ili da ona postaje suvišnom. Naprotiv, svaki koji grieši mora podnijeti kaznu. Samo što to nije kraj, već početak obraćenja, jer pojedinac počinje osjećati Božju nježnost i oproštenje. Bog ne odbacuje pravednost. On je radije produbljuje i nadilazi jednim višim događajem u kojem kušamo ljubav kao temelj istinske pravednosti.

Dovršetak Zakona je Krist – na opravdanje svakomu koji vjeruje (Rim 10,3-4). Ta Božja pravednost je milosrđe dano svima kao milost koja je plod smrti i uskrsnuća Isusa Krista. Kristov križ je Božji sud nad svima nama i nad cijelim svijetom, jer nam on po njemu pruža sigurnost ljubavi i novi život. Milosrđe nikada nije jeftino. Isus je za nj platio visoku cijenu na križu.

OTVRDNUĆE SRCA

Otvrdnuće srca je suprotnost milosrđu. Postoji zastrašujuća mogućnost da srce otvrdne, okameni, da postane tupo i bezosjećajno. Upravo je to čovjekov izvorni grijeh spram Boga i bližnjega. Otvrdnuće srca je otpad od Boga i neosjetljivost spram bližnjega, a time istodobno i tragičan gubitak vlastite čovječnosti. Onaj tko je postao tvrd u srcu, okamenio se kao čovjek i izgubio svoju životnost. Isus je došao da nam da novo srce, da izlijeći tvrdoču našeg srca.

Prema ljudskom mjerilu Isus je upravo u tomu doživio neuspjeh. Srca oko njega postaju tvrđa umjesto otvorenija. Na kraju ovo otvrdnuće srca dovodi do odbacivanja Isusa, do osude i ubojstva. Zagonetno je: u njemu se pojavilo Božje milosrde na zemlji, ali ono izaziva nešto što je protivno milosrđu. Evanđelja neumoljivo govore o slabostima Isusovih vlastitih učenika (umnoženje kruha). Na području ljudskoga postoji ovaj fenomen da dobro izaziva зло, da upravo dobrota može razbudit mržnju. Ovdje dodirujemo ‘otajstvo zla’ kako to naziva Pavao (2 Sol 2,7). To je kao da se зло osjeća ugroženim pojmom dobra, kao da ne bi htjelo dopustiti da postoji dobro.

Postoji fenomen otvrdnuća srca u blizini svetoga. Najbolnjim pojavama u Crkvi pripada to da su upravo ‘službenici Presvetoga’, mi svećenici, ugroženi mogućnošću otvrdnuća srca. Ona se tiho ušulja u čovjeka, kroz rutinu, kroz udobnost, otupjelost, kroz ‘ohlađenje prve ljubavi’ (usp. Otk 2,4). Tada pastiri mogu postati vukovi, kardinali đavli (tako barem kaže jedna crkvena naučiteljica, sv. Katarina Sijenska). Protiv ovoga tako opasna otrova otvrdnuća srca u Crkvi, koji razara, pomaže smo lijek Isusova srca.

MILOSRDNA ŽENA

Za bl. Mariju najveće milosrđe koje se može iskazati bližnjima jest u misijskom i evangeličijskom djelovanju nje same i njenih sestara. Širiti ljubav i milosrđe, spašavati duše da bi bile sretne u Bogu: „Jer to je prava ljubav Kristova: da čini druge sretnima i blaženima u Bogu“[19]

U njenoj biografiji čitamo: „Već prvih godina svjesnjeg života pokazivala je darove suošćanja, razumijevanja i društvenosti prema ostaloj, osobito sirototj djeci. Napose siromaštvo bližnjega nalazilo je u njenu srcu velikog odjeka i ucjepljivalo se u njeno dobro pamče-

nje.“[20] Posebno se sjeća kako je bila taknuta bijedom, siromaštvom, bolešću i umiranjem jedne napuštene djevojke. Drugi primjer kada njena majka uskraćuje pomoć jednoj siromašnoj ženi.

Bila je zanesena Isusovom prispopobom o milosrdnom Ocu, Otac koji je rasipniji od sina po milosti i milosrđu. O toj prispopobi piše posebna razmatranja u duhovnim vježbama (Vapaji duše str. 33). Još malo i dolazim na sud Božji; Moram položiti račun o svemu: O dragocjenom vremenu, o svim časovima; o svim dužnostima mojim; položiti račun za sve duše mi dane; položiti račun moje duše.

Duhovna majka (Upute str. 57)

[1] Tomislav Zdenko Tenšek, Trinitarni aspekti duhovnosti Marije Petković, Zagreb 1996., str. 63.

[2] „I dok je tetka molila Vjerovanje, uronila je moja duša u Boga i nijesam mogla izgovarati riječi Vjerovanja, jer sam kao stvarno osjećala i promatrala Oca Svemogućega, koji sve uzdrži i obuhvaća, i svi lebdimo i Njemu, i nebo i more i zvijezde, svi se gubimo u Njemu. Ja sam ga osjećala, i duša Ga je gledala (ne sa ovim očima), i mislila sam zašto se to govori ‘Vjerujem u Boga Oca’ kao da ga se ne vidi, ili kao da se može posumnjati da ga nema, i mislila sam da ga to vrijeđa, jer da je tako to nešto tuđe, daleko osjećanje ‘Vjerujem’, i to bi me jako žalostilo i govorila sam Bogu, zašto to govore kad Ti jesi, i više nego mi i sve, i sve je tako malušno prema Tebi i da sve držiš i sve se gubi u Tebi (ove i slične riječi i osjećaji su bili). I tako motreći Boga, nije mogla ni usudila se izreći Vjerujem, i ponavljalala sam u sebi i kašnje tetkama kao (što) će dijete koje ima i gleda majku koja ga drži reći, vjerujem da imam majku. Ali znam da mi je duša više osjećala prisutnost Božju nego i majčinu i ikoga drugog. I sad razumim, da je djetu po sv. Krštenju ulivena vjera, a poslije sa grijesima vjera potamni i samo čovjek ponavlja Vjerujem.“, isto, str. 64.

[3] Isti, Povjesne i teološke posebnosti Božjeg očinstva u Marije Propetog Isusa, Zagreb, 1999., str. 126

[4] Usp. WALTER KASPER, Misericordia. Concetto fondamentale del vangelo – Chiave della vita cristiana, Queriniana, Brescia, 2013., str. 68-69.

- [5] IVAN PAVAO II., *Dives in misericordia*, KS, Zagreb, 1981., br. 4
- [6] Zanimljivo je tumačenje Psalma 109 koje nalazimo u bilješci Jeruzalemske Biblike: 'Krivo optužen, oklevetan, vjernik se priziva na Božju osloboditeljsku osvetu (usp. Ps 5,11; Jr 11,20; 18,19s). Proklinjačke litanije (rr. 6-19) nabrajamu, u istočnom stilu, hiperbolična prokletstva. Moguće je da su rr. 6-15, koje smo mi stavili među navodnike, tužiteljeve riječi mržnje (usp. rr. 2-3), a da nakon toga odgovara vjernik, zavivajući na svoga protivnika primjenu zakona odmazde (usp. rr. 16-20, usp. Izl 21,25).' (JERUZALEMSKA BIBLIJA, KS, Zagreb, 2004., Ps 109, bilješka a, str. 818). Vjernik zaziva Božju osvetu u smislu: ono što oni čine i žele meni ti Bože daj njima. Ovdje je vidljivo kako Sveti pismo nije neka knjiga koja donosi gotova rješenja, nego donosi Božju povijest s ljudima. Opisuje put od želje za pravednom osvetom do zagovorne molitve i želje za spasenjem i svojih neprijatelja koju nalazimo već kod Abrahama, Mojsija, Davida..., i koja svoj vrhunac dosiže u životu Isusa Krista.
- [7] Usp. CHRISTOPH SCHÖNBORN, Našli smo milosrđe – Tajna božanskoga milosrđa, KS, Zagreb, 2010., str. 29-30.
- [8] Usp. XAVIER LEON-DUFOUR, Rječnik biblijske teologije, KS, IV. izdanje, Zagreb, 1993., st. 536-537
- [9] IVAN PAVAO II., *Dives in misericordia*, bilješka 52.
- [10] Usp. ADALBERT REBIĆ, Središnje teme Staroga zavjeta, KS, Zagreb, 1996., str. 171.
- [11] Usp. IVAN PAVAO II., *Dives in misericordia*, bilješka 52.
- [12] Usp. XAVIER LEON-DUFOUR, Rječnik biblijske teologije, nav. dj., st. 536; WALTER KASPER, nav. dj., str. 69-72.
- [13] IVAN PAVAO II., *Dives in misericordia*, bilješka 52.
- [14] Usp. Isto, br. 4; WALTER KASPER, nav. dj., str. 82-87.
- [15] Usp. WALTER KASPER, nav. dj., str. 88-91.
- [16] XAVIER LEON-DUFOUR, Rječnik biblijske teologije, nav. dj., st. 537.
- [17] CHRISTOPH SCHÖNBORN, Nav. dj., str. 32-33.
- [18] IVAN PAVAO II., *Dives in misericordia*, br. 5-6.
- [19] ANGELO AMATO, Prisutnost Isusa Krista u životu i duhovnosti Majke Marije Petković, Rim, 1991., str. 86-87.
- [20] ATANAZIJE MATANIĆ, U znaku ljubavi, Zagreb, 1999., str. 20

PRIZNANJA REALIZATORIMA PROJEKTA 'NOVE VJEŠTINE ZA NOVE MOGUĆNOSTI' ZADARSKOG CARITASA

Korisnicima prenočišta Caritasa zadarske nadbiskupije koji sudjeluju u projektu 'Nove vještine za nove mogućnosti' Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog caritasa, u prostorijama caritasa u Zadru u petak 30. rujna dodijelila je priznanje za uspješno provođenje projekta 'Nove vještine za nove mogućnosti'. Petorica beskućnika, Vili Vukić, Zvonko Martinović, Rudolf Trstenjak, Zrinko Mirčić i Toni Cota redovito su uključeni u provođenje tog projekta i iznijeli su posao obrade poljoprivrednog zemljišta na Bokanjcu koje im je na korištenje dodijelila Zadarska nadbiskupija. „Mi smo prepoznali njihov rad, nismo imali nikakvih problema, imali su obavezu koju kvaliteno obavljaju, odlazili su na zemlju i mi to poštujemo. Te vrijedne ruke su tu zemlju uredile, pripremile, zasadile tijekom godine i ubrale plodove“ rekla je Tadić. Projekt je počeo 1. listopada 2015. g. a završio 30. rujna ove godine. U tom razdoblju ga je financiralo Ministarstvo rada i socijalne skrbi RH. „Ministarstvo prestaje financirati taj projekt, ali mi idemo dalje s novim kulturama, u istom sastavu i s još nekim drugim korisincima koji imaju potencijala raditi takve aktivnosti. Projekt je ušao u fazu održivosti, nastavljamo dalje s radom. Zadovoljili smo sve zadane osnovne ciljeve u doprinosu smanjenja siromaštva. To je sad projekt caritasa koji se treba sam financirati“ rekla je Tadić.

Zadarski beskućnici su uzgojili pet tona krumpira koji je plasiran u pučke kuhinje u Zadru i Benkovcu time hraneći oko 500 korisnika, kao

i rajčicu. Prosječna cijena kilograma krumpira je tri kune, dakle, ostvarena je velika ušteda sredstava caritasa. Na susretu predaje priznaja, Tadić im je zahvalila na trudu i predanosti kojim su dali sebe za potrebe sugrađana, korisnika projekata caritasa.

Najnovije je ubrano oko 100 kilograma blitve, također za potrebe korisnika pučkih kuhinja, a posađeni su i kupus, kelj, brokula, peršin. „Javnost je dobro prepoznala rad naših korisnika, bili smo lijepo primljeni i na benkovačkom sajmu. Taj će projekt imati održivost sljedećih puno godina zahvaljujući njima. To je njihov trud i rad“ rekla je Tadić.

Na koji način je dodatno uređeno poljoprivredno zemljište u godinu dana, do obrađenih 4 000 četvornih metara, kako se u cijelosti promjenila i oživjela slika tog nekad zapuštenog područja, javnosti će biti predstavljeno na Međunarodni dan beskućnika u ponedjeljak 10. listopada na poljoprivrednom dobru na Bokanju. Tada će se s dojmovima o tom radu i promjeni u njihovom životu javnosti obratiti

beskućnici, realizatori tog projekta. Ujedno je pokraj tog zemljišta Društvo 'Bokanjac' uredilo park u koji sad svakodnevno dolaze djeca iz vrtača s odgajateljicama, kao i odrasli i svi željni boravka u prirodi, pokraj obnovljenog zdanca odakle se može crpiti i voda. I to je znak kako je uspjelo senzibiliziranje društva za rad beskućnika i kako su ih prihvatali bokanjački žitelji, jer su opravdali zadano povjerenje. „To poštovanje i prihvatanje naših korisnika je točka na i svega što smo ostvarili“ poručila je Mirjana Tadić.

ZADAR: SVEČANA VEĆERNJA UOČI BLAGDANA SV. ŠIME

Uoči blagdana sv. Šimuna, zaštitnika Grada Zadra, Svečanu Večernju u petak 7. listopada u crkvi sv. Šimuna u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. O Šimunu proroku piše evanđelist Luka, kako je za prikazanja u hramu u djetetu Isusu prepoznao Mesiju, rekvavši da će biti znak osporavan i svjetlost na prosvjetljenje naroda. „Sv. Šimun držao je na svojim rukama Isusa. Kakvo strahopoštovanje ta činjenica rada u nama, i kad se nađemo pred njegovom rakom u kojoj počiva njegovo neraspadnuto tijelo. I s te je strane razumljiva pobožnost i odanost ljudi prema proroku Šimunu“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši dragocjenost Šimunove rake iz 1380. g. koja je zavjetni dar ugarske kraljice Elizabete Kotromanić. Potaknuvši puk da mu preporuči svoje molitve, nadbiskup je rekao da nam sv. Šime puno znači svojom zaštitom i pobožnošću, utjecao je na zadarsku povijest i identitet. „Zadar i sv. Šime idu skupa. U crkvi gdje počivaju njegovi sveti zemni ostaci, hrvatski narod tijekom prošlih sedam stoljeća dolazi izraziti poštovanje i zahvalnost za sve dobro što je sv. Šime učinio za nas. Zadar puno toga duguje njegovoj zaštiti i pomoći koju je iskazivao svojim štovateljima. Burna prošlost Zadra i njegovih stanovnika kroz sedam stoljeća nerazdvojivo je vezana uz štovanje tog proroka“ rekao je mons. Puljić. Plod te velike pobožnosti štovanja je da je Šimun s pravom postao naš pokrovitelj i odvjetnik. „Parac je netko tko vodi moju parnicu, mene zastupa i u moje ime nastupa. Tako su i štovatelji sv. Šime dali svom zaštitniku naziv pokrovitelj. To je lijepa hrvat-

ska riječ koja povezuje onoga tko se osjeća zaštićenim i onoga tko je preuzeo brigu za njega. Između pokrovitelja i onoga koga pokrovitelj zastupa postoji bliska veza“ rekao je mons. Puljić, dodavši da se takva povezanost dogodila i između puka, grada Zadra i sv. Šimuna kojeg je narod odabrao kao svog pokrovitelja i zaštitnika kojeg pobožno časti i slavi. Nadbiskup je istaknuo da svećeva raka pred kojom su svećenici i puk na kraju Večernje izrazili štovanje govori o vjerskoj dimenziji, ali i o visini umjetničkog ukusa i o vjeri naručiteljice Elizabete Kotromanić koja je stigla u Zadar počastiti tijelo svetog starca i preporučiti mu svoje obiteljske i kraljevske molitve. Mons. Puljić je uvodno pozdravio sudjelovanje kanonika Stolnog kaptola sv. Stošije i dr. Slavka Sliškovića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije kojeg je mons. Puljić zaredio za svećenika, a u Zadru sudjeluje na kongresu povjesničara na zadarskom sveučilištu. Nadbiskup Puljić je rekao da je Zadar obilježen dominikanskom prisutnošću i po utemeljenju prvog sveučilišta u Hrvatskoj koje je kao dominikansko u 14. st. nastalo u Zadru.

Nadbiskup Puljić predvodio misno slavlje u župi sv. Nikole u Metkoviću 8. listopada 2016., na blagdan suzaštitnice – Gospe od Ružarija

„Jučer smo kalendarski obilježili, a vi danas slavite blagdan suzaštitnice – Gospe od Ružarija – na dan koji je nama Hrvatima osobito značajan i važan – Dan državne neovisnosti. I baš uz taj dan, osobito se danas prisjećamo naših branitelja koji su se krunicom oko vrta borili protiv zla, mržnje i uništavanja“, rekao

je na početku misnog slavlja zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, koji je uz desetak svećenika, među kojima je bio i neretvanski dekan don Stipe Jerković predvodio misno slavlje.

Prenijevši pozdrave splitsko – makarskog nadbiskupa mons. Marina Barišića, te bivšeg kapelana ove župe – vojnog ordinarija mons. Jure Bogdana kojega je nadbiskup danas mijenjao, izrazio je zadovoljstvo što je dionik slavlja u kojem može razmišljati posebice o značenju BDM u životu naših obitelji i našega naroda.

Prisjećajući se teške povijesti hrvatskog naroda, uloge i značenja BDM, nadbiskup je između ostalog rekao: „Marija koju častimo i volimo nije neka izmišljena utjeha, ona je stvarno darovana nada. U nju su uložena nebeska obećanja i ostvarene Božje nakane. Već davno na početku stvaranja nakon prvog pada Bog je predvidio ženu, ženu koja će biti majka njegovoga sina, ženu koja će roditi Spasitelja, ženu u koju će moći ljudi položiti svoje nade. Ona je zvijezda naše povijesti i ufanje naše budućnosti, jer naša je prošlost povezana s njome, o čemu svjedoče brojni spomenici u kamenu, drvetu, zidovima, na platnu, u stihovima i prozi, glazbi i molitvi. Vjernici stoga rado hodočaste u njezina svetišta, crkve i kapele u kojima se pjeva i moli. Marija je početak boljega svijeta kojega želimo graditi s njezinim sinom Isusom Kristom. Kroz stoljeća je bdjela nad Isusovom zajednicom – Crkvom, koja je započela svoj ovozemni hod s Marijom u dvorani posljednje večere, a s njom će i završiti svoj hodočasnički put prema eshatonu, prema vječnosti!“

Misno slavlje, uz blagoslov, nadbiskup Puljić završio je stavljajući sve nazočne pod okrilje BDM stihovima don Mirka Talajića, njegovog bivšegslika suradnika, svećenika rodom iz ove župe: „Vrati se k nama djevice čista ko zora što nam donosi dan, vrati nam nadu, vrati nam Krista, u srce naše i naš stan. Nebo i zemlja pred tobom kleči, sunce nas grijе ovaj čas, utjeha tvoja dušu nam liječi, ti si nam Majko nada i spas!“

Slavlje je animirao mandolinски sastav i župni mješoviti zbor uz voditeljicu časnu s. Marijanu

Cvitanović. Za orguljama je bila Marija Maja Jerković.

Župa se za blagdan pripravljala trodnevnicom koju su predvodili novi župnik don Davor Bišandžić i župni vikar don Miroslav Rubić. Tijekom trodnevnice predstavljeni su krizmanici i prvpričesnici, te uvedeni u službu novi mlinistranti. Na uočnicu blagdana, na završetku misnoga slavlja održana je marijanska procesija sa svjećama a potom duhovna obnova mlađih pred Presvetim Sakramentom koju su sami animirali.

PROSLAVLJEN BLAGDAN SV. ŠIMUNA, ZAŠTITNIKA GRADA ZADRA – MISNO SLAVLJE PREDVODIO ŠIBENSKI BISKUP TOMISLAV ROGIĆ

Svečano večernje koncelebrirano slavlje na blagdan sv. Šimuna, zaštitnika Grada Zadra, u subotu 8. listopada u crkvi sv. Šimuna u Zadru predvodio je šibenski biskup Tomislav Rogić. „Starac Šimun je uzor ustrajnog tragača za svjetlom, uzor bogobojsazna čovjeka zagledana u svjetlo i nadu spasa koji u hramu, mjestu susreta s Bogom, traži odgovore na životna pitanja. I ne odustaje“ poručio je mons. Rogić, istaknuvši da Šimun sa svojim proročanstvom u događaju Isusova prikazanja u jeruzalemskom hramu ima odlučujuću ulogu. Šimun prenosi Božju objavu o djetetu koje su došli prikazati kako je propisivao židovski zakon, da se svako muško dijete ima posvetiti Bogu. Vjerni Židovi su bili svjesni da im život dolazi od Boga, da je Bog onaj koji daruje život, rekao je mons. Rogić. „Šimun otkriva da je malo dijete Isus došlo kao spasenje koje Bog šalje, kao svjetlost na prosvjetljenje naroda i da je u njemu sva slava

Izraelskog naroda. Šimun je tako posrednik, tumač Božje objave, onaj koji približava roditeljima Božji naum, Božji plan s njihovim djetetom“ istaknuo je šibenski biskup. Evanđelje Šimuna predstavlja kao bogobojsazna i pravedna čovjeka koji je isčekivao Izraelovu utjehu. Cijeli se život trudio biti pošten, borio se za pravdu u bogobojsaznosti svog srca. „Nikad ga nije ostavila nuda da će doći onaj koji ima vladati svijetom, svim narodima, donijeti svjetlost i spasenje. Samo ga je ta nuda, ustrajnost njegove molitve, držala u životu, osmišljavala njegovo postojanje i životni trud“ rekao je mons. Rogić, dodavši da Šimun proriče, nagoviješta Isusovo poslanje, ali i upućuje riječi Mariji, teške i prijeteće: „A i tebi će samoj mač probosti dušu da se razotkriju namisli mnogih srdaca“.

„Šimun u Isusu prepoznaje i osporavani znak koji dolazi na propast i uzdignuće mnogima, poput znaka upozorenja, putokaza na raskrižju kod kojega se putnik mora opredijeliti na koju stranu će krenuti. Isus postaje kamen zاغlavni, ali i kamen spoticanja. Isusov životni put predstavljen je majci Mariji kao mač boli koji će je raniti. To je cijena spasenja i otkupljenja koju će Marija podnijeti sa svojim sinom za spas svijeta i postati suotkupiteljica“ rekao je mons. Rogić, dodavši da je taj mač boli cijena svjetla koje Isus postaje sa sve narode i svu povijest. „Da bi se svijetlilo, potrebno je izgarati, treba se trošiti. Samo tako je moguće drugima pokazati put i pružiti toplinu, u hladnoći i tmini prisutnima u svijetu, kojima je svijet podložan. Marija je to najbolje osjetila slijedeći svoga sina. U poklonstvu vjernosti ustajala je do kraja, izgarajući za njega i s njime za spas svijeta. Kako bi Krist mogao zasjati svakome

čovjeku“ rekao je biskup Rogić.

„Šimun je živio u teškim vremenima za Izraelski narod, kad se već gubila nada da će doći izbavljenje, da će se nešto promijeniti na bolje, da će Rimljani otići, a Izrael opet živjeti svoju slobodu. Ali Šimun se nije dao obeshrabriti. Cijeli je svoj život posvetio molitvi Bogu u čvrstoj nadi da ne može biti neuslišan, da ne vidi spasitelja kojeg će Bog poslati. I bio je uslišan. Nije se dao osvojiti mrakom beznađa. Ustrajao je vjerovati u pobjedu dobra, svjetla i doživio je da to svjetlo pokaže i proglaši svim narodima, za sva vremena“ rekao je propovjednik, istaknuvši da Šimun pred čovjeka postavlja pitanja koja svjetla slijedimo.

„Izgubimo li nekad nadu? Znamo li gdje ćemo je istinski obnoviti? Koje je to pravo svjetlo mog života, koje mi i dalje svijetli i predstavlja žižak nade koji se ne da ugasiti? Koja je najsvjetlijia točka, dogadaj, misao mog života? Što je više takvih svijetlih točki u mom životu, to će i obzori biti jasniji i dalekovidniji, putevi prohodniji i cilj izvjesniji, onda i korak sigurniji“ poručio je biskup Rogić.

Šimun je radostan jer su mu molitve uslišane i kaže, „Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru“. Ostvario je svoje poslanje. „Što je ljepše nego osjetiti da ti je život ispunjen, da si ostvario plan kojeg ti je Bog namijenio, da s mirom napuštaš ovaj svijet i ulaziš u radost Gospodnju. Ne osjetimo li i mi to ponekad, ako smo ispunili zadaće koje su bile stavljene pred nas, ili kad smo iz ljubavi, bez interesa, nekome pomogli, ohrabrili, na pravi put uputili. To znači biti prikazan, posvećen i žrtvovan Bogu. To može ostvarivati i svaki kršćanin u životu, ako

dopusti da ga vodi svjetlo Kristovo, ako ustraje u molitvi. Na nama je izbor: živjeti kao djeca svjetla, ići za Isusovim primjerom ljubavi i žrtve ili pobjeći u mrak grijeha, dati se zarobiti prolaznim vrijednostima kratkog sjaja“ potaknuo je mons. Rogić. Istaknuo je i da je događaj spasenja u kojem se pojavljuje Šimun proslava života, zahvaljivanje Bogu za darovani život djeteta.

„Zahvalnost Bogu što je roditelje učinio izvodom novog života, što su postali Božji suradnici u stvaranju novog života, s čime se ništa drugo ne da usporediti. Marija i Josip prikazali su Isusa i na taj način još jednom biva potvrđeno Isusovo čovještvo. Isus je pravi Bog, ali i pravi čovjek, čiji roditelji zahvaljuju Bogu što im je darovano dijete, novi život“ rekao je mons. Rogić, dodavši da toga dana još nisu bili svjesni što će se sve dogoditi s Isusom, koja će biti njegova zadaća, koji plan Bog ima sa svojim sinom. Ali su bili otvoreni prihvatanju Božje volje i života. Prihvatali su da se po njima ispunji Božji naum spasenja.

„Sveti Šimun nas poučava, potiče, nadahnjuje i prosvjetljuje. Nadahnimo se na tom događaju našeg spasenja. Budimo u molitvama ustrajni poput Šimuna, jaki u nadi poput tog starca koji je držao Spasitelja u rukama. I mi možemo biti Šimun, kad se pričestimo, Isus nam se daruje u euharistiji. Primamo ga ne samo na ruke, nego i u svoje srce, svoje živote, da nam bude svakodnevni suputnik“ zaključio je biskup Rogić, poželjevši da nam sv. Šimun daruje ustrajnost, da u nama uvijek vlada Isusovo svjetlo i tada se ne moramo bojati nikakvog mraka.

Koncelebrirali su zadarski nadbiskup Želimir Puljić, mons. Josip Lenkić, upravitelj svetišta sv. Šimuna i generalni vikar zadarske nadbiskupije i dvadesetak svećenika. Nakon mise svećenici i puk su izrazili štovanje pred tijelom sv. Šimuna koje se nalazi u škrinji iznad glavnog oltara i bit će otvorena osam dana od blagdana. Nadbiskup Puljić u pozdravnoj riječi i biskup Rogić čestitali su puku Dan neovisnosti. Mons. Rogić je potaknuo da hrvatski narod, svu našu povijest i stradanja stavimo pred Gospodina. Prisjetio se i svojih sjemenišnih dana u Zadru prije tri desetljeća, rekavši da su pjevanu anti-

fonu Svečane Večernje uoči svečeva blagdana mnogi prenosili na blagdan Svijećnice u župe diljem domovine gdje su došli na službu. Pjevanje je predvodio Središnji gradski crkveni zbor pod ravnanjem mons. dr. Pavla Kere.

ZADAR: OPROSNIČKO HODOČAŠĆE BRANITELJA, VOJSKE I POLICIJE U KATEDRALU SV. STOŠIJE

Oprosnička hodočašća u katedralu sv. Stošije u Zadru kojima se liturgijskim slavljima u kojima sudjeluju razni slojevi društva obilježava završetak Godine milosrđa u Zadarskoj nadbiskupiji, počela su u nedjelju 9. listopada. U prvom takvom hodočašću branitelja, vojske i policije, misno slavlje u katedrali sv. Stošije predvodio je dr. don Elvis Ražov, ravnatelj Visoko-teološko katehetske škole u Zadru. Tema propovijedi je bila rat na drugaćiji način, „kojeg možda često nismo svjesni“, rekao je dr. Ražov, dodavši da se od početka do kraja svijeta taj rat može promatrati u tri dijela: rat prije postanka svijeta, rat na zemlji i bitka na kraju vremena. Podsjetio je da se na blagdan sv. Mihovila govorilo o ratu prije postanka čovjeka, o ratu u duhovnoj sferi između Mihaela kao zapovjednika nebeske vojske i Lucifera, Sotone koji se usprotivio Bogu. „Moto te pobune protiv Boga je ‘Ne želim služiti’. Đavao nije mogao prihvati da treba služiti stvorenju koje je niže od njega, čovjeku koji je duhovno-materijalne naravi. Nije se htio poniziti. Zato ustaje protiv Boga. Mihael arkandeo pobjeđuje sotonu. Mihael znači ‘Tko je kao Bog’. Tko sebe smije uspoređivati s Bogom? Nitko nije kao Bog“ istaknuo je dr. Ražov, dodavši da se ta temeljna pobuna prije postanka svijeta kao napast očituje i u Edenskom vrtu. I tamo je ista napast, biti kao Bog, mimo i protiv Boga: Ako budete uzeli sa stabla spoznaje dobra i zla, otvorit će vam se oči, spoznat ćete da ste bogovi.

„Nitko nije Bog, osim Bog jedini. Ta riječ Mihael, Tko je kao Bog, odzvanja i danas u duhovnom ratu“ rekao je dr. Ražov, upozorivši da čovjek želi biti Bog, sa znanjem koje pripada eliti, izabranoj skupini, a pobožanstvenjenje će se dogoditi njegovim vlastitim silama i snagama. To je korijen ljudske oholosti. Druga dimenzija rata je na zemlji. Pritom je dr. Ražov naveo bi-

blijske primjere. Isus kaže, ‘Vidio sam sotonom, kao munja padne na zemlju’. Taj drugi rat se vidi i u Isusovom prvom nastupu prije javnog djelovanja, u pustinji, gdje uzima čovještvo i u ime nas se suprostavlja zlu podnoseći napasti. Na kraju pobjede tog duhovnog bića kaže, ‘Otiđe, ali do druge prilike’. „Na drugom mjestu Isus kaže da nije došao donijeti mir nego mač, došao je baciti oganj na zemlju, razdjeljenje. Rat se događa stalno i nema primirja. Svaki put kad čovjek misli da je postigao mir, prevario se. Kod izlječenja uzetoga kaže da njegov Otac i on stalno rade. Prigovorili su mu zašto to čini u subotu. Hoće se reći da spasenje nema predaha. Djelo spasenja nema pauze, slobodnog dana. To je trajna borba, trajna bitka i rat“ rekao je dr. Ražov. Istaknuo je i poziv Petra da se otrijeznimo, u Prvoj Petrovoj poslanici: ‘Protivnik đavao kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre, oprite mu se stameni u vjeri’. „To je stalno, uvijek. To nije rat protiv krvi i mesa“ istaknuo je propovjednik, navodeći upozorenje Pavla iz Poslanice Efežanima o kakvom se ratu radi: ‘Nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv vrhovništava, vlasti, protiv upravljača u mračnom svijetu, protiv zlih duhova. Zbog toga posegnite za svom opremom Božjom, da uzmognete odoljeti u dan zli i održati se kad sve nadvlada’.

„Pavao govori o ratu koji stoji iza svih ratova. Vojnički rečeno, to je rat na najvećoj strateškoj razini. Rat iza scene, iza zavjese. Rat iznad svih ratova koje vidimo na zemlji. Ovo je samo odraz, posljedica duhovnog boja koji se pretodno događa“ istaknuo je dr. Ražov. Podsjetio je kako su Izraelci po povratku u Obećanu zemlju, kad su ratovali s Amalačenima, njih nad-

vladavali kad je Mojsije držao ruke uzdignute k nebu. Kad bi zbog starosti i iznemoglosti ruke pale, dobivali bi Amalečani. „Duhovna stvarnost ima posljedice na ono što se događa u tijelu, u materijalnoj stvarnosti. Zato je važno biti poučen onim što je oružje u tome. Pavao uzima sliku rimskog vojnika koji je potpuno opremljen za bitku i kaže, Opašite bedra istinom. U tom ratu je važna istina. Isus je put, istina i život. Istina je nepobjediva. Nitko ne može pobijediti istinu. Može se zataškati, pokušati je ugušiti da se ne čuje, ali u konačnici, istina je uvijek pobjednik. Isus je istina“ naglasio je dr. Ražov. Pavao kaže i obucite oklop pravednosti. Isus kaže, blago pravednima. Zatim, noge svoje opašite spremnošću za evanđelje mira. U svemu imajte štit vjere, jer vjerom ćete ugasiti ognjene strijele Zloga. Mač duha je riječ Božja.

„Sve su to sredstva u duhovnom boju i bitci. U Domovinskom ratu i mi smo se kao narod utekli moćnom zagovoru Marije. Uzeli smo krunicu kao osobito oružje u duhovnom ratu. Duhovni rat vodi se nevidljivo“ rekao je dr. Ražov. Potkrijepio je to i primjerom kako „neki, čini se bezrazložno, ali ipak ne bezrazložno, ustaju protiv molitve krunice pred bolnicama, protiv su inicijative '40 dana za život'. Zašto nekome smeta netko tko nešto u tišini čini? Kakve to

veze ima sa mnom? Ali ipak ima. I u tome je problem. To je ta duhovna bitka. Zato će Isus reći da su post i molitva osobita sredstva duhovnog ratovanja“ rekao je dr. Ražov, istaknuvši da je i krunica osobito sredstvo ratovanja, moćno sredstvo u borbi za istinu vjere i za pobjedu u duhovnom ratu. „To nas vodi prema trećoj fazi, konačnoj bitci, na kraju vremena,

koja je unaprijed odlučena. Objektivno govoreci, ta bitka nije neizvjesna. Zna se tko je njen pobjednik. To je Jaganjac Božji koji pobjeđuje križem i krvlju koju je prolio za spasenje svakog tko u njega vjeruje, kaže Ivan u Otkrivenju. No, nije odlučeno tko će biti na kojoj strani, tko će biti na strani pobjednika, a tko na strani gubitnika“ upozorio je dr. Ražov.

Važnost te duhovne bitke je u tome što ona odlučuje o svemu. „Ona je zavijeke, ne odlučuje kome ćemo privremeno na zemlji pripadati, nego kome ćemo trajno, vječno pripadati. Zato je važna za svakog ponaosob. U tom smislu, ne smijemo se zadovoljiti s pobjedom, misleći da smo dobili državu, uspjeli smo, ostvarili smo nešto i sad možemo odustati od duhovnog ratovanja, ne trebamo više moliti“ upozorio je dr. Ražov. Podsjetio je da smo krunicu znali moliti kad je bilo teško, a sad smo se oslobođili pa mislimo da ne trebamo to više činiti. „Upravo suprotno. Nema kraja i nema predaha takvom ratovanju i takvoj bitci. Molimo sv. Mihovila i Mariju za naš narod, za branitelje, policajce i vojnike, da budu svjesni da je najvažnije duhovno, molitveno, ne tijelo, krv, meso. Na tom području odlučuju se pobjeda i gubitnici. Tu smo svi ratnici, svi možemo biti ratnici kad imamo krunicu u ruci“ poručio je dr. Ražov. Istaknuo je i da je euharistija zapravo bitka u kojoj zahvaljujemo Gospodinu na onome što je za nas učinio. „Osobito sredstvo i pomoć u ratovanju je zahvalnost. U evanđelju, od desetorice samo je jedan došao zahvaliti, bio je stranac, Samaritanac. Euharistija, zahvaliti Bogu na onome što nam je učinio je sredstvo u duhovnom boju. Molimo Gospodina da nas osnaži, da nam pamet prosvijetli i da nam u ruke stavi molitvu kao najveće oružje za dobrobit pojedinaca, obitelji i cijelog naroda“ potaknuo je dr. Ražov, podsjetivši da hrvatski narod nestaje i izumire. „Nema života, život nestaje. Temelj i osnovno je duhovna borba za život, borba za novi život. Što nam sve koristi, ako životu nadimo? Što koristi ekonomski napredak i bilo kakav standard, ako života nema, ako nas neće biti“ upozorio je dr. Ražov, potaknuvši na molitvu za budućnost hrvatskog naroda; da ne izgubi u duhovnom ratu, da ne bude na strani gubitnika nego pobjednika, s Isusom Kristom

koji je kao Jaganjac Božji dao svoj život za naše spasenje.

ZADAR: CARITAS ZADARSKE NADBISKUPIJE OBILJEŽIO SVJETSKI DAN BESKUĆNIKA

Na Svjetski dan beskućnika u ponedjeljak 10. listopada, koji se u svijetu obilježava zadnje četiri godine, caritas Zadarske nadbiskupije potaknuo je na senzibiliziranje javnosti za te ljude na poljoprivrednom dobru Novi Bokanjac u Zadru. Prigodne riječi su uputili Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog caritasa, Stipe Zrilić, župan Zadarske županije i beskućnici, korisnici caritasovog prenoćišta 'Sv. Vinko Paulski' u Zadru kao uspješan primjer integracije beskućnika. U sklopu projekta 'Nove vještine za nove mogućnosti' beskućnici su učinili plodnom i obradili 4000 četvornih metara nekad zapuštene zemlje koju im je dodijelila Zadarska nadbiskupija, odnosno župa sv. Šimuna i Jude Tadeja na Bokanjuči čiji je župnik don Srećko Petrov također naznačio tom obilježavanju. Godinu dana taj je projekt sa 140 000 kn financiralo Ministarstvo socijalne skrbi i mladih, a sada ga zadarski caritas nastavlja sam održavati. Nakon pet tona izvađenog krumpira ovog ljeta, beskućnici su zasadili sjeme za više stotina kilograma drugih kultura kojima se opskrbljuju Pučke kuhinje u Zadru i Benkovcu koje dnevno dijele 500 obroka; dvije tisuće struka zelja, kaul, blitvu, špinat, peršin. Postali su tako glavni distributeri povrća za pučke kuhinje u Zadru i Benkovcu.

„Trudimo se potaknuti javnost i skrenuti pozornost da su ti ljudi vrijedni pažnje i truda i trebamo im biti podrška. Živimo u lokalnoj zajednici koja ima osjetljivost prema potrebnima. Zadarska nadbiskupija nam je dodijelila zemlju, a mi smo je dali beskućnicima koji su sa svojim rukama napravili veliku stvar. Beskućnici sa svojim radom mogu učiniti puno vrijednoga. Trebamo im pomoći svi zajedno i doprinijeti da što prije izađu iz prenoćišta. Oni su vrijedni sugrađani i na tržištu rada trebaju naći svoje mjesto“ rekla je Tadić. Istaknula je da broj beskućnika raste, ljudi su opterećeni kreditima, napušteni od obitelji, siromaštvo vuče za sobom i druge stvari. „Ljudi se još uvijek

negdje skrivaju i ne žele priznati svoj problem. Pozivamo sve da se jave jer pružamo smještaj u prenoćištu i tri obroka u pučkoj kuhinji. Nitko ne bi trebao biti gladan jer hrane ima“ poručila je Tadić.

Uz potporu Zadarske županije i Grada Zadra koji ih redovito mjesečno novčano podupiru, u zadarskom prenoćištu kapaciteta dvanaest korisnika trenutno je devet beskućnika. U devet godina njegova djelovanja kroz prenoćište je prošlo tristo korisnika. To nije prihvatište, nego prenoćište, pa ljudi iz njega izlaze ujutro u 8 sati, a ulaze u 20,00 sati. Za vrijeme dana većina ih skuplja boce i sklanja se po trgovačkim centrima. Zrinko Mirčić je rekao da je sve manje novca od boca jer je velika konkurenca. Negdje na jedan kontejner dolaze tri čovjeka pa nekad bude i sukoba. Neki i pomognu pa drugome daju svoju bocu. Bude i hrane i odjeće po kontejnerima, a nekad ljudi ostave pune velike najlone boca i ostalog sa strane. Puno kontejnera treba obići za npr. dvanaest boca, što je šest kuna. Vikendom bude događanja pa nađu više boca, samo treba uraniti. Zimi je teže kad se ne vidi, ispričao je svoje iskustvo Zrinko koji

je u prenoćištu dvije godine. Istaknuo je da je poseban gušt kad na tanjuru u Pučkoj kuhinji vide povrće koje su uzgojili. Mnogi su pohvalili njihovu rajčicu.

„Imamo svašta u planu. Idemo naprijed. Nema predaje. Moja kćer je pustila suzu kad sam joj dao krumpir u obliku srca koji sam našao, baš u brazdi gdje sam sadio. Obećao sam joj odnijeti vrećicu krumpira, ali nije bilo potrebe, nego samo taj jedan u obliku srca“ rekao je Zrinko. Vili Vukić po cijele dane boravi na toj zemlji gdje spava u kamp-kućici, jer taj posao zahtjeva obilazak tijekom dana. „To nam predstavlja lipo zadovoljstvo. Mi smo dobili pomoć kad je trebalo, red je da i mi vratimo pomoć na ovaj način. Važno je da se pomaže. Manje smo nervozni. Lipše je kad se radi, prođe dan“ rekao je Vili. Rudolf Trstenjak iz Murskog Središća u prenoćištu je dvije godine te je izjavio: „Lijepo je vidjeti što smo učinili. Kad čovjek to vidi, srce je puno. Želim da to uspijeva. U gradu bude puna glava, dodeš ovdje, mir, lijepa priroda, radi koliko tko može“. Zvonko Martinović iz Orašja osam godina je u prenoćištu: „Ustajali smo i u četiri ujutro, kad su bile vrućine, pa u pet sati na autobus za Bokanjac. Po vrućini se ne može raditi. To mi je užitak, drago mi je što mogu pomoći. Osjećam se kao dobar građanin, bolji“.

Beskućnici su zahvalili i mještanima Bokanjca jer su ih prihvatali te su uručili zahvalnicu onima koji su ih podržali. „Dogodilo se nešto jako lijepo. Društvo Bokanjac napravilo je dječje igralište pokraj našeg zemljишta. Tu sad svaki dan vrtička djeca i obitelji dolaze, što nam je vrlo važno u povezanosti i prihvaćenosti beskućnika. Zahvaljujemo što su nas prepoznali“ rekla je Tadić. Na obilježavanju Dana beskućnika bili su i Ivica Mrkić, predsjednik Društva

Bokanjac i Ivica Bevanda, koji je donacijama građevinara izgradio taj parkić gdje je i zdenac s pitkom vodom, pomogavši tako cijelom naselju da se tu okuplja. Dolaskom beskućnika je podržala i udruga Nada za suzbijanje zloupotabe droga i pomoći obiteljima ovisnika.

Župan Stipe Zrilić pohvalio je da je to dobar projekt i primjer kako treba rješavati problem kad ljudi postanu beskućnici.

„Razne životne okolnosti dovode čovjeka u teško stanje, često i bez krivnje tih ljudi. Treba osmisiliti sustav kako te probleme rješavati. Aktivni caritas to zadovoljavajuće rješava, a Županija kao javni sektor daje organizacijsku i finansijsku potporu caritasu. To je prilika da i šira javnost vidi da se te situacije mogu rješavati. Imamo kapaciteta rješavati ih, a treba organizirati ukupno gospodarsko i socijalno stanje da bude što manje beskućnika“ rekao je župan Zrilić.

U Hrvatskoj djeluje trinaest prihvatilišta odnosno prenoćišta, s kapacitetom 450 korisnika. Još tisuću korisnika traži smještaj. Neki žive u brodovima, autima, kamp-kućicama, podrumima gdje nema struje ni vode. Zahvaljujući borbi predstavnika caritasa i drugih koji se bave beskućnicima, na nacionalnoj razini, da i beskućnici uđu u zakon o socijalnoj skrbi, prije tri godine Zakon o socijalnoj skrbi odredio je da sve županije u Hrvatskoj moraju imati prihvatilište ili prenoćište. Nažalost, u još nekim županijama ga nema. Nakon desetogodišnjeg zalaganja ljudi koji s njima rade, napredak je i da su beskućnici dobili osobnu iskaznicu i većina zdravstvenu zaštitu, jer prijašnjih godina nisu mogli imati niti osobne dokumente.

VOLONTERSKA AKCIJA '72 SATA BEZ KOMPROMISA' U ZADRU

Akcija '72 sata bez kompromisa' koja promiče volontarijat ove se godine prvi put održava u Zadru. U organizaciji Pastoralu za mlade Zadarske nadbiskupije privukla je 160 volontera u dobi od 16 do 30 godina iz cijele nadbiskupije, grada, otoka i zaledja, studente i osmaše. Inicijativa obuhvaća pomoći socijalno osjetljivim skupinama, fizički rad i prikupljanje sredstava za potrebne, ekološke i kreativne akcije. Akcija u Zadru započinje u četvrtak 13. listo-

pada misom u 19,00 sati u katedrali sv. Stošije nakon koje će volontери dobiti prepoznatljive majice te lokacije na kojima će volontirati. U Zadarskoj nadbiskupiji mladi će sudjelovati u sljedećim aktivnostima, svaka ima i naziv: u petak, 14. listopada: Starački dom na Voštarnici, 'Topla riječ', u 9,30 sati animiranje na misi za korisnike Doma i poslije druženje sa štićenicima Doma. Toga dana na Kalelargi, 'Širimo radost', od 14 do 16 sati mladi će građanima dijeliti motivirajuće poruke i ponuditi zagrljavonome tko ga prihvati; 'X vrata', od 16 do 20 sati uređenje oznakama dva parkirna mjesta i bojanje vrata župne crkve Srce Isusovo na Voštarnici u Zadru; 'Založi dar za ljubav', u župnoj dvorani Gospe Loretske u Arbanasima od 17 do 19 sati kreativna radionica izrade artikala čijom će se prodajom pomoći humanitarna udruga Put za bolesne i ljudе u potrebi. U petak i subotu 15. listopada 'Dodi s Franjom': u petak navečer razgovor s napuštenim čovjekom u potrebi kod City galerije u Zadru, a u subotu čišćenje njegove kuće. U petak i subotu od 9,00 sati volonteri će u Centru za rehabilitaciju sv. Filip i Jakov, pod motom 'Nova boja sreće', bojati sobe za djecu koja tu žive i urediti potkrovљe u tom domu. Mladi će pohoditi i čovjeka u potrebi u Zemuniku. U subotu 15. listopada: 'Čistka', od 9 do 12 sati uređenje okoliša i garaže župe na Belafuži; 'Bojimo pjesmom' u Domu sv. Frane, od 9 sati bojanje prostora dnevnog boravka kod zgrade Lipotica u Zadru; susret s djecom, razgovor, igra i pjesma s djecom na Odjelu pedijatrije Opće bolnice Zadar od 12 sati; Dom sv. Frane, 'Pjesmom bojimo', zbor 'Zvijezda mora' od 15 do 17 sati pjeva i druži se sa štićenicima Doma. U petak

od 15 do 20 sati i subotu od 9 do 17 sati u centru Konzum kod Autobusnog kolodvora u Zadru, pod motom 'Darivanjem rasti', volonteri će prikupljati namirnice od građana kupaca za Socijalnu samoposlužu u Zadru.

Akcije će pratiti i molitveni dio i susreti volontera na kraju dana. U petak 14. listopada u 20,30 sati će biti klanjanje za mlade u župnoj crkvi Srce Isusovo na Voštarnici u Zadru. U subotu 15. listopada u 18,00 sati misno slavlje je u župnoj crkvi Gospe Loretske u Arbanasima, nakon koje će se održati kestenijada za sudionike akcije '72 sata bez kompromisa'. U nedjelju 16. listopada u 19,00 sati je misno slavlje zahvale sudionika akcije u katedrali sv. Stošije u Zadru.

Sudionica akcije Ana Vranić, studentica Hrvatskog jezika i književnosti, ističe da se na početku bilo prijavilo oko četrdeset mlađih. Onda su 1. listopada na Narodnom trgu u Zadru upoznali sugrađane s akcijom i u osobnim susretima informirali o '72 sata bez kompromisa', dijelili letke i plakate. „Nekoliko dana nakon toga naglo je porastao broj prijavljenih na 150 mlađih. Sretni smo što smo zainteresirali ljudе za to, animacija na trgu je urodila plodom. Prialazili su nam i stariji, bake, uzimali su letke za unuke i rekli da će im objasniti o čemu se radi. Tako smo zadnji tjedan povećali broj akcija jer se prijavilo puno mlađih, grupa i zborova“ rekla je Ana, komentirajući da se svi ti mlađi ne poznaju međusobno. „I to znači, bez kompromisa. Da se što više mlađih upozna, kad kreнемo s drugim aktivnostima, klanjanjem, misama, organiziramo odlazak na nacionalni susret mlađih u Vukovar, da nam se što više mlađih priključuje. Ne da nekoliko radi na projektima, nego da se svi uključe. Ima ih koji žele raditi s nama i uvijek su tu. Da se upoznamo, radimo i budemo zadarski tim“ rekla je Ana. Ona će biti u akciji na Belafuži i s djecom na pedijatriji. Raduje je što i s njenog sveučilišnog odjela nekoliko studenata sudjeluje u akciji. Nju je privukla ideja da mlađi pomažu drugima, starijima, djeci, da par dana odvoje za pomaganje drugima bez interesa, bez traženja nečeg zauzvrat. „Da promoviramo pomoć. Ako neće mlađi, tko će. Vodi nas i kršćanski motiv. Sigurno će svi biti

puni dojmova, na kraju dana će biti druženje gdje se mladi osobito upoznaju“ kaže Ana. Potiče mlade da i nakon akcije mogu npr. otići u pučku kuhinju i pomoći, uz poruku: „Nije to samo 72 sata, može se činiti više i šire“. Akcija se održava i u Zagrebu, Splitu i Dubrovniku.

ZADAR: MISNO SLAVLJE I DOGOVOR VOLONTERA U SJEMENIŠTU ZA AKCIJU '72 SATA BEZ KOMPROMISA'

Akcija '72 sata bez kompromisa' u Zadru počela je u četvrtak 13. listopada misnim slavljem koje je u katedrali sv. Stošije predvodio katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić. Nakon mise svi su se volonteri okupili u dvorani sjemeništa 'Zmajevi' gdje su im animatori, voditelji svake od aktivnosti, pojasnili kako će izgledati njihov rad u jednoj od petnaest akcija koje će obaviti. Župnik Pinčić ohrabrio je mlade da se ne boje činiti to za što su se opredijelili, rekavši da će ih Bog mira obdariti još većom radošću po djelima ljubavi koja će činiti ljudima.

„Nema ljepšega nego učiniti nešto lijepo za Isusa. To neka bude vaš program i u akciji. Drugujte u prvom redu s Isusom, s njim budite ohrabreni. U svima koje budete susretali otkrijte i prepoznajte Isusa“ potaknuo je don Josip. Istaknuo je primjer sv. Majke Terezije koja je činila dobra i velika djela milosrđa, da po njenom uzoru budu solidarni s potrebнима. Podsjetio je da je akcija prije deset godina počela u Njemačkoj, prije tri godine je došla u Hrvatsku i sad se odvija u deset država. Pjevanje na misi animirao je zbor mladih katedralne župe sv. Stošije.

Tim za Zadarsku nadbiskupiju '72 sata bez kompromisa' temeljem vještina koje su mlađi naveli u prijavi aplikacije za sudjelovanje, odredio je grupe mladih, tko će obaviti koju aktivnost. Ljepota te mladosti vidjela se i u tome što su radosno i spremno prihvatali svaki od zadatka koji im je dodijeljen, iako ga sami nisu odabrali. Nakon mise u dvorani sjemeništa mladi su u grupama slušali upute za svoju aktivnost. Troje mladih koji sudjeluju u aktivnosti 'Dodi s Franjom', u susretu s jednim muškarcem u potrebi kojem će najprije ponuditi molitvu s njim, potom i spremnost urediti

kuću, rekli su: „Potaknuo me duh te velikodušne akcije za pomoći ljudima, čišćenje i druženje s mladima. Velika pozitivna energija nas okružuje i jednostavno mi je došlo da idem. Čast i zadovoljstvo mi je da mogu sudjelovati i učiniti što je u mojoj moći da pomognem ili doprinесем barem nekome osmijeh na lice“ rekao je jedan mladić.

Hrvoje Njavro je student povijesti i teologije u Zadru. Odmalena je poučen da pomaže drugima. „Uvijek sam volio neku akciju da mogu pomoći, u crkvi uvijek doprinosim koliko mogu. Volim pomagati. U pozivu teologa je i da pomogne koliko može i doprinese boljem društvu, boljem socijalnom stanju. Ovo mi je novo iskustvo. Kući sam uvijek pomagao starijima, ali ovo je drugačije. Doma poznajete osobe koje pomažete, ovo je novo jer ne znam ništa o tome kome će pomoći“ rekao je Hrvoje. I Katarina voli pomagati ljudima te je rekla: „Voljela bih doprinijeti sreći i zadovoljstvu ljudi. Privuklo me pomaganje djeci, htjela bih ih učiniti sretnima ako imaju nekih problema ili starijim ljudima, da ih usrećimo, da nisu usamljeni“.

O. Franjo Kowal, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije, rekao je: „Trebamo ići ljudima, ali ne bez Isusa. Idemo kao Marija Elizabeti u pohod, a ona je nosila Isusa. Nosimo Isusa drugima. Spremni smo učiniti što ti ljudi trebaju“ rekao je o. Franjo, istaknuvši da je toliki odaziv mlađih veliko iznenadenje. „Došli su i na misu, to je jako pozitivno, jer ta akcija bez Isusa nema smisla. To je bez kompromisa za Isusom, s Isusom i po Isusu. To je prekrasno. Središte akcije je Isus Krist. Sve se odvija s radosnim duhom, Kristom koji nas nosi. To su djela milosrđa,

duhovna i tjelesna: moliti, gladnog nahraniti, žednog napojiti, bolesnika posjetiti. Jako mi je drago da je u Godini milosrđa ta akcija došla do nas. Jer puno pričamo, molimo, a ovdje se čini nešto jako konkretno“ rekao je o. Franjo, potaknuvši da se djela milosrđa osjete u obitelji, školi, na radnom mjestu, da bismo bili blagoslovljeni što smo mogli učiniti nešto dobro za bližnjega.

ISKUSTVO VOLONTERA U '72 SATA BEZ KOMPROMISA' PRVOG DANA AKCIJE

Već prvog dana volonterske akcije '72 sata bez kompromisa' u petak 14. listopada grad Zadar, u kojem se ta akcija održava prvi put, pojedinci i ustanove u kojima su različite kategorije potrebnih, darovani su iznimnom toplinom i pomoći 160 volontera čija je prisutnost olakšala i obogatila svakodnevnicu brojnih sugrađana. Ta akcija u svojoj sekciji 'Radosni s djecom' piše moguće novo poglavje budućeg volontarijata mladih na odjelu pedijatrije Opće bolnice Zadar koje će djevojke predložiti vodstvu tog Odjela i glavnoj medicinskoj sestri Maji. Na pedijatriji su se od 10,00 do 17,30 sati svaka dva i pol sata izmjenjivale grupe od pet djevojaka u animaciji djece i boravku s njima u razgovoru ugodnom. Dvadeset i četiri volonterke s vještina rada s djecom ispunile su njihovo vrijeme na odjelu.

Katarina Modrić studira predškolski odgoj. „Htjela sam pomoći nekome. Kad sam čula da me tim koordinatora smjestio na pedijatriju, pošto sam i sama kao mala često bila u bolnici, znam kako je to. Htjela sam baš uveseliti nekoga, da mu je barem taj dan drugaćiji, da ima društvo“ kaže Katarina. S dvije djevojke je igrala 'pogađanje riječi', što je dovodilo i do smijeha, upoznavanja zemljopisa, npr., gdje je točno smješten San Marino. „Djevojke su cijelo vrijeme nasmijane. Vlatka ima problema i cijelo vrijeme je boli, a rekla je da je dok se igramo zaboravila da je boli. To je i bio cilj, da barem kratko zaborave zašto su tu i da im to nije tipičan dan“ rekla je Katarina. Osoblje je sretno da je došao netko koji može pomoći djeci.

Sv. Filip i Jakov 1. „Želja nam je pokrenuti akciju da se to događa cijele godine. Teta u vrtiću na Odjelu je preko tjedna, a djeca su tu i preko

vikenda. Možemo osobito mi studenti srodnih zanimanja, predškolskog odgoja, učiteljskog, pedagogije i svi koji su željni i voljni raditi s djecom. Da budemo tu stalno, da se izmjenjujemo. Svatko može jednom mjesечно boraviti tu dva sata i nekome uveseliti dan. Ovo je prilika da se to nastavi. Super je što neće stati na akciji '72 sata' nego da bude i dalje. Da se potrebitih ne sjetimo jednom godišnje, nego stalno“ rekla je Katarina. Njenu želju potvrđuje Marija Brajković, animatorica i koordinatorica volontera iz pastoralna mladih Zadarske nadbiskupije. „Na odjelu pedijatrije nemaju tete pričalice. Naša vizija je da '72 sata' za to bude platforma, kad će volonteri vidjeti situaciju i možda osjete poziv da nastave dolaziti. Da ne bude to samo '72 sata' kaže Marija. U većim gradovima postoje tete pričalice koje budu s djecom nakon radnog vremena zaposlenika. Budu s djecom roditelji, ali da i roditelji mogu oticiti negdje, a da djeca ne budu sama. Ti su volonteri spremni biti s djecom i do 21 sat, dok zaspu, pročitati im priču.“

Konzum, Darivanjem rasti, „Već prvi dan cure su izrazile želju da to napravimo. Moramo razgovarati s vodstvom odjela. To je i cilj akcije '72 sata'. Da ljudi osjete gdje mogu djelovati i dalje“ kaže Marija, studentica Učiteljske akademije rodom iz Čapljine. Djeca su na početku bila povučenija, ali nakon pola sata razgovora i pjesme su se oslobođili. Aurora je nakon prve pjesme odmah rekla 'Može pjesma, pjesma', htjela je i drugu. „Laura nam je donijela papić na kojem je nacrtala cvijet i napisala 'Za najzabavniju ekipu cura na svijetu'. Baš smo ih razveselili. Kad je prva ekipa odlazila, djevojčica im je mahala i rekla 'Hvala što ste nas danas zabavljali'. Njima to znači. Njihova teta

je super. Ali znači im i da nas je više mlađih, novih lica, koji imaju mладенаčku poletnost. Jako sam ispunjena. Djeca donose veliko ispunjenje, njihova sreća na licima što smo tu“ kaže Marija. I dječica do tri godine starosti, sat vremena nakon što su govorili ‘mama, mama’, slobodno su išla po igraonici i za volonterkama govorili ‘teta, teta’.

Franka Ročak je odagajteljica dječjeg vrtića Sunce na pedijatriji, ugodno iznenađena prisutnošću volontera. „Meni je pomoći, ali će i volonteri steći dobro iskustvo i to će im pomoći u dalnjem radu. Veliki je pomak što su se mlađi ljudi zainteresirali za taj projekt. Nadam se da će nastaviti boraviti s djecom. Potreba je osobito vikendom kad su djeca sama na odjelu, pogotovo starija. Dobro im je došlo da netko bude uz njih, da im netko uljepša trenutke boli i svega što proživljavaju u bolnici“ kaže Franka. Radi dvije godine na tom Odjelu, radnim danom od 11 do 17 sati, u vrtiću. Ode i do sobe ako nema djece u vrtiću i animira djecu u sobi.

Dragost se širila i središnjim gradskim ulicama. „Netko farba, netko čisti, mi dijelimo zagrljaje“ animirala je skupina osmoškolaca Šimuna Kožičića Benje Kalelargom u akciji ‘Širimo radost’ na Kalelargini, a bilo je i odrasle mladeži. Neustrašivo i obzirno prilazili su i djelatnicima u trgovinama, slastičarnama, optici, ljudima u kafiću, gostima strancima koji su im užvraćali pažnju. „Gledamo jesmo li dobrodošli, dok nas snime, onda skoro svi malo prosuze, jer svatko voli primiti zagrljaj. Vidimo da to ljudima nedostaje, toplina, zagrljaj. Prvo im je upit tko je ispred njih, a kad vide da smo pozitivni, onda širom ruke rastvore. Bila je tu i tamo neka mrka faca, ali to je dobro iskustvo, da vidimo da nas ne mora uvijek svatko prihvatići, našu ponudu, lijepe riječi. Nekome nije ponekad do

zagrljaja. Kažem da nije ništa loše, nego da ih sam Isus grli i damo poruku. Kad vidim s druge strane da je dobro prihvaćen zagrljaj, onda se svim srcem zagrlimo“ kaže s. Marija Beroš, predvodnica te veselje družine od koje su neke slastičari darovali sladoledom. Ljudi su im htjeli dati i novac, no kako ga ne prikupljaju, odbili su. Onda su se dosjetili da ako već netko ponudi, bilo bi dobro uzeti i dati potrebnom.

„Išla sam niz ulicu i vidim dva tužna lica za stolom. Predstavila sam se i rekla što je ’72 sata’, a žena mi kaže ‘Sam vas je Bog poslao’. Zagrlila me i plakala, čak smo razgovarali deset minuta, u jednoj je teškoj situaciji. To je bila kratka ‘bomba’, baš je dobila zagrljaj od Isusa, što je trebalo u tom trenutku“ kaže s. Marija. Ističe da idu u ime Crkve i Isusa, da ljudi ne pomisle da su neka sekta. Poželjela je ljudima ‘Neka vas Isus blagosloví’, dijelili su i poruke, npr. Ne gledaj ono što jesi, nego ono što bi mogao biti. Srce je bogatstvo koje se ne prodaje i ne kupuje, nego poklanja. „U početku nam je bilo malo neugodno, ali sad je predobro. Imaš baš dobar osjećaj kad zagrliš čovjeka i kad ti kažu da je to lip osjećaj, kad postoji još netko kome je stalo do toga. Ljudi se iznenade i budu sretni što smo im prišli. Strancima poželimo ugodan dan. Rekli su da je prekrasno vidjeti mlađe da tako hodamo i prenosimo toplinu i radost“ rekli su mlađi zagrlitelji.

Pod motom ‘Nova boja sreće’, djeca u Centru za rehabilitaciju sv. Filip i Jakov nisu se odvajala od volontera koji su tamo bojali dvije sobe korisnika a potkrovле zgrade očistili od suvišnog i nepotrebnog čime su napunili kontejner. Nakon čišćenja su se družili s korisnicima i bili s njima u radionici. Skupina mlađih u Arbanasima je čistila kestene i sve pripremala za

subotnju kestenijadu, a u kreativnoj radionici su izrađivali articke za humanitarnu udrugu Put za bolesne i ljudi u potrebi.

Pod motom ‘Darivanjem rasti’, Konzum kod Autobusnog kolodvora u Zadru postao je dvodnevno mjesto ‘trgovine darivanjem’. Volonteri tamo u svojim prepoznatljivim zelenim majicama stoje pokraj kolica u koje ljudi dobre volje ostavljaju priloge za socijalnu samoposlužu u Zadru. „Vecina ljudi je pozitivno iznenađena. Želja nam je probuditi svijest o volontiranju i potrebnima. Ljudi kažu, ‘Nemamo ni mi, ali kupili smo dva brašna, pa ćemo vam dati jedno’. Od malo onoga što imaju, ljudi udjele što imaju“ kaže Sabrina Pintar u radosti zbog prikupljenog ulja, brašna, mlijeka, tjestenine i ostalog.

ZADAR: EUHARISTIJSKO KLANJANJE ZA MLADE U SKLOPU AKCIJE '72 SATA BEZ KOMPROMISA'

Euharistijsko klanjanje za mlade koji sudjeluju u akciji '72 sata bez kompromisa' u petak 14. listopada održano je u crkvi Presvetog Srca Isusova na Voštarnici u Zadru. Pred Presvetim su mladi prikazali sve lude koje su susreli u akciji, u molitvi Gospodinu da svojim pogledom preobrazi njihove živote.

„Osjećaš li veličinu toga što činimo tom akcijom? Zahvalimo za osobe koje nam Bog šalje na naš put ovih dana“ rekli su mladi razmatrajući tko je njihov bližnji. Kao doprinos mladih iz akcije '72 sata bez kompromisa' misijskoj djelatnosti Crkve, klanjanje je bilo i molitva za sve, osobito hrvatske misionare koji šire vrednote Božjeg kraljevstva diljem svijeta, te

je svaki sudionik upadio i svijeću koju su stavili na rub svetišta ispred oltarskog sakramenta. „Neka to bude simbol zajedništva sa svakom osobom koju smo sreli i simbol zajedništva s misionarima“ rekao je o. Franjo Kowal, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije.

U klanjanju je sudjelovala i misijska molitvena zajednica iz župe sv. Ante Padovanskog na Smiljevcu u Zadru sa župnikom don Antunom Kačanom. „Darivati sebe, svoje srce i vrijeme je djelo milosrđa. Misionari potpuno daruju sebe i sve svoje za druge. I mi smo pozvani biti misionari u svakom području svog života: u obitelji, na fakultetu, radnom mjestu. Misionari su radosni u darivanju, neumorni u svom služenju i velikodušni u žrtvi“ rekli su mladi u poticajnim razmišljanjima, zamolivši Gospodina da i oni tako djeluju.

Osobitu molitvu uputili su Duhu Svetom, da se odreknu beskorisnih predodžbi, misli i djela, besmislenih i praznih riječi, da nauče šutjeti i u pravo vrijeme pronaći pravu riječ; da uoče potrebe drugih, za vodstvo u budnosti i ustajnost u dobru, da ne propuste činiti dobra djela; da spoznaju svoje pogreške, odbiju đavolske zasjede i zavodljivost tijela. Mladi su molili i za obitelji i dobročinitelje u želji da ih Duh Sveti, dragi prijatelj duša, uči dobrom odnosu s ljudima u radu za spasenje duša i na slavu Božju.

ZADAR: OPROSNIČKO HODOČAŠĆE OBITELJI U KATEDRALU SV. STOŠIJE

Oprosničko hodočašće obitelji u Godini milosrđa u katedrali sv. Stošije u Zadru održano je u nedjelju 16. listopada, a misno slavlje predvodio je don Igor Ikić, vikar za pastoral Zadarske nadbiskupije. Upozorivši da je obitelj napadana osobito u naše vrijeme jer je ona osnovna,

temeljna jezgra ljudskog roda, don Igor je rekao koliko je obitelj važna u svijetu, vidi se i u tome što se sam Bog utjelovio u obitelji i dolazi u obitelj. „Iz obitelji dolazi život, svi nosimo sebe iz obitelji. Dragi očevi i majke, ne zaboravite na poslanje koje vam je Bog dao u svijetu. Budite ozbiljni i odgovorni ljudi“ poručio je don Igor prisutnima, potaknuvši supružnike da odgajaju jedan drugog i upoznaju. „Kad se vjenčate, Bog stoji iza vašeg zajedništva i sakramenta svete ženidbe. Niste sami. Ne bojte se na sajmištu ovog svijeta. Bog vas podupire i podržava“ ohrabrio je don Igor, istaknuvši da Bog stvarajući čovjeka s njim ima plan. Čovjek je željen i voljen od Boga i iz ljubavi ga je stvorio.

„Bog je odvijeka planirao obiteljsku zajednicu. U braku trebate biti najprije prijatelji. I Isus nas naziva prijateljima jer nam je priopćio sve što je čuo od svog Oca. U bračnom zajedništvu nema tajni. Prijateljstvo je duhovna kategorija. Konačni cilj je dosegnuti nebo. To je smisao i bračnog zajedništva“ istaknuo je don Igor, dodavši da će supružnike na kraju vremena Bog pitati što su učinili jedno za drugo, jesu li se trudili kako bi se razvili u zrelu i odgovornu kršćansku osobu. Istaknuvši da je katolička obitelj dužna živjeti sakramentalnim životom, potaknuo je na promišljanje kako vjernik pristupa sakramentima. Upozorio je da postoje

obitelji u kojima su nekrštena djeca te se događa i neodgovorno pristupanje tom temeljnog sakramentu, „u zadnji čas se prijavljuje župnicima. Krštenje je obiteljski i rodbinski događaj“. Važan sakrament za obitelj je i sveta isповijed.

„U isповijedi se mora reći ‘Bože i brate, oprosti mi’. Svaku večer Gospodina u ispitu savjesti zamolite ‘Gospodine, oprosti mi’“ potaknuo je don Igor, podsjetivši na svetopisamske ‘Neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom. Ne dajte mjesta đavlu’. „To znači da se znamo ispričati jedni drugima i Bogu. Najsličniji smo Bogu po tome što praštamo. Nemoj poći zaspasti da se ne pomiriš s ukućanima i ispitaš svoju savjest“ potaknuo je don Igor. Istaknuo je i važnost svete pričesti. „Ne možemo živjeti bez duhovne hrane, bez Boga. Možemo se hraniti čime hoćemo, ali ako se ne budemo hranili tijelom i krvljju Sina čovječjega, nećemo imati života u sebi“ upozorio je, dodavši da se puno toga nudi ljudskom rodu, a obitelji su i povodljive. Potaknuo je na razmatranje čime se hranimo, razmišljaju li roditelji što djeca gledaju, čitaju, kakve programe. Čime se hrane iznutra i čime pune svoju nutrinu. Naglasio je i da je molitva jako bitna za obiteljsko zajedništvo te potaknuo da se vrati u obitelj. Na misi se osobito molilo za obitelji koje nikad ne mole zajedno.

„Sveto Pismo je Bogom nadahnuto, hranimo li se njime? Neka se barem u svibnju i listopadu u obitelji čuje molitva krunice“ potaknuo je don Igor, u potrebi da se vjernici u molitvi susretnu sa sobom i odbjeglim srcem. Podsjetivši na riječ bl. Alojzija Stepinca, „Obitelj koja moli zajedno, zajedno ostaje“ ukazao je na potrebu da članovi obitelji međusobno mole jedni za druge. „Ako odlučimo biti dobri, na putu prema Obećanoj zemlji pojavit će se netko tko će smetati. Ali treba biti ustrajan. Dok je Mojsije molio, Bog je činio čuda. Ali ne bez našeg rada. Božjim darom i našim marom u životu se događaju čuda“ rekao je don Igor, rekavši da bez zdravih obitelji nema obnove u hrvatskom narodu.

„Za pomak su potrebni odgovorni i ozbiljni roditelji. Kakve su naše molitve? Povijest našeg naroda pokazuje da je Gospa bila s nama kad smo molili. Ozbiljno pristupimo tom području vjere. Moli se onoga u koga se ima povjerenja. Obnovimo taj savez, Bog je saveznik obitelji. Bog je uz nas kao što je bio uz Mojsija i u svim poteškoćama u povijesti u hrvatskom narodu.

Bog je saveznik čovjeka“ poručio je propovjednik, istaknuvši značaj molitve uz Svetu Pismo jer je bogoduho.

„Duh Sveti potiče i pali žar koji će nositi. Duh Sveti i Božja riječ koja je nadahnuta ne može dopustiti da upadnemo u stranputice, da zastranimo i podđemo u krive duhovnosti“ zaključio je don Igor, potaknuvši na čitanje Svetog Pisma kako bi u nama rasla odgovorna duhovnost, pobožnost i izvor života. Na kraju misi izmoljena je molitva Oče naš, Zdravo Marijo i Slava Ocu na nakane Svetog Oca, za potpuni oprost koji oslobada od vremenite kazne, a vjernici ga mogu namijeniti za žive i pokojne.

MISNO SLAVLJE NA BLAGDAN SV. LUKE U OPĆOJ BOLNICI ZADAR

Blagdan sv. Luke, zaštitnika liječnika, u utorak 18. listopada proslavljen je misnim slavljem u kapeli Opće bolnice u Zadru koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić u susavlju s don Nedom Nedićem, bolničkim kapelanom. U misi su sudjelovali dr. Željko Čulina, v.d. ravnatelja Opće bolnice, liječnici, medicinsko osoblje i pacijenti. Nadbiskup je zahvalio liječnicima na požrtvonom i odgovornom radu u svemu što čine za zdravlje čovjeka rekavši da je liječnik časno zvanje. I liječnike je potaknuo da zahvale za to da mogu služiti dobru čovjeka u plemenitosti, svojim znanjem, stručnošću i blizinom biti dar ljudima, olakšavati im boli i patnje. Poželio im je blagoslov sv. Luke rekavši da je i Luka bio dobar prijatelj i vjeran suputnik. Nije se odvajao od Pavla, velikog misionara i putnika, ni u njegovim najtežim trenucima, kao što i liječnici hrabro prate čovjeka u bolesti i najtežim trenucima.

„Zbog toga Pavao osobito hvali Timoteja i naziva ga ‘jedinim, bratom, suradnikom, ljubljnim evanđelistom’. Luka je i zauzeti povjesničar koji nastoji svim događajima dati povijesno značenje. Nitko nije tako razgovijetno snimio i opisao riječi Isusova i Marijina srca kao što je to Luka učinio. On je ljubazan čovjek, pošten liječnik koji je liječio ne samo ljudska tijela, nego je pisanim djelima obogatio ljudske duše do Sudnjeg dana“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da Luka prikazuje Krista učitelja kao sveopćeg Spasitelja, prijatelja siromaha i otpisanih. „Isus je za njega, kao teologa univerzalnog spa-

senja, svjetlo na prosvjetljenje naroda (Lk 2, 32), Sin Čovječji koji je došao spasiti izgubljeno (19, 10). Kao Spasitelj ljudi on suošjeća s njima, razumije ih, opraća grijeha i objavljuje milosrdno lice Očevo. Paradigma takvog opisa je u izgubljenoj i nađenoj ovci, izgubljenoj i nađenoj drahmi te izgubljenom i nađenom sinu. Isus je za Luku prijatelj i dobrotvor siromaha koji će ostati istinskim miljenicima Božjim“ rekao je mons. Puljić, čestitavši liječnicima što i oni u svome poslanju oživotvoruju vrijednosti suošjećanja s ljudima i razumijevanja.

Tragom navještaja iz Pavlove poslanice Timoteju, nadbiskup je govorio i o apostolu Pavlu kao zaljubljeniku Isusa koji je, gdje god je došao, palio ljudska srca. Gdje nije osobno stigao, trudio se uputiti pisani riječ. Mladi efeški biskup Timotej obavljao je pastirsку dužnost u složenim vremenima, a Pavao mu daje upute i preporuke. S puno nježnosti i osobnog osjećanja ga potiče da raspiruje milosni dar koji je u njemu polaganjem Pavlovih ruku. Da se ne stidi svjedočanstva za Gospodina ni Pavla, njegovog sužnja te da čuva dragocjeno povjereno blago“ rekao je nadbiskup, podsjetivši na Pavlovo upozorenje da će „nastati teška vremena jer će ljudi biti lakomi, umišljeni, oholi, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, bezvjernici, bez ljubavi, nepomirljivi, klevetnici, razuzdani, neotesani, neprijatelji dobra, izdajnici, naprasti, bahati, ljubitelji požude umjesto ljubitelji Boga“. To je trajno stanje ranjene ljudske naravi potrebno zacjeljenja, rekao je mons. Puljić.

„Pisci kažu da je to Pavlova duhovna oporka, jer na kraju poslanice zaklinje Timoteja da bude trijezan i vjeran do kraja, neka „propovijeda, kori, prijeti i opominje, bilo to zgodno

ili nezgodno, sa svom strpljivošću i blagošću. Dolaze dani kada ljudi neće podnosići zdrave nauke, nego će odvraćati uši od istine, a okretat će se bajkama“. „Blago onome tko razumije i živi po Pavlovim savjetima i prenosi ih na dječu. Hranimo se Božjom Riječju i euharistijom. Družimo se s Isusom kako bismo od njega naučili objavljivati ljudima milosrdno lice Očevo koje je u svom evanđelju lijepo i dirljivo opisao sv. Luka. Budimo poput Pavla neustrašivi svjedoci za Krista, jedinog otkupitelja čovjeka“ potaknuo je zaključno mons. Puljić.

ZADAR: BLAGOSLOVLJEN ULTRAZVUČNI APARAT ZA DJECU, REZULTAT KORIZMENE AKCIJE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izuzetno uspjela i ovogodišnja korizmena akcija Zadarske nadbiskupije za kupnju ultrazvučnog aparata za novorođenčad zadarske Opće bolnice, u iznosu od 250 000, 00 kn, dobila je svoj epilog na blagdan sv. Luke u utorak 18. listopada, kad je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na Odjelu neonatologije Opće bolnice Zadar blagoslovio taj aparat. Pretragu s tim aparatom godišnje u Zadru učini 350 djece, kao prvi ultrazvuk, a uslijede i sljedeće kontrolne pretrage. Blagoslov je bio prigoda pomoći i proslaviti život te saznati potrebe Odjela i demografski trend u Zadarskoj županiji čija je bolnica, uz Varaždin, u gornjem dijelu po broju poroda u Hrvatskoj, a na vrhu su tri velika centra za porod u Zagrebu i Split.

Događaju su nazočili dr. Željko Čulina, v.d. ravnatelja Opće bolnice Zadar, dr. Branko Dukić, pročelnik Službe za ginekologiju i porodiljstvo, dr. Linda Pavić, voditelj Odjela neonatologije, dr. Zdenko Matas, voditelj Odjela ginekologije te medicinske sestre. Ravnatelj Čulina je u ime djelatnika Opće bolnice zahvalio Zadarskoj nadbiskupiji na inicijativi i svima koji su sudjelovali. „Želja djelatnika bolnice je pružiti pomoći, ne samo odraslima nego svima, osobito novorođenim bolesnima. Aparat koji smo dobili uvelike će pomoći djelatnicima neonatologije da pruže pomoći, da ranije dijagnostičamo poremećaje djece i da ih bolje liječimo“ rekao je dr. Čulina.

Nadbiskup Puljić je zahvalio Bogu za sve koji su sudjelovali u korizmenoj akciji i time doprinijeli boljem stanju u bolnici, za zdravlje djece, dakle i cijelom društvu. „Sv. Ivan Pavao II. koji je i sam bio na liječenju u bolnici s pravom je rekao da je bolnica svetište patnje. Kad god se nađemo u takvoj prilici, da pogledamo čovjeka u nevolji i potrebi da mu se pomogne, osjećamo strahopoštovanje pred ljudskim bićem, prema najmanjima, ali i prema starijima i u teškim bolestima. Sa svješću strahopoštovanja pred životom, zahvalni Bogu za zdravlje i za sve što bolnice pružaju ljudima u liječenju, zazivamo Božji blagoslov na aparat koji će služiti djeci, kako bi bio na dobro svima koji će se njime koristiti“ rekao je mons. Puljić, blagoslovivši aparat kao pomagalo u napretku života koje doprinosi spoznaji kako je Bog čudesan u svim djelima. Čestitao je i zahvalio liječnicima koji gorljivo služe u liječenju života.

I dr. Linda Pavić je zahvalila svim ljudima dobre volje koji su pomogli akcijom. Dosadašnji takav aparat za ultrazvuk bio je star dvadeset godina. Pred Novu godinu se pokvario a nakon popravka je opet jedan period radio. Dr. Pavić se obratila i zamolila mons. Josipa Lenkića, generalnog vikara Zadarske nadbiskupije, ako bi se sredstva korizmene akcije namijenila za kupnju potrebnog aparata, što je nadbiskup Puljić rado prihvatio.

„Aparat je vrlo značajan za rad u rodilištu, prvenstveno za rad s akutno bolesnom djecom a kasnije i za praćenje te djece kad napuste rodilište. S tim aparatom pratimo dječu do trećeg mjeseca, neki put i do šestog mjeseca života. Radimo ultrazvuk glave, ubrzo ćemo početi raditi i ultrazvuk kukova. To će ući u nacionalni program, sva djeca će morati imati ultrazvuk kukova. Važno je da je aparat pokretan, da ultrazvuk možemo napraviti odmah kod bolesne djece u inkubatoru“ rekla je dr. Pavić i odmah pokazala kako se vrši pretraga na djetetu po krivenih okica izvadenom iz inkubatora, kojeg je mons. Puljić pozdravio s ‘Evo anđelčića’.

Ta pretaraga je jednostavna, nije skupa, ne traje dugo, nije bolna ni štetna. Njome se prati razvoj nedonoščadi, krvarenje u mozgu, trauma mozga, infekcije, malformacije. Te promjene

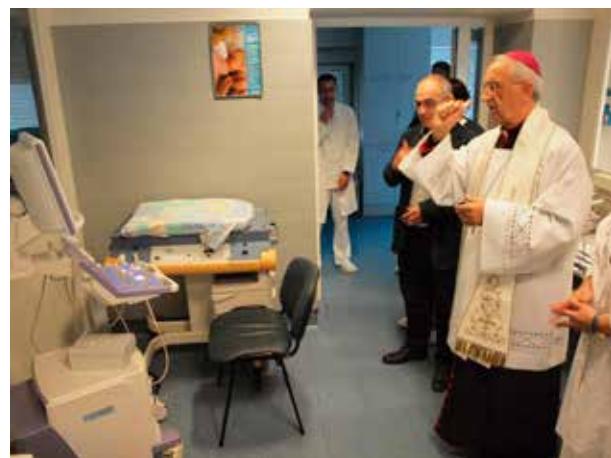
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

liječnik dijagnosticira uz inkubator, uz dječji krevetić a po izlasku iz rodilišta dijete se prati do trećeg mjeseca. Taj ultrazvučni aparat Odjel nije mogao dobiti od sredstava Opće bolnice, jer je bolnica tu godinu u Odjelu već investirala, kupivši transportni inkubator za transport vitalno ugrožene novorođenčadi u centar više razine, u iznosu od 350 000,00 kn.

U Zadru se zbrinjavaju djeca do 32. tjedna trudnoće. Ako se rodi prije 32. tjedna, sa srčanom greškom ili teškom metaboličkom bolesti, takva djeca ne mogu se liječiti u Zadru, nego se vode u tercijarni centar u Split ili Zagreb. Takvo dijete u transportu zahtjeva inkubator, respirator za inkubator i posebne mjere. Bez tog aparata ne može se transportirati. Uz to, za zadarsku neonatologiju rentgen aparat je dislociran 150 m od tog odjela, pa se dijete, kad mu treba slikati pluća i pogledati trbuš, mora odvesti u drugu zgradu u krugu bolnice. I za to je potreban taj transportni inkubator. Dr. Pavić je rekla da je aparatura na Odjelu neonatologije dosta stara. Na Odjelu je šest inkubatora, svi su od deset do dvadeset godina stari, a tri od šest inkubatora su donacija splitskog rodilišta. Njih je to rodilište otpisalo kad se renoviralo, oni su dobili novu opremu, a sad su u zadarskoj bolnici u funkciji šest godina.

Prosjek poroda u zadarskom rodilištu je 120-130 djece mjesечно, ovoga rujna je rođeno 157 djece. God. 2015. u Zadru je rođeno 1537 djece. Zadnjih godina svake godine u Zadru se rađa 300 djece manje u odnosu na prethodnu godinu. God. 2008. i 2009. g. je bilo 1850 poroda u Zadru, a najveći broj otkad radi dr. Pavić je 2250 djece, rođenih 1988. g.

„Zadnjih mjeseci se dosta popravilo stanje. Ovoga svibnja smo bili očajni i razočarani. Bio je strašno veliki pad, 90 rođenih, no nadoknadiли smo. Ako se nastavi trend kao što su bili srpanj, kolovoz i rujan, moglo bi biti više rođenih nego prošle godine, a to je iznad 1500 djece“ rekla je dr. Pavić. „Zadnjih godina smo pali, ne rastemo. Trend je stagnacije. Nadamo se da će doći bolja vremena i da će naše pučanstvo rasti. U Dalmaciji većinom rađaju žene drugi, treći i četvrti put, u sjevernoj Hrvatskoj je veći broj prvorotkinja“ rekao je dr. Dukić.

Korizmena akcija već je pomagala potrebe zadarske bolnice kupnjom potrebnog parata. Nadbiskup Puljić je zahvalio svim vjernicima, svećenicima u župama koji su animirali župljane da daju prilog, ljudima dobre volje, djeci u školama i vjeroučiteljima, poduzećima, općinama i gradovima. „Sve se htjelo senzibilizirati za tu potrebu. To je jako korisno humanitarno i pastoralno djelo. Usprkos ekonomске krize, uvijek je dobar odaziv ljudi u akciji. To je plod puno ručnica. Neka Bog blagoslov takve akcije i ubuduće“ rekao je mons. Puljić.

U pratnji uprave bolnice nadbiskup je pohodio i novi Odjel ginekologije čije je uređenje počelo prije godinu i pol dana. Za desetak dana osoblje će tamo početi s radom. Vrijednost tog ulaganja je 1 700 000,00 kn, sredstvima iz Ministarstva zdravstva RH i donacijama Grada Zadra i Zadarske županije.

**PREDSJEDNIK HBK MONS. ŽELIMIR
PULJIĆ U EMISIJI 'AKTUALNI SAT'
RADIO ZADRA**

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić kao predsjednik HBK pozvan je sudjelovati u emisiji 'Aktualni sat' Hrvatskog radija, Radio postaje Zadar u srijedu 19. listopada, kad je odgovarao na neka aktualna društvena pitanja. Upitan o početku rada nove Vlade RH, mons. Puljić je izrazio radost zbog obećavajuće stabilnosti koja je svim građanima Hrvatske važna i potrebna. „Prošli saziv hrvatske vlade bio je označen trzavicama, napetostima i nesigurnostima. Svaki čovjek Crkve i društva po prirodi osjeća potrebu sigurnosti i stabilnosti. To želim novoj vladi. Želim da hrvatska vlada odgovori zahtjevima koje društvo očekuje. Stabilnost i sigurnost preduvjet su svemu drugome“ rekao je nadbiskup Puljić. Na pitanje o mišljenju u svezi bivšeg ministra kulture dr. Zlatka Hasanbegovića, nadbiskup je rekao: „Činjenica je da je Hasanbegović nekim svojim stavovima pokrenuo neke stvari, ali isto tako izazvao i mnoge nedoumice i određene nelagode u društvu. Pretpostavljam da je premijer Andrej Plenković prosudio, da je osjetio potrebu da ne stvara nepotrebne nesporazume, napetosti. Iako, govoreći o nekim stavovima i izjavama dosadašnjeg ministra kulture Hasanbegovića, osjetio sam da je dobro potkovani u povijesti, da je dobro informiran o određenim nesporazumima koji su u Ministarstvu kulture vladali. Činilo se kao da neke stvari i on želi pomoći raščistiti. U tom pogledu ne vidim da je nešto loše učinio da ga se na taj način kažnjava, nego pretpostavljam da je premijer Plenković, kao dobar poznavatelj prilika u društvu, u ovom trenutku osjetio potrebu naći nekoga 'koncilijskog'“.

Mons. Puljić je upitan i o radu Mješovitog povjerenstva hrvatskih i srpskih stručnjaka u svezi proglašenja bl. Alojzija Stepinca svecem, „odlučuje li Katoličkoj Crkvi netko drugi da blaženik bude svecem?“. „Dijelim određenu tjeskobu koja se pojavila kod običnih ljudi. Jer mi smo zapravo već prije dvije godine bili u iščekivanju tog procesa, završetka tog čina.

Sam kardinal Angelo Amato koji je na čelu Zbora za proglašenje svetih, na misi u crkvi sv. Jeronima u Rimu na Stepinčevu je bio objavio, 'Gotovo je, čekamo sad da papa potpiše dekret'. Pismo patrijarha Irineja koje je uputio papi Franji nikad nismo imali u rukama. Pokušavam razumjeti logiku pape Franje i uživjeti se u njegovu misao. Tim činom Katolička Crkva ne dovodi u pitanje svetost kardinala Stepinca. Ali budući da SPC ima određene zamjerke i poteškoće, papa je odlučio formirati mješovitu komisiju sa stručnjacima s jedne i druge strane, da kroz razgovore pokušaju objasniti određena pitanja. Kod nas je shvaćeno kao da Srpska Crkva dirigira proglašenje svetaca. To nije istina. Ovdje je samo odgoda. I samim činom što je papa odredio da komisija sa svojim radom ima završiti za godinu dana, to je potvrda toga što govorimo. Nama nije svejedno da moramo čekati, jer stvar je bila gotova. Ali ta komisija se ne mijesha u proces kanonizacije. SPC se mijesha u smislu problema koje imaju. Da bi ih mogli shvatiti, stručnjaci komisije s katoličke strane dužni su objasniti poteškoće koje imaju. I to je tako uređeno. Sad u Zagrebu ovih dana raspravljali su o vremenu od imenovanja Stepinca do početka stvaranja NDH. Ako imaju neke poteškoće, za taj period neka postave pitanja. Onda će biti vrijeme NDH, pa poslije NDH, u različitim fazama će razgovarati o toj tematiki“ rekao je mons. Puljić i naveo da se sljedeći susreti Mješovitog povjerenstva održavaju u Novom Sadu, Požegi, Podgorici i zaključno u Vatikanu u srpnju 2017. g., kad završava rad komisije.

O temi pobačaja nadbiskup je rekao da život nije naše vlasništvo, ni majčino, život je dar Božji. „Kad razmišljam o tome da netko odluči to malo čedo uništiti, pitam se otkud hrabrost i mogućnost takvo što učiniti. Volio bih da se ljudima pomogne da shvate, da uđu u to otajstvo, koliko mogu shvatiti. Ako čovjek shvati to otajstvo, uđe u to što je život, neovisno o tome vjeruje li ili ne, vjerujem da neće biti potaknut time da nekome uskrati njegovo pravo. Jer sami začetak života je pravo na život. Ma koja bi majka tako nešto htjela napraviti, ali nađe se u situaciji, a zakon pogoduje. Mislim da je postojeći zakon o pobačaju u RH u

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

neskladu s našim Ustavom. Ustav garantira pravo na život. Tu treba uskladiti. Ja bih išao na dvije razine, prosvjetljenje ljudi, dostatna informacija o tome kad život počinje, objektivna, znanstvena i onda, tko ima pravo to učiniti? Ako dođe do toga, mora biti odgovoran onaj koji uništava (život). Razvijati osjećaj pred životom. Učiniti da ljudi shvate da je život svet i da nitko nema pravo oduzimati život“ rekao je mons. Puljić.

O temi iseljavanja iz Hrvatske nadbiskup Puljić je rekao: „Muči nas situacija odlaska naših ljudi. Tu najviše mogu pomoći ljudi koji su u inozemstvu. Radi se loša reklama, mediji stalno reklamiraju te odlaske. To je žalosna vijest. Volio bih da naši ljudi koji su vani kažu svome, ‘Ne dolazi ovamo. Nije ovdje raj’. To neće reći. Srami se. Puno je situacija u kojima ljudi neće reći iskreno da se i nije baš usrećio što je otišao“.

Mons. Puljić je upitan i o odnosu prema žrtvama iz hrvatske prošlosti, o čemu se govorilo na zadnjem zasjedanju Sabora HBK. „Povod je bio iskapanje u Sloveniji iz Hude jame i drugih grobišta. To je strašno. Mi još ne znamo pravu istinu. Mi još licitiramo s brojevima, a sigurno je da nije ispod 150 000 bleiburških žrtava. To je strašno. I pogotovo je strašno kad se društvo ideološki podijeli pa kaže, ‘Oni koji su stradali u Bleiburgu ili u Hudoj jami, za nešto su krići’. Kao da su manje žrtve nego Jasenovac. Mi smo u demokraciji, slobodna smo država. I treba zauzeti zdravi stav, prema jednima i prema drugima, prema svim žrtvama. Sve su žrtve jednakov vrijedne, sve treba cijeniti i treba doći do istine. Treba početi detaljno istraživati, doći do prave istine. Jedino nas istina može oslobođiti“ rekao je mons. Puljić smatrajući kako neodgovornim uvećanje broja jasenovačkih žrtava za koje istraživači kažu da nisu moguće u broju više stotina tisuća, kako se zna reći. „Kad već spominjemo dr. Hasanbegovića, on s pravom i izvrsno kaže, sadašnja hrvatska država nije utemeljena na prošlim (državama), nego na Domovinskom ratu. Tu su sadašnji temelji. Gradeći na ovoj sadašnjosti, možemo analizirati prošlost, možemo osuditi sve što nije valjalo, pohvaliti što je bilo dobro. To bi bio zdravi stav.

A ne tražiti po neistinama i na nekim ideologijama temeljiti našu budućnost“ upozorio je mons. Puljić.

Upitan je i za komentar dvoje novih blaženika, među mučenicima komunizma u Albaniji, fra Serafina Kodića Glasnovića iz Janjeva i don Antona Muzića iz Letnice. Mons. Puljić će na poziv predsjednika Albanske BK početkom studenog sudjelovati na slavlju beatifikacije 38 mučenika iz Albanije u Skadru. „Svaki novi blaženik je bogatstvo za mjesto gdje je mučen i pogotovo za nas kad je naše krvi. Sv. Ivan Pavao II. je promotor i razlog zašto je proglašeno toliko blaženika i svetaca u zadnjih dvadeset godina. Ivan Pavao II. je imao ideju i to je činio da iz povijesti svakog naroda izvuče što više, ono najljepše i najkvalitetnije, a to su sveti i blaženici. Taj papa ostaje zapisan kao veliki papa koji je za našu povijest jako važan“ istaknuo je nadbiskup Puljić.

ZADAR: PREDSTAVLJANJE KNJIGE ‘PUTOKAZI SREĆE – BLAŽENSTVA I SVJEDOČANSTVA VJERNIKA’

Knjigu ‘Putokazi sreće – Blaženstva i svjedočanstva vjernika’, djelo 26 autora i 77 suradnika, predstavili su u srijedu 19. listopada u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru dr. don Elvis Ražov, pročelnik Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru, tekst prof. Elvire Katić pročitao je prof. Damir Sikirić, Ružica Anušić, dipl. katehistica i suradnica Kursilja i prof. dr. Ivan Vajić, glavni urednik knjige. Blaženstva kao početak i središte Isusova Govora na gori naziva se srcem evanđelja ili evanđeljem u evanđelju. Imaju programatski karakter za Crkvu i osnovni su zakon njenog djelovanja,

rekao je dr. Ražov, dodavši da može zbuniti paradoxalnost kako je blažen ili sretan onaj koji to baš i nema razloga biti (siromah, ožalošćen, gladan, žedan). Širi kontekst otkriva da su oni blaženi jer su takvi baštinici Kraljevstva Božjeg.

„Isus ne veliča siromaštvo, žalost, glad niti ih ističe kao ideal, nego pokazuje svoju naklonost, preferencijalnu ljubav za siromahe, gladne, žedne koji između sebe i Boga ne stavlju bogatstvo, moć, ugled. Za njih je sve relativno prema Bogu i njegovu spasenju te su spremni odreći se svega što bi stalo na put ostvarenju Kraljevstva Božjeg u njihovom životu“ istaknuo je dr. Ražov, dodavši da ih treba razumjeti kao veće od zakona i zapovijedi jer oslobođaju najvrjednije i najplementitije u čovjeku za spasenje svijeta. Trebaju postati princip djelovanja svakog vjernika. Dr. Ražov je protumačio svako blaženstvo. Siromah duhom shvaća svoju nedostatnost i stoji pred Bogom kao goloruki prosjak, otvoren Bogu i svjestan da je sve što ima Božji dar. Božjim siromasima Bog je jedini oslonac.

„Prvim blaženstvom Isus želi da čovjek bude slobodan od svega za Boga jer bogatstvo se može pretvoriti u idolopoklonstvo koje vodi u propast. Jedino slobodni i potpuno otvoreni za Boga primaju Kraljevstvo Božje kao najveći dar“ rekao je dr. Ražov. Žalost se u Bibliji odnosi prvenstveno na tri stanja kojima se kidaju osobne veze i odnosi: smrt, grijeh i bolest. Isus je žalostan zbog Jeruzalema i njegove nevjere, nasmrt žalostan i potresene duše pred onim što se ima zbiti. Učenici se žaloste kad im je uzet Zaručnik, a grešnici trebaju tugovati zbog grijeha. Krotkost je stav potpunog pouzdanja u Boga obilježen strpljivošću i poniznošću. „Krotak čovjek je smiren, mirovoran, oprečan nasilnomu, podnosi proturječnost, oslobođen je agresivnosti i izbjegava svađe. Ne pruža nasilni otpor zlima, nego ih svladava dobrotom i ljubaznošću; zlo pobjeđuje tihom ustrajnošću koja odaje veću snagu od nasilnog otpora i bijesa“ rekao je dr. Ražov.

Glede milosrdnih, dr. Ražov je rekao da vjernik ne smije djelovati nagonski, temeljem prolaznih osjećaja, nego iz svoje pripadnosti Ocu

koji je ljubav i milosrđe. Govoreći o mirovorcima, izlagач je rekao da je Krist žrtva za mir. „Iz toga slijedi da proces pomirenja mora započeti žrtva, a ne počinitelj. Tako mučitelj biva ponukan na pokajanje zbog svojih zlodjela i na ponovnu izgradnju ljudskosti. Kajanje mogu pokrenuti oni koji su počinili nasilje, ali pomirenje i oprštanje mora doći od strane onih koji su nasilje pretrpjeli. To je učinio Sin Božji na križu donoseći mir oprštanjem s križa svojim mučiteljima“, rekao je dr. Ražov.

Glede progona zbog pravednosti, naglasio je da se vrijedno na svijetu postiže kroz muku i trpljenje. „Uzak je put koji vodi u spasenje i posut je trnjem. Krist je Pravednik koji trpi zbog svoje poslušnosti prema Ocu i zbog izvršavanja njegove volje. Isto obećava i učenicima, da će zbog pravednosti biti progonjeni, ali i povezani s Bogom kao jedinim osloncem u životu. Pravednik će od vjere živjeti. Trpljenje progonstva ima ulogu svjedočanstva prema progoniteljima i poganim jer se učenikova vjerodostojnost dokazuje dosljednošću u vrijeme kušnje“ rekao je dr. Ražov, poželjevši da se čitajući tu knjigu osjeti predokus blaženstava na zemlji, a u eshatonu punina spasenja.

Katić je autorica jednog priloga u knjizi a svojim svjedočanstvom poručuje da unatoč posrtajima nikad neće posumnjati u Božju ljubav. Istaknula je da će svijest o tome da živimo isključivo od primanja pokidati našu okovanost, a srce će klicati ‘Blago meni’. „Blaženstva su blago. Vjernici su se hrabro ogolili pred čitateljima kako su bez obzira na okolnosti u kojima su se našli mogli klicati Blago meni. Živjeli u zahvalnosti i kad je bilo najteže. Svakom čovjeku je potreban putokaz, a to su blaženstva“ poručila je Katić. Rekavši da su blaženstva Evangelje u malom, a ono znači Radosna vijest, upitala je zračimo li tom radošću, Isusovim mirom koji nas poučava i kroz blaženstva. Istaknula je da su blaženstva u knjizi teolozi objasnili teološki jednostavno i pitko, njihovi su prilozi u prvom dijelu knjige. U drugom dijelu je osam svjedočanstva vjernika laika, a u trećem dijelu su meditacije svećenika i laika, osobna svjedočenja, kako se oni susreću s Božjom Riječju. Kroz njihovu zahvalu vidi se koje su plodove Duha

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

Svetoga dobili, rekla je Katić, smatrajući knjigu cjeloživotnim priručnikom. U četvrtom dijelu knjige je sadržaj Plodovi Duha Svetoga, slijede dodaci i slike za meditativni doživljaj.

Anušić, suradnica u knjizi, posvjedočila je kako je jednom bila u novačnoj potrebi za mnoge izdatke, razmišljanju što dobiva zauzvrat za svoja požrtvovna davanja drugome. Na računu je imala osamdeset, u novčaniku dvadeset kuna, a do plaće još tjedan dana. Osjećala je zarođenost materijalnim brigama, ovozemnim, nestalo je radosti, a kao vjeroučiteljica djeci i ljudima treba svjedočiti Radosnu vijest. U takvom stanju susrela je beskućnika i dala mu tih 20 kn, shvativši da sve što treba, ima kad ima Boga za Oca. Ima vlast dati sve što ima, jer će joj Bog dati sve što joj treba. Upitavši se ima li hrabrosti ovisiti samo o Bogu, shvatila je da je njoj taj čovjek učinio djelo milosrđa, a ne ona njemu; oslobođio je briga koje to i nisu u odnosu na njegovu situaciju.

„Beskućnik može dati Kraljevstvo Božje meni situiranoj i zaposlenoj. Ja sam njemu dala 20 kn, to je ništa. A ja sam od njega dobila Kraljevstvo Božje, hranu od koje i danas živim. U tom me susretu Bog podsjetio što znači biti siromašan duhom, da sam siromašna kao i najsiromašniji čovjek, da sam sve što imam dobila na služenje. Gospodin mi je pokazao što je bitno u toj sitnici koju sam učinila s povjerenjem“ rekla je Anušić, istaknuvši kako blaženstva čovjeku omogućuju da sebe i svijet gleda drugim očima, da se uspne na brdo svog srca i sve gleda iz Isusove perspektive.

„Knjiga nudi svjedočenje da se se može živjeti po blaženstvima, da čine čovjeka sretnim i slobodnim u najvećem stupnju koji možemo zamisliti. Knjiga mi je omogućila iskusiti zanos s kojim ih je Isus proglašavao, čuti Isusov glas, iskusiti njegovu blizinu. Ako su Božje zapovijedi ograda koja čuva čovjekovu sreću, onda su Isusova blaženstva opis sreće u kraljevstvu Božjem. To je kako na nebu tako i na zemlji. Pa kome se to ne bi svidalo“ istaknula je Anušić, dodavši da je, dok razmatra blaženstva, Bog subličava svom Sinu. „Krist nudi blaženstva kao stil života djece slične Bogu. Upravo ta sličnost s Bogom meni je izazov: Što mogu kao dijete

Božje? Mogu dolazi od riječi moć. Imam li moć živjeti blaženstva, odakle mi ta moć? Napast je i laž da se to ne može, kako bismo odustali ni ne pokušavajući. Bi li Krist u svojoj ljubavi nudio nešto neostvarivo? Isus u blaženstvima nudi puno više od naših očekivanja kako možemo ljudskim umom dovinuti“ poručila je Anušić, istaknuvši da se Bog u darežljivosti ne da nadmašiti.

„Darovalo je čovjeku svoju moć. Od Duha nam je svoga dao. Duh Sveti garantira, jamči da to mogu. On je Duh posinjenja da živim slobodno bez straha. Zato možemo živjeti blaženstva“ rekla je Anušić, smatrajući da je ta knjiga put udžbenika, priručnik za Isusove učenike, kao navigacija povezana sa satelitom, Evandželjem. „Prateći putokaze nećemo lutati, trošiti vrijeme na ono što nije kruh i što ne siti. Blago tij. sreća je povjerovati da bez Isusa ne možemo učiniti ništa. Ali sve mogu u onom koji me jača. Sreća je povjerovati da neću biti izgubljena ako ne idem širokim putem kojim svi idu, da neću biti ugrožena ako slijedim siguran Put, jedinu Istinu i kad dopustim da ne živim više ja nego da Krist živi u meni“ zaključila je Anušić.

Recenzent knjige je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, a u njoj su prilozi istaknutih hrvatskih teologa, kao i kardinala Josipa Bozanića i dr. fra Bonaventure Dude. Blaženstva su bila tema razmatranja u pripremi proslave četrdeset godina Kursilja u Hrvatskoj prije dvije godine. Mali tečaj kršćanstva prošlo je 18 000 polaznika. Prihod od prodaje knjige u izdanju Glasa Koncila i Kršćanske sadašnjosti ide za potrebe Kursilja i zakladu Biskup Josip Lang za stare i nemoćne. Događaj je obogatio i glazbeni nastup sjemeništara Zmajevića.

TUMAČENJE BLAŽENSTAVA – Izlaganje dr. don Elvisa Ražova na predstavljanju knjige ‘Putokazi sreće, blaženstva i svjedočanstva vjernika’

Blaženstva kao početak i središte Isusova Govora na gori naziva se “srcem evanđelja” ili “evanđeljem u evanđelju”. Imaju programatski karakter za Crkvu, osnovni su zakon ili ustav njezina života i djelovanja. U Govoru na gori Matej Krista predstavlja kao jedinog učitelja

gdje njegovih pet govora nadomještaju Mojsijevo petoknjižje, Krista prikazuje kao novog Mojsija, a Govor na gori kao novu objavu pod Sinajem. Štoviše, u Isusovoj osobi pred nama stoji sam Bog – Emanuel, Sin Božji koji je došao objaviti Oca i uvesti nas u njegovo Kraljevstvo. Stoga, blaženstva ne iznose samo program nego prije svega blaženstva ocrtavaju lice i karakter osobe Isusa Krista. Blaženstva govore o Isusu koji je ta blaženstva ostvario te je time

lakše živjeti po tim blaženstvima nasljeđujući osobu, a ne izvršavajući program.

Ono što može zbumnjivati slušatelja jest određena paradoksalnost da je "blažen" ili "sretan" (makarios) onaj koji baš i nema razloga biti sretan (siromah, ožalošćen, krotak, gladan, žedan), ali širi kontekst nam otkriva da su oni blaženi zato što su kao takvi baštinici Kraljevstva Božjega. Isus ne veliča siromaštvo, žalost, glad... niti ih ističe kao nekakav životni ideal, nego pokazuje svoju naklonost, preferencijalnu ljubav za siromahe, gladne, žedne...koji između sebe i Boga ne stavljaju bogatstvo, moć, ugled nego prihvaćaju spasenje Božje kao dječa. Za njih je sve relativno prema Bogu i njegovu spasenju te su spremni odreći se svega što bi stalo na put ostvarenju Kraljevstva Božjega u njihovom životu.

Blaženstva nisu samo za neke koji su odlučili Isusa slijediti izbližega (npr. redovnike i redovnice koji slijede "evandeoske savjete") jer Krist svoj govor ne upućuje samo užem krugu svojih učenika, već svima, cijeloj Crkvi. Treba ih razumjeti kao veće od zakona i zapovijedi jer potiču i oslobođaju ono najvrjednije i najplementitije u

čovjeku za spasenje svega svijeta. Te kao takvi trebaju postati princip djelovanja svakog vjernika.

1. Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! U Bibliji je blažen narod koji je Božja baština, osoba koja razmišlja o mudrosti i umije razborito, Marija je blažena jer je povjerovala i nosila Isusa. Blažen je onaj koji je izuzetno sretan, ushićen, vedar. Siromasi su blaženi zato jer je Isus postao siromah, ljudima obličjem nalik. A siromah duhom je onaj koji shvaća svoju nedostatnost i stoji pred Bogom poput golorukog prosjaka, potpuno otvoren Bogu i svjestan da sve što ima jest Božji dar. Božji siromasi (anavim) ili "siromasi duhom" su oni kojima je Bog jedini istinski oslonac te žive pred njim u punom predanju. Prvim blaženstvom Isus zapravo želi da čovjek bude slobodan od svega za Boga jer znamo da se bogatstvo može pretvoriti u idolopoklonstvo koje nas vodi u propast. Jedino slobodni i potpuno otvoreni za Boga primaju Kraljevstvo Božje kao najveći dar.

2. Blago onima koji tuguju: oni će se utješiti! Žalost se u Bibliji odnosi prvenstveno na tri stanja kojima se kidaju osobne veze i odnosi: smrt, grijeh i bolest. Isus je žalostan zbog Jeruzalema i njegove nevjere, te nasmrt žalostan i potresene duše pred onim što se ima zbiti. Njegovi učenici će se žalostiti kad im bude uzet Zaručnik. S druge strane, grešnici trebaju tu-

govati i plakati zbog svojih grijeha. No, žalost je jedan vid ljubavi prema bližnjemu koja sudjeluje u njegovoj žalosti te na izvjestan način izraz ljubavi prema Bogu kojeg smo povrijedili ili naši bližnji. To je izlaganje bolima i pat-

nji zbog smrti, grijeha ili nevjere drage osobe. Takav bi stav značio prihvati i živjeti onu ranjivost koja je oblik ljudskoga siromaštva i ne pokušavati postići lažno i prividno prevladavanje takvoga stanja sebičnim zatvaranjem i životom u raskoši, nego prevladavanje toga siromaštva koje u konačnici i u budućnosti čini sam Bog. Bog-tješitelj uskrsnućem svoga Sina

uklonit će uzroke svake žalosti, obrisati svaku suzu s ljudskog lica te otvoriti eshatološki prostor radosti u novom Jeruzalemu.

3. Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju! Krotkost je religiozni stav potpunog pouzdanja u Boga obilježen strpljivošću i poniznošću. Krotak čovjek je smiren, mirotvoran, potpuno oprečan ratobornomu i nasilnomu, podnosi proturječnost, oslobođen je svake agresivnosti i izbjegava svađe. Strpljivo podnosi blizinu zlih, pa i svoju, često najnemiliju. Ne pruža na silni otpor zlima, nego ih svladava dobrotom i ljubaznošću; ne postaje zvjerad na prvu suprotstavljenost, nego zlo pobjeđuju onom tihom ustrajnošću koja odaje veću snagu od na silnoga otpora i bijesa. Opisali smo Isusa. On je krotak kralj koji jaše na magarcu najavljujući sveopće stanje mesijanskog mira. On vla da u nemoći, te poziva svoje učenike da uzmu njegov jaram na sebe da se uče od njega jer je krotka i ponizna srca. Zemlju ne baštine silnici nego oni koji u njoj opslužuju Božji zakon. Zemlja je dar Božji i dana je da bi bila mjesto poslušnosti Bogu te iskazivanja časti i slave Bogu.

4. Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi! Pravedan je onaj čovjek koji vjeruje Bogu i nastoji vršiti njegovu volju. Povje

rova Abraham i uračuna mu se u pravednost. Ona uključuje i čovjekov ispravan život koji Bogu omogućuje da njegov naum bude izvršen. Pravednost je i dobro djelo koje čovjek čini. Pravednost se odnosi na čovjekov odnos prema Bogu, Božji odnos prema čovjeku i čovjekov odnos prema bratu čovjeku. Pravednost Božja izbavlja iz tjeskobe i uslišava molitvu, a pravednost je i čovjekovo pouzdanje u Boga. Pravednici će Boga gledati. Gladna i žedna duša koja čezne za Bogom, kao što košuta žudi za izvor-vodom, doći će i lice Božje gledati. Doći na vodu znači doći Bogu, a napiti se ove vode znači čuti njegovu riječ i biti još poslušan. Tako Bog utažuje žed’ svojom riječju. Isus je onaj koji je gladan i žedan za pravednošću jer je njegova hrana vršiti volju Oca njegova koji je na nebesima. Sitost se postiže žudnjom za Kraljevstvom Božjim i njegovom pravednošću koja rađa obiljem.

5. Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe! Isus traži da budemo milosrdni prema onima koji su nam učinili zlo. Da im ne vraćamo milo za drago, jer ako na zlo uvraćamo zlim umnažamo zlo. Zlo se može svladati samo dobrim. Stoga Isus zapovijeda da ljubimo i svoje neprijatelje i za njih molimo. Vjernik ne smije djelovati nagonski (na temelju prolaznih osjećaja) nego iz svoje pripadnosti nebeskom Ocu koji je sama ljubav i milosrđe. Štoviše, pozvani smo da budemo savršeni kao što je naš Otac nebeski. Ono se upravo očituje u savršenom oponašanju Božje milosrdne ljubavi prema svima pa i prema neprijateljima. Praštanje je ipak nezasluženi dar Božji, ne sposobnost naše grješne naravi, a prihvatanje toga dara očituje se u tome da praštamo jedni drugima. U prispodobi o okrutnom dužniku pokazuje se da je onaj koji je zadobio milosrđe izrugao odnosno prezreo milosrđe svojega Gospodara i nije usvojio milosrđe kao princip svojega odnosa prema bližnjemu. Stoga on zapravo nije ni primio milosrđe kad i sam nije bio kadar biti milosrdan. I u molitvi Očenaša ponavlja se ista milosrdna logika. Nama je oprošteno ili nam je iskazano milosrđe u onoj mjeri u kojoj smo spremni biti milosrdni prema svojim dužnicima. Onaj koji ne prima milosrđe ostaje u tami svojih vlastitih grijeha te ostaje nesposoban

milosrđe iskazati drugima.

6. Blago čistima srcem oni će Boga gledati! U Starom zavjetu srce nije samo središte čovjekove osjećajnosti nego i razmišljanja i odlučivanja. Srcem čovjek i planira i donosi odluke iz kojega onda rezultiraju dobra ili zla djela. Iz srca, kaže Matej, izviru opake namisli, ubojstva, preljub, bludništva... Ono je izvor i uporište naših odnosa. Iz toga je razumljivo zašto Bog traži da ga se ljubi svim srcem ili da od srca treba oprostiti bratu svojemu. Da bi netko bio blažen njegova kompletna nutrina mora biti čista. To je važno jer iz usta izlazi i iz srca izvire sve što onečišće čovjeka. Onečišće ga njegovo djelovanje koje nije u skladu s Božjom voljom. Ljudsko srce nije čisto ako je u sebi podvojeno da čini nešto što mu ne izlazi iz srca nego samo radi vanjštine (hipokrit, licemjer) kako bi ostavio samo lijep dojam pred ljudima. Iza dobrih djela moraju uvijek stajati potpuno čiste nakane srca. Blaženo gledanje Boga jest cilj našega života, a ono neposredno nije moguće ovdje na zemlji. Ipak, čisti srcem već ovdje na zemlji primjećuju Božju prisutnost i u njoj žive, djeluju i jesu.

7. Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati! Starozavjetni šalom sadržajno je daleko opširniji i opsežniji od našeg izraza mir jer uključuje više dimenzija: miru u srcu pojedinca, mir s ljudima i mir s Bogom. On je ispunjenje svih njegovih tjelesnih i duhovnih potreba, rezultat je ravnoteže duha i tijela, izriče sreću i zadovoljstvo, a ne samo odsutnost rata i nemira. Krist je Knez mironosni, Sluga Jahvin koji će ponijeti naše grijehe da nas izmiri s Bogom. Po daru Duha Svetoga poziva nas na službu mira i pomirenja. Obećanje i ispunjenje eshatološkog mira kojim će biti dokinuta sva neprijateljstva dogodit će se po Kristu Knezu Mironoscu. Krist je žrtva za mir, pa iz toga slijedi da proces pomirenja mora započeti žrtva, a ne počinitelj, tako mučitelj biva ponukan na pokajanje zbog svojih zlodjela i na ponovnu izgradnju vlastite ljudskosti. Kajanje mogu pokrenuti oni koji su počinili nasilje, ali pomirenje i oprاشtanje mora doći od strane onih koji su nasilje pretrpjeli. To je učinio Sin Božji na križu donoseći mir oprashtanjem s križa svojim mučiteljima. Sinovi su

nebeskog Oca oni koji tako nasljeđuju Krista i postižu savršenstvo na koje su pozvani.

8. Blago proganjima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko! Kako je moguće da je blago nekome koji je proganjen! Isus navljuje svoju muku i uskrsnuće u Jeruzalemu, a Petar ga odgovara jer razmišlja po ljudsku, vidi samo muku, a zanemaruje uskrsnuće. Ne gleda iz Božje perspektive. Zanemaruje i važno ljudsko iškustvo da se sve vrijedno i na ovom svijetu postiže kroz muku, napor i trpljenje. Uzak je put koji vodi u spasenje i posut je trnjem. Krist je taj Pravednik koji trpi zbog svoje poslušnosti prema Ocu nebeskom i zbog izvršavanja njegove volje. Isto obećava i svojim učenicima da će zbog pravednosti biti proganjeni, ali i povezani s Bogom kao jedinim svojim osloncem u životu. Jer pravednik će od vjere živjeti. Trpljenje progonstva ima ulogu svjedočanstva prema progoniteljima i poganim jer se učenikova vjerodostojnost pokazuje i dokazuje dosljednošću u vrijeme kušnje. Tko ustraje do kraja taj će se spasiti. Bit će baštinik kraljevstva nebeskoga.

Na kraju Vam želim da čitajući ovu knjigu osjetite predokus blaženstava već ovdje na zemlji, a u eshatonu puninu spasenja. Ugodno i duhovno korisno čitanje. Hvala na pozornosti!

‘VEČER SJECANJA NA IVANA PAVLA II.’ – FILM I KNJIGA ‘KAROLU S LJUBAVLJU’ I ‘DOM POKRAJ VISLE’ DOMAGOJA PEJIĆA

Duhovni susret ‘Večer sjećanja na Ivana Pavla II.’ povodom blagdana sv. Ivana Pavla II., u zahvalnosti za darove tog sveca Crkvi, svijetu i Hrvatskoj, održana je u četvrtak 20. listopada u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. Prikazana je projekcija dokumentarnog filma ‘Karolu s ljubavlju’ autora Domagoja Pejića, novinara i voditelja HKR-a. Jedinstveni sadržaj iz tog filma i na takav način u hrvatskoj javnosti još neizpripovijedani život Karola Wojtile, Pejić je velikim dijelom opisao i u svojoj najnovijoj knjizi putopisu ‘Dom pokraj Visle’. To je peto Pejićevo djelo koje na nestandardan način, s osobnom notom autora koji izuzetno poznaje život poljskog pape u nizu široj javnosti teže

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

dostupnih detalja iz papinog života, s nizom osobnih imena i susreta, opisuje razne situacije i trenutke iz života Karola Wojtla.

Film je režiran kao harmonični i skladan mosaik niza snimljenih autentičnih lokacija, mesta, kuća i ulica koje je Pejić osobno pohodio u Poljskoj, a svaka je povezana sa životom pape. Svojom naracijom, gdje je moguće i starim crno-bijelim fotografijama Wojtiline obitelji, Pejić gledatelja vraća u prošlost i konkretnе situacije u kojima je papa živio kao dječak i mladić, prožimajući sve to i detaljima iz ondašnjeg povijesnog konteksta obilježenog prodom nacizma. U pojedinim trenucima, hodajući mjestima kojima je i papa kao mladić prolazio, autor filma osjećajno nastoji proniknuti u papina stanja duše, tijela koje je živjelo u materijalno oskudnome, pitajući se kako se Wojtila, dječak, mladić, radnik, tada mogao osjećati, o čemu razmišljati. Sve to ilustrira i Wojtilinim riječima koje je o svom životu papa izrekao u raznim prigodama.

Film putopisno donosi prizore crkve u Lipniku, sela u kojemu je papin otac Karol rođen i kršten, zatim Bielsko Biale, grada u kojem je u svojoj 26. godini od šarlaха umro liječnik Edmund, papin brat. Karol i Edmund su bili jako povezani te je papa rekao da je teže podnio bratovu smrt nego smrt svoje majke, jer se nije kad je umrla, iz svoje rane dobi nije niti mogao sjećati, kao brata s kojim je odrastao. Karol nije upoznao ni svoju sestru Olgu Mariju koja je umrla nakon svega šesnaest sati od svog rođenja, što Pejić dokumentira i upisom imena te djevojčice u maticu umrlih.

Autor donosi i kadrove kamenoloma Zakrzówek i tvornice Solvay u koju je Wojtila kasnije prešao raditi, početkom Drugog svjetskog rata, da bi izbjegao deportaciju u logor, kako bi mogao brinuti o svom bolesnom ocu. Tu je Karol radio tri godine, od svoje 21. godine života. Svaki vizualni prizor Pejić potkrjepljuje spomenom imena osoba koji su bili u blizini Karola ili su ga poznavali u određenom trenutku života, donoseći što su neki od njih o njemu tada rekli.

Publika u sjemeništu izrazila je veliko zadovolj-

stvo i pohvale za polusatni film u kojem Pejić dinamično prikazuje svoj prošlogodišnji put u Poljsku, gdje je htio biti točno 18. veljače, jer je toga datuma umro Karol, otac poljskog pape s kojim je bio jako povezan, budući su njih dvojica ostali sami, nakon smrti drugih članova obitelji. Cilj tog zadnjeg od pet Pejićevih pohoda Poljskoj bio je pohoditi baš dom gdje su Karol Wojtila otac i Karol sin živjeli tri godine, od 1938. g., u ulici Tyniecka na kućnom broju 10. U podrumskom prostoru te kuće papin otac je i umro, a nakon očeve smrti, sin Wojtila tu sam živi još tri godine. U toj je kući osnovano i 'Kazalište riječi' u kojem je Wojtila bio amater glumac. Autor filma je pohodio i mjesto Lipnik u kojem su odrasle tri generacije Wojtila.

Pejić uvodno slikama potkrjepljuje i prikaz papinog obiteljskog stabla, a završava prizorima iz krakovske ulice Felicjanek gdje je u brojnoj obitelji odrasla papina majka Emilia te crkve sv. Mikolaja u kojoj je majka krštena. Zanimljivi podatak je i ulica, koja je sad kružni tok Rondo u Krakovu, kao mjesto gdje je 24-godišnjeg Karola Wojtilu udario kamion njemačke vojske, krajem veljače 1944. g., po povratku s posla. Tada su mu pomogli žena izašla iz tramvaja i njemački časnik koji je naredio vozaču jednog kamiona da Karola odvede u bolnicu.

Film je na Međunarodnom festivalu kršćanskog filma u Bjelorusiji 2015. g. dobio priznanje stručnog žirija da je 'rađen s velikom ljubavlju prema Sv. Ivanu Pavlu II.', što slikom, glazbenom podlogom, sadržajem i načinom Pejićeve naracije potvrđuje svaki prizor filma. U prigodnoj riječi autor je rekao kako Hrvati jesu zahvalni papi za njegovu ljubav prema našem narodu, ali on se osobno pitao, kako izgle-

da zemlja tog čovjeka koji nas toliko voli. I papa ima svoj dom, svoje gradove i ulice odrastanja i življenja, kako tek njih mora voljeti, ako je prema hrvatskoj zemlji toliku ljubav pokazao. Što više, rekao je Pejić, jedan mu je poljski svećenik rekao da su se Poljaci malo i začudili papinom odlukom da na zalazu svog života, za svoje jubilarno, stoto pastirsko putovanje nije pohodio svoju rodnu Poljsku, kako su mnogi među njegovim narodom očekivali, nego Hrvatsku.

Također, za svog susreta s papom Ivanom Pavlom II. na Trgu sv. Petra u Vatikanu u svibnju 1995. g., Pejić je papi, između ostalog, rekao: 'Sveti Oče, neka Bog blagoslovi Vas i Vašu domovinu Poljsku'. Na to je papa podignuo svoj topli, duboki očinski pogled prema njemu, dirnut kako je dobio potrebu spomenuti baš njegovu domovinu te mu je na hrvatskom rekao: 'Hvala lijepa'. Pejića je jako dojmio taj papin odgovor, koji je imao posebnu težinu i urezao mu se u trajno sjećanje kao izraz velike ljubavi koju je Wojtila nosio prema svojoj domovini.

Prije jednog odlaska iz Poljske, što je i misao vodilja filma uvodno naznačena, sv. Ivan Pavao II. je rekao: „Pustite me prije nego odem, da još jednom pogledam Krakow u kojem mi je drag svaki kamen i svaka cigla. I da gledajući Krakow, još jedanput vidim Poljsku“.

OPROSNIČKO HODOČAŠĆE PROSVJETNIH DJELATNIKA U KATEDRALU SV. STOŠIJE

Oprosničko hodočašće prosvjetnih djelatnika i kateheta, profesora i odgojitelja u katedralu sv. Stošije u Zadru održano je u nedjelju 23. listopada. Misno slavlje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a među koncelebrantima su bili i mr. don Gašpar Dodić, predstojnik Katedetskog ureda Zadarske nadbiskupije i dr. don Elvis Ražov, ravnatelj Visoko-teološko katehtske škole u Zadru. Budući da su oprosnička hodočašća povezana s Godinom milosrđa, nadbiskup je govorio o značenju te godine i na primjeru sv. Ivana Pavla II. čiji je blagdan proslavljen dan ranije. „Sve što imamo nije naša zasluga nego Božji dar. To je osobito aktualno u Godini milosrđa koju nam je Crkva darovala po papi Franji, da bismo bili milosrdni poput

Oca. Ali, ne samo da znamo da imamo takvog Oca, nego da bismo i mi te kvalitete Oca pokušali usvajati i prakticirati u životu“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je milosrdno srce sastavni dio pastirskog djelovanja i naučavanja i sv. Ivana Pavla II.

„Kad ga je Mehmet Ali Agca htio ubiti i tako je usmjerio pištolj da nije trebao promašiti, poslije je sv. Ivan Pavao u svojoj knjizi napisao: ‘Dok je jedna ruka gađala mene, druga ruka je upravljala metkom’, pa nije pogodila vitalne organe. Kad je papa posjetio Agcu u zatvoru, prvo pitanje njegovog ubojice bilo je ‘Pa kako si ti ostao živ?’. Papa nije trebao preživjeti“ rekao je nadbiskup, dodavši da je metak završio u krunci Gospinog kipa u Fatimi kao uspomena na taj dan, „nezaboravni događaj kad je nebo interveniralo i spasilo život Ivana Pavla II.“

Nadbiskup je rekao i da je, nakon par dana što se papa probudio iz nesvijesti, prvu misao uputio narodu koji je na trgu molio. „Rekao je ‘Hvala za vaše molitve. Čekate da vas blagoslovim. Hvala za vašu podršku i molim se osobito za dvije osobe’, koje su bile ranjene s njim. I dodaje rečenicu koja je znak njegovog velikog kršćanskog srca: ‘Bratu koji me pokušao ubiti iskreno sam oprostio’. To je veličina Ivana Pavla II. koja može biti samo plod Božjeg milosrđa i Božje ljubavi koje je i on, osjetivši da ga Bog voli, htio pokazati prema svom ubojici“ rekao je mons. Puljić. Potaknuo je prisutne da u Godini kad smo poticani biti milosrdni poput Oca, pokušamo upiti i te riječi sv. Ivana Pavla II., „nek i nama pomogne da budemo milosrdni prema ukućanima, susjedima i svima s kojima se družimo i radimo“.

Nadbiskup je potaknuo prisutne da molitvu osobito usmjere za svoje roditelje i sve koji su im pomogli na njihovom putu vjere. Primjer i poticaj za to je i učenik Timotej kojeg je Pavao osobito volio, zaredio za svećenika i biskupa, tragom navještaja Pavlove poslanice tom svom dragom učeniku. „Bio mu je toliko drag da mu se povjerava, isповijeda najintimnije, povjera va mu kako su ga svi napustili. Kad je bila prva obrana, ‘Nitko ne bijaše uz mene. Sv i me naptuše. Ne uračunalo im se’. Pavao je to očekivao kao pastir koji se sav predao, da uz njega

neće biti neki kojima je Krista navijestio“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da se to dogodi svakome u životu. No i u takvoj situaciji Pavao kaže da ga Gospodin nije ostavio, stajao je uz njega i krijeo, da se po njemu razglasiti poruka. „Divan primjer i isповјед. I mi smo tako nešto slično osjetili. Bogu hvala da nismo u tim trenucima skroz izgubili povjerenje, nego je ostalo povjerenje u Boga koji nas nikad ne ostavlja“ naglasio je mons. Puljić.

Pohvalio je uzornim i Pavlovo viđenje svog kraja života kad mu se i zdravlje pogoršalo i osjeća da mu je prispjelo vrijeme odlaska. Pavao se sjeća kako je Timotej, kad su Pavla prebili, kamenovali i iznijeli izvan zidina da umre, pošao sa svojom bakom i majkom pokopati ga. No vidjeli su da Pavao još nije mrtav. „Pavao se sjeća, dok je mladi Timotej stajao nad njim, kako su mu suze isle. Timotej plače jer vidi da njihov prijatelj, učitelj umire. Usuđujem se reći da je od tih njegovih suza Pavao ozdravio, probudio se: ‘Sjećam se, dragi Timoteju, tvojih suza i tvoje ljubavi koju si u tom trenutku pokazao prema meni. Ta osjetljivost, tu ljubav koju si tada pokazao, duguješ svojoj majci i baki. Ne moj to zaboraviti. Tvoja vjera je plod njihove vjere’“ istaknuo je Pavlov poticaj nadbiskup zaključivši: „Sjećajući se Ivana Pavla II. i drugih vrijednih svjedoka vjere te osobito razmišljajući o apostolu Pavlu, Bogu zahvaljujemo za

takve svjedoke vjere koji nas ne ostavljaju mirnima. Dapače, potiču nas. Zahvaljujemo Pavlu što je mogao biti vjeran do kraja i molimo ga da pomogne i nama, u našem narodu i umornoj Europi, da imamo sve više takvih svjedoka. Neka pomogne našim obiteljima, očevima

i majkama, bakama i djedovima, da i oni mogu na kraju poput Pavla reći, dobar smo boj bili, trku završili, vjeru sačuvali“.

ZNAČENJE VISOKOG JUBILEJA BENEDIKTINKI SV. MARIJE U ZADRU

Benediktinke sv. Marije u Zadru od 27. do 29. listopada obilježavaju 950. obljetnicu darovnice hrvatskog kralja Petra Krešimira IV. kojom je on na Božić 1066. g. u Šibeniku svojoj sestri Čiki, obnoviteljici Samostana sv. Marije, darova posjede u Zadru i njegovoj okolici, a Samostan sv. Marije uzeo je pod svoju zaštitu osiguravši mu ‘kraljevsku slobodu’. Obnovljen na tim materijalnim temeljima, ali nadasve vođen duhovnim vrijednostima koje crpi iz evanđelja i Pravila svetog Benedikta, Samostan svete Marije živi do danas. Smatra se da su samostan osnovali benediktinci iz Sv. Krševana već prije 906. g., kad se spominje opatica Agape. U natpisu uklesanom u kamen spominje se opatica Lampridija 920. g., te potom u samostanskom rukopisu Descrizione opatica Agape 1050. g. Međutim, od 1066. g. Samostan sv. Marije ne prestano živi do danas i jedina je preostala od svih redovničkih obitelji u Hrvatskoj koju je utemeljila hrvatska kraljevska loza.

Čuvši za Čikinu odluku da obnovi Samostan sv. Marije, opat Sv. Krševana, Petar, daruje joj crkvicu ‘sancte Marie Minoris ante portam Bellate’ oko koje Čika počinje podizati samostan. Posjedi koje su stjecale opatice i koludrice Samostana sv. Marije i danas daju plod, kao i tradicija podučavanja po kojoj su koludrice sv. Marije poznate među Zadranima, a koja i danas živi kroz njihovu Osnovnu glazbenu školu sv. Benedikta i Dječji vrtić ‘Golubica’. Zajedno sa samostanom rasla je i kulturna i umjetnička baština koju su koludrice kroz duga stoljeća očuvale i u Drugom svjetskom ratu, branile je pod cijenu života ne odavši tajnu gdje je blago pohranjeno. Sada je to sakralno blago izloženo u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti koju je Miroslav Krleža nazvao ‘Zlato i srebro Zadra’. Koludrice su čuvarice te izložbe i brinu o predstavljanju eksponata posjetiteljima među kojima su relikvijari, kipovi, slike svetaca i zlatovizi od 8. do 18. st.

Kada su u Drugom svjetskom ratu crkva sv. Marije, samostan i kapitularna dvorana razoren zapaljivim bombama, kao svjedok povijesti i romaničkog graditeljstva ostao je zvonik s natpisom iz 1105. g. koji je izgrađen o trošku hrvatsko-ugarskog kralja Kolomana. Osim što je sačuvano sakralno blago, sačuvani su i brojni spisi i pergamente koje bilježe hrvatsku povijest, a sada se čuvaju u arhivu zadarskih benediktinki. Među mnogim dragocjenim spisima, tu se čuva i Kartular sv. Marije iz 11. st. u kojem je darovnica hrvatskog kralja Petra Krešimira IV.

Benediktinke ustaju u 5,00 sati i zajedničkom molitvom u 5,30 sati započinju dan molitve, liturgijskog slavlja, razmatranja Božje riječi i duhovnih spisa te rada. Uz rad u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti i djelovanje Osnovne glazbene škole i dječjeg vrtića, samostan ima razne umjetničke radionice, atelijer emajla, čipaka, koludrice izrađuju krunice, suše cvijeće od kojeg prave umetke za knjigu, čestitke i slike. Živa je i restauratorska radionica starih knjiga i pergamenta. Neke sestre su umješne s iglom, radeći razne vezove, križiće. Vrijeme posvećuju uređivanju crkve, samostana i SICU-a jer „sa svime treba rukovati kao sa svetim oltarskim posuđem“.

Od 7. st. bilo je benediktinskih samostana u cijeloj Hrvatskoj, a sačuvali su se samo u Dalmaciji. Benediktinski samostani u Dalmaciji nalaze se na lijepim mjestima uz more ili u centru grada. Jedino je muški benediktinski samostan na Čokovcu pokraj Biograda n/m izgrađen na vrhu brda.

„Monah i koludrica nisu pozvani samo na

molitvu nego i na rad koji im povjeri opat, odnosno opatica. Pravilo sv. Benedikta sažeto je u geslu ‘Moli i radi da se u svemu slavi Bog’. Važnost monaha i koludrice je u tome da budu znak prisutnosti Kristove, da nasljeđuju Krista u ljubavi, poniznosti, poslušnosti, molitvi i radu. Benediktinci su od početaka učili ljudi moliti i raditi, pisati i čitati, obrađivati zemlju, graditi građevine i obavljati razne druge poslove. Ne može se živjeti samo od molitve. Sv. Benedikt želi da u samostanu budu radionice. Potaknuti smo primjerom Isusa jer Isus kaže ‘Otac moj neprestano radi, zato i ja radim’ (Iv 5,17). Monasi i koludrice mole i rade i slave Boga“ poručuju zadarske koludrice sv. Marije koje su najstarija redovnička zajednica u Hrvatskoj i nakon jedne francuske, druga najstarija ženska benediktinska zajednica u svijetu.

ZADAR: MISA ZA POČETAK NOVE AKADEMJSKE GODINE SVEUČILIŠTA U ZADRU

Misu za početak nove akademske godine Sveučilišta u Zadru na blagdan sv. Dimitrija u srijedu 26. listopada u crkvi sv. Dimitrija u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Pušić. Propovijedao je mr. don Zdenko Dundović, voditelj Društva za povjesnicu Zadarske nadbiskupije ‘Zmajević’. „U vremenu u kojem živimo, zbog čega je u kršćanima strah, bio direktor poduzeća, dekan fakulteta, ravnatelj i profesor škole ili gdje god radio u životu; zbog čega je teško javno i jasno iznositi, kad nas se pita, svoje životne stavove i uvjerenja“ upitao je mr. Dundović, dodavši da živimo u kompleksnom vremenu u kojem jasan i svrhovit govor nailazi na velike otpore.

„Kad je Isus došao u hram i vidio trgovce, nije rekao, ‘Molim vas, hoćete se pomaknuti’, nego je uzeo stol i sve isprevrtao. Zamislimo danas, a ima primjera gdje bi to trebalo učiniti, na nekim slavlјima koja su postala vašar i nemaju notu bogoslužja jer joj ne damo da se u potpunosti objelodani, rekli bi da smo ludi. Zanimljivo, kad je Isus tako reagirao, nitko mu se nije suprotstavio, iz cijelog hrama. Zato jer je bio u pravu. Isus uvijek navješta istinu i nema razloga za strah. Isu kaže, ‘Ne bojte se ljudi’ i ‘Istina će vas oslobođiti’“ istaknuo je mr. Dundović, upozorivši da je temeljni problem u

ovom vremenu što se bojimo reći istinu.

„Prije svega, Crkva se boji reći istinu. Danas, nažalost, u jednom dijelu hijerarhijske Crkve, ljudi zbuljuju kršćane nekakvim izjavama koje su dvosmislene, nagnju pomalo liberalizmu, ulagivanju masama, kome ili čemu. I ljudi budu zbuljeni. To je činjenica. A Isus kaže, ‘Vaša riječ neka bude da da, ne ne’. Dakle, moramo govoriti istinu. Ne bojte se ljudi, Božja je riječ. Bojte se onoga koji može dušu i tijelo pogubiti u paklu“ upozorio je propovjednik, dodavši da je problem vremena i to što i velik dio kršćana više ne vjeruje u pakao. Spomen đavla uspoređuje se sa srednjim vijekom.

„Ljudi mogu uzeti život, ali ništa više od toga. Ako budemo kukavica i ustuknemo, ako nismo jasni u naučavanju, u govoru, u propovijedanju, jao nama. U Otkrivenju Bog progovara po apostolu Ivanu evanđelisti, ‘O da si barem studen ili vruć. Ali kad si mlak, ispljunut ću te iz usta svojih’. Meni je to kao svećeniku veliko upozorenje i nekad izaziva strah, jer konačno, moramo umrijeti“ istaknuo je mr. Dundović, potaknuvši da se, kad nastupamo pred ljudima kao kršćani, ne bojimo onoga što nam ljudi mogu učiniti. „To je relativno i ne vrijedi. Nego se bojte onoga tko vam može dušu i tijelo pogubiti. Tu je Isus bio bez rezerve, bez kompromisa. Mnogi učenici su napustili Boga i Božju riječ. ‘Tvrd je to govor, tko to može slušati, tko se može spasiti, Gospodine’. Kolika je sloboda u Isusu, kad kaže apostolima, ‘Hoćete li i vi otići?’. Idite, nitko vas ne drži. Ali Isus ne može odstupiti od svojih principa. To je važno.

U duhu svetopisamske riječi, u Knjizi Mudro-

sti se kaže da su duše pravednika u ruci Božjoj i njih se ne dotiče nikakva muka. Onaj tko stoji u vjeri u Boga nema razloga za strah, dok nastoji živjeti evanđelje i biti u Božjoj blizini“ poručio je mr. Dundović. Istaknuo je da nitko od ljudi nije savršen, ali svaki kršteni pozvan je na savršenstvo kakav je Otac na nebesima. „Savršenstvo je najlakše ispuniti upravo kroz žrtvu. Žrtva je najteži ali i najsigurniji put prema savršenstvu, prema usavršavanju svog života s Bogom. U trenutku kad je čovjek spremna dati svoj život za svoje uvjerenje, on čini zajedno s Kristom savršeno bogoslužje. Zato je mučenička smrt sjeme novih kršćana. Crkva je to uvijek navještala, govorila i živjela“ naglasio je propovjednik.

Ohrabrio je vjernike da se ne boje jasnog govora zbog vlastitih grijeha, jer svatko ima grijeha, propuste i mane. „To nije bitno. Sveti Petar, prvak Katoličke Crkve učinio je najgori grijeh, izdao je i zanijekao Isusa. Gospodin kaže, ‘Tko se prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem na nebesima’. Petar se pokajao, shvatio je svoj grijeh i Bog mu je milostivo oprostio. Takav je naš Bog“ istaknuo je mr. Dundović, potaknuvši da se ne osvrćemo na podrugivanje vjeri i crkvenom nauku, kad se kaže da katolik zgriješi pa se isповijedi, pa uvijek iznova tako.

„Smisao vjere je biti svjestan grijeha i pokušati ga izbjegavati u svakom trenutku. To nije lako. Napadaju nas misli, ali zato molimo, ne uvedi nas u napast. Da nas Gospodin osloboди od grijeha i od kazni koje grijesi sa sobom nose. U srcima katolika treba odzvanjati Božja riječ koju je Isus uputio nama: ‘Vi ste svjetlost svije-

ta, vi ste sol zemlje'. Ali, ako sol obljutavi, čime će se osoliti?'. Smatram da je ona danas jako obljutavila u svima nama. Potrebno nam je više vjere, više hrabosti, da se ne bojimo jasno reći svoj stav. Imajući uvijek na umu Božju riječ 'Ne bojte se ljudi. Bojte se onoga tko vas može pogubiti zauvijek'. Ako se Isusa odreknemo, izgubili smo. Konačno smo izgubili. Zato uviјek treba birati Isusa koji je jedina istina. Treba birati njegovu riječ, živjeti je i ako treba, dati život za tu riječ. Budimo neustrašivi, hrabri, jer kaže sveta Božja riječ, Bog stoji iza nas. Ako je Bog za nas, tko će protiv nas? Vjerujem da je to moguće živjeti i danas, u 21. st." poručio je mr. Dundović.

Primjer u tome je i sv. Dimitrije čiji je blagdan jedan od najranije štovanih i liturgijski oblikovanih dana. Značio je za prvu kršćansku zajednicu a trebao bi značiti i nama danas, rekao je propovjednik, ističući zbornu molitvu 'Gospodine, ti proslavljaš divnim čudima svog mučenika, blaženog Dimitrija'. „Obasipa ga već za života mnogim vrlinama, ne samo u trenutku njegove mučeničke smrti. Isus Krist ne stavlja naglasak na čudesa. Isusu to nije fascinantno. Ali Isus jako stavlja naglasak na znakove. Učenicima kaže da trebaju iščitavati znakove vremena u kojem žive. Iako apostoli puno toga nisu razumjeli. Isus je bio jasan i jednostavan, no često neshvaćen, čak i odbacivan. Upravo zbog svoje jednostavnosti kojom je govorio ljudima" rekao je mr. Dundović, istaknuvši da su sveci, osobito mučenici prvih kršćanskih vremena, jednostavni ljudi.

Dimitrije je bio đakon sv. Irineja, a platio je glavom jer je htio sačuvati svete liturgijske knjige koje su Rimljani htjeli zapaliti i tako naštetiti kršćanskoj zajednici. „Dimitrije to nije htio dopustiti nego je radije položio svoj život. U darovnoj molitvi blagdana piše neka nas Gospodin po zagovoru mučenika Dimitrija očvrsne u vjeri, da nam hrabrosti i snage da se prikažemo kao žrtva ljeganica Bogu koji takvu žrtvu rado prima, jer ona ima svoj duboki smisao i svrhu u svjedočenju vjere" poručio je mr. Zdenko Dundović.

U misi koju je pjevanjem animirao Katedralni zbor sv. Stošije pod ravnanjem Žana Morovi-

ća sudjelovali su studenti, profesori i djelatnici Sveučilišta u Zadru, predvođeni rektoricom dr. Dijanom Vican i prorektorima. Suslavilo je više svećenika, među kojima i dr. don Elvis Ražov, pročelnik Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru, o. Franjo Kowal, povjerenik za pastoral mladih i studenata i generalni vikar Zadarske nadbiskupije mons. Josip Lenkić.

POZDRAVNI GOVORI NA POČETKU PROSLAVE 950. OBLJETNICE NEPREKINUTOG DJELOVANJA BENEDIKTINSKOG SAMOSTANA SV. MARIJE U ZADRU

„Časne sestre benediktinke su i same živi spomenik i divna institucija grada Zadra. Uz Zadarsku nadbiskupiju, benediktinska zajednica sv. Marije najstarija je institucija u gradu Zadru, a i puno šire“ istaknuo je prof. dr. Pavuša Vežić, jedan od priredivača znanstvenog kolokvija kojim se obilježava 950. obljetnica spomena samostana sv. Marije u darovnici kralja Petra Krešimira IV. (1066.-2016.). Trodnevna proslava te visoke obljetnice počela je u četvrtak 27. listopada u crkvi sv. Marije u Zadru. Susret je počeo otkrivanjem trolista te kraljevske darovnice izložene na početku svetišta u crkvi u formi triptiha u staklenom okviru, od strane č. m. Anastazije Čizmin, opatice samostana. Osam izlagača koji proširuju spoznaje o kulturnim, političkim i vjerskim prilikama u 11. st., kad je opatica Čika obnovila samostan sv. Marije, prethodili su pozdravni govorovi domaćina. Č. m. Anastazija, 180. u nizu opatica zadarskog benediktinskog samostana, izrazila je dobrodošlicu u zajednicu koja slavi 950 godina neprekinutog života molitve i rada u samostanu sv. Marije.

„Život pod svodovima sv. Marije počeo je prije više od tisuću godina, ali od 1066. g., kad ga je obnovila i u njega ponovno život udahnula opatica Čika, postojano odolijeva stoljećima i burnim vremenima“ rekla je opatica Anastazija. Na Božić 1066. g. hrvatski kralj Petar Krešimir IV. opatici Čiki koju naziva sestrom darovao je posjede u Zadru i njegovoj okolici te samostan sv. Marije uzeo pod svoju zaštitu, osiguravši mu kraljevsku slobodu koju su kasnije potvrdili i drugi vladari.

„Darovani posjedi bili su dobar temelj za život samostana. No, prije svega duhovne vrijednosti evanđelja i pravila sv. Benedikta osigurale su samostanu sv. Marije čvrste duhovne temelje koji su omogućili da život u njemu već 950 godina neprekidno teče, kroz molitvu i rad, Ora et labora, da se u svemu slavi Bog. Opatica Čika i njena duhovna snaga kojom je obnovila samostan, kao i brojne druge opatice i koludrice koje su kroz stoljeća stjecale i čuvale baštinu ovog samostana, neprekidno uzdižući molitve Bogu, nadahnuće su benediktinkama u svim vremenima“ istaknula je opatica Anastazija na početku susreta kojeg su organizirali benediktinice sv. Marije Zadar, Zadarska nadbiskupija i Sveučilište u Zadru.

„Darovnica koju vidimo i sadržaj koji o tom događaju primamo budi u svakome strahopštovanje pred godinama koje su prošle, poštovanje pred onim što se zbilo, kad je kralj Petar Krešimir IV., uz blagoslov splitskog nadbiskupa i potporu svih drugih tadašnjih hrvatskih biskupa, izdao svoj dekret o kraljevskoj slobodi samostanu sv. Marije. To sa zahvalnošću spominjemo. Ponosan sam kao Hrvat, kao nadbiskup i kao član biskupskog kolegija u Hrvatskoj što se to tada dogodilo“ istaknuo je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, dodavši da se u tom činu „zbilo nešto sasvim normalno, ali živimo u vremenima kad se to tako ne vrednuje“.

„Da kralj traži blagoslov splitskog nadbiskupa i potvrdu drugih biskupa. Bez Vatikana i Svete Stolice. Dakle, sami smo osjetili kako je važno taj čin tako blagosloviti. Osobito me dira i znakovito je da je kralj u toj svojoj odredbi dao smjernicu ‘Ako bi se netko drznuo pa omeo naš plan, koji smo ja, splitski nadbiskup i ostali biskupi zaključili, čeka ga...’. Bogu posvećeni život za Crkvu je jako važan i sastavni je dio od početka Crkve. Kralj je htio u pravne okvirne staviti, zagarantirati svojom vlašću, svojom naklonošću, da taj život cvjeta. Mi smo ponosni na devet i pol stoljeća što je taj život ovdje nazočan. Bogu zahvaljujem za taj dar koji nam je Bog dao kroz stoljeća. I zazivam blagoslov neka traje još stoljećima“ rekao je nadbiskup Puljić.

U ime suorganizatora, Sveučilišta u Zadru,

prof. dr. Dijana Vican, rektorica Sveučilišta u Zadru, rekla je da se ono osjeća privilegiranim što može biti potpora u proslavi te obljetnice. „Čestitam i osjećam se kao plamičak generacije koja će cijelu godinu razmišljati o toj 950. godini, jer smo mi u našim racionalnim vremenskim rasponima začuđeni. Pa ču to čuđenje pretvoriti u intelektualno čuvstvo i slaviti 950 godina spomena na taj samostan i darovnicu“ rekla je dr. Vican.

Prof. dr. Josip Faričić, moderator kolokvija i prorektor Sveučilišta u Zadru, istaknuo je da su benediktinke devet i pol stoljeća prolazile plime i oseke svih događaja koji su obilježavali Zadar. „Grad je mijenjao državne i političke stave. Nije bilo lako, bilo je razdoblja procvata i izrazitih stradanja, ali benediktinke su čuvale izuzetno vrijedno bogatstvo grada Zadra. Vjerljivo zato što su uvijek imale opcije a, b i c“ rekao je dr. Faričić, najavivši da će tekstovi predavača na kolokviju biti objavljeni u monografiji na hrvatskom i engleskom jeziku, kako bi šira akademska zajednica i svi zainteresirani imali prigodu upoznati se s važnim i relevantnim spoznajama o tom važnom događaju.

Pozdravio je i prisutnost profesora sa Sveučilišta u Zagrebu, rekavši da s izlagачima sa Sveučilišta u Zadru u tom događaju čine točku susreta ta dva ugledna akademska čvorista i jezgre u domovini.

Prof. dr. Pavuša Vežić, osobno uključen u organizaciju skupa, čestitao je benediktinkama rekavši da ta zajednica predstavlja naš današnji trenutak dugog povijesnog kontinuiteta. „Riječ je o jednom mileniju. U tom mileniju samostan je prikupio izvanredno spomeničko blago. Neizmjerna je briga koludrica o tom blagu. Već po urednosti i ljepoti crkve sv. Marije vidi se predanost časnih sestara prema spomeničkom nasljeđu. Nije slučajno da su s tim marom upravo one izabrane biti voditeljicama divnog muzeja ‘Zlato i srebro Zadra’ u kojem veliki dio tog blaga predstavlja blago samostana sv. Marije“ rekao je dr. Vežić.

Na susretu su bili i Stipe Zrilić, župan Zadarske županije, dr. Zvonimir Vrančić, zamjenik gradonačelnika Grada Zadra, dr. Živko Kolega,

predsjednik Gradskog vijeća Grada Zadra te zainteresirana javnost među kojima svećenici, redovništvo, vjernici laici, studenti, prijatelji i poštovatelji zadarskih benediktnki.

**ZADAR: ‘CROATIA BENEDICTINA:
HRVATSKO KRALJEVSTVO,
PETAR KREŠIMIR IV. I ORDO SANCTI
BENEDICTI’ – doc. dr. Tomislav Galović**

„Croatia Benedictina: Hrvatsko Kraljevstvo, Petar Krešimir IV. i Ordo Sancti Benedicti“ naziv je predavanja doc. dr. Tomislava Galovića s Odjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koje je održao na znanstvenom kolokviju ‘950. obljetnica spomena samostana sv. Marije u darovnici kralja Petra Krešimira IV. (1066.-2016.) u četvrtak 27. listopada u crkvi sv. Marije u Zadru. Dr. Galović je opisao razloge povezanosti kralja i benediktinskog reda te izložio presjek njegovog povjesnog djelovanja u Hrvatskoj. Razdoblje Hrvatskog kraljevstva za Petra Krešimira IV. nazuže je povezano s redom sv. Benedikta, a naziv Croatia Benedictina odgovara upravo razdoblju Hrvatskog kraljevstva za Petra Krešimira IV. na čijem je čelu bio od 1058. do 1074. g. To je naš prvi vladar za kojeg je u suvremenim izvorima potvrđena titula kralja Hrvatske i Dalmacije, rekao je dr. Galović.

„Obljetnica benediktinki je važna jer je to izravna poveznica s počecima hrvatske države i s počecima Hrvatskog Kraljevstva. Imamo redovnike koji jedini unutar hrvatske povijesti vuku direktno vertikalnu od naših početaka do danas. Drugo sve nam je propalo. Propala nam je kneževina, kraljevstvo, političke struje su se mijenjale na ovim područljima i tko je ostao? Ostale su časne sestre benediktinke“ istaknuo je dr. Galović, naglasivši da se od do danas sačuvanih jedanaest isprava kralja Petra Krešimira IV., čak deset njih odnosi izravno na benediktinski red. „Iz tih isprava izvlačimo hrvatsku političku povijest, ne crkvenu. To samo za sebe dovoljno govori. Osnivanje muškog i ženskog benediktinskog samostana u Biogradu n/m za vrijeme Petra Krešimira IV. govori da on na krilima papinske reforme, koju kasnije zovemo grgurovska ili gregorijanska re-

forma, plovi na tom reformnom planu, on to prihvaca. Hrvatska je tada i kasnije za vrijeme Zvonimira na vrhuncu naše kulturne, političke i crkvene povijesti. Nakon toga dolazi veliki pad“ rekao je dr. Galović. Uz to, objava kraljeve darovnice benediktinkama 25. prosinca 1066. g. u Šibeniku ujedno je prvo pojavljivanje imena tog grada u povijesnim izvorima.

Procjenjuje se da je na hrvatskim prostorima postojalo više od sto muških i oko pedeset ženskih benediktinskih samostana. Od pedeset ženskih sad ih je aktivna petina (Cres, Krk, Rab, Pag, Zadar, Šibenik, Trogir i Hvar), a od sto muških, opstao je samo jedan, na Čokovcu na Pašmanu. Najviše ih se formiralo u Dalmaciji od 11. do 13. st. To su muški samostani sv. Ivan, Trogir; sv. Ivan, Medulin; sv. Marija, Rožat pokraj Dubrovnika; sv. Marija, Mljet; sv. Mihovil, Kotor; sv. Jakov, Dubrovnik; sv. Nikola pokraj Šibenika te ženski samostani u Biogradu, Splitu, Trogiru, Zadru, Dubrovniku itd. Tijekom 12. i 13. st. benediktinci dolaze u panonsku Hrvatsku (Rudina pokraj Požege, Podgorje i Bijela pokraj Daruvara, Nuštar, Banoštor, Grgurevc). Narod ih naziva crnim fratrima zbog crnog habita s kožnim remenom, škapularom i kukuljicom. U 14. st. odlaze i izvan hrvatskog područja i osnivaju samostane u Pragu, Šlesku i Krakovu.

„Red sv. Benedikta u hrvatskoj povijesti, kulturi, znanosti i umjetnosti zauzima istaknuto mjesto i nezamjenjivu ulogu u prošlosti hrvatskog naroda. Opatije i samostani benediktinaca u Srednjem vijeku imaju ključnu ulogu u razvitku europske pismenosti i nadasve širenja evanđelja na ovim prostorima“ istaknuo je dr. Galović, dodavši da je uz poslušnost, siromaštvo i čistoću, njihov četvrti redovnički zavjet obveza stalnog boravka u jednom samostanu. Život šutnje, molitve i fizičkog rada nadograđuju intelektualnim radom i razvojem školstva, unaprjeđuju poljodjelstvo i obrnštvo te unose romanički stil gradnje u graditeljstvo.

„Upravo benediktinskoj ulozi u širenju prvotno latinske, a zatim usporedno glagolske i čiriličnepismenosti među Hrvatima, zahvaljujemo razvitan takve kulture na ta tri jezika i tri pisma u Srednjem vijeku. Benediktinci su izvo-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

rište hrvatske trojezične i tropismene kulture u Srednjem vijeku. Jedinstvenost trojezičnosti i tropismenosti koju su benediktinci latinaši i glagoljaši pokazali u svom djelovanju, nakon njih neće u takvom obliku biti ponovljena u radu niti jednog od kasnijih crkvenih redova i jedinstvena je u europskoj crkvenoj povijesti“ naglasio je dr. Galović.

Prema historigrafiji, benediktinci su u naše krajeve prvotno došli iz franačkih samostana, što se zaključuje prema imenima opata benediktinaca u nas. To su najstariji samostani već za vrijeme kneza Trpimira. Zatim iz Monte-cassina, zadarska linija benediktinaca, što dokazuju izravne veze s talijanskim samostanima. Zatim benediktinske samostane osnivaju domaći redovnici i redovnice koje su Božjim duhom pozvane osnovati samostan: Rižinci pokraj Solina i sv. Marije u Solinu, Sv. Ivan Evandelist u Biogradu, Sv. Kuzma i Damjan na Pašmanu, Sv. Petar u Selu, muški i ženski benediktinski samostan u Splitu, opatija sv. Lucije na Krku, opatija sv. Ivana Krstitelja u Povljima na Braču te brojni samostani u Istri, poput sv. Mihovila koji je među najstarijima na ovom području.

Dr. Galović je istaknuo da je Biograd svoj politički i kulturni procvat doživio upravo za vrijeme Petra Krešimira IV. U crkvenom pogledu od iznimnog je značenja što je taj kralj izravno utemeljio dva benediktinska samostana u Biogradu, te su upravo u njegovim ispravama prvi podaci o Biogradskoj biskupiji i ime jednog biogradskog biskupa. Muški benediktinski samostan sv. Ivana Evandelistu već je postojao i imao redovnike, no formalno je osnovan u veljači 1060. g. i naziva se u samostanskoj funda-

cijskoj listini kraljevskim samostanom. Predavač je naveo i isprave koja konkretno zemljišta kralj Petar Krešimir IV. daruje benediktinskim samostanima na zadarskom području.

Glede vremenskog konteksta, druga polovica 11. st. u političkom i crkvenom smislu je važno razdoblje za rano-srednjovjekovno hrvatsko kraljevstvo, rekao je dr. Galović. Tada dolazi do proširenja njegovih granica na kopnu i more te utemeljenja ili obnove brojnih samostana. Predavač je opisao i Kartular ženskog benediktinskog samostana sv. Marije u Zadru. Pisan je beneventanom, a sadrži prepisana trideseti i četiri dokumenta, od najstarijeg iz 1066. g. do najmlađeg iz 1236. g. te dva zapisa iz 12./13. i 13./14. st. Budući da građa u kartularu, ispisana na trideset i šest listova različite veličine, nije pisana kronološkim redom nego raznolikom, smatra se da je kartular pisan u nekoliko navrata. Kasniji dijelovi kartulara pisani su karolinom i goticom. Sadrži trinaest isprava iz vremena hrvatske narodne dinastije (1066.-1096.), inventar samostanskih pokretnih i ne-pokretnih dobara, a na zadnjim listovima kartulara je zapisan dvoglasni tropirani Sanctus što je najstariji primjer višeglasnog pjevanja u Hrvatskoj.

Za proučavanje djelovanja benediktinskog reda u Hrvatskoj kapitalno je djelo don Ivana Ostojića u tri sveska ‘Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima’. Dr. Galović je naziv svog predavanja Croatia Benedictina posudio upravo od Ostojića, jer njemu u komunizmu nije bilo dozvoljeno tako nasloviti taj svoj životni rad.

Ključno razdoblje za benediktinski red su 11. i 12. st. Dr. Galović smatra da su do nestanka muških benediktinskih samostana dovele promjenjene društvene okolnosti, pojava dominikanaca i franjevaca kao prosjačkih redova.

„Pojavom ta dva reda, čini se da dolazi do promjene duhovnosti, teže su se pojedinci odlučivali pristupiti redu sv. Benedikta pa su ušli

u te. U vrijeme Petra Krešimira IV., to je rano povijesno razdoblje, drugih redova nemamo, osim benediktinskog i različitih vidova pustinjaštva. Zato tolika suradnja Petra Krešimira s benediktincima. Pustinjaštvo tada nije institucionalno organizirano, a onda ne može ni kralj službeno djelovati. Institucija je Crkva, samostan, kao zajednica vjernika. S benediktincima se zato mogao lakše ostvariti odnos i na institucionalnoj razini“ rekao je dr. Galović.

ZADAR: MISNO SLAVLJE UZ 950. OBLJETNICU SPOMENA SAMOSTANA SV. MARIJE U ZADRU

„Dok obilježavamo visoku obljetnicu početka monaškog života u Zadru, u duhu gledamo tisuće i tisuće mladića i djevojaka koji su se u dugom povijesnom hodu priključili monaškom životu molitve i rada, pa sebe utkali u ovo što mi danas imamo i čime se ponosimo“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovjedi koncelebriranog slavlja koje je u zajedništvu s dvadesetak svećenika predvodio u crkvi sv. Marije u Zadru u petak 28. listopada, u spomen na 950. obljetnicu neprekinutog djelovanja samostana sv. Marije.

Tom je misom ujedno proslavljena 925. godišnjica posvete benediktinske crkve sv. Marije. Naime, 28. listopada 1091. g. posvećena je crkva sv. Marije čiju je gradnju vodila opatica Čika, izgradivši je na staroj maloj crkvi sv. Marije koju je benediktinkama dao Petar, opat muškog benediktinskog samostana sv. Krševana, čuvši da Čika želi obnoviti samostan. „Svetišta, crkve i samostani koje su gradili i Bogu posvećivali naši stari, oduvijek su dizala ljude iz pepela i davala im snagu za nova pregnuća. Neka ostanu nepresušnim vrelom inspiracije, molitve i kontemplacije“ poželio je mons. Puljić, istaknuvši da je trodnevlje benediktinske proslave prigoda za „uroniti u minula stoljeća i prebirati bogato naslijede pamćenja i događaja vezanih uz samostan, grad, narod i nadbiskupiju. Tri žiga na pozivnici, samostana sv. Marije, Nadbiskupije i Sveučilišta u Zadru govore kako ta obljetnica nadilazi zidine Svetе Marije“.

Samostan sv. Marije s istočne strane katedrale sv. Stošije izgradila je Čika, polusestra kralja Petra Krešimira IV., kralja Hrvatske i Dalmacije koji mu uz nazočnost vojvoda i knezova daje kraljevsku slobodu. Učinio je to uz pristanak splitskog nadbiskupa Lovre i uz odobrenje zadarskog, ninskog (hrvatskog), trogirskog, biogradskog, rapskog i osorskog biskupa, uručivši samostanu sv. Marije dekret o kraljevskoj slobodi 25. prosinca 1066. g. „Otada ta institucija postoji kao živi spomenik vjere i kulture te biva oazom molitve, tišine i sabranosti. Pratila ju je naklonost svjetovnih vladara i blagoslov Crkve i njenih poglavara.

Zato ovom prigodom želimo reći Bogu hvala što slobodna i neovisna domovina Hrvatska, kakvom ju je želio i stvarao i kralj Krešimir, pruža prigodu i sadašnjim djevojkama i mlađićima biti sljedbenicima velikog monaha sv. Benedikta. Zahvalni smo za obilna djela vjere i kulture koju su nam u naslijede diljem naše obale i šire ostavila njegova duhovna djeca. Nezamisliva je naša baština bez bogatog obola duhovnosti koju je obilježilo Ora et labora sv. Benedikta“ poručio je mons. Puljić, zahvalivši za monaški život u Zadarskoj nadbiskupiji na Ćokovcu, Pagu i u Zadru sv. Krševan i sv. Marija.

„Drago nam je što se i danas iz tih ograđenih središta molitvene šutnje čuju i šire uzdasi molitve i sabranosti koji liječe dušu, usprkos okružja koje je i onda i danas ugrožavalo duh i smisao zapadnog redovništva. Samostani su i nastajali kao tihe oaze sabranosti u kojima je pred moralnom klonulošću rastreseni čovjek tražio zaklonište smiraja i povjerenja, svetišta, oaze duhovnosti, koje i kad su suzama oblive ne, ozdravljaju dušu i donose okrepnu i blagoslov“ rekao je nadbiskup. Upozorio je da se „u naše doba, nažalost, takvu duhovnost ne razumije i ne trpi, nego je progoni nametnuti stil buke i galame, pa čovjek više ne nalazi prostora za šutnju i tišinu gdje bi u sabranoj molitvi mogao biti sâm sa sobom“.

Regule molitve i rada s visokim zidinama odvajale su samostane od svijeta i bile pomoć osobama koje su birale kontemplativni život. Tu ih je štitila kraljevska sloboda od ‘drznika koji bi se suprotstavili’, kako reče Petar Krešimir IV., samostanskom načinu života. „Zato im se kralj svojom odredbom prioprijedio. To je zapravo bio smisao kraljevske slobode kojom je bila osigurana autonomija i kutak tišine svojstven životu Bogu posvećenih osoba, a zaštićen ukažom kralja pred izvanjskom ugrozom onih koji takav stil života ne shvaćaju i ne prihvataju. Takvih je, dakle, bilo u Krešimirovo vrijeme, a ima ih i danas. Oni se ne obaziru na duh, nakanu i slovo kraljevske slobode koju su blagoslovili ondašnji hrvatski biskupi, već tjeraju svoje vlastite interese. I nerijetko se drsko ponašaju, pa u ime sekularizma i sekularnosti otpisuju iz svoje sredine duhovne stvarnosti, a svojim stavovima i ponašanjem ugrožavaju sami duh kontemplacije“ upozorio je mons. Puljić.

Spomen državničkog čina kralja Petra Krešimira IV. prigoda je upitati kako se kao nasljednici bogate duhovne baštine odnosimo prema blagu koje smo naslijedili, rekao je nadbiskup, „koliko svojim poštovanjem i stavom pomažemo gostima i strancima da osjeti kako su to naše svetinje pred kojima se drugačije ophodimo nego prema drugim zgradama i prostorima“. Upozorio je da se upravo u blizini zadarske katedrale sv. Stošije, crkava sv. Marije i sv. Šime, ljeti i zimi događa najviše bučnih skaznja i koncerata.

„Govori se kako takve buke oko crkava nije bilo ni u vrijeme komunizma. Istina, drugovi su tada odvodili mlade i odrasle iz crkava nedjeljom na sportske terene ili radne akcije. Nisu držali do Krešimira ni do njegovih odredbi. Ali, crkve i svetišta ostavljali su u miru. Nisam nostalgičar koji bi plakao za ‘dobrim starim vremenima’, pogotovo ne za socijalističkim. Ali, dijelim zabrinutost upravitelja svetišta i žitelja zadarskog poluotoka u pogledu našeg odnosa pred kulturnim i duhovnim blagom koje smo naslijedili“ rekao je mons. Puljić.

Nadbiskup smatra da su pred nama i novim naraštajem izazovna i teška pitanja: „Kako se kao pojedinci i kao zajednica hrvati s agresivnim nasrtajima profaniranja naših svetinja? Kako očuvati intimu duše ali i sakralnost duhovnih prostora, svetišta i samostana od rastresenosti, buke i galame, koje poput groznice haraju današnjim svijetom? Kakvu obvezu ima sadašnje hrvatsko društvo u čuvanju primljene baštine koja je stoljećima zalijevana uljem molitve, duhovnosti i evanđelja? Ima li hrvatska država pravo očekivati da Bogu posvećene osobe nastave i danas doprinositi općem dobru

svojom molitvom, žrtvom i predanjem? Treba-ju li grad i društvo u tom vidu nešto činiti kako bi se zaštitele te oaze molitve i mira u duhu spomenute kraljevske slobode“.

Nadbiskup je izrazio radost što usred sekulariziranog svijeta i danas postoje duhovne oaze u kojima se promiču vrednote ljubavi, žrtve, svestnosti, čistoće, mira i zajedništva. „Koliko god nam se činilo da je svijet hladan i nezainteresiran za nebeske stvari, nismo bez svjetla i nade. Uvjereni smo kako Bog i od naše osrednjosti, mlakosti i bezvoljnosti, od naše vode koja nije ni za piće, čini dobro vino.“

Zato se Crkva ne umara poticati i pozivati Bogu posvećene osobe neka budu kvasac koji brašno uskisava; neka budu puni dobrote i topline koja tijesto u kruh pretvara. Posebice ih potiče i ohrabruje neka u svijetu buke, galame i iskidanih veza, grade mostove mira, prijateljstva i ljubavi; neka njeguju duhovnost tišine i zrače mirom, radošću i predanjem“ potaknuo je mons. Puljić, istaknuvši riječi jedne poglavare, da „zajednicama ne trebaju oni koji se boje ili prilagodavaju životu izvan samostanskih zidina, nego trebaju Božjim duhom zahvaćeni pojedinci i zajednice koje s Kristom surađuju i žive od molitve, sakramenata i zavjeta“.

Iz kontemplativne šutnje i nutarnje samoće, iz pobjede nad bukom vanjskog svijeta rađa se dijalog sa sobom i s Bogom, pisao je kćerima i sinovima sv. Benedikt, otac zapadnog monaštva, podsjetio je nadbiskup. Poželio je da i to slavlje bude poticaj koludricama da ostvaruju evandeoske zavjete po kontemplativnom dijalu koji vodi vrhuncima askeze i mistike i Bogu, izvoru radosti.

„Koludricama sv. Marije čestitamo visoku obljetnicu i priželjkujemo da svatko tko dođe u ovu oazu duhovnosti osjeti blagodati milosnog pohoda. Ovo prigodno jubilarno slavlje neka bude naš zajednički himan zahvale za silna djela koja nam kroz vjekove učini Gospodin i naša velika molitva za dane i godine pred nama. Neka i dalje u ovom svetištu, a preko njega i u Zadru, cvjeta vjera u Uskrsloga. Neka se u svemu slavi Bog jer gdje je Bog, tamo je i budućnost. I to nam je dosta“ zaključio je nadbiskup Puljić.

Za vrijeme mise gregorijanske napjeve pjevale su benediktinke sv. Marije pod vodstvom zborovođe Igore Cecića. Komorni zbor Ivan Filipović pjevalo je Misu Caecilianu (A. Vidaković), pod ravnjanjem Gorana Jerkovića, za orguljama je bio Milan Hibšer. Na misi je bio i zadarski gradonačelnik Božidar Kalmeta te brojni vjernici, pridošli i iz drugih krajeva hrvatske domovine.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

DAN ŠKOLE U KLASIČNOJ GIMNAZIJI IVANA PAVLA II.

Od ove 2016./2017. šk. god. Dan škole Klasične gimnazije Ivana Pavla II slavit će se 22. listopada na dan prvoga službenoga nastupa pape Ivana Pavla II.

Bio je to povod zajedničkog svečanog misnog slavlja, učenika, djelatnika i uzvanika, u katedrali sv. Stošije koju je predvodio mons. Želimir Puljić. U svojoj propovijedi podsjetio je na osobito prijateljstvo pape Ivana Pavla II s mladima, na brojne upečatljivije trenutke u kojima im se obraćao te sve sažeо Papinom porukom sa 15. svjetskoga dana mlađih 1997.: „Vjerujte u nepobjedivu snagu Evandelja. Ne bojte se biti svetcima ovog stoljeća! Sudjelujte aktivno u evangeliziranju vaše zemlje i ponesite Krista u treće tisućljeće! Život s Kristom čudesna je pustolovina. Stoga, ne bojte se! Samo On može dati puni smisao života onima koji mu se potpuno povjere“.

Proslava je nastavljena prigodnim programom u sportskoj dvorani Škole taktovima pjesme „Aprite le porte a Cristo“. Upravo tim riječima „Otvorite vrata Kristu“ Papa se obratio Crkvi na svojoj prvoj ponifikalnoj misi na Trgu sv. Petra u Rimu. Prikazani video zapis spomenutog povijesnog događaja, sa središnjom Papinom snažnom pojavom, unio je radost i toplinu među nazočne nakon čega ih je pozdravio i obratio im se ravnatelj Gimnazije mr.sc. don Ante Sorić istaknuvši: „Dan škole na Papin blagdan poticaj je svima nama da u Školi još više zaživi duh Ivana Pavla. Njegove odgojne smjernice toliko su bliske mlađima da bi bio grijeh ne iskoristiti ih“. U sklopu ovog obraćanja pročitan je odlomak iz Nadbiskupove povelje s odredbom o datumu obilježavanja Dana škole.

Iz teksta Povelje:

Kad su okupljeni kardinali 16. listopada 1978. izabrali za Papu krakovskog nadbiskupa Karola Wojtylu, on je uzeo ime Ivan Pavao II. Na prvoj pontifikalnoj misi, 22. listopada 1978., pozvao je sve neka širom otvore vrata Kristu, kako granice država, tako i gospodarske i političke sustave, široka područja kulture, uljudbe i razvitka.

Osobitu pozornost posvetio je mlađima koji su bili njegova velika ljubav i podrška u izvršavanju svoga poslanja. Ali, i sastavni dio njegove pastoralne strategije i povjerenja: „Vjerujem u vas, mlađi, svim srcem i snagom svoga uvjerenja. Dok vas gledam okupljene, vidim budućnost Crkve s kojom Bog ima svoje planove. Kad se vratite kući, pričajte roditeljima i svakome tko to želi čuti, kako Papa ima povjerenja u vas, i da računa s vama. Recite im da su mlađi Papina snaga“.

Ponosni smo što naša gimnazija nosi njegovo ime, kao mali znak zahvalnosti za očitovanu ljubav i povjerenje prema mlađima. Kad je, naime, sagrađena nova zgrada, koju je 18. svibnja 2005. blagoslovio tadašnji nadbiskup mons. Ivan Prenda, škola je dobila ime „Klasična gimnazija Ivan Pavao II.“ U njezine temelje ugrađen je i kamen temeljac koji je u prigodi svoga pastirskog po-hoda u Zadru blagoslovio sveti Ivan Pavao II. uz molitvu Trećeg časa s vjernicima na Forumu, u Zadru 2003. godine.

Dan prvoga službenoga nastupa pape Ivana Pavla II., 22. listopada 1978., bio je toliko znakovit da je Kongregacija za proglašenjem svetih odlučila neka taj datum bude godišnji liturgijski spomendan, a ne 2. travnja kada je preminuo, kako se obično čini kad se proglašava nove svetce i blaženike. U duhu ove odredbe Kongregacije odlučio sam neka se odsad Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru obilježava 22. listopada, kada se slavi njegov liturgijski spomendan. Bilo sve na veću slavu Božju!

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

ZADAR: DAN ŠKOLE KLASIČNE GIMNAZIJE IVAN PAVAO II. ZADAR

Dan škole Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar proslavljen je u ponедјелjak 24. listopada. To je prvi put da se Dan škole proslavio uz blagdan sv. Ivana Pavla II., no ove godine proslava je pomaknuta za ponedјeljak jer je blagdan bio u subotu. Odlukom zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića zapisanoj i u Povelji predanoj Gimnaziji, ubuduće će se Dan škole slaviti na papin blagdan 22. listopada, a ne kao prošlih godina, na rođendan Ivana Pavla II. 18 svibnja.

„Ponosni smo što naša gimnazija nosi njegovo ime, kao mali znak zahvalnosti za očitovanu ljubav i povjerenje prema mladima. Dan prvog službenog nastupa pape Ivana Pavla II., 22. listopada 1978. g., bio je toliko znakovit da je Kongregacija za proglašenje svetih odlučila da taj datum bude godišnji liturgijski spomendan, a ne 2. travnja kada je preminuo, kako se obično čini kad se proglašava nove svece i blaženike. U duhu te odredbe Kongregacije, odlučio sam neka se Dan škole u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. u Zadru obilježava 22. listopada, kada se slavi njegov liturgijski spomendan. Bilo sve na veću slavu Božju“ poručio je mons. Puljić. Gimnazija djeluje u novoj školskoj zgradi od 2006. g., a početak njene gradnju na Wojtilin rođendan 18. svibnja 2005. g. blagoslovio je zadarski nadbiskup Ivan Prenda te je škola od Nadbiskupske klasične gimnazije (od 1748. g. do 2006. g. djelatna u zgradu sjemešnika ‘Zmajević’) preimenovana u Klasična gimnazija Ivan Pavao II. U njene temelje ugrađen je kamen temeljac kojeg je za svog pastirskog pohoda Zadru 2003. g. blagoslovio sv. Ivan Pavao II.

Proslava je počela misnim slavljem u katedrali sv. Stošije koju je predvodio mons. Puljić. Istatknuvši da su mladi osobito draga ostavština Ivana Pavla II., nadbiskup je rekao da se rado sjetimo njegovih zapaženih susreta s mladima na stadionima, livadama i trgovima. „On je susrete s mladima s liturgijskom svečanošću pretvarao u velika slavlja mladosti. Mladi su ga rado slijedili, slušali, za njim išli i izvikivali njegovo ime, poklicima i aplauzima prekidali njegove govore. I on se bez komplikiranja uključivao, pa se s mladima osjećao ‘kod kuće’. Cijenio je njihovu spontanost, otvorenost i ljubav koju su mu pokazivali“ rekao je nadbiskup u propovijedi, podsjetivši na papine misli u Buenos Airesu 1987. g. koje pokazuju da su mu susreti s mladima značili odmor i radost u ispunjavanju Isusova naloga.

„Došao sam se s vama malo odmoriti, draga mladeži. Došao sam vas čuti, s vama razgovarati, da s vama molim. Želio bih vam ponoviti što sam rekao na prvi dan svog pontifikata: Vi ste Papina nada. Osjećao sam toplinu vaše blizine i vašeg prijateljstva u godinama mog služenja! Vaša ljubav i molitva su me neprestano podržavali u ispunjavanju zadaće koju mi je Krist povjerio“. Mladi su bili njegova osobita ljubav i podrška u izvršavanju njegova poslanja i sastavni dio njegove pastoralne strategije, rekao je nadbiskup. „Vjerujem u vas, mladi, svim srcem i snagom svog uvjerenja. Vi ćete sutra postati živa snaga ove zemlje. Dok vas gledam, vidim pred sobom budućnost Crkve s kojom Bog ima svoje planove i treba vas. Kad se vratite kući, pričajte roditeljima i svakome tko to želi čuti, kako Papa ima povjerenja u vas i da računa s vama. Recite im da ste vi Papina snaga. (1979.)“ podsjetio je mons. Puljić na papine riječi, istaknuvši da papa mladima nije tepao ni povlađivao, naprotiv, tražio je žrtvu, napor i zalaganje.

„Vi ste nada Crkve. Ne dopustite da ta nada ugine! Poznati su vam uspjesi i porazi, kao i opasnosti koje vam prijete zbog posljedica grijeha i nereda koje vladaju u svijetu. Ne gubite volju i hrabrost. Povjerite se Kristu, jer samo u njemu možemo ostvariti božanski plan koji nam je namijenio“ istaknuo je nadbiskup papin poticaj, kao i poruku mladima za 15. svjetski dan mladih

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

1997. g.: „Vjerujte u nepobjedivu snagu Evandjelja. Ne bojte se biti svecima ovog stoljeća! Sudjelujte aktivno u evangeliziranju vaše zemlje i ponesite Krista u treće tisućljeće! Život s Kristom čudesna je pustolovina. Stoga, ne bojte se! Samo On može dati puni smisao života onima koji mu se potpuno povjere“. Nadbiskup je podsjetio kako su papu nazivali: šampion svijeta, Božji atleta, crkveni golgeter, svjetski putnik mira, superstar i superman.

Nakon mise, u sportskoj dvorani gimnazije održan je prigodni program u kojem je pjesmama nastupio i zbor Gimnazije. Biografske podatke o papi i pontifikatu prezentacijom su predstavile učenice Antonija Galić i Zara Miočić. Mr. don Ante Sorić, ravnatelj gimnazije, istaknuo je da je proslava Dana škole na papin blagdan poticaj da još više u toj školi proradi duh Ivana Pavla II. „Njegove odgojne smjernice su toliko bliske mladima da bi bio grijeh ne iskoristiti ih. Papina bliskost mladima i razumijevanje su obrat, po pitanju teologije i dotadašnjih odnosa pape i mladim. Već i taj pristup je teren na koji kao na plodnom tlu mladi mogu riječ cuti i prihvatići“ rekao je ravnatelj Sorić.

U obraćanju učenicima u školi, mons. Puljić je naveo situacije kojima je Wojtila šokirao svijet svojom pojmom. Stigao je iz istočnog komunističkog bloka, pa se svijet pitao što će učiniti papa koji dolazi iz zemlje gdje je Crkva vodila borbu s opakom ideologijom komunizma. Njegovo prvo pojavljivanje na balkonu sv. Petra kad su ga izabrali. „Učinio je nešto što je iznenadilo ljude oko njega. Postoji protokol, trebao je samo obući papinsko ruho, pojaviti se i blagosloviti narod. On to nije učinio. Ivan Pavao II. se obratio okupljenoj masi ljudi, što nije uobičajeno. To je prvi put da krši protokol, rekavš im ‘Želim vas pozdraviti na vašem, dapače našem, lijepom talijanskom jeziku. Ako pogriješim, vi ćete me ispraviti’“ rekao je mons. Puljić.

Iznenađenje je bilo i za vrijeme njegove prve pontifikalne mise 22. listopada kad je povišenim tonom, pokretima tijela, žarko zamolio neka se Kristu otvore širom vrata. „U vremenu ateizacije, kad se ljudi udaljavaju od vjere, Boga, Crkve, došao je kao melem na ranu. Njegove riječi nisu ostavile ljude ravnodušnima. To je novost i šok posebno za one koji su se trudili stjerati Crkvu u sakristiju. I ovih dana se kod nas javljaju pitanja što se Crkva pokazuje u javnosti, što će vjeronauk u školi. Ivan Pavao II. je rekao, ovaj svijet treba Krista. I otvoriti vrata Kristu, jer on jedini zna što je u srcu čovjeka.

U Peruu na misi je rekao: ‘Ljudi, možete izgraditi zemlju bez Boga, ali zemlja bez Boga je protiv čovjeka. Ne ili Bog ili čovjek, nego i Bog i čovjek’ istaknuo je mons. Puljić. Koliko je bio angažiran, nadbiskup je rekao i primjerom koji mu je rekao papin suradnik u Državnom tajništvu. God. 1999., već su bila dogovorena putovanja za 2001. g., papa, već tjelesno slabijeg zdravlja, došao je u ured i pitao ‘Gdje idemo poslije 2001.?’. „Bio je kordiniran ići do kraja. U sredšte pozornosti vratio je

Ivan Trpimir Ložić, Duje Gale i Stipe Žeravica. Skeč ‘Petar i računi’ pokazao je da često izbjegavamo odgovornost, priznati svoje grijeha i pogreške. Skeč ‘Adam i Eva’ pokazuje kako okrivljujemo drugoga i prebacujemo odgovornost na drugoga kad se suočimo sa svojim teškoćama i trebamo priznati svoje probleme i propuste. ‘Isus i rasipni sin’ pokazuje kako Bog može utjecati na naš život iako se često opiremo i ne damo da Bog prodre do nas, ali na kraju se opredijelimo i popustimo.

Nadzemlje je pokazalo i kratke filmove koje su snimili, što je Katolička Crkva i zašto je učenje vrijednost. Svojim radom pokazuju kako mladi nisu ‘konzerve’ koji ne vide dalje te im nude privlačan sadržaj u želji da se nakon krizme ne udalje od Crkve. Bitne istine života i Crkve iznose provokativno, iskreno, bez straha, otvoreni dijalogu; jezikom mladih, kreativno. Hrvatsko nadzemlje djeluje šest godina, na susret u dvorani splitskog sjemeništa svake treće srijede u mjesecu dođe više od pet stotina mladih.

Nadzemlje ima trideset aktivnih članova, kroz njega je dosad prošlo njih više od dvjesto. Na dosadašnjih šezdeset susreta bilo je više od stotinu predavača, gostovanja poznatih osoba. Nadzemlje ima više sekcija, dramsku, medijsku, tehničku, a tekst skečeva piše dramska sekcija koja je dosad imala tri voditelja.

Gimnazija u Zadru ima 208 učenika, četiri razreda po dva odjeljenja svaki, dvadeset i devet zaposlenika, suvremeno je opremljena. Učenicima su na raspolaganju duhovne vježbe i dva duhovnika kojima se u svom duhovnom razvoju mogu obratiti tijekom cijele godine.

čovjeka, vrijednost života, dostojanstvo osobe, obitelji i naroda. Nitko se nije tako umjese- no i uspješno približio suvremenom čovjeku kao Ivan Pavao II. Svojim brojnim pohodima narodima na svim kontinentima urastao je u povijest ove zemlje. Želio je doći svima, onima izvan Crkve i u Crkvi“ rekao je mons. Pu- ljić.

Gimnazijalce su nasmijali članovi skupine Hrvatsko nadzemlje koji su predstavili svoju bogatu i poticajnu pastoralnu aktivnost u Splitu. U Zadru su bili Ružica Šamanović,

SADRŽAJ

Uvodna riječ	3
SVETA STOLICA	5
Svjetski dan mlađih – mozaik bratstva	5
Papino obraćanje na općoj audijenciji u srijedu 24. kolovoza 2016. – Apel za Ukrajinu	6
Milosrđe daje dostojanstvo	
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	9
Poruka hrvatskih biskupa za parlamentarne izbore 2016.	9
Vjeronauk u školi zahtijeva i župnu katehezu	10
ZADARSKA NADBISKUPIJA	13
Velika Gospa na Belafuži 2016.	13
Paljuv – nagovor u crkvi	14
Pozdrav zadarskoga nadbiskupa Želimira Puljića, predsjednika HBK, na ređenju mons. Tomislava Rogića	15
Kršćani su znak i sredstvo Božje dobrote u svijetu	16
Stanovi . Kraljica Mira	17
Misionarka ljubavi – Majka Terezija (1910.–1997.)	19
“Vašoj brizi i odgovornosti povjeravaju se mladi – nada i budućnost ovoga kraja, Crkve i naroda”	20
ODREDBE	22
IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA	25
KRONIKA	28
NAŠI POKOJNI	29
IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE	31
POVIJESNI PRILOG	55